

המכתב

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפלות

גליון 174

פרשת מסעי תשפ"ב

בין המצרים | האריז"ל זיע"א

לזכר עולם יהיה צדיק

לכבוד נשמת איש האלקים
רבינו האריז"ל
רבי יצחק לוריא
ב"ר שלמה זיע"א
ההילולא קדישא ביום ה' מנחם אב

לע"נ הרה"צ חו"פ
רבי אשר יעקב
בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ל

נלב"ע כ"ד תמוז תשמ"ט
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

האזרה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לחיות באור הפרשה

עם תורה
דעתיקא סתימאה

דעתידא
לאתגליא
לעתיד לבא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
052.763.1800
B48148@gmail.com

פְּרֻשַׁת מִסְעֵי

גַּם עַל-יְדֵי 'עֲבוֹדַת-אֱלֹהִים' - נִמְנָע
ה'מָטֵר', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יא, טז-יז):
"וְעַבְדְּתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְכוּ' וְלֹא יִהְיֶה
מָטֵר".

וּכְשֵׁאִין 'מָטֵר', אֵין 'שֶׁבַע', וּכְשֵׁאִין
'שֶׁבַע', אֵין 'שָׁלוֹם', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב
(תְּהִלִּים עב, ג): "יִשְׂאוּ הָרִים שָׁלוֹם לְעַם", כְּמוֹ
שִׁפְרֵשׁ רַש"י.

וּכְשֵׁאִין 'שָׁלוֹם', אֵזִי אֵין אִישׁ עוֹזֵר
לְחֵבְרוֹ, וְכֹל אֶחָד צָרִיךְ לְנַסֵּעַ
וּלְטַלְטֵל מִמְּקוֹם לְמְקוֹם בְּשִׁבִיל פְּרֻשָׁתוֹ.

גַּם ה'צְלוֹת' בָּא - עַל 'בְּטוֹל-תּוֹרָה', כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (ישעיה ה, יג): "גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי
דַּעַת". וְעַל-יְדֵי 'עֲבוֹדַת-אֱלֹהִים', בָּא
'עֲצִירַת-גְּשָׁמִים', וּכְשֵׁ"אֵין קָמָה, אֵין תּוֹרָה"
(אָבוֹת פ"ג מ"ז).

ב.

(ח"א ריח)

דַּע: שְׁלִפְעָמִים בְּשִׁנְגָזָר עַל הָאָדָם חֹסֶה
וְשָׁלוֹם אֵיזָה גְזָרָה, וְ"אֶף-עַל-גַּב
דָּאִיתוּ לָא חָזִי מְזֻלָּה חָזִי" (מְגִלָּה ג), וּמְחַמֵּת-
זָה רוֹצֶה לְהַסְתִּיר עֲצָמוֹ, וּמְזָה בָא שְׁלִפְעָמִים
פְּתָאם הָאָדָם נוֹסֵעַ לְאֵיזָה מְקוֹם רְחוֹק - כְּדִי
לְהַסְתִּיר עֲצָמוֹ.

וְאֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ יוֹדַע מְזָה - עַם-כָּל-זָה
הַנֶּפֶשׁ יוֹדַעַת מְזָה, עַל-כֵּן בָּא
לֹא רִצּוֹן לְנַסֵּעַ לְשָׁם.

וּלְפַעְמִים בְּשִׁבָּא לְשָׁם, נִתְפָּרְסָם שָׁם
בִּיּוֹתָר, וְיֻכַּל לְהַזִּיק לֹא מְאֹד
חֹסֵי-שָׁלוֹם.

"אֱלֹה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (בַּמִּדְבָּר לֵג, א)

"וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם עַל-
פִּי ה', וְאֱלֹה מִסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם" (בַּמִּדְבָּר לֵג, ב)
- עַנְיָנֵי נְסִיעוֹת וְטַלְטוּלִים -

שִׁמְעַתִּי בְּשֵׁם אֲדֹנָי-אֲבִי-זְמַנִּי (הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב)
זִלְלָה-ה': כִּי כָל הַמְּסַעוֹת הָיוּ מ'ב, וְהֵם אֶצֶל כָּל
אָדָם, מִיּוֹם הוֹלְדוֹ עַד שׁוֹבוֹ אֶל עוֹלָמוֹ. וְלִהְיִין
זֶה: כִּי מִיּוֹם הַלְּדָה וְהוֹצֵאתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ, הוּא
בְּחִינַת יְצִיאַת-מִצְרַיִם כְּנֹדָע, וְאַחֲרֵיכֵן נוֹסֵעַ
מִמְּסַע לְמְסַע, עַד בָּאוּ לְאֶרֶץ-חַיִּים הַעֲלִיּוֹנָה וְכוּ'.
וּבְדָאִי נִכְתְּבוּ הַמְּסַעוֹת בְּתוֹרָה - לְהוֹרוֹת
הַדָּרָךְ הַיָּשָׁר לְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, לִידַע הַדָּרָךְ אֲשֶׁר
יֵלֶךְ בוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו, לְסַע מִמְּסַע לְמְסַע.

(דָּגֵל-מְחַנְהָ-אֶפְרַיִם, פְּרֻשַׁת מִסְעֵי, עֵין-שָׁם)

א.

(ח"א מ)

אֵיתָא ב'עֲשָׂרָה-מְאֻמְרוֹת' (לְהַרְמ"ע מִפְּאֲנוֹ -
מוֹבָא בִּילְקוּטֵי-רְאוּבֵינִי פְּרֻשַׁת מִסְעֵי): "אֱלֹה
מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (בַּמִּדְבָּר י, כח), בְּשִׁבִיל
שְׁחָטָאוּ ב'אֱלֹה אֶלְקִיךָ יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת לב, ד),
בְּשִׁבִיל-זָה יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

נִמְצָא: כָּל ה'נְסִיעוֹת שֶׁל אָדָם, הוּא
בְּשִׁבִיל 'קְלָקוּל-הָאֱמוּנָה', הֵינּוּ
בְּחִינַת 'עֲבוֹדַת-אֱלֹהִים'. כִּי אִם הָיָה מְאֻמִּין
בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שְׁיֻכּוֹל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא
לְהַזְמִין לוֹ כָּל צָרְפוֹ, לֹא הָיָה נוֹסֵעַ שׁוֹם
נְסִיעָה.

וְזָה שְׁפָתוֹב בְּעֲבוֹדַת-אֱלֹהִים (ישעיה ל, כב):
"צֵא תֹאמַר לֹא". "צֵא" - זָה בְּחִינַת
נְסִיעָה וְטַלְטוּל'.

גַּם עַל-יְדֵי 'טַלְטוּל' - מִתְקַן אֶת הַטַּלְטוּל
שֶׁגָּרַם כְּבִיכּוֹל לְמַעְלָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב
(שָׁם כח, כ): "וְהַמְּסַכָּה צָרָה כְּהַתְּכִינִים".

ומזה היה הסתלקות צדיק גדול מאד, שפתאם רצה לנסע לארץ-ישראל, והוא היה בעצמו יודע מזה שהיה צריך להסתיר עצמו, ונסע על המדינה והיה פרוסום גדול, ונסתלק באותו הדרך, וכן ארע בזמננו בסמוך השם-יצילנו.

ג.

(ח"ב נו)

כְּשֵׁיִשׁ לְהָאָדָם לֵב, אִין שִׁיךְ אָצְלוּ מְקוֹם כָּלְל, כִּי אֲדַרְבָּא, "הוא מקומו של עולם" וכו' (בראשית-רבה סח, ט). כִּי "הַאֲלֻקוֹת הוּא בְּלֵב" וכו'.

נמצא: מי שיש לו לב ישראלי, אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא "הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו" (עין שיחות-הר"ן קלט השני לזה - מובא להלן).

ד.

(ח"ב סב)

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א). אִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (מובא לעיל ח"א מ מספר עשרה-מאמרות להרמ"ע מפאנו; מובא בילקוט-ראובני פרשת מסעי): "ש'מסעי בני ישראל, דהינו: הנסיעות שבני-ישראל נוסעין ממקום למקום, הם מכפרין על אלה אלמדי ישראל" (שמות לב, ד), הינו: על פגם עבודה-זרה'.

כי אפלו כשאין עובדין עבודה-זרה - יש פגם עבודה-זרה. כי קלקול-האמונה, היא גם-כן בחינת עבודה-זרה'.

ובכמו שמובא (בשם הבעל-שם-טוב) על פסוק (דברים יא, טז): "וסרתם ועבדתם

אלקים אחרים" - "שתכה פשפרי מהשם-יתברך הוא בחינת עבודה-זרה".

ועל-ידי הנסיעות של ישראל, נתכפר. ו"כל-זמן שיש עבודה-זרה בעולם, חרוץ-אף בעולם" (ספרי פרשת ראה; רש"י דברים יג, יח).

נמצא: כשנתכפר פגם עבודה-זרה' כנ"ל, נמתק ה'חרוץ-אף, ונמשך רחמנות'.

ועקר רחמנות' הוא: בבחינת (בראשית מג, יד): "ואל שדי יתן לכם רחמים", "לכם" דיקא. שיתן לנו ה'רחמנות', שימסר ה'רחמנות' בידינו, שאנחנו בעצמנו נרחם עלינו.

ואצלנו ה'רחמנות' בפשיטות: להתרפא מן החלי וכיוצא בזה. כי אצלו יתברך יכול להיות, שגם החולאת הקשה וכל היסורין הם הרחמנות שלו, כי בודאי כל מה שעושה להאדם, אפלו יסורין קשים, הכל הוא רק רחמנות. ואין אנו מבינים הרחמנות שלו, ואין אנו יכולין לקבל אותו - רק שיתן בידינו הרחמנות [מבאר בלקוטי-הלכות, ערובי-תחומין ג].

וזהו: 'ישראל' - ראשי-תבות: אל שדי יתן לכם רחמים - כי ה'רחמנות' נעשה, על-ידי "מסעי בני ישראל", כנ"ל.

[לקוטי-הלכות, ערובי-תחומין ג, א: בחל - אי אפשר לזכות לבחינה זו, בחינת "אל שדי יתן לכם רחמים", כראם על-ידי נסיעות וטלטולים, בחינת "אלה מסעי בני ישראל". אבל בשבת - אדרבא! אסור לנסע ולצאת בדרך, כי אז מתגלה האמונה, שעל-ידי-זה נמשך ה'רחמנות'.

ובשבת-קדש זוכין לבחינת רחמנות' הזו, בחינת רחמים רבים' - כי אז "כל דינין אתפפין, ועתיקא קדישא גלי רצון דיליה" (זהר יתרו פח:), שהוא בחינת רחמים דעתיקא,

שהוא בחינת 'רחמים רבים', בחינת 'רעוא דרעוין'. כי אז בשבת - ה'דעת' מתגלה, שהוא בחינת 'רחמנות' פנ"ל, כי עקר 'הארת הדעת' הוא בשבת, כמובא (לקוטי מוה"ר ח"א קיט). ענין גפנים באריכות: הלקה זו בני עליי שתי התורות של "אלה מסעי" הנ"ל, ח"א מ; וח"ב סב).

אף-על-פי שאז כבר היה מפרסם בעולם - הזהיר מאד לאנשיו שנסעו עמו: **"שיזהרו לבלי להודיע בשום מקום שהוא נוסע"**.

ולא ידעו בשום מקום שהיה, שהוא נמצא שם, כי נסע בהעלם בדרך הסוחרים.

ה.
(ח"ב עו)

"ישראל נעשים אדונים לבעליהם"
(סנהדרין קד:). כי בכל מקום שבאין בגלות, בתחלה הם פבושים בגולה, אבל אחר-כך **"נעשים אדונים לבעליהם"** - כי פובשים את המקום ההוא שבאים שם בגולה. כי ישראל מרימין ומעלין, כל המקומות השפלים והנפולים.

כמו שאמרו רז"ל (מגלה ו): **"עתידין בתי תרטיאות וקרקסאות שילמדו בהן תורה ברבים, שנאמר (זכריה ט, ז): 'ונשאר גם הוא לאלקינו וכו'"** - כי ישראל מעלין ומנשאין, כל המקומות הנפולים.

ועל-כן נקראין ישראל בגלות: "בני הגולה" (מדות פ"ג מ"א; ערובין קד: תענית כד. מגלה י. ועוד ועוד בלשון חז"ל) - כי אף-על-פי שאחר-כך נעשים אדונים, ומקימין ומנשאין ומעלין הכל, אף-על-פי-כן בתחלה הם בגלות, כי הם נע-ונד' בגלות.

ועל-כן נקראין: "בני הגולה" - כי זה אותיות 'גולה', ראשי-תבות: **'ונשאר גם הוא לאלקינו'** כי אחר-כך מעלין ומנשאין הכל, בבחינת: **"ונשאר גם הוא לאלקינו"**.

ו.
(שבחי-ה'ר"ן א)

וכל נסיעותיו היו בפשיטות, בדרך אנשים פשוטים, בלי שום התנשאות ובלי שום פרסום.

ז.
(שיחות-ה'ר"ן נ)

כל הנסיעות שלו היו פלאות נשגבות ונעלמות מאד, כמו הנסיעה לקאמיניץ, ולנאווריטש, ולשאר יגראד, וכיוצא בהם המזכרים קצת בדברינו - כי היה לו בזה סודות נוראות מאד הנעלמות מעין כל חי.

וכמו שפעם-אחד בפשא מהדרך, מהדרכים הנזכרים לעיל, ספר איזה מעשה נוראה המבאר ב"ספורי-מעשיות" (מעשה ז מזבוב ועפ"ש), ואמר: **"שזאת המעשה מבארת ענין הנסיעה שלו"**.

[כמו שהתחיל שם בהספור: **"ענה ואמר: אספר לכם כל הנסיעה שלי שהיה לי"**].

ובאמת הדבר סתום וחתום מאד, כי מי יוכל לעמד בסוד המעשיות שספר, או בסוד הנסיעות וההנהגות הנפלאות והנעלמות שלו.

ח.
(שיחות-ה'ר"ן פה)

אחד שאל אותו על ענין נסיעה לאיזה מקום: **"אם יסע לשם"!**

השיב לו: **"כשרואה אדם נסיעה לפניו, אין לו להתעקש למנע מזה, לישב בביתו דוקא"!** - כי בכל מקום שנוסע לשם, מתקן שם איזה דבר.

רק שיזהר להיות שמור מן העברה חס-
ושלום, אזי כל אדם מתקן בכל מקום
שנוסע לשם. אפלו איש פשוט לגמרי.

כי בכל מקום שבא לשם, עושה שם
בודאי איזה דבר שבקדשה, כי מתפלל
שם, ואוכל שם, ומברך על אכילתו לפניו
ולאחריו, וכיוצא בזה.

כי בודאי איש ישראלי אפלו הפחות-
שבפחותים, עושה כמה דברים
שבקדשה בכל מקום אשר הוא שם. ועל-כן
בודאי מכרח מן השמים להיות שם באותו
מקום דוקא, כדי שיתקן שם מה שהוא
דיקא צריך לתקן שם.

על-כן טובה לפניו מה שנודמן לו נסיעה
לשם, כי אולי יהיה מכרח לבוא
לשם "בששלאות של ברזל", וכמו שאמרו
רבותינו ז"ל על יעקב אבינו (שבת פט:).

וכל-זה [הנ"ל] דבר רבנו ז"ל, עם איש
פשוט לגמרי.

ט.

(שיחות-הר"ן קכב)

שמעתי בשמו שאמר: שאם לא היה
מתין בבטחון לישועת-השם,
כבר היה איש נוסע ומטלטל, כמו כל
הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה
בנהוג עכשו.

ואמר זאת לענין הנהגת-הבית' בפרנסה
ומלבושים ושאר צרכי-הבית, שעל-
פירוב חסר לאדם הרבה וכו': שצריכין
להמתין לישועת-השם ו"לבלי לדחק את
השעה" (ערובין יג:) למלאות החפרון תבוא-
ומיד.

ואמר על-עצמו: שאם לא היה ממתין,
כגון פשהיה חסר לו איזה דבר וכו'
- היה צריך ללוות לעצמו ולהיות בעל-
חוב, עד שהיה מכרח להיות נוסע ומטלטל!
כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים - שהם
מכרחים תמיד לפע על המדינה,
מחמת שהם תמיד בעלי-חובות וכו'.

וענין זה צריכים לידע מאד, כי לכל אדם
חסר הרבה וכו', וצריך להסתפק
במעוטי וכו'.

ואם נדמה לו שצריך מלבוש וכו' - אל
ידחק השעה ללוות ולהקיף ולהיות
בעל-חוב, אך ימתין עד שיבוא עתו.

וטוב לסבל דחק אפלו במזונות, וכל-שכן
במלבושים ודירות וכו', ולא להיות
בעל-חוב.

ומוטב שיהיה בעל-חוב לעצמו או לבני-
ביתו במלבושים, מלהיות בעל-
חוב להחנוני או לאחרים וכו'.

י.

(שיחות-הר"ן קלט)

ספר לי אחד מאנשיו: שפעם אחד ספר
לרבנו ז"ל: "שדברו לו איזה שדוד!"
- ואמר האיש הנ"ל לפניו ז"ל: "ששם אין
מקום לפניו!"

השיב לו [רבנו ז"ל]: כשיש להאדם לב של
ישראל, אין שיף אצלו 'מקום'
וכו'. כי ה'לב' הוא אלקות' וכו' וכו'. (כנדפס
בלקוטי-תנינא סימן נ"ו - מובא לעיל).

יא.

(שיחות-הר"ן רפ)

לענין שהצדיקים נעים ונדים בדרך, אמר:
שיש נשמות נדחות שאינם יכולים

לְהַתְעַלּוֹת, כִּי אִם עַל־יְדֵי מַה שֶׁהַצַּדִּיק נָעַד-
וְנָדָּ.

וַיֵּשׁ צַדִּיק שְׂאִינוּ רוּצָה לְהִיזֵת נְעִי-וְנָדָּ,
אָבֵל אֶף־עַל־פִּיכֶן הוּא נְעִי-וְנָדָּ
בְּבֵיתוֹ. הִינּוּ: מַה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ הֵנָּה וְהֵנָּה
בְּבֵיתוֹ, זֶהוּ גַם־כֵּן בְּחֵינֵת נְעִי-וְנָדָּ.

[לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א צב: עַל־יְדֵי מַה שֶׁאָדָם נְעִי-וְנָדָּ
בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, יְכוּל לְהַחֲיוֹת מֵתִים].

יב.

(חיי־מוהר"ן קיד)

וַיְהִי הַיּוֹם, בְּשַׁנַּת תַּק"ס, רָאָה רַבֵּנוּ ז"ל
בְּמָקוֹם שֶׁרָאָה וְהַשִּׁיג בְּמָקוֹם שֶׁהַשִּׁיג:
שֶׁהוּא צָרִיךְ לְקַבֵּעַ דִּירָתוֹ בְּקַהֲלַת
זְלַאטִיפֶאלִיעַ וְכו'.

וְהַלְשִׁין עַל רַבֵּנוּ ז"ל וְכו', עַד שֶׁעָשָׂה
מַחֲלָקֶת גְּדוֹל עַל רַבֵּנוּ ז"ל. וּמֵאָז
וְהַלְאָה נִתְעוֹרַר הַמַּחֲלָקֶת הַגְּדוֹל מְאֹד, עַד
שֶׁכִּמְעַט כָּל הָעִיר כְּפֹה חֲלָקוֹ עַל רַבֵּנוּ ז"ל.

וְגִדְל עֵצִים הַמַּחֲלָקֶת שֶׁהָיָה עָלָיו שָׁם, וְגִדְל
הַיִּסוּרִין שֶׁהָיוּ לוֹ שָׁם, אִי־אֶפְשָׁר
לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר, כִּי יֵשֵׁב שָׁם כְּמוֹ עַל קוֹצִים
מִמֶּשׁ וְכו' וְכו'.

אֲךָ מֵעַת הַנִּלְכָּה, שֶׁנִּכְנַס רַבֵּנוּ ז"ל
לְזַלְאֵטִיפֶאלִיעַ סְמוּךְ לְגִבּוֹלוֹ שְׂתֵי
פֶרֶסְאוֹת, וְגַם עַל־יְדֵי רַבּוּי הַמַּלְשִׁינוֹת כְּנִלְכָּה,
עַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרַר הַמַּחֲלָקֶת הַגְּדוֹלָה, עַד
שֶׁבָדוּ עָלָיו כְּזָבִים אֲשֶׁר לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ.

וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר: "שֶׁהוּא מְכַרְחָה לִישֵׁב שָׁם
מִן־הַשָּׁמַיִם, כִּי הוּא מִתְקַן שָׁם
חֵטְא שֶׁל 'יִרְבְּעִים בֶּן נִבְט'!" וְכו'.

גַּם אָמַר אֲז: בְּשֵׁם שֵׁישׁ עָרִים לְמַטָּה, בְּךָ
יֵשׁ עָרִים לְמַעְלָה.

וְאָמַר אֲז הַתּוֹרָה שֶׁל "אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל", הַמּוֹבָא בְּלְקוּטֵי־תַנְיָנָא
סִימֵן ס"ב, שֶׁמְדַבֵּר שָׁם מ'תְּקוּן חֵטְא עֲבוּדָה־
זָרָה, לְכַפֵּר עַל "אֵלֶּה אֱלֹקֵיךָ יִשְׂרָאֵל", עַל־
יְדֵי "מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". וְשָׁם הוּא רַק רִמָּז
בְּעִלְמָא מַעֲנִין זֶה שֶׁל 'יִרְבְּעִים בֶּן נִבְט' הַנִּלְכָּה.

יג.

(חיי־מוהר"ן קכ)

בְּוֹדָאֵי אֵין שׁוּם אָדָם יוֹדֵעַ תַּכֵּן פּוֹנוֹת
נְסִיעוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים (שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל).

יד.

(חיי־מוהר"ן קכא; קנה)

"אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (בַּמִּדְבָּר לֵג, א).
אֲשֶׁרִי הַזִּזְכָּה וְיִזְכָּה לִידַע סוּד אֶחָד
מִנְסִיעוֹתָיו הַפְּלִיאוֹת מְאֹד, שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם
שׁוּם טַעַם עַל־פִּי פְּשׁוּט.

וְאָמַר בְּעַת שֶׁנִּסְעָה לְנֶאֱוֹרִיטָשׁ: "אֵלֶּה הָיוּ
הָעוֹלָם יוֹדְעִים עֲנִין נְסִיעָתִי, הָיוּ
מְנַשְׁקִים הַפְּסִיעוֹת שְׁלִי. בְּכֹל פְּסִיעָה
וּפְסִיעָה שֶׁל נְסִיעָתִי, אֲנִי מְכַרְיַע אֶת כָּל
הָעוֹלָם כְּלוֹ לְכַהֲזָכוֹת!"

טו.

(חיי־מוהר"ן קכב)

פְּעַם־אַחַת הָיָה מְסַפֵּר בְּשִׁבְת־שִׁירָה,
מַעֲנִין: שְׁבִימִים הַקּוֹדֵמִין הָיָה
נוֹסֵעַ עַל הַמְּדִינָה בְּעֵתִים הַלְלוֹ, וְהָיָה אוֹמֵר
שָׁם תּוֹרָה נִפְלְאָה וְכו'.

וְהָיָה מְסַפֵּר בְּמַתְגַּעְגַּע, וְאָמַר: (א)
שֶׁכְּשֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הָעֵגְלָה - הָיָה
עֲנִין מִיחָד. (ב) וְכִשְׁהָיָה בָּא לְעִיר שֶׁנִּסְעָה לְשָׁם
וַיֵּצֵאוּ לְקַרְאָתוֹ וַעֲשׂוּ לוֹ כְּבוֹד - הָיָה נִעְשָׂה
עֲנִין אַחֵר. (ג) כְּשֶׁנִּכְנַס אֶל הָעִיר - הָיָה עֲנִין

אחר. ד) כְּשֶׁאָמַר תּוֹרָה שָׁם - הִיָּה עֲנִיָן אַחֵר.
ה) אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁקָּבַל מְעוֹת - הִיָּה עֲנִיָן אַחֵר.

וְחָשַׁב כִּי־צָא בָּזָה כַּמָּה עֲנִיָנִים - שֶׁבְּכָל פַּעַם הִיָּה עֲנִיָן אַחֵר.

וְהַמּוֹבָן מְדַבְּרִיו: שֶׁהִיָּה לוֹ בְּעֲנִיָן הַנְּסִיעָה, עֲבוּדָה מִיַּחַדָּת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, בְּכָל עֲנִיָן בְּפִנֵּי־עֲצָמוֹ, הֵן בְּהַנְּסִיעָה, הֵן בְּהַכְּבוֹד וְכוּ' וְכוּ'.

טז.

(חיי-מוהר"ן קנו)

אָמַר: הַמְּקוֹם שֶׁלִּי הוּא רַק אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, מָה שָׂאֲנִי נוֹסֵעַ אֲנִי נוֹסֵעַ רַק לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְלִפִּי שָׁעָה אֲנִי רוֹעֵה בְּבֶרֶסְלָב וְכִי־צָא!

יז.

(חיי-מוהר"ן קצה)

צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מֵהַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ: "שִׁיזְכָּה לְכוּן רְצוֹנֹו יִתְבָּרֵךְ, לְעֲשׂוֹת רַק מָה שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ הַפֶּץ!"

אָבֵל כְּשֶׁזּוֹכִין שְׁמַתְנוּצֵץ לוֹ הָאָרֶה, וְזוֹכָה לְדַעַת מָה הוּא עוֹשֶׂה - אֲזִי טוֹב לוֹ בְּיוֹתֵר שֶׁנִּפְתָּחוּ לוֹ כָּל הַשָּׁמַיִם וְכָל הַחֻכְמוֹת, וְהַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ מֵרָאָה לוֹ מָה הוּא עוֹשֶׂה וְכוּ'.

וְאֲזִי כְּשִׁזְכָּה לְרְאוֹת מָה שֶׁהוּא [הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ] עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם - אֲזִי בּוֹדְאֵי הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ שׁוֹמְרוֹ מְלַחֵכְשֵׁל חֶסֶד־וְשָׁלוֹם.

וְזָה בְּחִינַת: "וְהַמְּשֻׁכָּלִים יִזְהִרוּ בְּזֹהַר הָרְקִיעַ" (דניאל יב, א) - כִּי עַל־יְדֵי הַשְּׁכָל וְהַחֻכְמָה שְׁמַתְנוּצֵץ וּמִזְהִיר, עַל־יְדֵי־זָה נִפְתָּחִין הַשָּׁמַיִם וְהָרְקִיעִין, כִּי "כָּל־מִן בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ" (תהלים קד, כד).

וְאֲזִי כְּשֶׁמִּזְהִיר וּמַתְנוּצֵץ ה'שְׁכָל, וְנִפְתָּחִין הָרְקִיעִין, בְּחִינַת "וְהַמְּשֻׁכָּלִים

יִזְהִירוּ" וְכוּ' - אֲזִי הוּא יוֹדֵעַ מָה הוּא [הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ] עוֹשֶׂה, וְאֲזִי הוּא נִשְׁמָר מִמְּכַשׁוֹל חֶסֶד־וְשָׁלוֹם.

וְזָה בְּחִינַת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל רְאִשֵׁי־תְבוּת שֶׁל זֶה הַפָּסוּק: "וְהַמְּשֻׁכָּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרְקִיעַ", שֶׁהֵם רְאִשֵׁי־תְבוּת: "יִוְה"ך' - שֶׁזָּה בְּחִינַת הַשָּׁם־הַקְּדוֹשׁ הַמְּסֻגָּל לְשִׁמְרָה (הָאֲרִיז"ל).

כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת "וְהַמְּשֻׁכָּלִים יִזְהִירוּ" - עַל־יְדֵי־זָה הוּא נִשְׁמָר מִמְּכַשׁוֹל כַּנֶּ"ל, שֶׁזָּה בְּחִינַת שָׁם הַנֶּ"ל, שֶׁהוּא שְׁמִירָה לְהוֹלְכֵי־דָרֶךְ מִנְּזֻלָן וְרוֹצֵחַ, כַּמּוֹבָא אֶצֶל 'תַּפְּלַת־הַדָּרֶךְ' (שַׁעֲרֵי־צִיּוֹן, סֵדֶר תַּפְּלַת־הַדָּרֶךְ).

וְהוּא יוֹצֵא מֵהַפָּסוּק (תהלים צא, יא): "כִּי מִלְּאֲכִיזַי יִצְוָה לְךָ", שֶׁסּוֹפֵי־תְבוּת "יִוְה"ך' כַּמּוֹבָא שָׁם (בְּשַׁעֲרֵי־צִיּוֹן).

יח.

(חיי-מוהר"ן רד)

תָּמָה עַל־עֲצָמוֹ, עַל שֶׁעוֹשֶׂה תָּמִיד דְּבָרִים מְשֻׁנִּים וְנִפְלְאִים מִדַּעַת בְּנֵי־אָדָם? - עַל אֲשֶׁר הוּא תָּמִיד נֶעֱוֶנֶד מִמְּקוֹם לְמְקוֹם?

וְכֵּן הִיָּה חֶסֶד לוֹ בְּמַעֲדוֹעַד־יוֹקֵעַ? - הִיָּה רְאוּי לוֹ לִישֵׁב שָׁם תָּמִיד, כִּי שָׁם הִיָּה יוֹשֵׁב בְּשָׁלוֹה וְהַשְּׁקֵט.

וְהוּא לֹא רָצָה לִישֵׁב בְּשָׁלוֹה, וְנָסַע מִשָּׁם וְקָבַע דִּירְתוֹ בְּזִלְאֵטִיפְאֵלִיעַ, וְהִיָּה לוֹ שָׁם מַחֲלֻקַת גְּדוּל וְיִסּוּרִים גְּדוּלִים מְאֹד.

וְנָסַע מִשָּׁם וְקָבַע דִּירְתוֹ בְּבֶרֶסְלָב. אַחֲר־כֵּן בָּזָה הַקּוּץ, נָסַע מִבֶּרֶסְלָב, וְקָבַע דִּירְתוֹ בְּאוֹמֵן וְכוּ'.

יט.

(חיי-מוהר"ן רי)

בְּאוֹמֵן דְּבַר עָמִי מַעֲנִין נְסִיעָתוֹ, וְאָמַר לִי אִז: "יֵשׁ דֶּרֶךְ בְּזֶה מִבֵּית לַחוּץ, וּמִשָּׁם אֶל הַהָר, וּמִשָּׁם לְסַבֵּב דֶּרֶךְ הַנְּהָר הַקָּטָן וְהַגָּשֶׁר, וּמִשָּׁם לְבֵית רַבִּי שְׁמֹעוֹן, וּמִשָּׁם לְבֵית רַבִּי זְלִיג, וּמִשָּׁם לְאוֹמֵן, כִּי בְּדֶרֶךְ זֶה יֵצֵא לְאוֹמֵין" וְכו'.

הִינּוּ: כִּי עַל הַיָּד שֶׁהָיָה אֶצֶל הַמְּלֹךְ הַמְּבֹאֵר בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבַּעַל-תְּפִלָּה - שֶׁם הָיוּ מִצְרִיין כָּל הַדְּרָכִים שְׁבַע-עוֹלָם, עַל-כֵּן אָמַר: "שָׁגַם יֵשׁ דֶּרֶךְ בְּזֶה".

כְּלוֹמַר: שְׁבוּדָאֵי גַם דֶּרֶךְ זֶה הָיָה מִצְרִי שֶׁם עַל אוֹתוֹ הַיָּד! - הִינּוּ: מִהַבֵּית לַחוּץ, וּמִשָּׁם לְהָהָר, וּמִשָּׁם לְהַבְּתִים הַנִּל, וּמִשָּׁם לְאוֹמֵן.

אֲשֶׁרִי מִי שִׁיזְכָּה לְהַבִּין זֹאת לְעֵתִיד, כִּי בַּעֲנִין נְסִיעָתוֹ, יֵשׁ סוּדוֹת נוֹרְאוֹת בְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה, כִּי בְּכָל נְסִיעוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת יֵשׁ רִזִּין עֲלָאין גְּבוּהִים מְאֹד, מִכָּל-שָׁכֵן בְּנְסִיעָה הָאֲחֵרוֹנָה הַזֹּאת שֶׁנִּסְעָה לְהַסְתַּלַּק שֶׁם וְכו'.

כ.

(חיי-מוהר"ן תקמג)

כַּמּוּזָה פְּעָמִים הָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמָּנוּ וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ מְאֹד: לְקַרֵּב נַפְשׁוֹת לְהַשְׁמֵי-יִתְבָּרֵךְ, לְהַשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם בְּנֵי-אָדָם, כְּדֵי לְעוֹרְרֵם וּלְהַשִּׁיבֵם לְקַרְבָּם לְהַשְׁמֵי-יִתְבָּרֵךְ וְכו'.

וְגַם הָיָה רְצוֹנוֹ: שִׁסְעוּ נְסִיעוֹת בְּשִׁבְלֵי-זֶה, כְּדֵי לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם.

כא.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, פְּקוּדוֹן ה, לט)

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהֶאֱמִין: שֶׁעַקֵּר כּוֹנֵן הַשְׁמֵי-יִתְבָּרֵךְ מֵה שְׁמִסְבֵּב שִׁסְעַת הָאָדָם, הוּא רַק בְּשִׁבְלֵי שְׁלֵמוֹת-הַתּוֹרָה'.

הִינּוּ: שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְצֵאת מִבֵּיתוֹ לִילֵךְ אוֹ לְנַסֵּעַ לְמִקּוֹם-אַחֵר, כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהַתְּוַעֵד עִם אָדָם אַחֵר, אוֹ עִם כַּמּוּזָה אֲנָשִׁים, לְדַבֵּר עִמָּהֶם מִהַתְּכַלִּית הָאֱמִתִּי וְהַנְּצַחִי, שִׁיעוֹרְרוּ זֶה אֶת זֶה אֶל הָאֱמֶת-לְאֱמֶתוֹ, "כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" (קַהֲלַת יב, ג).

וְכָל-אָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת-שָׁמַיִם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, וְעַל-כֵּן מִסְבֵּב הַשְׁמֵי-יִתְבָּרֵךְ שִׁיּוּכֵךְ וַיִּסְעַת הָאָדָם, הַכָּל רַק בְּשִׁבְלֵי-זֶה.

זֶה יְדוּעַ: שֶׁכָּל הַדְּבָרִים שְׁבַע-הָעוֹלָם, בְּהַכְּרַח שִׁיתְּלַבְּשׁוּ בְּמַה שְׁמַתְּלַבְּשִׁים, וְהַקְּלָפָה קוֹדֶמֶת לְפָרִי, עַל-כֵּן עַל-פִּי-רַב מִתְּלַבְּשִׁים הַנְּסִיעוֹת וְהַטְּלָטוּלִים בְּעַסְקֵי חַל.

אֲבָל הַחֶפֶץ בְּאֱמֶת, צָרִיךְ לְשׁוֹם לְבוֹ לְשֶׁרֶשׁ הַדְּבָר שֶׁבִּקְדָּשָׁה, עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְשׁוֹם לֵב לְהֶאֱמִין: שֶׁעַקֵּר נְסִיעָתוֹ וְטְלָטוּלוֹ, כְּדֵי שִׁיתְּוַעֵד עִם בְּנֵי-אָדָם, אוֹלֵי יוּכַל לְדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבָרֵי אֱמֶת, אוֹ שִׁיקְבְּלוּ הֵם מִמֶּנּוּ, אוֹ שִׁיקְבְּלֵי הוּא מֵהֶם, אוֹ שִׁיקְבְּלוּ וַיֵּאִירוּ זֶה בְּזֶה, בְּבַחֲיִנַת (תְּרַגּוּם יִשְׁעִיָה ג, ג): "וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין".

כִּי בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ נִקְדָּה-טוֹבָה, וְצְרִיכִין לְקַבֵּל הָאֲרָה מִמֶּנּוּ, לְהֵאִיר בְּנַפְשׁוֹ לְבַל יִישָׁן אֶת יָמָיו שְׁנַת עוֹלָם חֶסֶד וְשָׁלוֹם וְכו', וְזֶה עַקֵּר שֶׁרֶשׁ כָּל הַנְּסִיעוֹת שְׁבַע-עוֹלָם.

כב.

(עלים-לתרופה, ג' דברים ת"ר)

כִּמְהָ חֲסָדִים וְנִפְלְאוֹת פְּלֵאֵי-פְּלְאוֹת,
רְאִיתִי בְּנִסְיֵעוֹת הָאֱלֹהִים הַנוֹגְעִים
לְעַנְיָנֵנוּ.

אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל עֶסֶק אֶחָד מִפְּלִיזָה, וְלִדְבַר
דְּבַר-תּוֹרָה אֶחָד, עִם אִישׁ אֶחָד,
שֶׁדִּבַּרְתִּי בְּכָל הַנְּסִיעוֹת הָאֵלֶּיךָ - בְּיָדַי בְּדָאִי
כָּל טַלְטוּלֵי הַקֶּשֶׁה עָלַי מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר אֵין
לְשֹׁעַר, וְכָל רַבּוּי הַהוֹצָאוֹת וְהַבְּלוּלִים וְכוּ'.

כג.

(ספר-המדות, עניני נסיעה וטלטול)

[א] מִי שֶׁאֵין לוֹ בְּנִים, יִקְבַּל עַל-עַצְמוֹ גְּלוּת
(בְּנִים לֹחַ).

[ב] עַל-יְדֵי רְדִיפַת שְׁלוֹם, מֵצִיל אֶת בְּנָיו
מִמִּיתָה וּמִגְּלוּת. (בְּנִים עַב; שְׁלוֹם יז).

[ג] כָּל הַדְּרָכִים שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בָּהֶן, הַכֹּל
מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ וְהֵם רְצוֹן-הַשֵּׁם. אֲבָל אֵין לָךְ
אָדָם שֶׁיִּבִּין אֶת דְּרָבּוֹ, אֲלֵא מִי שֶׁהוּא עָנּוּ
(דְּרָךְ ט).

[ד] עַל-יְדֵי נְסִיעַת הַדְּרָכִים, הָאָדָם נֶעֱשֶׂה
מִבֵּין (דְּרָךְ ח"ב ד).

[ה] הַמְּקַבֵּל גְּלוּת עַל-עַצְמוֹ, הוּא סְגוּלָה
לְהַרְיוֹן (הַרְיוֹן ו).

[ו] עַל-יְדֵי הַנְּסִיעָה שְׁנוֹסְעִים מִכֶּפֶר לְכֶפֶר
וּמַעִיר לְעִיר, דְּבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים (הַתְּנַשְׁאוֹת
טז).

[ז] עַל-יְדֵי הַטַּלְטוּל, זוֹכִין לְשֵׁם-טוֹב (טַלְטוּל
ח"ב א).

[ח] עַל-פִּי-רֹב, הִירָאִים פְּרֻנְסָתָם בָּא, עַל-
יְדֵי טַלְטוּלִים (טַלְטוּל ח"ב ב).

[ט] לְפַעְמִים, הַצַּדִּיק בָּא לְטַלְטוּלִים, כְּדִי
שִׁיבֵא לְעוֹלָם-הַבָּא, וַיִּזְכֹּר כָּל הַמְּקוֹמוֹת
שֶׁהָיָה בָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יָבֹאוּ טוֹבוֹת לְאֵלֶּיךָ
הַמְּקוֹמוֹת (טַלְטוּל ח"ב ג).

[י] לָאוּ בְּכָל-מְקוֹם אָדָם זוֹכֵה לְסַגֵּל תּוֹרָה
וּמַעֲשֵׂים-טוֹבִים. בְּשִׁבִיל-זֶה הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-
הוּא מְסַבֵּב סְבוּבִים, שִׁיֵּצֵא זֶה הָאָדָם מִמְּקוֹם
הַזֶּה לְמְקוֹם אֲחֵר (טַלְטוּל ח"ב ד).

[יא] לְפַעְמִים נִתְחַיֵּב אָדָם אֵיזְהוּ גְּלוּת,
וְנִתְחַלֵּף לוֹ עַל אֵיזְהוּ חוֹלְאָת (טַלְטוּל ח"ב ה).

[יב] הַשּׁוֹכֵחַ דְּבַר אֶחָד מִתְּלִמוּדוֹ, גוֹרֵם גְּלוּת
לְבָנָיו, וּמִזְרִידֵין אוֹתוֹ מִגְּדֻלָּתוֹ (לְמוּד כג).

[יג] הַמְּזַמֵּן עֲבוּרִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמִשְׁמַשׁ
עָלָיו, גוֹרֵם גְּלוּת לְבָנָיו (צַדִּיקָה כה).

[יד] טַלְטוּל הַצַּדִּיקִים, לְפַעְמִים הוּא בְּשִׁבִיל
לְגְלוּת אֵיזָה צַדִּיק נִסְתָּר (צַדִּיק קסו).

[טו] הַשְּׂכָרוֹת, גוֹרֵם גְּלוּת (קָרִי ח"ב א; שְׂכָרוֹת
ח"ב ב).

[טז] גְּלוּת, מִכְּפָרַת עַל הַכֹּל (תְּשׁוּבָה ז).

[יז] מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית-הַכֶּנֶסֶת, וְאֵינוֹ נִכְנֵס
לְשֵׁם לְהַתְּפַלֵּל, גוֹרֵם גְּלוּת לְבָנָיו (תְּפִלָּה לו).

כד.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, בְּרֵפֶת-הַמְּזוֹן וּמִים-אֲחֻרוּנִים ה, ה-ח)
עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה הַמְּשַׁכֵּן עִם הָאָרוֹן וְהַלְוִיֹּת
בְּעֶצְמָן עִם כָּל יִשְׂרָאֵל - נָעִים
וְנָדִים בְּמִדְבָּר, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא בְּרָרוּ וְהִעֲלוּ
בְּכָל פֶּעַם, אֶת הַתּוֹרוֹת הַנְּפֹלוֹת, לְשֶׁרֶשֶׁן,
עַד שֶׁנִּתְתַּקְּנוּ וְנִעֲשׂוּ 'תּוֹרָה אֲמִתִּית'.

שִׁזְהוּ בַּחֲנִינָת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
שֶׁנִּצְטוּוּ בְּכָל פֶּעַם בְּמִדְבָּר בְּאֶהֱל
מוֹעֵד, שֶׁזָּכּוּ לָזֶה בְּכָל פֶּעַם עַל-יְדֵי שֶׁבְּרָרוּ
וְהִעֲלוּ בְּכָל פֶּעַם 'תּוֹרוֹת הַנְּפֹלוֹת' לְשֶׁרֶשֶׁן.

וְעַל־כֵּן נִכְתְּבוּ כָּל מַסְעוֹת שְׁלֵחֵם בְּתוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בַּמִּדְבָּר לֵג, א): "אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - כִּי מִכָּל הַמַּסְעוֹת שְׁלֵחֵם נַעֲשֶׂה תוֹרָה.

וְעַל־כֵּן נֹאמֵר (יחזקאל יא, טז): "כִּי הִפְּיִצוּתִים בְּגוֹיִם וְכִי זָרִיתִים בְּאַרְצוֹת וְאֵהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מַעֲט". וְדָרְשׁוּ רַז"ל (מַגִּלָּה כט): "אֵלוּ בְּתֵי־כְנָסִיּוֹת וּבְתֵי־מִדְרָשׁוֹת".

כִּי כְּשֶׁזִּכְּרִין בְּנֵלוֹת לְהַרְבִּיץ תוֹרָה אֲמַתִּית בְּיִשְׂרָאֵל, וְלִקְבַע בְּתֵי־כְנָסִיּוֹת וּבְתֵי־מִדְרָשׁוֹת לְעַסֵּק בָּהֶם בְּתוֹרָה - נַעֲשֶׂה עַל־יְדִיָּזָה תַקּוּן גָּדוֹל, כִּי עַל־יְדִיָּזָה חוֹזְרִים לְתַקּוּן פְּגַם הַחֲרָבָה, וְעוֹסְקִים בְּתַקּוּן בְּנִינּוֹ.

כִּי כָּל הַגְּלִיּוֹת שֶׁיִּשְׂרָאֵל גּוֹלִין מֵאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל וּמִטְּלָטְלִין וְנָעִים וְנָדִים בְּחוּץ־לְאֶרֶץ - כְּוִנְתּוּ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְטוֹבָה, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדִיָּזָה דִּיקָא יִבְרָרוּ וַיַּעֲלוּ יִשְׂרָאֵל הַתּוֹרָה הַנְּפֹלוֹת.

שִׁיבְרָרוּ אוֹתָם בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁבְּכָל דוֹר וָדוֹר, שֶׁהֵם יְכוּלִים לְבַרְרָם וּלְהַעֲלוֹתָם הַתּוֹרָה, מִבְּחִינַת גְּלוּת וְטְלָטוּל, לְבְּחִינַת בְּיָתֵא, בְּחִינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי שְׁעוֹסְקִים לַעֲשׂוֹת יְשִׁיבוֹת קְדוּשׁוֹת, וְלִקְבַע בְּתֵי־מִדְרָשׁוֹת לְעַסֵּק בָּהֶם בְּתוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת מִקְדָּשׁ־מַעֲט' כַּנ"ל, וְכו'. עַד שֶׁנִּזְכָּר עַל־יְדִיָּזָה שִׁיבְנָה הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ עַל מְכוּנוֹ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

כה.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, עֲרוּבֵי־תַחֲוִמֵינָהּ, יד) כָּל הַטְּלָטְוִלִים שֶׁל כָּל אָדָם, הֵם בְּחִינַת גְּרוּשׁ וְגָלוּת, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַבְּרָאשִׁית ג, כד): "וַיַּגְרֵשׁ אֶת הָאָדָם" וְכו', עַל־

יְדֵי חֲטָא אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכוּ כָּל גְּלוּיֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהוֹלְכִין מִטְּלָטְלִין נֶעַ וְנָד מִגּוֹלָה אֶל גּוֹלָה, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכוּ כָּל הַגְּלִיּוֹת וְהַטְּלָטְוִלִים, בְּפִרְטֵי־שֵׁל כָּל אָדָם וְאָדָם שֶׁמִּכְרַח לִילֵךְ בְּדַרְכֵים וְלִהְיוֹת נֶעַ וְנָד וּמִטְּלָטְל.

וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל 'בְּרוּר־הָאֱמוּנָה' שֶׁנִּתְקַלְקְלָה מ'חֲטָא אָדָם־הָרָאוֹן, וְעַל־יְדֵי חֲטָאֵי כָּל הַדּוֹרוֹת. וְכַמְבָּאָר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה "אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְכו' (ח"א מ): "שֶׁכָּל הַנְּסִיעוֹת וְהַטְּלָטְוִלִים, הֵם מִחֲמַת פְּגַם־אֱמוּנָה", עֵינֵי־שָׁם.

כו.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, רֵאשִׁית־הַגָּז, ה, טו-טז - עַל־פִּי לְקוּטֵי־מִוֶּהֲר"ן ח"א יב, תַּהֲלָה לְדוּד')

"אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְכו' (בַּמִּדְבָּר לֵג, א). כָּל הַטְּלָטְוִלִים וְהַנְּסִיעוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּשִׁבִיל 'בְּרוּר הַהֲלָכוֹת', שֶׁהֵם בְּחִינַת רְגֵלֵי־הַקְּדוּשָׁה, בְּחִינַת "הַלִּיכוֹת עוֹלָם" (תַּבְּקוּק ג, ז), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (נִדָּה עג. על תַּבְּקוּק הַנִּל'): "אֵל תִּקְרִי הַלִּיכוֹת, אֵלָּה הַלְכוֹת".

כִּי עִקַּר ה'הַלְוִד־דְּקָדְשָׁה', לִילְוֹד וּלְהַתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - הוּא עַל־יְדֵי ה'הַלְכוֹת הַקְּדוּשׁוֹת' שֶׁל הַתּוֹרָה וְכו'.

וְעַל־כֵּן הֲצַרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְטְלָטְל עֲצָמָן וּלְנַסֵּעַ בַּמִּדְבָּר כָּל הַמַּסְעוֹת, בְּשִׁבִיל לְהַגְבִּיחַ וּלְהַרִים וּלְבַרֵּר כָּל הַהֲלָכוֹת שֶׁנִּפְלוּ עַל־יְדֵי חֲטָא אָדָם־הָרָאוֹן וְדוֹרוֹת־הָרָאוֹנִים, שֶׁפָּגְמוּ בְּהַלְכוֹת וְכו'.

וּבְשִׁבִיל־זָה הָלְכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְנָסְעוּ בְּרַגְלֵיהֶם מִמְּקוֹם לְמְקוֹם - לְבַרֵּר וּלְהַעֲלוֹת ה'הַלְכוֹת' מִנְּפִילָתָם, בְּגִדְל כַּחוֹ שֶׁל מִשָּׁה

רַבְנוּ, וְעַל־כֵּן קָבְלוּ בְּכָל פְּעַם הַלְכוֹת הַתּוֹרָה' בְּהַלִּיכְתָּם בַּמִּדְבָּר, כְּפִי מַה שְּׁזָכוּ לְבָרֵךְ בְּכָל־פְּעַם.

וְזֶה בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר לֵג, ב): **"וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי ה' וְכוּ'** - **"וַיִּכְתַּב" דִּיקָא.** כִּי כְּשֶׁזָכִין לְבָרֵךְ הַהֲלָכוֹת שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַע־לְפָה' שֶׁנִּפְּלוּ, וּמַעֲלִין אוֹתָם, וְחוֹזְרִין וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַלְכוֹת' - אֲזִי צְרִיכִין לְחַזֵּר וּלְהַכְנִיסם בְּתוֹךְ 'תּוֹרָה־שְׁבַכְתָּב'.

כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹאִין בְּכָל חֲכָמֵי הַתְּלֻמוּד ז"ל, שֶׁהֵם בָּרְרוּ לָנוּ כָּל הַהֲלָכוֹת וְדִינֵי הַתּוֹרָה שְׁבַע־לְפָה, וְהֵם מִיַּגְעִים בְּכָל הַלְכָה לְמַצֵּא אוֹתָהּ בְּתוֹךְ 'תּוֹרָה־שְׁבַכְתָּב' וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת: **"וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם" וְכוּ' - ש"מֹצְאֵיהֶם וּמַסְעֵיהֶם,"** שְׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵעֵלוּ וּבָרְרוּ כָּל הַהֲלָכוֹת שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַע־לְפָה' - כְּתַב אוֹתָם מֹשֶׁה ב'תּוֹרָה־שְׁבַכְתָּב'.

לְהוֹרוֹת: שֶׁהִיָּה לוֹ כַּח לְהַכְנִיס כָּל הַנְּסִיעוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'בְּרוּר הַלְכוֹת שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַע־לְפָה', לְתוֹךְ 'תּוֹרָה־שְׁבַכְתָּב'. שֶׁזֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת - לִיחַד וּלְקַשֵּׁר 'תּוֹרָה שְׁבַע־לְפָה' עִם 'תּוֹרָה־שְׁבַכְתָּב'.

וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַגְּלוּיֹת שְׁעוֹבְרִים עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוֹלְכִין בַּגּוֹלָה נֶעַ וְנָד, וְכָל הַנְּסִיעוֹת וְהַטְּלוּלִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לַיְלָה וּבַפְּרָט - שֶׁהַכָּל בְּשִׁבִיל 'בְּרוּר הַלְכוֹת' שֶׁנִּפְּלוּ עַל־יְדֵי 'מַחֲלַקְת', שְׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא 'צְרוּשׁ וְטְלוּלִים' חֶסֶד־וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמִקּוֹם־אַחַר (סִימָן כב, אוֹת א).

וְעַל־כֵּן צְרִיךְ לְכוֹן בְּנִסְיַתוֹ וְהַלּוּכוֹ וְטְלוּלוֹ, שֶׁכּוֹנֵתוֹ לְבָרֵךְ עַל־יְדֵי־

זֶה ה'הֲלָכוֹת שֶׁנִּפְּלוּ, שֶׁהֵם בְּחִינַת "הַלִּיכוֹת עוֹלָם", כְּנ"ל.

וְאִפְּלוּ מִי שֶׁאִינוּ בֵּר הַכִּי, וְאִין בּוֹ כַּח לְזַה, וְנִסְיַתוֹ בְּשִׁבִיל מְמוֹן וּפְרָנְסָה - צְרִיךְ לְכוֹן: שֶׁכָּל הַלּוּכוֹ וְנִסְיַתוֹ, כְּדִי שִׁירוּיַח מְמוֹן שְׁיֻכַּל לְהַחֲזִיק תְּלֻמִּידֵי־חֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה לְשִׁמְיָה, שֶׁהֵם מְבָרְרִים הַהֲלָכוֹת וְחַדוּשֵׁי־תּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים.

כִּי כָּל הַמְמוֹן וְהַעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה נִמְשָׁךְ מֵהֶם כְּנ"ל, וְצְרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַעֲלוֹת וּלְהַחֲזִיר הַעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה לְמֵרָא קַמָּא, שֶׁזֶה עֵקֶר תְּקוּנָה כָּל הָעוֹלָמוֹת.

כז.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, פְּקוּדוֹן וְאַרְבַּע־שׁוּמְרִים ה, יט־כ־כג - עַל־פִּי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א סא, 'חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן')
כָּל הַנְּסִיעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּשִׁבִיל 'קְלֻקּוּל־הָאֲמוּנָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתַב הוּא ז"ל (סִימָן מ - מוּבָא לְעִיל) עַל פְּסוּק (שָׁם לֵג, א): **"אֱלֹהֵי מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּשִׁבִיל 'אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל'" - "שְׁמַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּשִׁבִיל 'אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל'"** (שְׁמוֹת לב, ד).

שֶׁהוּא 'חֲטָא־הַעֲגָל', פְּנִינֵי אֲמוּנַת־חֲכָמִים' - שֶׁאֲמָרוּ (שְׁמוֹת לב, א): **"כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ לֹא יָדַעְנוּ" וְכוּ' וְכַנ"ל.** עַד שֶׁאֲמָרוּ (שָׁם שָׁם, ד־ח): **"אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" - כָּאֵלוֹ הֵם מוֹדִים בְּאֵלִקִּים, רַק שְׂאוּמְרִים "אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל".**

וְכַל־זֶה הוּא בְּחִינַת 'פְּנִינֵי אֲמוּנַת־חֲכָמִים', שֶׁאִינֵם רוֹצִים לִילֵךְ בְּדַרְךְ הַחֲכָמִים הַצְּדִיקִים־הָאֲמִתִּיִּים, וְאוּמְרִים שֶׁהֵם בְּעַצְמָם יוֹדְעִים דְּרֹךְ־הַשֵּׁם, דְּרֹךְ־הַתּוֹרָה. עַד שֶׁבָּאִים לְכַפִּירוֹת גְּמוּרוֹת, וְקִצְתָם פּוֹרְקִים עַל לְגַמְרֵי, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ בְּדוֹרוֹת הַלְלוֹ.

וּבְשִׁבְלֵי-זָה בָּאִים כָּל הַנְּסִיעוֹת
 וְהַטְּלוֹטוּלִים בְּכִלְיֹת
 וּבַפְּרָטִיּוֹת; וְזֶהוּ בְּחִינַת הַגְּלִיּוֹת שֵׁיִשְׂרָאֵל
 גּוֹלִים וּמְטֻלְטָלִים וְכוּ', וְאִין לָהֶם מְנוּחַ לְכַף
 רַגְלָם, וְהַכֹּל מִחֲמַת 'קִלְקוּלֵ-הָאֱמוּנָה',
 שֶׁעָקְרָה אֱמוּנַת־חַכְמַיִם'.

אָבֵל בְּאֵמַת פְּוֹנַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָה, כִּי
 כָּל הַטְּלוֹטוּלִים וְהַגְּלִיּוֹת וְהַנְּסִיעוֹת
 לְדַרְכֵי־ם - הַכֹּל בְּשִׁבְלֵי שֵׁיִזְכּוּר כָּל אֶחָד אֶת־
 עֲצָמוֹ עַל־יְדֵי־זָה, לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה־שְׁלֵמָה, עַל
 'פְּגָם אֱמוּנַת־חַכְמַיִם'.

וְאִז הַנְּסִיעָה - הִיא פְּפָרָה וְתַקוּן עַל 'פְּגָם
 אֱמוּנַת־חַכְמַיִם' שְׁפוּלָל כָּל הַפְּגָמִים
 וְכוּ' בַּנ"ל.

כִּי עַל־יְדֵי הַנְּסִיעוֹת' - הוּא מְרִים וּמַגְבִּיחַ
 כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁבָּא לָשֵׁם, לְהַשֵּׁם־
 יִתְבָּרַךְ, בְּכַח אֱמוּנַת־חַכְמַיִם'.

וּכְמוֹבֵן בְּדַבְּרֵי ז"ל בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת (ח"א מ;
 ח"ב סב - הַמּוֹבָאִים לְעִיל), וּבְכַתְּבֵי
 הָאֲרִיז"ל: "שִׁזָּה סוּד כָּל הַגְּלִיּוֹת בְּכִלְלֵי, וְכָל
 הַנְּסִיעוֹת בַּפְּרָט, שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד".

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בְּלִקוּטֵי־הַתְּנִינָא (סִימָן
 עו - מוֹבָא לְעִיל): **עַל מַה שֵׁיִשְׂרָאֵל**
נִקְרָאִים "בְּנֵי הַגּוֹלָלָה" (מִדּוֹת פ"ג מ"א; עֲרוּבֵין
 קד: תַּעֲנִית כד. מַגְלַה י. וְעוֹד וְעוֹד בְּלִשׁוֹן חז"ל), שֶׁהוּא
 רֵאשִׁי־תִבּוֹת (זְכָרְיָה ט, ז): **"וַיִּנְשָׂא רַגְמֵם ה'וּא**
ל'אֱלֻקֵינוּ" וְכוּ', עֵינֵי־שָׁם.

וְכֵן מַה שֶּׁמְבָאָר בְּלִקוּטֵי־הַתְּנִינָא (סִימָן נו -
 מוֹבָא לְעִיל): **"שְׁמֵי שֵׁיִשׁ לֹא לֵב יִשְׂרָאֵל,**
בְּכָל מְקוֹם שֶׁבָּא יֵשׁ לֹא מְקוֹם" וְכוּ'. וְכֵן
בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת.

וְהַכֹּל בְּכַח הַצְּדִיקֵי־אֵמַת שְׁמֵאֲמִין בָּהֶם
 בְּאֵמַת, כִּי בְּוֹדָאֵי אִישׁ פְּשׁוּט אֶפְלוֹ

אִם הוּא אִישׁ כָּשֶׁר - אִין לֹא כַח לָזָה, בַּפְּרָט
 שֵׁיִשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁבָּא לָשֵׁם, שֶׁהֵם רְחוּקִים
 מְאֹד מְאֹד מִהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, בַּפְּרָט שְׂרָפָם אוֹ
 כְּלָם עַפּוֹ"ם, וְגַם עִם הַשֵּׁם הַמְּעֻרְבִים בִּינֵיהֶם
 לְוֹמְדִים מִמַּעֲשֵׂיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו,
 לה): **"וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם" וְכוּ', יִסְלַח הַשֵּׁם לָהֶם**
וַיִּשִׁיבֵם אֶל הָאֵמַת מִהֲרָה.

עַל־כֵּן גַּם הָאִישׁ הַכָּשֶׁר הַגּוֹלָה וּמְטֻלְטָל
 בִּינֵיהֶם, לֹא הֵיךְ לֹא כַח לְהִתְחַזֵּק,
 בַּפְּרָט לְהַגְבִּיחַ גַּם זֶה הַמְּקוֹם לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ
 וּלְתוֹרָתוֹ, לֹאֵל הַשֵּׁם עוֹזְרוֹ, בְּכַח הַצְּדִיקֵי־
 אֵמַת שְׁמֵאֲמִין בָּהֶם.

וְעַל־כֵּן כִּשְׁהוּא בְּדַרְךְ, בַּפְּרָט בְּדַרְךְ רְחוּק,
 בַּפְּרָט כִּשְׁמֵטֻלְטָל בְּמְקוֹמוֹת כְּאֵלוֹ
 רְחֻקָּנָא־לְצֵלָן - אֲזִי צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד
 בְּאֱמוּנַת־חַכְמַיִם, וְלְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה גְּמוּרָה עַל
 'פְּגָם אֱמוּנַת־חַכְמַיִם'.

וְעַל־יְדֵי־זָה מְתַקֵּן 'פְּגָם אֱמוּנַת־חַכְמַיִם',
 וְנִתְּוֹסְפִין סְפָרִים קְדוּשִׁים
 רַבִּים בְּתוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זָה נִשְׁלַם הַתּוֹרָה
 בְּבְחִינַת "לַחַת הָאֶבֶן" (שְׁמוֹת כד, יב), בְּבְחִינַת
 'אֶבֶן שְׁתִּיחַ', 'קְדָשֵׁי־קְדָשִׁים' וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־
 זֶה נִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם, עַל־יְדֵי
 בְּחִינַת 'חֲכָמָה־עֲלֵאָה', 'שְׁכֵל־הַפּוֹלָל', שֶׁהוּא
 בְּחִינַת 'קְדָשֵׁי־קְדָשִׁים' וְכוּ'.

וְעַל־יְדֵי־זָה בְּעֲצָמוֹ עוֹלִין כָּל הַמְּקוֹמוֹת
 שֶׁגָּלָה וְנִתְּפָזַר לָשֵׁם -
 לְמְקוֹמָם וְשָׂרְשָׁם, שֶׁהוּא נִקְדַּת 'אֶבֶן שְׁתִּיחַ',
 "שְׁמִמָּנָה הַשְּׁתַת הָעוֹלָם" (יִזְמָא נד:).

וְאִזִּי נִתְּבַטְּלִים כָּל הַגְּבוּלִים וְהַמְּצָרִים,
 שֶׁהֵם בְּחִינַת 'צִמְצוּמִים וְדִינִים',
 שֶׁמִּשָּׁם עָקַר כָּל הַגְּלִיּוֹת וְהַטְּלוֹטוּלִים, בְּבְחִינַת
 (אֵיכָה א, א): **"כָּל רִדְפֵיהָ הִשְׁיִגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים"**

- כי נכלל הכל בשרשו, בבחינת אבן שתיה, קדשי־קדשים וכו'.

וזהו (במדבר לג, ב): "ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על־פי ה'" - "ויכתב" דיקא. שמשו רבנו בגדל עצם פחו, הכניס בישראל תשובה על אמונת־חכמים' כל־כך, עד שפתב בתוך 'ספר התורה הקדושה, את כל ה'נסיעות של ישראל'.

נמצא: שעשה מה'נסיעות של ישראל, 'ספר־תורה, והשלים 'ספר־התורה' ביותר, שזה עקר ה'תקון של ה'נסיעות' וכו' כנ"ל. וכל זה על־ידי 'תקון המשכן' שעשה, ששם עמד הארון בבית קדשי־קדשים, עם "לוחות האבן" וכו'.

ועל־ידי־זה זכו שנעשו מכל ה'נסיעות שלהם 'ספר־תורה' - כי נכללו כל המקומות של נסיעתם בהתורה, בבחינת 'קדשי־קדשים' וכו' כנ"ל, שזהו בחינת: "ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם" וכו' - "ויכתב" דיקא.

וזה: "ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על־פי ה', ואלה מסעיהם למוצאייהם".

כי 'מוצאייהם' - זה בחינת 'הגלות והטלטול', בחינת 'יציאה בגולה' שנמשך על־ידי 'פגם אמונת־חכמים', שהוא בחינת 'פגם עבודה־זרה' וכו' כנ"ל.

אבל כשזכין לשוב כנ"ל, ואז ה'טלטול' הוא 'תקון', זה בחינת 'נסיעה', בחינת (במדבר י, לה): "ויהי בנסע הארון" (עין בפנים), בחינת "מסעי בני ישראל", שפרש רש"י (במדבר לג, א): "שגם מקום המנוחה נקרא נסיעה" וכו'.

כי ה'נסיעה' עם 'קדשי־הארון', זה בחינת 'מנוחה' - כי על־ידי־זה מתקנים ה'טלטול', ונכלל בעקר המנוחה והנחלה שהוא 'קדשי־קדשים'.

וזהו: "מוצאייהם למסעיהם", ואחר־כך כתב להפוך: "מסעיהם למוצאייהם".

כי כן הדבר: שבתחלה ה'טלטול' בבחינת "מוצאייהם", בבחינת 'יציאה בגולה'. אבל צריכין לראות לשוב וכו', עד שה'יציאה בגולה' תהיה נכללת בבחינת "מסעיהם", בחינת: "ויהי בנסע הארון" - שתהיה נכללת בבחינת 'קדשי־קדשים', וכנ"ל.

ואז נמשך משם מבחינת 'קדשי־קדשים', 'תקון והמתקה' מבחינת 'שכל־הכולל', שעל־ידי־זה נמתקין ונתתקנין כל הצמצומים והדינים, שזה עקר תקון הטלטולים שהיה בבחינת "מוצאייהם", בבחינת 'יציאה בגלות'.

וזהו: "ואלה מסעיהם למוצאייהם" - ש'מסעיהם', בחינת "מסעי בני ישראל", בחינת "ויהי בנסע הארון", הוא תקון והמתקה לבחינת "מוצאייהם" בגולה.

כי על־ידי שכתב משה את "מוצאייהם למסעיהם" - נעשה מהם 'תורה', ונכללו בשרשם בבחינת 'קדשי־קדשים'.

ועל־ידי־זה נמשך משם, מבחינת "מסעיהם" - תקון והמתקה; ש'מסעיהם' תקן כל "מוצאייהם", כל יציאתם וטלטולם בגולה, כי נתבטלו כל המצרים והדינים, ונתרומם הכל להשם־יתברך, בבחינת: "ונשאר גם הוא לאלקינו".

"וַיַּעַל אֶהֱרֵן הַכֹּהֵן אֶל הַר הַהָרָה עַל פִּי ה', וַיָּמַת שָׁם וְגו', בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ"
(במדבר לג, לח)
- הסתלקות אהרן הכהן -

בתוך כך בא פקודה: "להרג את השׂררות!" - והסירו את ראשם וכו' וכו'.

וזה שרצו לה' שׂררות' והתחילו לטען עמם - הינו: ענין מריבה וקטטה, זה בחינת 'מחלקת' שנעשה על הצדיקים, על ידי הסתלקות באורייתורה'.

ואפשר שה' שׂררות' מרמזים על (במדבר כ, יביג): "משה ואהרן שנסתלקו בשביל מי מריבה", על שטעו הטעות המבאר שם בהתורה הנ"ל (ח"א ט): "שלא בקשו בתחנונים", והבן היטב.

נח.

(ח"א כ, ה)

בְּשִׁמְתֵּפֶלֶל קָדַם הַדְּרוֹשׁ, צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּתַחֲנוּנִים, וַיִּבְקַשׁ מֵאֵת הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּנַת־חַנּוּם, וְלֹא יִתְּלֶה בְּזָכוֹת עֲצֻמוֹ וְכו'.

וזהו טעות שטעה משה וכו'. והוא לא כן עשה, שזכר טובו וצדקתו בשעת תפלתו, שלא השתמש עם ה'מטה' בשביל הקהל, אלא השתמש עם ה'מטה' בשעת תפלתו וכו'.

וזה בחינת (במדבר כ, יא): "וירם משה את ידו", 'ידו' זה 'תפלתו' וכו' - שהרים את 'תפלתו', ולא קשר עצמו עם הקהל.

"וידך את הסלע במטהו פעמים" (שם) - שהכה ל'ב'העליון', כמו שלוקחין איזה דבר בכח ובאנס, כי בא בכח 'מעשיו' הטובים וכו'.

וזה: "פעמים" - כי מתו משה ואהרן על ידי 'הפאה', כמו שכתוב (שם שם, יביג): "המה מי מריבה" וכו'. [ויאמר ה' אל משה ואל אהרן, יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל, לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם. המה מי מריבה וגו'].

ובשביל-זה אין לאדם לדחוק את-עצמו על שום דבר, אלא יבקש בתחנונים, אם יתן לו השם-יתברך - יתן, ואם לאו - לאו.

[חיי-מוהר"ן פג (מראה השניף לתורה ח"א כ הנ"ל): והם רצו לשם לה' שׂררות', והתחילו לטען עמם: "למה התעיתם אותנו?" - ורצו להורגם. וברחו השׂררות' לחוץ וכו' וכו'.

נט.

(ח"א נח, א)

'באר' ו'ענן' ו'מן', כלם חזרו בזכות משה", כמו שאמרו חז"ל (תענית ט: - על זכריה יא, ח): "ואכחיד שלשת הרועים בירח אחד": "וכי בירח אחד מתו"!!

ותרצו (שם): "כי בהסתלקותם של אהרן ו'מרים', נסתלקו 'ענן' ו'באר' - וחזרו בזכות משה'. וכשנסתלק משה בירח אדר, אזי נסתלקו 'באר' ו'ענן' ו'מן' - והיו באלו מתו כל השלש בירח אחד".

ל.

(לקוטי הלכות, ברכות-הראיה וטאר ברכות-פרטיות ה, יט)

ה'ענני-כבוד' היו בזכות אהרן הכהן, והם היו מגנים על ישראל ומכסים אותם מן הרע-עין'.

ועל-כן "כשנסתלק אהרן באחד באב" (במדבר כ, כח; לג, לח), כתיב (במדבר כ, כט): "ויראו כל העדה כי גוע אהרן" ודרשו רז"ל (תענית ט): "אל תקרי ויראו, אלא ויראו" וכו'.

הינו: כי אחר שנסתלקו ה'ענני-כבוד', אז נראו לעין העמים, ואז התגרה בהם הרע-עין' שהוא 'עמלק', שהוא עקר הרע-עין' "שמתקנא תמיד בגדלת ישראל", כמו שאמרו רז"ל (שמות-רבה כז, ו), כמו שכתוב שם

(במדבר כא, א; לג, מ): "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי וְכוּ' - "שְׁהוּא עַמְלֶק", כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֵׁם.

וְכַל־זֶה הָיָה בְּאֶחָד בָּאָב, שָׂאז מִתְחִילִין יָמִים הַפָּרִים שֶׁל 'הַרְבֵּן בֵּית-הַמֶּקֶדֶשׁ שֶׁהָיָה בְּאֵלוֹ הַיָּמִים.

זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתיה וכו'. זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב. (במדבר לד, ב-יב)
- ענין 'גבולי ארץ-ישראל' -

לא.

(ח"ב קטז)

הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ מְפַרֶשֶׁת כָּל 'גְּבוּלֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' - לְגַדֵּל מַעֲלָתָהּ וּקְדוּשָׁתָהּ הַעֲצוּם וְהַנּוֹרָא מְאֹד, שֶׁהִיא מְבַדֵּלֶת וּמְפַרֶשֶׁת לְגַמְרֵי מִשְׁאֵר אַרְצוֹת בְּכָל עֲנִינֶיהָ וּבַחֲיִנּוֹתֶיהָ; וְ"יֵשׁ לָהּ רִקִּיעַ אַחֵר מִשְׁאֵר אַרְצוֹת" (זהר תרומה קנא: ויקהל רט.).

לב.

(הקדמת ספר-המדות)

וְנִשְׁמַע מִפִּי שְׁאֵמֵר: "שֶׁעַל אוֹת רְפוּאָה' לְבַד, הָיוּ אֲצִלוֹ כֶּפֶה וְכֶמֶה בּוֹיָגֵן [גליונות] כְּתוּבִים. כְּמִדְּמָה שְׁאֵמֵר: 'מֵאֲתֵים בּוֹיָגֵן' [גליונות]. אֵךְ לֹא רָצָה לְמִסְרָם לְהַעֲוֹלָם."

וְאָמַר לִי: שֶׁהַשִּׁיג כָּל הַרְפוּאוֹת' שֶׁבְּעוֹלָם, בְּתוֹךְ גְּבוּלֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּסִפֵּר 'יְהוֹשֻׁעַ'!

כִּי שְׁמוֹת כָּל הָעָרִים הַכְּתוּבִים שֵׁם אֲצֵל כָּל גְּבוּל וְגְבוּל - הֵם צְרוּפֵי-שְׁמוֹת שֶׁל כָּל הַרְפוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, אִיךְ הֵם נִקְרָאִים בְּכָל הַלְשׁוֹנוֹת.

כִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הִיא 'קוֹמָה שְׁלֵמָה'. וְחִלּוּקַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הִיא כְּפִי 'קוֹמַת אָדָם'.

הַיָּנוּ: שֶׁחֶלֶק וְגְבוּל זֶה, הוּא בְּחִינַת 'רֵאשׁ'; וְחֶלֶק וְגְבוּל זֶה, הוּא בְּחִינַת 'יָד יְמִין'; וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה כָּל הַשְּׁנַיִם-עֶשֶׂר גְּבוּלִים שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּתְחַלְקָה לְשִׁבְטִים, שֶׁכָּלֶם הֵם כְּפִי חֶלְקֵי קוֹמַת אָדָם, כְּפוּבָא מְזָה בְּסִפְרִים (עץ-חיים, שְׁעַר מַג פ"א).

וְאָמַר: "שֶׁאֲצֵל כָּל גְּבוּל שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּתוּבִים שֵׁם הַרְפוּאוֹת הַשְּׁיִבִים לְאוֹתוֹ הָאֵיבָר, שֶׁמְכּוֹן כְּנֶגֶד זֶה הַגְּבוּל כְּנ"ל".

כָּל-זֶה שֶׁמַּעֲתִי מִפִּי-הַקְּדוֹשׁ כְּבָר, וְהַבְנָתִי מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: "שֶׁכַּל־זֶה הַשִּׁיג בְּיָמֵי יְלֻדוֹתוֹ מִמֶּשׁ".

"וּמִדְּתָם מַחוּץ לְעִיר, אֶת פְּאֵת קְדָמָה אֲלֵפִים בְּאַמָּה וְגו'. וְאֵת הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְלוֹיִם, אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְנֶס שְׂמָה הַרְצָת, וְעֲלִיָּהֶם תִּתְּנוּ אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר. כָּל הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְלוֹיִם, אַרְבַּעִים וּשְׁמֹנֶה עִיר, אֶתְהֶן וְאֵת מִגְרִשֵׁיהֶן" (במדבר לה, הו-ז)

"זָכָה לוֹ מִקוֹמוֹ אֲלֵפִים אֵמָה לְכָל רוּחַ" - הַנִּי 'אֲלֵפִים אֵמָה' הֵיכָן כְּתִיבֵן? - דִּתְנִיָּא: "שִׁבּוֹ אִישׁ תְּנַחֲתִירו" (שמות טז, כט), אֵלוֹ אַרְבַּע אֲמוֹת. "אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמִּקְמוֹ" (שם), אֵלוֹ אֲלֵפִים אֵמָה. מִנָּא לָן? - אָמַר רַב חֲסֵדָא: לְמַדְנּוּ מִקוֹם מִמִּקוֹם, וּמִקוֹם מִנִּיסָה, וְנִיסָה מִנִּיסָה, וְנִיסָה מִגְּבוּל, וְגְבוּל מִגְּבוּל, וְגְבוּל מִחוּץ, וְחוּץ מִחוּץ, דְּכִתִּיב (במדבר לה, ה): "וּמִדְּתָם מַחוּץ לְעִיר, אֶת פְּאֵת קְדָמָה אֲלֵפִים בְּאַמָּה וְגו'." (ערוכין נא. - עין רש"י)

לג.

(לקוטי-הלכות, ערוכי-תחומין ה, כה-לז)

"בְּשַׁעַת 'כְּנִיסַת שְׁבֵת', קוֹנָה שְׁבִיתָה לִילָךְ עַד 'אֲלֵפִים אֵמָה' שֶׁהוּא

הרוצח שהגביר 'סטר־אד־מותא', צריך לָנוס לָשֵׁם, וְהֵם קוֹלְטוֹת וּמְגִנּוֹת מ'סטר־אד־מותא' שְׁנִמְשָׁךְ מ'חטא אדם־הראשון, שְׁנֵאמַר (בראשית ב, יז): "כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת" וְכוּ', שֶׁעָקַר הַפֶּגֶם נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי 'כְּפִירוֹת', כִּי 'אֲמוֹנָה' הוּא עָקַר ה'חַיִּים', וְכְפִירוֹת' הֵם 'סטר־אד־מותא', כְּמוֹבֵא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּפֶה פְּעָמִים (ח"א כג; לה).

וְעַל־כֵּן "אַרְבָּעִים־וְשָׁמוֹנֶה עָרֵי הַלְלוּיִם", שֶׁהֵם בְּחִינַת "שְׁמַע, וְאַהֲבַת", שֶׁהֵם עָקַר 'הַמְשָׁכַת הָאֲמוֹנָה' - עַל־כֵּן הֵם קוֹלְטוֹת וּמְגִינּוֹת מ'סטר־אד־מותא', וּמְצִילִין אֶת הַרוֹצֵחַ מִמִּיתָה.

וְ"אֵלוֹ הָאֱלֹפִים אִמָּה שֶׁל אַרְבָּעִים־וְשָׁמוֹנֶה עָרֵים אֱלֹהֵי הַלְלוּיִם" (ערוֹבִין נא.) - כִּי הֵם בְּחִינַת אַחַת, כִּי עָקַר בְּחִינַת 'שְׁבַת' הוּא 'אֲמוֹנָה'.

וְ"אֵלוֹ ה' אַרְבָּעִים־וְשָׁמוֹנֶה עָרֵי הַלְלוּיִם", שֶׁהֵם בְּחִינַת "שְׁמַע, וְאַהֲבַת", בְּחִינַת 'אֲמוֹנָה', שֶׁבָּהֶם יָשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְלוּיִם, שֶׁהַרוֹצֵחַ הָיָה נֹס לָשֵׁם וְנִצּוֹל שָׁם - בְּזֶה הָרְאָה לָנוּ הַתּוֹרָה־הַקְדוּשָׁה: שְׁצַרִּיכִין לְנַסֵּעַ לְצַדִּיקִים.

וְהָעָקָר: בְּשִׁבְלֵי לְזִכּוֹת ל'אֲמוֹנָה' שֶׁהִיא עָקַר ה'חַיִּים', וְלִהְיוֹת 'סטר־אד־מותא' שֶׁהֵם ה'כְּפִירוֹת'. שֶׁעָקַר ה'אֲמוֹנָה' בְּשִׁלְמוֹת, מְקַבְּלִין רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים־הָאֲמִתִּיִּים.

כִּי 'כֹּהֲנִים וְלוֹוִיִּים' - הֵם בְּחִינַת 'צַדִּיקִים־אֲמִתִּיִּים', וְ"תִלְמִידֵיהֶם הַנְּלוּיִם אֵלֵיהֶם" הַמְשַׁמְשִׁים וּמְשַׁרְתִּים אוֹתָם, בְּחִינַת (במדבר יח, ב) "וַיִּלְווּ עִלְיָהּ וַיִּשְׁרְתוּהָ".

וּמִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁל, וְרוֹצֵחַ לְחוּס עַל חַיּוֹ לְהַצִּיל נִפְשׁוֹ מִמִּיתָה עוֹלָמִית -

'תְּחוּם־שְׁבַת'" (ערוֹבִין פְּרָקִים ד"ה; שְׁלַח־עֲרוֹף אַרְח־חַיִּים שְׂצוּ, א) - זֶה בְּחִינַת שְׁנֵי הָאֱלֹפִין שֶׁל שְׁנֵי שְׁמוֹת 'אֱהִי' ה' וְכוּ', בְּחִינַת "אֱלֹפִים בְּאִמָּה וְכוּ', סְבִיב" (במדבר לה, ד"ה), שֶׁל "אַרְבָּעִים־וְשָׁמוֹנֶה עָרֵי מְקַלְטֵי הַלְלוּיִם" (במדבר לה, ז), שֶׁהֵם בְּחִינַת 'קְרִיאַת־שְׁמַע', שֶׁהוּא 'אֲמוֹנַת־הַיְהוּד'.

וְעַל־כֵּן הֵם "אַרְבָּעִים־וְשָׁמוֹנֶה עָרֵים" (במדבר לה, ז) - "שֵׁשׁ עָרִים שֶׁל עָרֵי מְקַלְטֵי, וְעַלֵּיהֶם אַרְבָּעִים־וְשָׁתֵים עִיר" (שם שם, ז). כִּי "שֵׁשׁ עָרֵי מְקַלְטֵי" - הֵם בְּחִינַת 'שִׁשָּׁה תְבוֹת' שֶׁבְּפִסּוֹק "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" (דְּבָרִים ג, ד), וְ"אַרְבָּעִים־וְשָׁתֵים עָרֵי הַלְלוּיִם" - הֵם בְּחִינַת 'אַרְבָּעִים־וְשָׁתֵים תְבוֹת' שֶׁבְּפָרֶשֶׁת "וְאַהֲבַת" (שם שם, ה), כְּמוֹבֵא (אוֹהֲבֵי־יִשְׂרָאֵל, פְּרֶשֶׁת מִסְעִי).

כִּי "אֱלֹפִים אִמָּה שֶׁל תְּחוּם־שְׁבַת" - הֵם בְּחִינַת 'אֱלֹפִים אִמָּה' שֶׁל 'מְגִרְשֵׁי עָרֵי הַלְלוּיִם', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (במדבר לה, ה): "וּמִדַּתָּם מִחוּץ לְעִיר אֱלֹפִים אִמָּה" וְכוּ' (ערוֹבִין נא.), וְכִתִּיב (שם פְּסוּק ד): "אֵלֶּה אִמָּה סְבִיב", וְדָרְשׁוּ רַז"ל (סוֹטָה כז:): "אֵלֶּה מְגִרְשֵׁי, וְאֵלֶּה לְשָׂדוֹת וְכַרְמִים".

כִּי ה'אֱלֹפִים אִמָּה' - נִחְלָקִים לְשְׁנֵי פְּעָמִים 'אֵלֶּה', בְּחִינַת 'שְׁנֵי פְּלָאוֹת'.

כִּי ה'עֲצוֹת שֶׁל עֲבָשׂוֹ, הֵם בְּחִינַת 'פְּלָאוֹת', בְּחִינַת (ישַׁעְיָה כה, א): "אוֹדָה שְׁמַךְ כִּי עָשִׂיתָ 'פְּלָא' עֲצוֹת מְרַחֵק" וְכוּ'. אֲבָל ה'עֲצוֹת שֶׁל לְעֵתִיד' - הֵם בְּחִינַת 'פְּלָאֵי־פְּלָאוֹת', עֲצוֹת נְפִלְאוֹת עַד אֵין־סוֹף, שֶׁעַל יָדָם נִתְגַּלָּה ה'אֲמוֹנָה' בְּשִׁלְמוֹת (עֵינֶשֶׁם בְּפָנִים בְּאַרְיִכוֹת).

וְ"אֵלוֹ ה' אַרְבָּעִים־וְשָׁמוֹנֶה עָרֵים" - קוֹלְטוֹת וּמְגִנּוֹת מ'סטר־אד־מותא'. כִּי

צריך לנוס ולברח ולבא אל עריהם, שהם בחינת "ארבעים-ושמונה ערים", כנגד 'אמונת-היהוד' שבפרשת "שמע, ואהבת" כנ"ל, כמו הרוצח שבורח אל "ארבעים-ושמונה ערי הפהנים והלויים", שמצילין מ'סטרא-דמותא' כנ"ל.

ועל-כן יש להם "אלפים אמה מגרש", שהוא סוד "אלפים אמה תחום-שבת", שהוא בחינת 'פלאי-פלאות'.

דהינו: שיכולין לקבל מהם 'עצות' בכל דור, הנמשכין מבחינת 'עצות של משיח', שעל-ידיה בודאי יהיה נצול מ'סטרא-דמותא', ויזכה ל'חיים אמתיים ונצחיים, שהם בחינת 'אמונה' ויסוד כל התורה.

לד.

(לקוטי-הלכות, ערוכי-תחומין ו, ו-ז)

"תחום שבת אלפים אמה" (שלחן-ערוך ארבע-חיים שצו, א) - זה בחינת 'שתי הדרכים הקדושים', שהם בחינת "אזמרה לאלקי בעודי" (לקוטי-מוהר"ן ח"א רפב), ו"איה השיה לעלה" (לקוטי-מוהר"ן ח"ב יב), שהם בחינת 'שני אלפין', 'שני שכליות' קדושים אמתיים.

בחינת "אלפים שנה שקדמה תורה לעולם" (ויקרא-רבה יט, א) - שהוא 'גבול-הקדשה', שעל-ידם נשארין כל ימי חייו בגבול ותחום הקדשה, ואין יוצאין לחוץ חסו-שלום - שזהו בחינת 'תחום-שבת', כי 'שבת' 'כלליות קדשת ישראל'.

כי הדרך של "אזמרה" וכו' - הוא בחינת 'אל"ף', בבחינת (שירי-השירים ח, יב): "האלף לך שלמה", "שהוא בחינת שבת"

(זהר קרח קעו:), "שאז מאירין האלף אזרות שמחזירין לישראל בתוספות שבת" (פרי-עץ חיים, שבת פ"ח), שכל זה האור, נמשך על-ידי הדרך הקדש של 'אזמרה' וכו', שזהו בחינת "אלף זעירא דויקרא" [האל"ף הקטנה של ויקרא] (זהר ויחי רלד: רלט. ויקרא ד: מצורע נג:), כמבאר בהתורה "אזמרה" הנ"ל.

ולמוד-זכות הזה הוא בבחינת (איוב לג, כג): **"אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו" וכו' -** דהינו אפלו אם אין מוצאין בו כי אם זכות אחד מני אלף, ו"אפלו אם יש באותו המצוה והזכות עצמו רבו פסלות, ואין בו כי אם איזה נקדה טובות אחד מאלף באותו זכות עצמו" (שבת לב). וכו' וכו' (עין בפנים באריכות).

וכן הדרך של "איה" הנ"ל, הוא גם-כן בחינת 'אל"ף', כי "איה" בחינת "בראשית" בחינת 'מאמר סתום ונעלם', זהו בחינת 'אלף', בחינת 'פלא עליון' וכו' וכו' (עין בפנים באריכות).

ואלו ה'שתי אלפין', הם בחינת 'תחום-שבת' - כי דיקא על-ידי אלו ה'שני הלמודים הקדושים', זוכים לשאר על עמדו, לבלי לצאת מן ה'תחום וגבול הקדשה, כנ"ל.

וזו בחינת "אלפים אמה של תחום שבת, שאנו לומדים אותם מערי הלויים" (ערוכין נא). - "שהיה להם אלף אמה מגרש, ואלף אמה שדות וכרמים" (סוטה כז:).

כי 'פהנים ולויים', הם בחינת 'צדיקי-הדור ותלמידיהם'. כי ה'צדיק והרב האמת' הוא בחינת 'בהן', ו'לויים' הם בחינת 'תלמידיהם הנלויים אליהם לשרתם'.

ואלו 'הפהנים והלויים', היה להם "ארבעים ושמונה ערים לשבת"

(במדבר לה, ז). "שש ערי מקלט, ועליהם ארבעים ושנים עיר" (שם שם, ו) - שהם מרמזים על 'כלליות-האמונה של ישראל'.

"שהם בחינת ששה תבות שבפרשת 'שמע ישראל' (דברים ג, ד), ועליהם ארבעים ושנים תבות שבפרשת 'ואהבת' (שם שם, ה) (אוהבי-ישראל, פרשת מסעי) - שהם 'כלל אמונת ישראל'.

כי 'הצדיקים ותלמידיהם', שהם בחינת 'הפקנים והלויים' - הם עוסקים רק להמשיך ולהאיר 'שלמות האמונה' בישראל, כי כל התורה כלולה באמונה, בידוע.

ואלו ה"ארבעים-ושמונה ערים" הקדושים שלהם, שבהם יושבים ועוסקים להמשיך ולהאיר ה'אמונה' בישראל, שהוא 'כלל-התורה' - היה להם לכל עיר "אלפים אמה מגרש" וכו', "שמשם אנו למדים תחום שבת" (ערויבין נא.).

כי הם עוסקים להמשיך הדרכים הקדושים הנ"ל על ישראל, שהם בחינת 'אזמרה', ו'איה' וכו' - שהם בחינת 'אלפי'ן, כדי שלא יצא שום אחד מישראל מהגבול, על-ידי שממשיכין ומאירין בהם שתי הדרכים הנ"ל, שהם בחינת 'תחום-שבת', הנ"ל.

וזהו בחינת 'אלף אמה מגרש, ואלף אמה שדות וכרמים'. "אלף אמה מגרש" - 'שהיה פנוי לכל', כמו שפרש רש"י שם (במדבר לה, ב) - זה בחינת הלמוד של 'איה' הנ"ל, שהוא בחינת 'אלף' פנ"ל, שהוא בחינת 'מגרש', שהוא פנוי לגמרי.

כי בחינת 'איה' הנ"ל, שמחיה ומקים אפלו הנופלים לבחינת מקומות הרחוקים

ביותר, שחיותם מבחינת ההעלמה של בחינת 'איה' פנ"ל - זה בחינת 'חלל-הפנוי', ששם כביכול פנוי מאלקותו וכו'.

אבל באמת-לאמתו, גם ב'חלל-הפנוי' נעלם אלקותו יתברך. וזהו בחינת מה שמקבלין חיות מ'איה' וכו'. וזה בחינת "אלף אמה מגרש" - שהיה פנוי מכל - לתקן על-ידי-זה בחינת 'חלל-הפנוי' - להחיות אפלו הנופלים לשם, להאיר בהם בחינת ה'אלף', שהוא בחינת 'איה', וכנ"ל.

ו'אלף השני', הוא 'אלף אמה שדות וכרמים' - זה בחינת הלמוד הקדוש של 'אזמרה' הנ"ל, שהוא גם-כן בחינת 'אלף' פנ"ל, שהוא בחינת 'אלף אמה של שדות וכרמים'.

כי כשמוצאים ה'נקודות-טובות' בישראל, ומחזירים אותם להשם-יתברך על-ידי-זה - מזה זורעים שדות ונוטעים פרמים, בבחינת (תהלים קז, לז): "ויזרעו שדות ויטעו כרמים ויעשו פרי תבואה".

כי הטוב שב'ישראל' שמגלין הצדיקים - עושים פרות בשדה העליונה, ששם כל עבודתה לזרעה ולנטעה, בידוע ומוכן בדבריו ז"ל.

לה.

(שיח-טרפיקדש ח"ג רצא)

ספר רבי הערש כהן ז"ל: שפעם בצעירותו התקלקל אצלו ה'שלוש-בית', עד שעזב את ביתו ובא לשחות באומאן.

כשראהו רבי נחמן טולטשינער ז"ל, קנטרו, ואמר לו: "מה? אתה מתקוטט עם אשתך, ומשום כך בורח הנך לכאן, וכי פאן באומאן הוא אחד מהערי

מקלט"?! [וואס? דו קריגסט זיך מיט דיין פרוי, איז דא דער ערי מקלט?].

"כי אני ה' שכן בתוך בני ישראל" (במדבר לה, לד)

אך בזמן שהם טמאים, שכינה שרויה ביניהם.
(רש"י: ספרי)

לו.

(ח"א א, בסוף)

אפלו אם יפל חס־ושלום למקום שיפל, אפלו ב'שאל־תחיתות', גם־כן אל יתיאש עצמו לעולם, ותמיד יחפש ויבקש את השם־יתברך, ויחזק עצמו בכל מקום שהוא, בכל מה שיוכל.

כי גם ב'שאל־תחיתות', נמצא השם־יתברך - וגם שם יכולין לדבק את־עצמו אליו יתברך, וזה בחינת (תהלים קלט, ח): **"ואציעה שאל הנך"**.

לז.

(ח"א עח)

ה'דבור' הוא בחינת **'מלכות'**, ובחינות **'שכינה'**, כי שוכנת אתם תמיד בלי הפסק רגע, כמו שקתוב (ויקרא טז, טז): **"השכן אתם בתוך טמאתם"**.

והוא בחינת (תהלים קיג, ט): **"אם הבנים"** - כמו שה'אם' הולכת תמיד עם בניה ואינה שוכחת אותם, בן ה'דבור' בחינת **'שכינה'** הולכת עם האדם תמיד אפלו ל'מקומות־המטנפים', אפלו אם נפל למקום שנפל, כי אינו מניח אותו לשכח השם־

יתברך, וזוכר ומזכיר אותו להתחזק במקום שהוא.

וזהו בחינת **'גלות השכינה'** - שה'דבור' בחינת **'השכינה'**, בגלות. שהשכינה צונחת (שיר־השירים ב, ה): **"סמכוני באשישות וכו', כי חולת אהבה אני"** - הינו 'אהבת ישראל', **"שאני שוכן אתם אפלו בתוך טמאתם"**, וזהו **'גלות השכינה'**.

ולכן בפה שפגם יתקן, הינו: **'ודוי דברים'**, כמו שאמר הכתוב (הושע יד, ג): **"קחו עמכם דברים"** - שיתודה תמיד בכל לבו, **"נכה פני ה'"** (איכה ב, יט), **איז: "ושובו אל ה'"** (הושע שם), שישובו כל הדברים שפגם אל שרשו.

[לקוטי־עצות, דבור יט: ה'דבור' הוא בחינת: "אם הבנים" - הינו: כמו שהאם הולכת תמיד עם בנה, אפלו ל'מקומות־המטנפים', ואינה שוכחת אותו, כמו־כן ה'דבור' הולך עם האדם תמיד אפלו ב'מקומות־המטנפים', ומזכיר אותו תמיד את השם־יתברך.

הינו: שאפלו אם האדם מנח חס־ושלום בשפל המדרגה מאד במקום שהוא חס־ושלום, אף־על־פייכן על־ידי ה'דבור', יכול להזכיר את־עצמו בהשם־יתברך לעולם.

דהינו: שאפלו אם הוא במקום שהוא - אם יתחזק גם שם לדבר על־פל־פנים 'דבורים קדושים' של תורה ותפלה ושיחה בינו לבין קונו, או לשיח עם רבו או חברו ביראת־שמים - יכול להזכיר את עצמו בהשם־יתברך לעולם, אפלו שם במקומות הרחוקים מאד מהשם־יתברך, שהם בחינת 'מקומות־המטנפים' - אפלו אם נפל למקום שנפל רחמנא־לצלן. כי ה'דבור' אינו מניח אותו לשכח את השם־יתברך.

והבו הדבר היטב מגדל 'פח הדבור'. והיא עצה נפלאה ונוראה, למי שחפץ באמת לבל יאבד עולמו לגמרי חס־ושלום].

הפטרות פְּרֻשֵׁת מְסַעֵי

"וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק, כִּלְהַ זָרַע אֲמֶת"
(יִרְמְיָהוּ ב, כא)

ב.

(ח"א ז, ג-בסוף)

אִי-אֶפְשֶׁר לְבֹא לְאֵמֶת, אֲלֵא עַל-יָדֵי
'הַתְּקַבּוּת-לְצַדִּיקִים', וְיִלְךְ
בְּדֶרֶךְ עֲצָתָם. וְעַל-יָדֵי שְׁמֻקְבֵּל מֵהֶם
'עֲצָתָם' - נִחְקֵק בּוֹ 'אֵמֶת'.

כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים נא, ח): "הֵן אֵמֶת
חִפְצָתָ" - כְּשֵׁאתָה חִפֵּץ 'אֵמֶת'.
'בְּטָהוּת וּבְסֵתֶם חֲכָמָה תּוֹדִיעֵנִי" - כִּי
הַ'עֲצוֹת' שְׁמֻקְבֵּל מֵהֶם, הוּא בְּחִינַת 'נְשׁוּאִין
וְזוּג'.

וּכְשֶׁמְקַבְּלִין 'עֲצוֹת' מ'דְּשָׁעִים' - הוּא
בְּחִינַת 'נְשׁוּאִין בְּקַלְפָּה',
'הַנְּחָשׁ הַשִּׂיאֲנִי" (בְּרֵאשִׁית ג, יג), לְשׁוֹן 'נְשׁוּאִין'
- 'עֲצוֹת-הַנְּחָשׁ' שְׁקַבְּלָה, הוּא בְּחִינַת
'נְשׁוּאִין', וְעַל-יָדֵי 'נְשׁוּאִין' הַטִּיל בָּהּ
'זִהְמָא'.

ו"בְּמַעֲמַד הַרְסִינִי פִּסְקָה זִהְמָתָן" (שְׁבַת
קמו. עֵין שָׁם ר"ש"י) - כִּי שָׁם קִבְּלוּ
'תְּרִי"ג עֵטִין דְּקִדְשָׁה" (זֵהר יִתְרוֹ פב:), וְהִיתָה
לָהֶם 'נְשׁוּאִין בְּקִדְשָׁה'.

וְלָמָּה נִקְרָא 'עֲצָה' בְּבְחִינַת 'נְשׁוּאִין'? - כִּי
'הַכְּלִיּוֹת יוֹעֲצוֹת" (בְּרֵכוֹת סא.),
וְכְלִיּוֹת' הֵם 'כְּלִי-הַחֹלְדָּה', 'כְּלִי-הַזָּרַע'.

נִמְצָא: כְּשֶׁמְקַבְּלִין 'עֲצָה' מְאָדָם - כְּאֵלוֹ
מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ 'זָרַע'. וְהַכֵּל לְפִי
אָדָם, אִם יִדְשַׁע' אוֹ 'צַדִּיק'.

"הַהִמִּיר גּוֹי אֱלֹהִים, וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים, וְעַמִּי
הִמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל" (יִרְמְיָהוּ ב, יא)

א.

(ח"א כב, יא)

וְזֶה פְּרוּשׁ (בְּבֵא-קָמָא נט:): "הֵאֵי מֵאֵן דְּקָץ
כּוּפְרָא מֵאֵי מְשַׁלְּם". "קָץ כּוּפְרָא" -
הוּא בְּחִינַת שְׁפָגַם בְּ'עֲזוֹת'. 'כּוּפְרָא' הוּא
בְּחִינַת 'עֲזוֹת', בְּחִינַת 'קוֹלוֹת', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב
(תְּהִלִּים קד, כא): "הַכְּפִירִים שִׁאֲגִים לְטָרְדָה".
וְשָׂאֵל: "מֵאֵי מְשַׁלְּם מִי שְׁפָגַם בְּזֶה הַעֲזוֹת".
וְהַשִּׁיבוֹ: "מְשַׁלְּם כּוּפְרָא" - כְּמוֹ שְׁפָגַם
יִשְׁלָם.

וְשָׂאֵל: "וְהֵא קָא הוּי תְּמָרִי" - כִּי עַל-יָדֵי-
זֶה שְׁפָגַם בְּ'עֲזוֹת', יְכוּל לְבֹא
ל'קַלְקוּל-הָאֲמוּנָה'.

וְזֶה: "תְּמָרִי" - בְּחִינַת (יִרְמְיָהוּ ב, יא):
"הַהִמִּיר גּוֹי אֱלֹהִים, וְעַמִּי הִמִּיר
כְּבוֹדִי" וְכוּ'.

וְהַשִּׁיבוֹ: "יִשְׁלָם תְּמָרִי" - כְּמוֹ שְׁמַגִּיעַ עַל
'קַלְקוּל-הָאֲמוּנָה'.

"וְהֵא לֹא הוּי תְּמָרִי" - כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן
עֵדִין לֹא בָּא ל'כְּפִירוֹת'.

וְהַשִּׁיבוֹ: "בְּשָׁשִׁים" - הֵינּוּ: 'גִּיהֵנָם', "שְׁפָל
הָעוֹלָם אֶחָד מְשַׁשִׁים לְגִיהֵנָם"
(תַּעֲנִית י, כ) כִּי "עֵז פָּנִים לְגִיהֵנָם" (אָבוֹת פ"ה מ"כ)
וְכוּ'. וְזֶה שְׁפָגַם בְּ'עֲזוֹת-דְּקִדְשָׁה' עַל-יָדֵי
'עֲזוֹת-פָּנִים דְּסִטְרָא-אַחְרָא', יִשְׁלָם
'בְּשָׁשִׁים', הֵינּוּ 'בְּגִיהֵנָם', כַּנ"ל.

וְעֵצַת הַצְּדִיק, הוּא "כֹּלֹ זֶרַע אֲמֶת"
(יִרְמְיָהּ ב, כא).

וְזֶה פְּרוּשׁ (תַּחֲלַת הַפְּסוּק שֶׁם בִּירְמְיָהּ): "וְאֲנֹכִי
נִטְעַתִּיךָ שׁוּרֵק", בְּחֵינַת הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (זְכַרְיָה י, ח): "אֲשַׁרְקָה לָהֶם וְאֶקְבְּצֵם".

וְעַל־יְדֵי מָה? - עַל־יְדֵי: "כֹּלֹ זֶרַע אֲמֶת"
- עַל־יְדֵי 'עֵצַת־הַצְּדִיקִים' תְּבוּא
לְאֲמֶת.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִקְרָאת 'אֲמוּנָה', "כֹּד
אֶתְחַבֵּר בַּה אֲמֶת" (זֶהר בלק
קצח): וְעַל־יְדֵי־זֶה תְּבוּא הַגְּאֻלָּה 'כֹּנ"ל, כִּי
הוּא מְקַבֵּל 'טַפֵּי הַשֶּׁכֶל' שֶׁל הַצְּדִיק, עַל־יְדֵי
'עֵצָה' שֶׁמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ.

וְזֶה: "הֵן אֲמֶת הַפְּצֵת בְּטַחֲוֹת" - בְּכִלְיוֹת.
"הַכְּמֹה תוֹדִיעֵנִי" - שְׁאֲזֹכָה לְקַבֵּל
'טַפֵּי הַמֶּחֱ', 'טַפֵּי הַשֶּׁכֶל', עַל־יְדֵי 'עֵצָה'
שֶׁאֶקְבֵּל מֵהֶם. וְאִז אֲזַכָּה לְאֲמֶת - כִּי ה'טַפֵּי
הַשֶּׁכֶל' נִקְרָא: "כֹּלֹ זֶרַע אֲמֶת".

וְזֶה "שׁוּרֵק" - הוּא בְּחֵינַת 'שׁוּרֵק', שֶׁהוּא
'תִּלְתַּת טַפִּין', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּזֶּהר (תַּקוּנֵי־
זֶהר פט: תַּקוּנֵי־זֶהר־חֲדָשׁ, סִפְרָא תַנְיִנָא).

וְהוּא "תִּלְתַּת מַחִין" (תַּקוּנֵי־זֶהר־חֲדָשׁ שֶׁם) - כִּי
הוּא עֵנִין אֶחָד, כִּי ה'טַפָּה' בָּאָה
מִה'מֶחֱ', וּמִגִּיעָה לְהַכְּלִיֹּת, שֶׁהֵן 'כִּלְיֵי־
הַהוֹלְדָה', שֶׁמְבַשְּׁלִין הַזֶּרַע, בֶּן הַשֶּׁכֶל נוֹלָד
גַּם־כֵּן ב'מֶחֱ', וּמִגִּיעַ עַד הַכְּלִיֹּת הַיּוֹעֵצוֹת'.

ו"תִּלְתַּת מַחִין" - הוּא בְּחֵינַת (יִשְׁעִיָּה ו, י):
"הַשֶּׁמֶן לֵב וְכו', וְאֲזַנִּיו וְכו', וְעֵינָיו
וְכו', כֵּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו, וּבְאֲזַנָּיו יִשְׁמַע, וּלְבָבוֹ
יִבִּין וְשָׁב" וְכו'. כְּלוּמַר: שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְדַבֵּק
עֲצָמוֹ לְצְדִיקִים, "כֵּן יִרְאֶה" וְכו'.

אֲבָל בְּשִׁמְדֵבֶק עֲצָמוֹ לְצְדִיקִים, וּמְקַבֵּל
מֵהֶם 'עֵצָה' - אִזִּי הוּא בְּחֵינַת 'כִּלְיֹת
יוֹעֵצוֹת', שֶׁהֵם 'כִּלְיֵי־הַהוֹלְדָה', שֶׁמְקַבֵּל
הַטַּפָּה 'מֶחֱ', הַמִּתְחַלֶּקֶת לְתִלְתַּת טַפִּין, 'תִּלְתַּת
מַחִין', כֹּנ"ל.

וְאִז "יִרְאֶה בְּעֵינָיו, וּבְאֲזַנָּיו יִשְׁמַע, וּלְבָבוֹ
יִבִּין" וְכו' - שֶׁהֵם בְּחֵינַת ה'שְׁלֵשָׁה
מַחִין'; "וְשָׁב וּרְפָא לוֹ" (סִיּוּם הַפְּסוּק הַנ"ל
בִּישְׁעִיָּה).

וְזֶהוּ: "וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוּרֵק, כֹּלֹ זֶרַע
אֲמֶת", וְהֵבֵן.

[לְקוּטֵי־עֵצוֹת, עֵצָה א: צְרִיךְ לְהִתְרַחֵק מְאֹד מֵעֲצוֹת
שֶׁל הַהִמּוֹנ־עַם, שֶׁרַבֵּם כְּכֹלֵם הֵם 'עֲצוֹת רְעוּת וּמְקַלְקָלוֹת
מְאֹד'. מְכַל־שֶׁכֶן וְכַל־שֶׁכֶן עֵצַת רְשָׁעִים וְחוֹלְקִים
וּמִתְנַגְדִּים עַל הָאֲמֶת, שֶׁצְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מֵהֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר,
כִּי מֵהֶם בָּאִים כָּל הַקְּלָקוּלִים וְהַפְּגָמִים רַחֲמָנָא־לְעֻלָּן.

כִּי עֲצָתָם - הִיא בְּחֵינַת 'עֵצַת הַנְּחָשׁ־הַקֹּדֶם מוֹנִי', וְכִשְׁמְקַבֵּל
עֲצָתָם חֶסֶד־וְשְׁלוֹם, הֵם מְטִילִין בּוֹ זְהָמָא, בְּבְחֵינַת 'נִשְׂאִין
בְּקַלְפָּה'. וְהֵם בְּחֵינַת 'פְּגַם־הַבְּרִית', וּמְרַחֲקִים מִהָאֲמֶת,
וְהָאֲמוּנָה־הַקְּדוּשָׁה, וּמְלַבּוֹא לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל.

עַל־כֵּן צְרִיךְ לְהִתְרַחֵק מְאֹד, מִלִּילֵךְ אַחַר עֲצָתָם חֶסֶד־
וְשְׁלוֹם. רַק לְדַבֵּק אֶת־עֲצָמוֹ בְּצְדִיק־אֲמֶת, וְאֲנִשְׁיָהֶם
הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵיהֶם - שֶׁכָּל עֲצָתָם הֵם בְּחֵינַת "כֹּלֹ זֶרַע
אֲמֶת" (יִרְמְיָהּ ב, כא) - בְּחֵינַת 'תַּקוּנֵי־הַבְּרִית'. וְעַל־יְדֵי עֲצָתָם,
זֹכָה לְכָל טוֹב, לְאֲמֶת, וְאֲמוּנָה, וְתַפְלָה, וְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל,
וְלַעֲשׂוֹת 'נְסִים' בְּעוֹלָם].

"אֲמָרִים לְעֵץ אָבִי אֲתָה, וְלֹאֲבָן אֲתָה יִלְדָתְנּוּ כִּי
כִּנּוּ אֵלַי עוֹרֵךְ וְלֹא פָנִים וּבִעַת רְעַתָּם יֹאמְרוּ
קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנו" (יִרְמְיָהּ ב, כז)

ג.

(ח"א כג, בַּסּוּף)

"וְתִלְתָּא לָה פִתְקָא בְּצוּרָא, דְּהוּי מְסִיק בִּי
אָבָא מָאָה אֲלֵפִי זוּזִי" (בְּכוּרוֹת ח:).
"כִּי אָבָא" - זֶה 'עֲבוּדַת־אֱלִילִים', כְּמוֹ

שְׁכַתוֹב (יִרְמְיָהּ ב, כז): "הָאוֹמֵר לְעֵץ אָבִי אֶתָּה".

וְעִבּוֹדֵת-אֱלֹהִים' הִיא "חֹזֶבָה" (לְשׁוֹן הַפְּסוּק בְּרֵאשִׁית יד, טו, עִיר־שָׁם רִש"י וְתַנְחוּמָא) - שְׁמִכְרַעַת אֶת הַכֹּל לְכַף-חֹזֶבָה, וְכָל הַמִּתְדַבְּקִין בָּהּ הֵם 'בְּעַלֵּי-חֹזֶבָה'.

כְּמוֹ שְׂאֲנוּ רוּאִים בְּחוּשׁ: שְׂזָה הַמִּשָּׂא תְלוּי בְּצוּאָר בְּנֵי-אָדָם, שְׂאִין מִסְתַּפְּקִין בְּמִמוֹנָם, וְלוֹוִין מִמוֹן מְאַחֲרִים, וְנִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם מְשִׁתְּכָרִין שְׂכָר הַרְבֵּה, וְאַחֲר־כֵּן מֵתִים בְּעַלֵּי-חֹזֶבָה.

וְאִם אֵינָם מֵתִים בְּעַלֵּי-חֹזֶבָה, הֵם בְּחַיֵּיהֶם בְּעַלֵּי-חֹזֶבָה, וּמְטַרְיָחִים אֶת-עַצְמָם בְּטָרְחוֹת גְּדוּלוֹת, וּמְסַכְּנִים אֶת-עַצְמָם בְּסַכְּנַת דְּרָכִים, בְּשִׁבִּיל שְׂכָר מְעֻט, בְּשִׁבִּיל לְשִׁלְם חוֹב אֲבִיהֶם, 'חוֹב עִבּוּדֵה-זָרָה'. כִּי "מִצְוָה לְקַיֵּם דְּבַרֵי הַמֶּלֶךְ" (תַּעֲנִית כֹּא. כְּתוּבָת ע. גִּטִּין יד: טו. מ.), וְזֶה הַדְּבָר לָהֶם כְּמוֹ צוּאָה מְאַבִּיָּהֶם, שְׂיִשְׁלְמוּ חֹזֶבָתֵינוּ.

וְזֶה שְׂפָרַשׁ מִהַרְש"א: "תְּלָא לָהּ פִּתְקָא בְּצוּאָרָא" - "שְׂטַר צוּאָה".

לקוטי תפלות

פרשת מסעי

מפתח התפלות

[א-ב-ג-ד] "אלה מסעי בני ישראל" - שנוזפה לדעת איך להתנהג בענייני נסיעות לדרכים, ולתקן פגם האמונה על ידי הגלות והטלטול, וכו' (ח"א מ; ח"ב נב; ח"ב נה; תפלות ותחנונים ח"ב יב).

שמעתי בשם אדני אבי־זקני (הפעל־שם טוב) זללה"ה: כי כל המסעות היו מ"ב, והם אצל כל אדם, מיום הולדו עד שובו אל עולמו. ולהבין זה: כי מיום הלדה והוצאתו מרחם אמו, הוא בחינת יציאת מצרים בנודע, ואחר־כך נוסע ממסע למסע, עד באו לארץ החיים העליונה וכו'. ובדאי נכתבו המסעות בתורה, להורות הדרך הישר לאיש הישראל, לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו, לסע ממסע למסע. (דגל מחנה אפרים, פרשת מסעי, עין־שם)

אחדל, ואיך לסע, ומתי לסע, ולהיכן ולאיזה מקום ועיר לנסע, וכמה אתעכב בדרךי.

וכל פרטי הנסיעות לאיזה דרך גדול וקטן ארוך וקצר, הכל תודיעני ותלמדני ברחמיך האמתיים, ותוליכני בדרך הישר תמיד בכל עת.

"ארוץ כל, גדל העצה ורב העלילה, אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני־אדם", ויודע ומבין מחשבותם וסודם.

☪ [א] לקוטי תפלות ח"א מ ☪

(על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א מ, 'אלה מסעי בני ישראל')

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א)

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שתרחם עלי, ותהיה עמי תמיד, בשבתי בביתי, ובלקתי בדרך, בשכבי ובקומי, בצאתי ובבואי.

ותורני ותדריכני באמתך, ותלמדני תמיד בכל עת, איך להתנהג בענייני הנסיעות לדרכים, אם אסע, ואם

יעזרו רחמיך האמתיים עלי, וזכני
ולמדני תמיד בכל עת, איך
להתנהג בענייני נסיעות לדרכים.

ובשם שהיית עם ישראל במדבר, והיו
כל נסיעתם על פיך פרצונך,
כמו שכתוב: "על פי יהוה יחנו, ועל פי
יהוה יסעו", כן תרחם עלי, ותהיה תמיד
עמי, ואני מוסר עצמי עליך לבד באמת
עם כל תנועותי תמיד, על פיך אחנה
בביתי, ועל פיך אסע.

ותשמר צאתי ובאי לחיים טובים
ולשלום מעתה ועד עולם.
ותרחם עלי תמיד, בכל עת שאני מכרח
לנסע לאיזה דרך על-פי רצונך הטוב,
שתהיה עמי תמיד, ותוליכני לשלום,
ותדריכני לשלום, ותגיעני למחוז הפצי
לחיים טובים ולשלום, ותצילני מפף כל
אויב ואורב בדרך, ותתנני לחן ולחסד
ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי,
ותגמלני חסדים טובים תמיד.

ותשיבני לשלום לביתי, שלום בגופי,
ובנפשי, ובמוני, ובתורתך,
ותשמרני ברחמיך מכל מכשול חטא
ועון, ומכל מיני הרהורים רעים
ומחשבות רעות ומכל הסתכלות רעים
תמיד, ובפרט בעת הלוכי בדרך.

ותצילני ותשמרני ברחמיך מסכנת
דרכים לעולם, בגשמיות
ורוחניות בגוף ונפש וממון. "הורני
יהוה דרכך, ונחני בארח מישור למען
שוררי. הדריכני באמתך, ולמדני כי אתה
אלהי ישעי.

חוסה עלי כרב רחמיך, "חננני יהוה,
ראה עניי משונאי, מרוממי
משערי מות", כי אתה ידעת את מרירות
לבי ופזור נפשי, "ואתה ידעת נתיבתי
בארח זו אהלך טמנו פח לי. הבט ימין
וראה ואין לי מכיר, אבד מנוס ממני אין
דורש לנפשי".

חוס וחמל עלי, חוס וחנוני והצילני
ממה שאני צריך להנצל, מלטני
ממה שאני צריך להמלט, "חלצני יהוה
מאדם רע, מאיש חמסים תנצרני".

עזרני והושיעני והיה עמי תמיד,
והצילני מיד אויבי ומרודפי,
בשבתי בביתי ובכלכתי בדרך.

ותזכני בכל עת שאהיה מכרח לנסע
ולילך בדרך על-פי רצונך
הטוב, שיהיה הלוכי ונסיעתי בקדשה
ובטהרה גדולה, ובמחשבות קדושות
וטהורות, ואהיה נשמר מכל דבר רע.

ותזכני ותעזרני, שאזכה על-ידי
נסיעותי, לתקן את פגם
האמונה. והגלות והטלטול שלי בדרך,
יכפר על פגם האמונה שפגמתי לפניך,
אשר על-ידי-זה גרמתי טלטול למעלה
חסוּשֵׁלֹום.

אנא יהוה, "עיניך הלווא לאמונה",
"כל מצותיך אמונה, שקר רדפוני
עזרני". עזרני וחנוני, ותשפיע עלי
אמונתך הקדושה מעתה ועד עולם, ולא
יבוא עלי שום כפירה ובלבול בדעתך
כלל, ותעזרני מעתה לשוב בתשובה
שלמה לפניך באמת ובלב שלם.

וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תִּמְחַל וּתְכַפֵּר וּתְסַלַח
אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת, חֲנוּן הַמֵּרַבָּה
לְסַלַח, עַל כָּל הַפְּגָמִים שֶׁפָּגַמְתִּי
בְּאִמוּנָתְךָ הַקְּדוּשָׁה.

וּתְזַכְּנִי לְתַקֵּן בְּחַיֵּי כָּל הַפְּגָמִים הָאֵלֶּה,
עַל כָּל מָה שֶׁפָּגַמְתִּי בְּאִמוּנָתְךָ
הַקְּדוּשָׁה, מִנְּעוּרֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, בֵּין
בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּל אַחֵר, הַכֹּל אֲזַכֶּה
לְתַקֵּן בְּשִׁלְמוֹת חַיֵּשׁ קָל מִהֲרָה, וְאֲזַכֶּה
מֵעַתָּה לְאִמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּאֵמֶת וּבְשִׁלְמוֹת
כְּרִצּוֹנְךָ הַטוֹב.

וּתְרַחֵם עָלַי, וְעַל בְּנֵיךָ הַנְּעִים וְנָדִים
בְּגִלוֹת גָּדוֹל זֶה כַּמָּה מֵאוֹת
שָׁנִים, צֵאן נָדַח "וְאִין מְקַבֵּץ", וְהַשְׁכִּינָה
כְּבִיכּוֹל עִמָּהֶם בְּגִלוֹת, "כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן
קִנָּה, כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ", וּבְצוּק
הָעֵתִים עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל נְעִים וְנָדִים מְטֻרְפִים
וּמְבַלְבְּלִים.

מָרָא דְעֵלְמָא כְּלָא, רְאֵה עֲנִים וְעַמְלֵם,
וּחְמַל עַל טְלִטּוּלָם, קַבֵּץ נִדְחֵינוּ
מֵאַרְבַּע פְּנּוֹת הָאָרֶץ, וְקָרַב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין
הַגּוֹיִם, וּנְפּוּצוֹתֵינוּ כִּנְס מִיִּרְכַּתֵּי אָרֶץ,
וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה, וְזַכְּנִי לִילֶךְ
וּלְנִסֵּעַ וּלְבוֹא לְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּחַיֵּי חַיֵּשׁ קָל
מִהֲרָה.

וּתְעֲזָרְנִי שְׂאֵהִיָּה שְׁלָם בְּאִמוּנָה
וּבְכַטְחוֹן בְּךָ תְּמִיד, וְלֹא
אֶעֱשֶׂה שׁוֹם פְּעֵלָה, וְלֹא אֶעֱסֵק בְּשׁוֹם
עֵסֶק, וְלֹא אֶסַּע שׁוֹם נְסִיעָה - בְּשִׁבִיל
פְּרִנְסָה כָּלְלִי.

רַק אֲזַכֶּה לִידַע וּלְהֵאֱמִין בְּךָ בְּאִמוּנָה
שְׁלָמָה וּבְכַטְחוֹן חֲזָק, שְׂאֵתָה

תְּכַלְכְּלֵנִי. וְתִזְמִין לִי פְּרִנְסָתִי בְּשִׁלְמוֹת
בְּבֵיתִי, בְּלִי שׁוֹם נְסִיעָה וְטְלִטּוּל בְּעוֹלָם
כָּלְלִי, וּבְלִי שׁוֹם עֲשִׂיָּה וְעוֹבְדָא וְעֵסֶק
כָּלְלִי.

וְכָל נְסִיעָתִי לְאִיזָה דְרָךְ, וְכָל עֵסֶקִי
וּפְעֻלָּתִי, לֹא יִהְיוּ כִּי אִם לְשִׁמְךָ
וְלְעִבּוּדְתְךָ לְבַד בְּאֵמֶת, וּכְרִצּוֹנְךָ אֶעֱשֶׂה,
וְלֹא אֲכַוֵּן בְּנְסִיעָתִי וְעֵסֶקִי שׁוֹם תּוֹעֵלֶת
עֲצָמִי כָּלְלִי.

כִּי הַכֹּל שְׁלָךְ, הַנְּשָׂמָה שְׁלָךְ וְהַגּוֹף
שְׁלָךְ, וּבְלִעְדֵיךָ לֹא אָרִים אֶת יָדַי וְאֶת
רַגְלֵי לַעֲשׂוֹת שׁוֹם עֵסֶק וְשׁוֹם נְסִיעָה
בְּעוֹלָם, "כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי, רוּחְךָ טוֹבָה
תִּנְחַנֵּי בְּאָרֶץ מִיִּשׁוּר".

❁ [ב] לְקוּטֵי-תְפִלוֹת ח"ב נב ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב נו, 'אלה מסעי בני ישראל')

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א)

"מִי לִי בְּשָׁמַיִם וְעַמָּךְ לֹא חִפְצָתִי בְּאָרֶץ.
כָּלָה שְׂאֵרֵי וּלְבָבִי, צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי
אֱלֹהִים לְעוֹלָם".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲדוֹן כָּל, אֲשֶׁר בְּכָל
מְקוֹמוֹת מְמַשְׁלֶתְךָ, כִּי אַתָּה
מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאִין הָעוֹלָם מְקוֹמְךָ.

רַחֵם עָלַי לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְתֵן לִי בְּאֵמֶת לֵב
כָּשֶׁר וְטָהוֹר לְעִבּוּדְתְךָ וּלְיִרְאָתְךָ,
לֵב יִשְׂרָאֵלִי בְּאֵמֶת. עַד שְׂאֲזַכֶּה שְׂיִהְיֶה
לְבִי מְשַׁכֵּן כְּבוֹדְךָ.

רַחֵם עָלַי, וְעֲזָרְנִי וְזַכְּנִי, שְׂיִהְיֶה לְבִי
מֵלֵא מֵאֱלֹהוֹתְךָ, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל

☪ [ג] לקוטי-תפלות ח"ב נה ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב עו,
"ישראל נעשין אדונים לבעליהם")

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א)

"ביהוה חסיתי, איך תאמרו לנפשי
נודי הרכם צפור". רבונו של
עולם, אלהי ישראל, אתה יודע גדל עצם
מרירות הגלות, בכלל ובפרט ובפרטי-
פרטיות.

כי מפני חטאינו גלינו מארצנו,
ונתרחקנו מעל אדמתנו, ומגולה אל
גולה הלכנו, ומפלי אל כלי הורקנו, הן
כלל-ישראל בכלל, והן כל אחד ואחד
בפרטיות, כי גליות וטלטולים עוברים
על כל אחד ואחד מישראל בגשמיות
וברוחניות, "כצפור נודדת מן קנה, כן
איש נודד ממקומו".

ובעצם צרותינו בגוף ונפש וממון, גם
כשאנו יושבים בכתינו אנו
נעים ונדים, כי אין לנו שום מנוחה
מרודפינו ושונאינו בגשמיות ורוחניות.

בפרט עתה בעת צרה המרה הזאת,
אשר כל אחד חושב מחשבות
איך לברוח ולהטמן ולהסתר מפני הצרות
הקשות האלה, אשר "כשל כח הסבל".

רחם עלי, ועל כל ישראל הכבוסים
בגולה, שבכל מקום שנבוא שם
בגלות וטלטול בגשמיות ורוחניות,
שתהיה עמנו, ותעזרנו להרים ולנשא
ולהגביה כל המקומות האלה אליך,
ולתורתך ולעבודתך.

שום מקום בעולם לבלבל ולמנוע אותי
מעבודתך ומיראתך, רק אזכה להפיר
אותך ולמצוא אותך בכל המקומות
שבעולם, ובכל דרגא ודרגא שבעולם, כי
לית אתר פנוי מך.

ובני להיות נכלל בך בכל לבבי באמת,
עד שאהיה גם-כן בבחינת
"מקומו של עולם ואין העולם מקומו".

עד שכל המקומות שבעולם, יהיו
בטלין ומבטלין נגדי בתכלית
הבטול, ולא יהיה להם שום כח לבלבל
אותי חס-ושלום משום דבר שבקדשה,
רק אוכל להשיג אותך ולמצוא אותך
ולהתדבק בך באמת בכל המקומות
שבעולם.

ותורני ותלמדני בכל עת ועת, איך
להתנהג בענין כל הטלטולים
ונסיעות לדרכים, שיהיה הכל על-פי
רצונך באמת, על-פי יהוה אחנה בביתי,
ועל-פי יהוה אסע כל נסיעה ונסיעה.

ובל סדר הנהגת הנסיעה והחנה,
בכלליות, ובפרטיות, ובפרטי-
פרטיות, יהיה הכל כרצונך באמת.

ובכל מקום ומקום שאבוא לשם
בחנה ובנסיעה כפי רצונך,
אזכה למצוא שם אלהותך באמת,
ולהתקרב אליך ולהתדבק בך באמת.

ואל יבלבל אותי שום מקום שבעולם,
מעבודתך ומיראתך, רק אהיה
סמוך וקרוב ודבוק אליך באמת, בכל
המקומות שבעולם, בכל דרגא ודרגא
שבעולם.

עד שגם כל המקומות הרחוקים מהקדשה מאד שאנו כבושים בגולה שם, ישובו כלם אליך תתברך לנצח, עד שבכל המקומות הרחוקים ממך מאד, יעסקו בהם בתורה ובעבודה באמת, וילמדו בהם תורה ברבים, ויקים מהרה מקרא שכתוב: "ונשאר גם הוא לאלהינו".

מלא רחמים, ראה נא בענינו, וריבה ריבנו, ומהר לגאלנו גאלה שלמה מהרה למען שמך, ראה "כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב".

ראה את עמך מרודים מאד בכלל ובפרט, "הבט ימין וראה" ואין עוזר, לשמאל ואין סומך, "כי שחה לעפר נפשנו, דבקה לארץ בטננו. קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך. "יהיו לרצון אמרי-פי והגיון לבי לפניך, יהוה צורי וגואלי".

ברוך יהוה אלהים אלהי ישראל, עושה נפלאות לבדו. וברוך שם כבודו לעולם, וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן".

☪ [ד] תפלות ותחנונים ח"ב יב ☪
 (על-פי חיי-מוהר"ן קצה)
 "אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א)

"מיהוה מצעדי גבר כוננו ודרךך יחפץ, הורני יהוה דרךך, ונחני בארח מישור למען שוררי. הורני

יהוה דרךך, אהלך באמתך. אחלי יפנו דרכי, לשמר חקיך. דרך שקר הסר ממני, ותורתך חנני. דרך מצותיך ארוץ, כי תרחיב לבי".

רבנו של עולם, זפני להיות דבוק בך לעולם, ואזכה לעבד אותך באמת תמיד כל ימי חיי, בשבתי בביתי, ובלכתי בדרך, בשכבי ובקומי.

ותשמרני שלא אפשל לעולם חס-ושלום, ובפרט בהיותי בדרך. פי אתה ידעת גדל האחריות שיש בדרכים.

הן בגשמיות - מאויבים ורוצחים וגזלנים וגנבים, וכל פיוצא בזה. וכן ברוחניות - מטרדות-הדרך, ובלבולי-הדעת, והמחשבות העוברים על האדם בדרך.

בפרט פי בקל יוכל האדם להפשל במאכלות-אסורות רחמנא-ליצלן בהיותו בדרך.

"ואתה ידעת נתיבתי, בארח זו אהלך טמנו פח לי". אף אף-על-פי-כן ההכרח להאדם לפעמים לילך בדרך.

על-בן חוס וחנוני, ורחם עלי והושיעני, ותשמרני תמיד, בשבתי בביתי, ובלכתי בדרך, ותצילני מכל תקלה ופגם ומכשול חס-ושלום, הן בגשמיות הן ברוחניות.

ותעזרני שלא יתבלבל דעתי ומחשבתי חס-ושלום על-ידי הדרך.

וְאֶפְלוּ אִם לַפְעָמִים יִהְיֶה הַהֲכָרַח
 לַפְגֵּשׁ וּלְהַתְוַעַד עִם אַנְשֵׁים
 כְּאֵלוֹ הַרְחוּקִים מִמֶּךָ מְאֹד, כְּאֲשֶׁר מְצוּי
 בְּרַב הַפְעָמִים בַּדְרָכִים, תַּעֲזֹרְנִי שְׁלֹא יִהְיוּ
 יְכוּלִים לְבַלְבֵּל אֶת דַּעְתִּי כָּלֵל. רַק אֲדַרְבֵּא
 אֶהְיֶה חֲזָק בַּדַּעְתִּי מְאֹד בְּקִדְשָׁה גְדוּלָּה,
 וְלֹא יִפְנֹסוּ דְבָרֵיהֶם בְּאַזְנֵי כָּלֵל.

וְאֶזְכֹּר אֶת עֲצָמֵי כָּל פַּעַם בְּקִדְשַׁת
 נִשְׁמָתִי, אֲשֶׁר הִיא "חֵלֶק אֱלֹהִים
 מִמַּעַל", אֲשֶׁר מִצַּד הַנְּשָׁמָה בּוֹדְאֵי אָנוּ
 רְחוּקִים מְאֹד מִכָּל הַדַּעוֹת הַרְעוֹת
 רְחֻמָּנָא-לִי צִלָּן, וְאָנוּ דְבוֹקִים וְאַחוּזִים בָּךְ
 בְּאַמוּנָתְךָ הַקְּדוּשָׁה, וּבְכָל דְבָרֵי תִלְמוּד
 תּוֹרָתְךָ, בְּקִשְׁר אַמִּיץ וְחֲזָק בַּל יִמוּט
 לְעוֹלָם.

וְתִשְׁמְרֵנִי שְׁלֹא אֶכְשַׁל חֲסוּשָׁלוֹם גַּם
 בַּדְּבָרִים חִיצוֹנִיִּים, כְּגוֹן:
 בְּעֵינַי מֵאֲכָל וּמִשְׁקָה, שְׁלֹא יִזְדַּמֵּן לִפְנֵי,
 דְּבַר אֲסוּר חֲסוּשָׁלוֹם.

כִּי אַתָּה יַדְעַת שְׁקִשָּׁה מְאֹד לְהֶאָדָם
 לְהַנְצִיל מִכָּל-זֶה בְּהִיוֹתוֹ בַּדְרָכִים,

עַל-פִּי שְׁכָלוּ וְדַעְתּוֹ. רַק בְּכַחֲךָ הַגְּדוֹל
 וְרַחֲמֶיךָ הַגְּדוֹלִים, תִּצְיִלְנִי וְתִשְׁמְרֵנִי מִכָּל
 רַע, הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת, כִּי אַתָּה
 שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

וַיְקַיֵּם בְּנֵי מִקְרָא שְׁכָתוֹב:
 "וַיְהִי מִשְׁכָּלִים יִזְהָרוּ כִּיזְהָר
 הַרְקִיעַ", שְׂיִהְיֶה נִפְתָּח וַיִּזְהָר וַיֵּאִיר לָנוּ
 אֹר הַדַּעַת וְהַשְׁכָּל דְּקִדְשָׁה בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל-יְדֵי-זֶה תִשְׁמְרֵנוּ מִכָּל מְכֻשׁוֹל חֲסוּ-
 וְשָׁלוֹם בְּשִׁבְתֵּנוּ בְּבֵיתֵנוּ
 וּבְלִכְתֵּנוּ בַּדֶּרֶךְ.

כִּי כָּבֵד גְּלִית לָנוּ: שְׁבִרְאֲשֵׁי-תִבּוֹת שֶׁל
 פְּסוּק זֶה, מְרַמֵּז הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ [יִוְה"ך']
 הַמְּסַגֵּל לְשִׁמְרָה לְהוֹלִכֵי דֶרֶךְ.

וַיְקַיֵּם בְּנֵי מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "כִּי מִלְּאֲכִיּוֹ
 יִצְוָה לָךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכָל דְרָכֶיךָ",
 אָמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

עניני בין המצרים

גלות וגאולה, בגין וחרבן בית המקדש, בגין וירושלים, משיח צדקנו, קץ הגאולה, וכו'.

ז. עקר בלייזינו, כמו שכתוב (בראשית מז, כב): "בחרבי ובקשתי", ופרש רש"י: "תפלה ובקשה". וכמו שכתוב (תהלים מז, ז): "כי לא בקשתי אבטח וכו' באלקים הללנו". בחינת "ותהלתי אהטם לך".

ד.

(ח"א ב, ו; ח"א ט, ד; ח"א קיח)

כ. צדיק שבדור, הוא בחינת משה משיח, כמו שמצינו: שהצדיקים קורין זה לזה: משה, כמו: "משה שפיר קאמרת" (שבת קא: ס"ב לט. ביצה לח:). ו'משה' זה בחינת משיח, כמו שכתוב (בראשית מט, י): "עד כי יבא שילה", "דא משה משיח" (זהר בראשית כה: כז).

ה.

(ח"א ב, בסוף)

בגלותנו, בביכול הקדוש ברוך הוא בהסתרת פנים, כמו שכתוב (תהלים ל, ח): "הסתרת פניך" - שהוא בחינות רחמים. ופנה ערף, שהוא בחינות דין.

וכל תפלותינו ובקשתנו עליה שפנה ערף אלינו, שיהזר את פניו, כמו שכתוב (שם כה, טז; פו, טז): "פנה אלי", וכמו שכתוב (במדבר ו, כה): "יאר ה' פניו".

וכשאנו רואים ארץ הגלות, ובכל יום אנחנו צועקים אליו ואינם נושעים, ויש מעמנו בני ישראל, שטועים

א.

(לקוטי מוהר"ן, 'שיר נעים' בתחלת הספר)
חריקת שן האמות על אמה יחידה, תבונה אין בנו. מרירת הצרות איך להשקות הם דנו. נסבל עולם עד יבוא עני. בן יחפש בגנזי אביו. גזר עטרת נעטר בבן חביב. שיר חדש אז נשיר. מלפנו כל אחד ואחד מראה באצבע בשר.

ב.

(ח"א א)

עכשו בעוונותינו הרבים, חן והשיבות האמתי של ישראל נפל, ועקר החשיבות והחן הוא אצלם. אבל על ידי ה'תורה, נתעלה חן והחשיבות של ישראל.

ג.

(ח"א א, ב)

"מ'נוקבא דפרדשקא' משך רוחא דחיי למשיחא" [מ'נקב החטם' העליון, נמשך רוח חיים למשיח] (זהר תרומה קעז. ב'ספרא-דצניעותא פ"ב).

כי עקר בלייזינו של משיח, הוא ה'תפלה, שהוא בחינת חטם, כמו שכתוב (ישעיהו מז, ט): "ותהלתי אהטם לך" - ומשם עקר חיותו, וכל מלחמתו שיעשה וכל הפגישות שיכבש, הכל משם, כמו שכתוב (שם יא, ג): "והריחו ביראת ה'" וכו', זה בחינת חטם'.

חס־ושלום בלבם: "שכל התפלות הם לדיק".

אבל באמת: כל התפלות, הצדיקים שבכל דור ודור, מעלים אותם ומקימים אותם, כמו שכתוב (שמות מ, יח): "ויקם משה את המשפן".

ומעלין כל שיפא ושיפא לדוכתיה, ובנין קומתה של השכינה מעט מעט, עד שישתלם שעור קומתה, אז יבוא "משיח, דא משה" (זהר בראשית כה:), וישלים אותה ויקים אותה בשלמות.

וכל מה שמרבין בתפלה, נבנה השכינה ביותר ומכינה את עצמה לזיווג. וכשישתלם קומה של כל השכינה על ידי רב התפלות, יכמרו רחמיו, ויתהפך מדת הדין למדת הרחמים. ואי לא חסדו, טבעינן חס־ושלום בגלות.

ו.

(ח"א ג)

מרגלא בפומא דאנשי עכשו לומר: "שהחזנים הם שוטים ואינם בני דעה" - כי עכשו 'מלכות דקדשה' בגלות, ועל כן ה'נגינה' 'שנמשכת מאתר דנביאים' (על פי זהר ויקרא נג: עין בפנים), מבחינת 'מחין ודעת דמלכות דקדשה', ועכשו ש'מלכות' בגלות, ה'נגינה' נפגמת.

ועל כן ה'חזנים' הם בלא 'דעת', כי אין להם פח עכשו להמשיך ה'נגינה' מ'שרשה שבקדשה', שהוא בחינת 'מחין ודעת של מלכות דקדשה'.

אבל לעתיד שיתעלה 'מלכות דקדשה', ויהיה "ה' למלך על כל הארץ" (זכריה יד, ט) - אזי תתעלה ותשלם ה'נגינה', בבחינת

'דעת דמלכות דקדשה', שמשם נמשכת ה'נגינה'.

וזהו (תהלים מז, ח): "כי מלך כל הארץ אלקים זמרו משביל". כי אזי בשיהיה "ה' למלך על כל הארץ", ויתעלה 'מלכות דקדשה', אזי "זמרו משביל" - שהחזנים המזמרים יהיו ב'דעת' וב'שכל', על ידי שיתעלה 'מלכות דקדשה', ויקבלו ה'נגינה' מ'שרשה שבקדשה', שהוא בחינת 'דעת ומחין של מלכות דקדשה'.

ודוד המלך עליו השלום היה יכול לתקן נגינה זו גם כן, ועל ידי זה נתעלה 'מלכות דקדשה' כנ"ל.

ז.

(ח"א ד, א-ב ג)

בשאדם יודע שכל מאדעותיו הם לטובתו - היא מעין עולם הבא.

וזאת הבחינה אי אפשר להשיג, אלא בשמעלה 'מלכות דקדשה', מהגלות מבין העכו"ם, ואזי נתקיים (תהלים מז, ח): "כי מלך כל הארץ אלקים".

ואי אפשר להשיב המלוכה להקדוש ברוך הוא, אלא על ידי 'ודוי דברים' לפני תלמיד חכם.

ח.

(ח"א ו, ז)

"ולבנות להם בית הבחירה" (סנהדרין כ: - זה בחינת 'משה', נקדה העליונה, בחינת 'דעת', כמו שאמרו חז"ל (ברכות לג): "מי שיש בו דעה, כאלו נבנה בית המקדש בימיו").

ט.

(ח"א ז, א)

עקר הגאולה תלויה באמונה, פי עקר הגלות אינו אלא בשביל 'הסרוך-אמונה'.

ועקר 'אמונה' בחינת 'תפלה' בחינת 'נסים', אינו אלא ב'ארץ-ישראל', ושם עקר עליות התפלות. ויכול לפעל בתפלתו מה שצריך, ולעשות נסים ומופתים אמתיים בעולם.

וכשפוגמין ב'ארץ-ישראל', שהיא בחינת 'אמונה', בחינת 'תפלה' - אזי יורדין לגלות.

ועקר: שיוודת ה'תפלה' לגלות, ואי אפשר להתפלל ולעשות 'נסים' בעולם.

וכשיכלו אלו האפיקורסים שאין להם אמונה בנסים ומכסים כל הנסים בדרך הטבע, ותתרבה אמונה בעולם - אזי יבוא משיח, פי עקר הגאולה תלויה בזה, הינו באמונה, כמו שכתוב (שיר-השירים ד, ח): "תבואי, תשורי מראש אמונה".

וזוה פרוש (סנהדרין צז): "אין משיח בן דוד בא, אלא עד שתכלה פרוטה מן הפיס" - הינו: שיכלו אלו האפיקורסים הנ"ל שאין להם אמונה בנסים, ומכסים בכליות הנסים, הפלולים במלאך "דפריטא שפותה" (תענית כה), מכסים בדרך-הטבע.

י.

(ח"א ט, ד)

משיח הוא כלול כל התפלות, ובשביל-זה יהיה משיח "מורח ודאין" (סנהדרין צג), פי ה'תפלות' הם בחינת 'הטם',

כמו שכתוב (ישעיהו מח, ט): "ותהלתי אחטם לך".

יא.

(ח"א ט, בסוף)

אלו בני-אדם המכחישים כל ה'נסים', ואומרים שהכל 'דרך-הטבע', ואם רואים איזה 'נס', הם מכסים ה'נס' עם 'דרך-הטבע', שאומרים שזה 'דרך-הטבעים'.

(א) פוגמים ב'תפלה'. פי ה'תפלה' היא בחינת 'נסים', שמשנה את ה'טבע'.

(ב) ופוגמים ב'אמונה' מאד, שאין מאמינים ב'השגחת הבורא יתברך'.

(ג) ופוגמים ב'ארץ-ישראל', שהיא 'מקום-הנסים'.

ועל-ידי-זה צריכין לפול בגלות-מצרים' ו'שאר גליות', והם מאריכים את ה'גלות' רחמנא-לצלון.

יב.

(ח"א י, ג)

"ויעקב קרא בית" (פסחים פח). הינו: שיעקב קרא את 'מקום הבית-המקדש', שהוא 'מקום התפלה', 'בית', שהוא מקום ישוב לבני-אדם. פי העלה את ה'תפלה' - מ'הר' ו'שדה', לבחינת 'בית', שיש בו תפיסה לבני-אדם יותר מ'הר' ו'שדה'.

פי בבחינת 'בית', יש גם לעפוש השנה, כמו שכתוב (ישעיה נז, ז): "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים". וכשהוא בבחינת 'בית', "כדין אתיקר שמא עלאה" (זוהר יתרו סט:).

יג.

(ח"א יא, בסוף)

ה'גדלות', היא בחינת "שבע בתי עבודה-זרה, שעל-ידי-זה גלו ישראל מארצם" (גטין פח.), ועל-ידי-זה עדין לא חזרנו לארצנו, מחמת שרודפים אחר ה'כבוד', על-ידי ה'גדלות' רחמנא-לצלן.

ולתפוק: על-ידי קטנות ושלמות, ושלם ישגיח כלל על 'כבודו' - על-ידי-זה 'כבוד השם-יתברך' בשלמות, וזוכה לדבורים המאירים לו לתשובה, וזוכה לבוא לתבונות התורה לעמקה.

יד.

(ח"א יג, א)

תאות-ממון, היא עבודה-זרה ממש, ו"כל זמן שיש עבודה-זרה זאת של ממון בעולם, הרוח-אף בעולם" (על-פי ספרי פגשת ראה; רש"י דברים יג, יח).

וכפי הבטול של תאוה זאת, בן נתבטל ה'רוח-אף, ונמשך 'חסד' בעולם. ועל-ידי-זה נמשך ה'דעת', שהיא בחינת 'בנין בית-המקדש'.

ובטול תאות-ממון - זה בחינת 'התגלות-משיח', שאז יתבטל 'חמדת-הממון'.

טו.

(ח"א יד, ב-ג)

עקר 'כבוד השם-יתברך' הוא: בשחרוקים ביותר מקרבין את עצמן לעבודת השם-יתברך, כי "אז אסתלק ואתיקר שמא דקדשא-ברוך-הוא עילא ותתא ונתגדל כבוד שמו יתברך ונתעלה" (זהר יתרו טו.), ונתגדל כבודו יתברך מאד.

על-כך צריך פל-אדם להשתדל מאד, לקרב הרחוקים להשם-יתברך.

ועכשו ה'כבוד' בגלות - פי עקר ה'כבוד' אצל העכו"ם, ואנחנו בני-ישראל שפלים ונבזים.

ולעתיד-לבוא שיתגלה 'כבודו' מבין החשך, כמו שכתוב (ישעיה מ, ה): "ונגלה כבוד ה'" וכו', כי אז יטו כלם "לעבדו שכם אחד" (צפניה ג, ט) - "אז יאמרו בגוים" (על-פי תהלים קכו, ב): "לכו ונלכה באור ה'" (ישעיה ב, ה). ו'כבוד' נקרא 'אור', כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו".

ואי-אפשר לקרב את ה'גרים' עם 'בעלי-התשובה' - אלא על-ידי 'תורה', כמו שכתוב (משלי ה, טז): "יפוצו מעינתיה חוצה", שצריך להשקות אותם שהם מבחוץ, להודיע להם "הדרך ילכו בה" (שמות יח, כ).

וזהו (ירמיה טו, יט): "אם תוציא יקר מזולל", ואמרו חז"ל (בבא-מציעא פח.): "אלו שמקרבין בני-אדם לעבודת השם-יתברך" - כי זהו נקרא "מוציא יקר", הינו 'כבוד', "מ'זולל", מ'זילות-א-דגלותא'.

טז.

(ח"א טו, ו)

'בית-המקדש', - זה בחינת 'סתרי-אורייתא', שזוכין להם על-ידי ה'תפלה'. ונקרא 'בית-המקדש', בחינות 'קדש', בחינות 'ראשית' - וכל זר לא יאכל קדש" (ויקרא כב, י), ולא יאכל בו אלא 'מקדשו ומקראיו'.

יז.

(ח"א טז)

**אִי-אֶפְשָׁר שִׁיְהִי תְּמִיד דְּבוּק בְּהַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ בְּלִי הַפֶּסֶק,
רַק הַהִכָּרָה לְבַטֵּל לַפְעָמַיִם. כִּי לַפְעָמַיִם
צָרִיךְ לְצֵאת לַחוּץ לְעֶסֶק בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, כְּדִי
שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ הַבְּלָבוּלִים שֶׁל הַסְטֵרְא-אֶחָרָא
וַיִּתְבַּטֵּל חֶסֶד-וְשָׁלוֹם חֲכָמָתוֹ לְגַמְרֵי.**

**אָבֵל לְעֵתִיד-לְבֹא, עַל-יְדֵי תְּרִין מְשִׁיחִין,
וַיָּאֵלוּ מִכָּל הָאֲמוֹת שְׁנִכְלָלִים בְּעֵשׂוֹ
וַיִּשְׁמַעֲאֵל, שֶׁהֵם "תְּרִין עֲנִיִּין דְּמַכְסִּיין עַל
הָעֵינִין" (זֵהר פִּנְחָס רַנְבֵּי), וְאִז לֹא יִצְטָרֵךְ לְבַטֵּל
מִדְּבִקוֹתוֹ, וַיִּתְקַיֵּם (יִשְׁעִיָּה ל, כו): "וְהָיָה אֹר
הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֹמָה", בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.**

יח.

(ח"א כד, בַּסּוּף)

**עַל-יְדֵי שְׁמֹחֵת-הַמְצֻוֹת, נִשְׁלָם
הַקִּדְשָׁה, וּמַעֲלָה הַחַיּוֹת וְהַקִּדְשָׁה
שֶׁבַקְלָפוֹת. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁעוֹשִׂין הַמְצֻוֹת
בְּשִׂמְחָה, מַעֲלָה הַשְּׂכִינָה מִבֵּין הַקְּלָפוֹת.**

**וְצָרִיךְ לְהִתְרַחֵק מֵעֲצָבוֹת מְאֹד מְאֹד, כִּי
הַקְּלָפוֹת הֵם בְּחִינַת עֲצָבוֹת,
"וְהֵם תְּקַפְּאֵי דִּינָא" (זֵהר תְּרוּמָה קל"ה: "וְכָל
שְׁלֹטְנֵי רַגְזִין וּמְאֵרֵי דִּינָא כְּלָהוּ עֵרְקִין וְאִתְעַבְּרוּ
מִנִּיהָ"). וְכִשְׁה'עֲצָבוֹת' מִתְגַּבְּרֶת - הִיא בְּחִינַת
'גְּלוּת-הַשְּׂכִינָה', שֶׁהִיא 'שְׁמֹחֶתן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (תְּהִלִּים קי"ג, ט): "אִם
הַבְּנִיִם שְׂמֹחֶה".**

**וְעַקֵּר 'בְּטוּל-הַקְּלָפוֹת' וְעַלִּית-הַקִּדְשָׁה -
הִיא עַל-יְדֵי 'שְׂמֹחָה'. וְלְעֵתִיד-לְבֹא
יִתְבַּטְּלוּ הַקְּלָפוֹת לְגַמְרֵי, עַל-יְדֵי רְבוּי-
הַשְּׂמֹחָה. וַיִּשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִהַגְּלוּת בְּשִׂמְחָה,
כְּמוֹ שְׂכָתוּב (יִשְׁעִיָּה נה, יב): "כִּי בְּשִׂמְחָה
תֵּצְאוּ".**

**וְעַל-יְדֵי הָעֲבוּ"ם וְעַל-פְּרָחֶם, יִתְבַּטְּלוּ
הַקְּלָפוֹת. כִּי הָעֲבוּ"ם בְּעֲצָמָם
וּבִקְדָם, יִבְיֵאוּ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת, עַל-
יְדֵי רְבוּי-הַשְּׂמֹחָה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (תְּהִלִּים קכו,
ב-ג): "אִז יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם וְגוֹ' הֵיִינוּ שְׂמֹחִים",
בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.**

יט.

(ח"א כה, א)

**עַל-יְדֵי הַקְּרִבְנוֹת, וְעַל-יְדֵי שְׁלֹשָׁה
דְּבָרִים אֵלוֹ שֶׁהֵיוּ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ,
שֶׁהֵם: "ה'שְׂמִיר', וְנֹפֶת צוּפִים', וְ'אֲמָנָה"
[אֲנָשֵׁי אֲמָנָה] (סוּטָה פ"ט מ"ב) - נִכְנַע וְנִשְׁבַּר 'כַּח-
הַמְּדֻמָּה' וְה'בְּהִמְיוֹת', בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים נא, יט):
"זָבַחִי אֱלֹקִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה", וְזוֹכִין לְעֵלוֹת
אֵל ה'שְׂכָל-דְּקִדְשָׁה'.**

**וּכְשִׁיבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ - אִז יִתְקַיֵּם (יִזְאֵל
ד, יח): "וּמַעֲיֵן מִן הַמִּקְדָּשׁ יֵצֵא",
שֶׁזֶה 'מַעֲיֵן הַחֲכָמָה', שֶׁזוֹכִין לָזֶה דוֹקָא עַל-
יְדֵי 'שְׂבִירַת הַמְּדֻמָּה'.**

כ.

(ח"א כז, ה)

**עַל-יְדֵי 'תְּקוּן-הַבְּרִית', זוֹכָה לְקוֹל,
שֶׁיִּזְדַּבֵּךְ קוֹל רְנָתוֹ. וְאִזִּי עַל-יְדֵי
שְׂמִיעַת קוֹל רְנָתוֹ וְנִגְוֵנוֹ לְבַד, בְּלֹא דְבוּר -
הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ רוֹאֶה מִי שֶׁמִּצַּר לָנוּ, וְאִיזָה
עֲבוּ"ם מִהַשְּׂבָעִים-לְשׁוֹן מִצַּר לָנוּ, וּמוֹשִׁיעַ
מִהַצָּרָה, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים קו, מד): "וַיֵּרָא בְּצַר
לָהֶם בְּשִׁמְעוּ אֶת רְנָתָם".**

כא.

(ח"א כט, ג-ז)

**עַל-יְדֵי שֶׁאִינוּ שׁוֹמְרֵי אֶת הַבְּגָדִים,
וְנִמְצָא עֲלֵיהֶם 'כְּתָמִים' - עוֹשֶׂה
חֶסֶד-וְשָׁלוֹם פְּרוּד בֵּין קִדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא
וּשְׂכִינְתֵיהּ יִתְבָּרַךְ, וְאִז שׁוֹלְטַת חֶסֶד-וְשָׁלוֹם**

שִׁפְחָה־בִּישָׁא' שְׁהִיא מַלְכוּת־הַרְשָׁעָה/
וְגוֹרֵם דָּם נְדָה' חֲסִי־שְׁלוֹם לְהַשְׁכִּינָה.

וְאִז (יְרֻמְיָה כה, ל): "שָׂאג יִשָּׂאג עַל נוֹהוּ",
"עַל נוֹה דִילָה" (זֶהר אַחֲרֵי עַד). וְאִז
שׁוֹלְטַת שִׁפְחָה בִּישָׁא', שֶׁהוּא מַלְכוּת
דְּסִטְרָא־אֲחָרָא', בְּבַחֲיִנַת (מְשַׁלִּי ל, כג): "שִׁפְחָה
כִּי תִירֶשׁ גְּבַרְתָּה" וְכו'.

וְהַרְשָׁעִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, מְעוֹרְרִין וְגוֹרְמִין
דָּם נְדָה' לְהַשְׁכִּינָה, וְגוֹרְמִין
אֲפָרְשׁוּתָא בֵּין קַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וְשְׁכִינְתָּה
חֲסִי־שְׁלוֹם.

וְאִזִּי הַשְׁכִּינָה נוֹפְלַת חֲסִי־שְׁלוֹם, בְּבַחֲיִנַת
(עֲמוֹס ט, יא): "סִבַּת דְּוִיד הַנִּפְלֵת".

וְעַל־יַדֵּי 'תְּקוּן־הַכְּלָי' - שְׁמַעוֹרַר
הַמְּחִיךְ, וּמְמַשִּׁיךְ 'לְבַנוּנִית'
לְהַגִּידִין, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלֵת ט, ח): "בְּכָל עֵת יִהְיוּ
בְּגִדֵיךָ לְבָנִים" - אִזִּי נִתְרַפְּאֵת מ'חֹלְאֵת
הַנִּפְלָה, וְאִז (עֲמוֹס ה, ב): "נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף,
קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל".

כב.

(ח"א ל, ו)

עֵקֶר הַשֶּׁכֶל, הוּא רַק הַשֶּׁכֶל הָאֲמִתִּי שֶׁל
הַצְּדִיקִי־אֲמֵת, שְׁמַכְנִיסִין הַשְּׁגַת־
אֱלֻקוֹת לְכָל הַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם. וְכָל ה'חֲכָמוֹת־
חִיצוֹנִיּוֹת', הֵם כְּסִילוֹת גְּמוּר נֶגֶד זֶה הַשֶּׁכֶל.

וְלַפְעָמִים בְּעוֹנוֹתֵינוּ־הַרְבִּים כְּשֶׁנוֹפֵל זֶה
הַשֶּׁכֶל לְהַעֲפוֹ"ם וְהַסְטְרָא־
אֲחָרָא, אִזִּי מִתְגַּבְּרִים בְּחֲכָמָתָם וּמְמַשְׁלָתָם,
כְּשִׁיוֹנְקִים יוֹתֵר מֵהָרְאוּי לָהֶם מִשֶּׁכֶל הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת־דְּקַדְשָׁה'.

וְכִי יוֹכֵל לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַצְּעָקָה וְהַזְּעָקָה
הַגְּדוֹלָה כְּשֶׁנוֹפֵל בְּחִינַת ה'מַלְכוּת־
אֲלֵיהֶם, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלֵת ט, יז): "זַעֲקַת מוֹשֵׁל

בְּכַסִּילִים", כְּשֶׁרוֹצֵה ה'כַּסִּיל' [בְּחִינַת "מִלְךְ זָקֵן
וּכַסִּיל" (קִהְלֵת ה, יג)] לְהַתְּחַכֵּם.

שְׁמֹת־גְּבָרִים לְהַמְשִׁיךְ לְתוֹךְ הַחֲכָמוֹת
שְׁלָהֶם שֶׁהֵם 'כַּסִּילוֹת' בְּאֲמַת
- אֶת בְּחִינַת ה'חֲכָמָה־הָאֲמִתִּית' שֶׁהוּא
ה'שֶׁכֶל' הַנַּ"ל שֶׁל 'הַשְּׁגַת־אֱלֻקוֹת'. וְאוֹמְרִים:
"שָׂרַק הֵם חֲכָמִים וְאִין חֲכָמָה גְּדוֹלָה
כְּחֲכָמָתָם הַמְטָעֵת". אֲשֶׁר כָּל יְנִיקְתָּה,
מ'נְפִילַת הַשֶּׁכֶל' הַנַּ"ל.

וְהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ כְּבִיכּוֹל
שׁוֹאֵג עַל־זֶה,

בְּבַחֲיִנַת (יְרֻמְיָה כה, ל): "שָׂאג יִשָּׂאג עַל נוֹהוּ",
"עַל נוֹה דִילָה" (זֶהר אַחֲרֵי עַד), בְּחִינַת
ה'מַלְכוּת' שְׁנוֹפֵל חֲסִי־שְׁלוֹם ב'גְּלִיּוֹת שֶׁל
הָאֲרַבַּע מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא־אֲחָרָא, שֶׁהֵם
ה'אֲרַבַּע־גְּלִיּוֹת'.

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְרְאוֹת: לְחַתֵּךְ וּלְהַבְדִּיל
וּלְהַעֲלוֹת ה'חֲכָמָה' הַנַּ"ל, מִבֵּין
ה'אֲרַבַּע־גְּלִיּוֹת', וּלְהַחֲזִירָה לְשִׁרְשָׁה.

וְזֶה זוֹכִין עַל־יַדֵּי צְדָקָה וְחֶסֶד שְׁעוֹשִׂין,
שְׁעַל־יַדֵּי־זֶה מַעֲלִין ה'שֶׁכֶל' הַנַּ"ל
מֵהַגְּלוּת, וּמְכַנְיַעִין מְמַשְׁלַת הָעֲפוֹ"ם'.

עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ:
לְהַשְׁתַּדֵּל תָּמִיד וּלְרְאוֹת לְהוֹצִיא
הַשְׁכִּינָה מֵהַגְּלוּת, הִינוּ ה'שֶׁכֶל' הַנַּ"ל, עַל־
יַדֵּי 'חֶסֶד'.

וְעַל־יַדֵּי־זֶה מְכַנְיַעִין 'חֲכָמוֹת־חִיצוֹנִיּוֹת',
וְנִצּוֹלִין מ'עוֹל מַלְכוּת־
הַרְשָׁעָה, וְזוֹכִין ל'הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ'.

כג.

(ח"א ל, ז)

כָּל ה'תְּפִלוֹת' עִם כָּל ה'עֲרֵבוּבִים', בָּאִין
אֶל הַצְּדִיקִים - כִּי הֵם בְּחִינַת 'מְשִׁיחַ',
שְׂאֵלֵיו בָּאִין כָּל ה'תְּפִלוֹת לְהַעֲלוֹתָן.

בְּבַחֲיַנְתָּ (ישעיהו מח, ט): "וְתִהְיֶינָה אֲחֻטָּם לְךָ", שָׁפַל הַתְּהַלּוֹת בְּאֵין לְבַחֲיַנְתָּ מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'חֻטָּם', בְּחִינַת (איכה ד, כ): "רוּחַ אֶפְיָנוּ מְשִׁיחַ ה'".

כִּי מְשִׁיחַ הוּא "מִזְרַח וְדַאֲיִן" (סנהדרין צג:), בְּבַחֲיַנְתָּ (ישעיהו יא, ג): "וַיְהִיחוּ בִּירְאֵת ה'". הֵינּוּ בְּתַפְלוּת, שֶׁהֵן בְּחִינַת (משלי לא, ל): "יְרֵאת ה' הִיא תִתְהַלֵּל".

כִּי הוּא מִזְרַח וּמְרַגֵּישׁ בְּהַתְּפַלּוּת שֶׁמְקַבֵּל מֵהֵם, אֵת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶׁהוּא, כִּי כָּל הָעֲרֻבּוּבִים שֶׁל כָּל אֶחָד הֵם בְּתוֹךְ הַתְּפַלָּה וְכוּ'.

נד.

(ח"א לה, ז-ח; ח"א רפ)

כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס שְׂכָלוֹ, הֵינּוּ נִשְׁמָתוֹ - בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה - אֲזִי צָרִיךְ לְשַׁמֵּר הָאֱמוּנָה, שֶׁלֹּא יִינָקוּ מִמֶּנָּה ה'חִיצוֹנִים'.

כִּי הִיא שׁוֹכֶנֶת בְּתוֹךְ ה'חִיצוֹנִים', בְּחִינַת (יחזקאל ה, ה): "זֹאת יְרוּשָׁלַיִם שְׁמֹתֶיהָ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם וְסִבִּיבוֹתֶיהָ אַרְצוֹת". ו'ירוּשָׁלַיִם' הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיהו א, כא-כו): "קִרְיָה נְאֻמָּה".

וְכִשְׁאָדָם עוֹסֵק ב'מִשְׁאֵוֹמְתָן בְּאֱמוּנָה' - זֶהוּ בְּחִינַת הַקְּרִבָּת קִרְבָּן-הַתְּמִיד וְהַקְּטָרֶת הַקְּטָרֶת. וְאִז הָאֱמוּנָה מִתְגַּבֶּרֶת לְהַעֲלוֹת כָּל ה'נִיצוּצוֹת-הַקְּדוּשִׁים' שֶׁבְּקַלְפוֹת, בְּסוּד אֶחָד-עֶשֶׂר סְמָמֵי הַקְּטָרֶת.

וְכָל נִיצוּצוֹת-הַקְּדוּשָׁה שֵׁישׁ בְּתוֹךְ הָעֵבּוֹם וְה'אַרְצוֹת שֶׁסִּבִּיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם, עוֹלִים לְבַחֲיַנְתָּ אֱמוּנָה הַנִּקְרָא יְרוּשָׁלַיִם ו'מַלְכוּת', "כְּשֶׁזֶה קָם זֶה נוֹפֵל" (פסחים מב: רש"י בראשית כה, כג).

כִּי 'חֲרַבְּנוּ אֱמוּנָה' נִקְרָא 'חֲרַבְּנוּ יְרוּשָׁלַיִם', כְּמוֹ שֶׁדִּרְשׁוּ חַז"ל (שבת קיט:): "לֹא חֲרַבָּה יְרוּשָׁלַיִם, עַד שֶׁפָּסְקוּ מִמֶּנָּה אֲנָשֵׁי אֱמוּנָה" (עי' שם מְבַאֵר דְּכּוֹנְנָתָם עַל מִשְׁאֵוֹמְתָן בְּאֱמוּנָה).

וְכִשְׁיְרוּשָׁלַיִם הֵינּוּ ה'אֱמוּנָה' מִתְגַּבֶּרֶת - אֲזִי אֵלּוּ הָעֵבּוֹם וְהָאַרְצוֹת נוֹפְלִים, וְעוֹלִים מִמֶּנָּה כָּל ה'נִיצוּצוֹת-הַקְּדוּשִׁים' שֶׁבְּתוֹכָם, בְּסוּד אֶחָד-עֶשֶׂר סְמָמֵי הַקְּטָרֶת.

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סנהדרין כ:): "שְׁלֹשָׁה מִצְוֹת נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּכַנִּיסָתָן לְאַרְצָה, הָעֲמִידַת הַמִּלָּה, וְכַרִּיתוֹת זִרְעוֹ שֶׁל עַמְּלֵק, וּבְנֵי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ".

וְהֵא בְּהָא תְּלִיא - כִּי "הָעֲמִידַת הַמִּלָּה" - הִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת מַלְכוּת, כְּנ"ל.

ו'כַּרִּיתוֹת זִרְעוֹ שֶׁל עַמְּלֵק' - הֵם ה'נִיצוּצוֹת' שְׁעוֹלִים מִבֵּין הָעֵבּוֹם וְהָאַרְצוֹת, בְּבַחֲיַנְתָּ אֶחָד-עֶשֶׂר סְמָמֵי הַקְּטָרֶת.

כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּמִדְרָשׁ (תנחומא תצא ח; רות-רבה א, ב): "לְמַה נִּסְמְכָה לְפָרְשַׁת כַּרִּיתוֹת זִרְעוֹ שֶׁל עַמְּלֵק" (דְּבָרִים כה, יז-יח-יט), לְפָרְשַׁת מְשַׁקְלָת? (שם פסוקים יג-יד-טו-טז) - לֹאמַר: שֶׁבְּעוֹן מְשַׁקְלָת הָיָה מַלְחָמַת עַמְּלֵק. "וְהֵינּוּ הַד", כִּידוּעַ (עֵינֵי קְהֵלֶת-יַעֲקֹב, תַּחֲלַת עֲרֹךְ עַמְּלֵק).

וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְהַמְצוּה "לְבָנוֹת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם" - הֵינּוּ: ה'אֱמוּנָה'.

וְאִז נִתְחַדֵּשׁ וְנִתְעַלָּה מַחוּ, בְּבַחֲיַנְתָּ בְּנֵי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כְּמֵאמַר חַז"ל (ברכות לג:): "מִי שֵׁישׁ בּוֹ יָדְעָה, כָּאֵלּוּ נִבְנְה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו", בְּבַחֲיַנְתָּ אֲוֶרֶת-הַפָּנִים.

כה.

(ח"א מ)

כָּל הַגְּלוּיֹת וְהַנְּסִיעוֹת וְהַטְּלוּלִים, הֵם
בְּשִׁבִיל 'קְלִקּוּל־הָאֱמוּנָה', וְעַל־יְדֵי־זֶה
מִתְקַן וּמִמְתִּיק ה'הַרְוֵן־אֶף' מִן הָעוֹלָם,
וְנִמְשָׁךְ 'רַחֲמָנוּת' בְּעוֹלָם.

כו.

(ח"א מ)

עַל־יְדֵי 'בְּטוּל־תּוֹרָה', בָּא גְלוּת וְנְסִיעוֹת
לְדַרְכִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו ה, יג):
"גְּזָה עַמִּי מִבְּלִי דַעַת".

כז.

(ח"א מט, ב"ד)

עֵקֶר ה'הַתְּפִלָּה' - תְּלוּי ב'לֵב', שְׁיִשִּׁים כָּל
'לִבּוֹ' עָלֶיהָ, דְּהֵינּוּ: שִׁיקְשֵׁר
'מַחֲשַׁבְתּוֹ' הַיֵּטֵב ל'דְּבוּרֵי־הַתְּפִלָּה'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה וְנִתְגַּדַּל מַלְכוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְנוֹפֵל 'מַלְכוּת־
הַרְשָׁעָה'. וְאִזּוּ יֵשׁ עָלֶיהָ ל'בֵּית־אֲעֶלְאָה'
ו'בֵּית־אֲתַתָּאָה' - "שֶׁנֶּשְׁבַע הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא: שֶׁלֹּא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֶעֱלָה, עַד
שִׁיבְנָה 'ירוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֶטָה'" (תענית ה.), בְּחֵינֵת
'תְּפִלָּה', בְּחֵינֵת 'מַלְכוּת'.

כח.

(ח"א מט, ו)

אֵין ה'גְּאֻלָּה' אֶלָּא עַל־יְדֵי 'תְּשׁוּבָה', כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (ישעיהו נט, כ): "וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל"
וְכוּ'.

כט.

(ח"א נה, ב)

יְכוּלִין לְגַלוּת וְלִהְיוֹת בְּחֵינֵת 'קִדְשֵׁת
אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל', אֶפְלוּ עִבְשׁוּ בְּגִלוּת
שֶׁהִיא תַחַת יַד הַסְּטֵרָא־אֲחֵרָא - בְּבַחֲיֵנֵת
(וַיִּקְרָא כו, מד): "וְאֵף גַּם זֹאת בְּאֶרֶץ אִיבֵיהֶם".

הֵינּוּ: אֶפְלוּ בְּגִלוּת הַפֶּה, יְכוּלִין לְגַלוּת
בְּחֵינֵת "גַּם זֹאת" - עַל־יְדֵי
הַתְּנוּעָצוֹת 'אֹר זְכוּת אָבוֹת', בְּבַחֲיֵנֵת (שם שם,
מב): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְכוּ', וְהֶאֱרַץ
אֶזְכֹּר".

ל.

(ח"א נז, ח)

"שֵׁעַר אֲדָם" (סנהדרין צח), זֶה בְּחֵינֵת 'שֵׁעַר
דְּסֵטְרָא־אֲחֵרָא'. וְכַשִּׁיפֵל נְפִילָה
אֲחֵר נְפִילָה, אִזּוּ יָבוֹא בֶן דָּוִד, וַיִּבְנֶה 'שֵׁעַר־
הַקִּדְשָׁה'.

לא.

(ח"א נח, י)

זֶהוּ 'גְּלוּת־הַשְּׂכִינָה' - שְׁנוּפְלִים ב'גְּלוּת־
הַסִּיּוּשְׁלוּם'.

לב.

(ח"א נט, א"ב)

עַל־יְדֵי שִׁמְקָרֵב נַפְשׁוֹת לְהַשִּׁים־יִתְבָּרַךְ,
וְעַל־יְדֵי 'הַתְּבוּדָדוֹת' שִׁמְתַּבּוּדָד
וּמְשִׁיחַ בֵּינוֹ לְבֵין־קוֹנוֹ, וְשׁוֹפֵט וְדָן אֶת עַצְמוֹ
עַל כָּל מַה שֶׁעָשָׂה - נִתְבַּטְּלִין הָרַע
וְהַקְּלָפוֹת, וְנִבְנֵית 'הַיְכָל־הַקִּדְשִׁי', "ירוּשָׁלַיִם
כְּפֶסֶת ה'" (ירמיהו ג, יז), "קִרְיָה נְאֻמָּנָה" (ישעיהו א,
כא"כו).

לג.

(ח"א סו, ב)

כְּשִׁמְתַּגְּבֵר וּמְשַׁבֵּר ה'פְּעֵס', עַל־יְדֵי־זֶה
נַעֲשֶׂה וְנִמְשָׁךְ בְּחֵינֵת 'רוּחַ
שֶׁל מְשִׁיחַ', בְּחֵינֵת (איכה ד, כ): "רוּחַ אֶפְיֵנו
מְשִׁיחַ ה'".

וְזוֹכָה לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפְּעַל, כָּל
הַמְצוּוֹת וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּקִדְשָׁה
שֶׁצְּרִיךְ לַעֲשׂוֹת.

כִּמוֹ עֲכָשׁוּ, כִּי עֲכָשׁוּ הוּא בְּהִתְלַבְּשׁוֹת
עוֹלָמוֹת.

וְזָהוּ (שמואל א ב, י): "וַיִּתֵּן עֵז לְמַלְכוּ" - הִינּוּ
כְּשֵׁיתָן 'עֵז' וְ'הָאֲרָח' לְמִדַּת 'מַלְכוּת',
אֲזִי (שם): "וַיֵּרָם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ" - כִּי כָּל אֶחָד
יִתְקַן בְּחִינּוֹת 'מְשִׁיחַ' שְׁלוֹ, וַיִּלְךְ מִפְּדֻרְגָה
אֶל מְדֻרְגָה מְעַט מְעַט, עַד שֵׁיתָקֵן הָאֲרַת
'פְּרֻצוֹף מַלְכוּת' בְּשִׁלְמוֹת, וְזָהוּ בְּחִינּוֹת
'מְשִׁיחַ'.

לז.

(ח"א עט)

בְּכָל צַדִּיק וְצַדִּיק, מִי שֶׁהוּא צַדִּיק בְּאֵמֶת,
יֵשׁ בּוֹ 'הַתְּגַלּוֹת־מְשִׁיחַ'. וְאַף־עַל־פִּי
שְׂאִין בּוֹ 'הַתְּגַלּוֹת־מְשִׁיחַ', יֵשׁ בּוֹ מִדָּה שֶׁל
'מְשִׁיחַ', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מְשִׁחַ', כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב
בְּזֵה־רֵר־הַקְּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית כה:): "מְשִׁיחַ דָּא
מְשִׁחַ".

לח.

(ח"א צד)

בְּעוֹזְנוֹתֵינוּ־הַרְבִּים הַדְּבוּר עִם יִשְׂרָאֵל
בְּגִלּוֹת וְכוּ'. לְכַף
נֵאמָר (ישעיה מ, ה): "וְנִגְלָה כְבוֹד ה', וְרָאוּ כָּל
בְּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דֹּבֵר". וְהִינּוּ: כְּשֵׁינְגָלוּ
יִשְׂרָאֵל, אִזְ הַדְּבוּר גָּם־כֵּן כְּבִיכּוֹל יִהְיֶה עִם
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ.

וְהַתְּקוּן הוּא: שִׁירָאָה, שִׁיעָלָה כָּל
הַנִּיצוּצוֹת שֶׁכָּבַל דְּבַר,
וְהַנִּיצוּצוֹת הֵם 'אוֹתִיּוֹת', וְהַ'אוֹתִיּוֹת'
נַעֲשִׂים 'דְּבוּרִים', וְעַל־יְדֵי הַדְּבוּר, נִשְׁפָּע רַב
טוֹב לְיִשְׂרָאֵל.

וְהַעֲצָה הוּא: כְּשֵׁיִסְתַּפֵּל בְּדַבַּר מָה, תִּכְפֹּף
יָאֵמִין בְּאֵמוּנָה־שְׁלֵמָה, שֵׁישׁ
בְּדַבַּר הַזֶּה אוֹתִיּוֹת וְנִיצוּצוֹת וְכוּ'.

לד.

(ח"א עה)

עַל־יְדֵי 'דְּבוּרֵי תוֹרָה וְתַפְלָה' - מַעְלִין כָּל
הַנִּיצוּצוֹת הַנְּפוּלִים, וְנִתְקַנִּים
וְנִתְחַדְּשִׁים כָּל הָעוֹלָמוֹת הַנְּפוּלִים, וְנִחְשָׁב
כְּאִלוּ בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל הָעוֹלָמוֹת
מִחֻדָּשׁ. וְאִזְ יִזְכֶּה לְשָׁלוֹם, וַיִּבְטַל כָּל מִדַּת
הַנִּצְחוֹן וְהַמַּחְלָקָת.

עַל־כֵּן צְרִיכִין לְדַבֵּר רַק 'דְּבוּרִים קְדוּשִׁים',
וְלֹא דְבוּרִים אַחֲרִים, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת
הַנִּיצוּצוֹת לְתִקּוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה
יִתְקַרֵּב בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ.

לה.

(ח"א עח)

הַדְּבוּר דְּקַדְשָׁה, הוּא בְּחִינַת הַשְּׂכִינָה,
וְהוּא בְּחִינַת 'רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ',
בְּחִינַת 'רוּחַ־הַקְּדוֹשׁ', בְּחִינַת 'תְּחִיָּה',
בְּחִינַת 'יְחוּד קְדָשׁ־בְּרִיךְ־הוּא וְשְׂכִינָתָה'.

לו.

(ח"א עח)

וְזָהוּ בְּחִינַת שֶׁל 'מְשִׁיחַ', כִּי כָּתוּב אֲצִלוּ
(ישעיה יא, ג): "לֹא לְמַרְאֵה עֵינָיו
יִשְׁפֹּט" וְכוּ', אֲלֵא הַכֹּל בְּרוּחַ־הַקְּדוֹשׁ.

כִּי אֲזִי יִתְקַן 'פְּרֻצוֹף מַלְכוּת' בְּשִׁלְמוֹת,
וְנִתְקַבֵּץ כָּל הַבְּחִינַת 'מַלְכוּת' אֶל שָׂרְשׁוֹ,
"וְהִיְתָה לָהּ הַמְּלוּכָה" (עובדיה א, כא), "וְהָיָה
ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ" (זכריה יד, ט), וְנוֹכַח
לְהַפִּיר אֶת בּוֹרְאָנוּ לְמַעַלָּה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת,
כֹּל שׁוֹם לְבוֹשׁ וְצִיּוֹר וְתַמוּנָה.

וְזָהוּ (תהלים מז, ג): "כִּי ה' וְכוּ' מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל
כָּל הָאָרֶץ" - הִינּוּ כְּשֵׁיִסְתַּפֵּל מַחְמַת תְּקוּן
יִהְיֶה גָּדוֹל, וְיִתְעַלֶּה אוֹרָה מִחְמַת תְּקוּן
מַעֲשֵׂינוּ, אֲזִי נוֹכַח לְהַפִּיר אֶת בּוֹרְאָנוּ "עַל
כָּל" - דְּהִינּוּ: לְמַעַלָּה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת. וְלֹא

כִּמּוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (יומא פו:): "גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה
שֶׁמְקַרְבֶּת אֶת הַגָּאֻלָּה" - שֶׁנִּגְאָלִין עַל-יְדֵי
'תְּשׁוּבָה', מֵה'מַלְכוּת־דְּקַלְפוֹת'.

מג.

(ח"א קפו)

מְצִינּוּ אֵצֶל הַנְּבִיאִים: שִׁבְעַת שָׁאֵמֵר
הַנְּבִיא הַנְּבוּאָה, הִיְתָה בְּרִמּוֹז, וְלֹא
הָיוּ מְבִינִים נְבוּאָתוֹ בְּפִרוּשׁ עַל מֵה מְרִמּוֹז,
וְאַחַר כֵּן כִּשְׁנַתְקִים דְּבַרֵי הַנְּבִיא, הָיוּ יוֹדְעִין
לְמַפְרַע שְׁנַתְקִים דְּבַרֵי הַנְּבִיא שֶׁהִתְנַבֵּא, וְרִמּוֹז
עַל-זֶה מִקֶּדֶם, וְהִבִּינוּ דְּבַרֵי הַנְּבִיא לְמַפְרַע,
שֶׁהִתְבּוֹן עַל-זֶה.

וְכִמּוֹ שֶׁמְצִינּוּ בְּדִנְיָאֵל שֶׁמְרִמּוֹז עַל סוּף
קֶץ הַגָּאֻלָּה, וְעַתָּה הַדְּבָרִים סְתוּמִים,
כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם (יב, ד): "סֶתֶם הַדְּבָרִים
וַחֲתֵם" - כִּי אֵין אָדָם יוֹדֵעַ עַתָּה אֵיךְ מְרִמּוֹז
שָׁם זְמַן הַגָּאֻלָּה.

אָבֵל לְעֵתִיד אִם-יִרְצֶה-הַשֵּׁם כְּשִׂיקָים
הַדְּבָרִים וְיִגִּיעַ קֶץ הָאֱמֶת וְיִבּוֹא
מְשִׁיחֵנו - אֲזִי יִדְעוּ לְמַפְרַע אֵיךְ שֶׁמְרִמּוֹז
בְּדַבְּרֵי זְמַן הַקֶּץ.

מד.

(ח"א ריט)

כְּשֶׁאָדָם מַעֲלִים וּמְסַתִּיר וּמְקַטִּין אֶת-
עַצְמוֹ בְּעֵנּוּה וּשְׁפִלוּת, אֲזִי הַשֵּׁם-
יִתְבַּרֵךְ כְּבִיכּוֹל גַּם-כֵּן מִרְאֵה עַצְמוֹ אֵלָיו
בְּבַחֲיַת עֵנּוּה וּשְׁפִלוּת, וּמְצַמְצֵם אֶת גְּאוֹתוֹ
וְגֵאוֹנוֹ, וּמְקַטִּין אֶת-עַצְמוֹ כְּבִיכּוֹל, וְשׁוֹכֵן
עִמּוֹ, בְּבַחֲיַת (ישעיה נז, טו): "אֲשַׁפּוֹן וְאֶת
דְּכָא".

אָבֵל כְּשֶׁאָדָם מִתְנַבֵּא וּמִתְגַּדֵּל חִס-
וְשָׁלוֹם, אֲזִי הַשֵּׁם-יִתְבַּרֵךְ גַּם-כֵּן
מִרְאֵה גְּאוֹתוֹ וְגֵדְלוֹתוֹ, אֲשֶׁר מִי יוֹכֵל לְסַבֵּל
וְלִקְבֵּל כְּבוֹדוֹ וְגֵאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי "הִנֵּה

לט.

(ח"א קה)

בְּכָל אָדָם יֵשׁ בּוֹ חֶלֶק מִכְּלֻוֹת כָּל
הָעוֹלָמוֹת וְצָרוּפִים, וּבְכָל מֵה שֶׁהוּא
מְדַבֵּק עַצְמוֹ, לְשֵׁם הוּא מְקַשֵּׁר חֶלְקוֹ.

וְכִשְׁהוּא הוֹלֵךְ אַחַר 'שְׂרִירוֹת לְבוֹ'
וְתַאוֹתוֹ, הוּא מְקַשֵּׁר חֶלְקוֹ
וְהַאוֹתִיּוֹת וְהַצְרוּפִים לְסִטְרָא-אַחֲרָא חִס-
וְשָׁלוֹם, וּמִתְבַּלְבֵּלִים הַאוֹתִיּוֹת וְהַצְרוּפִים,
וְהִדְעַת גַּם-כֵּן מִתְבַּלְבֵּל, וְהוּא גְּלוּת
הַשְּׂכִינָה'.

וְכִשְׁשָׁב בְּתְשׁוּבָה-שְׁלֵמָה - יִשׁוּבוּ חֶלְקֵי
מִכְּלָלוֹת הָעוֹלָמוֹת וְהַאוֹתִיּוֹת
וְהַצְרוּפִים גַּם-כֵּן לְמִקּוּמוֹ, וְאֲזִי הִדְעַת שְׁלֵם,
וּמִתְעוֹרֵר 'רַחֲמָנוֹת'. וְעַקֵּר ה'תְּשׁוּבָה' תּוֹלָה
ב'תּוֹרָה'.

מ.

(ח"א קיח)

ה'חִדּוּשֵׁי-תּוֹרָה' שֶׁמְחַדֵּשׁ, הֵם בְּבַחֲיַת
'מְשִׁיחַ', כִּי שָׁם "רוּחוֹ
מְרַחֶפֶת" (בְּרַאשִׁית א, ב).

מא.

(ח"א קיח)

"מְשִׁיחַ סֵבֵל מְרַעִין עֲבוּר כָּל יִשְׂרָאֵל"
(סְנֵהדְרִין צַח. וּבְרַש"י שָׁם; זֶהר וַיִּקְחֵל
ריב.), כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נג, ה): "וְהוּא מְחַלֵּל
מִפְּשָׁעֵנוּ".

כֵּן כָּל צְדִיק־הַדּוֹר, הוּא גַם-כֵּן סוֹבֵל
יְסוּדִין בְּשִׁבִיל כָּל-יִשְׂרָאֵל, לְהַקֵּל
מַעֲלִיָּהֶם, כִּי הוּא בְּבַחֲיַת 'מְשִׁיחַ'.

מב.

(ח"א קלה)

עַל-יְדֵי 'תְּשׁוּבָה', יוֹצֵא ה'מַלְכוּת' מִבֵּין
הַקַּלְפוֹת, וְנִתְבַטַּל מִמְּשַׁלְתָּם,

הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָפוּדָּהּ וְכוּ' (מלכים א, ח, כז).

וּמִזֶּה בָּא ה'רַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּעִוְזוֹתֵינוּ הַרְבִּיּים.

מה.

(ח"א רמז)

אִתָּא ב'זֶה־הַקְדוּשׁ' (צו כז): "תִּיקוּ הַנְּאֻמָּר בַּש"ס, הוּא בְּחִינַת מְחַסֵּר תִּקוּן". הֵינּוּ שֶׁנֶּחֱסֵר הַנּוּן שֶׁל 'תִּקוּן', וְנִשְׁאָר 'תִּיקוּ'.

וְדַע: שְׂזֵאת הַנּוּן פְּשוּטָה בַּשִּׁנְחָסֶרֶת מִה'תִּקוּן' - הִיא נִשְׁפָּלֶת וְנִכְפָּפֶת, וְנַעֲשֶׂה צְרוּף 'קִינּוּת', וְכִשְׂיִגָּאֲלֵנוּ הַשֵּׁם, יִתְהַפְּכוּ הַקִּינּוּת ל'תִּיקוּן', וְיִתְתַּקֵּן ה'תִּיקוּן'.

מו.

(ח"א רנ)

עֵקֶר הַצֶּעֶר מִה'יִסּוּרִין' - הוּא מִחֻמַּת שְׁנוּטְלִין מִמֶּנּוּ ה'דַּעַת' בְּדִי שִׁירְגִישׁ הַיִּסּוּרִין. וְזֶה עֵקֶר צֶעֶר וְיִסּוּרִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, מִחֻמַּת שְׁנִפְלוּ מִהַדַּעַת וְתוֹלִין הַכֹּל בְּטַבֵּעַ וּבְמִקְרִים וּבְמִזְל.

וְזֶה בָּא לָהֶם: מִחֻמַּת שְׁהֵם שְׂרוּיִין בֵּין הָעֶבְרִים וְלִמְדוּ מֵהֶם וְכוּ', וְתוֹלִין הַכֹּל בְּטַבֵּעַ וּמִקְרָה. כִּי אִלּוּ הָיָה לָהֶם דַּעַת שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה, לֹא הָיָה לָהֶם יִסּוּרִים כָּלֵל.

וּבִאֲמֶת: יִשְׂרָאֵל הֵם לְמַעַלָּה מִהַטַּבֵּעַ, רַק כְּשֵׁהֶם חוֹטְאִים חֲסִיִּשְׁלוּם, אָזִי נוֹפְלִים תַּחַת הַטַּבֵּעַ, כְּמוֹ הָעֶבְרִים שֶׁהֵם תַּחַת הַמִּזְל וְהַטַּבֵּעַ, וְאָזִי יֵשׁ לָהֶם גְּלוּת וְצֶעֶר חֲסִיִּשְׁלוּם.

וְעֵקֶר הַצֶּעֶר וְהַגְּלוּת שְׁלָהֶם - הוּא רַק עַל־יְדִיָּזָה בְּעֶצְמוֹ שֶׁאֵין לָהֶם דַּעַת, וְתוֹלִין ב'טַבֵּעַ'.

וְכִשְׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא רוֹצֵה לָרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל

וְלִהְיוּשִׁיעֵם מִגְּלוּתָם, וְלַעֲשׂוֹת קֶץ וְסוּף מִהַמִּצָּר לָהֶם - אָזִי מִמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם ה'שְׁגָחָה'; וְאָזִי מִכְּנִיעַ וּמִבְטֵל ה'טַבֵּעַ' וְה'מִזְל' שֶׁהָיָה מְחַיֵּב שִׁיחִיו יִשְׂרָאֵל נְתוּנִים תַּחַת יָדָם; וְאָזִי מְחַיֵּב הַמִּצָּר לָהֶם; וְיִשְׂרָאֵל עוֹלִים עֲלֵיהֶם עַל־יְדֵי ה'הַשְׁגָּחָה'.

וְדַע: שְׂזֵאת ה'הַשְׁגָּחָה', הוּא מִמְּשִׁיךְ מ'סוּף הָעוֹלָם', כִּי לְעֵתִיד בְּעֵת הַקֶּץ, יִתְבַּטֵּל ה'טַבֵּעַ' לְגַמְרִי, וְלֹא יִהְיֶה רַק ה'שְׁגָחָה' לְבַד וְכוּ' - שִׁיִּתְבַּטֵּל ה'טַבֵּעַ' שֶׁהִיא עַל־פִּי מְעַרְכַּת הַכּוֹכָבִים־וּמִזְלוֹת, וְאָז יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה.

וְעַל־כֵּן גַּם עֵתָה כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת קֶץ וְסוּף מְאִיזָה עֲבוּרֵם וְשִׁיחִיו יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה, אָזִי מִמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם ה'שְׁגָחָה', מִקֶּץ וְסוּף הָעוֹלָם. וְנִתְעַלֵּים יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה קֶץ וְסוּף מִהָעֶבְרִים שֶׁהָיָה מִצְרָה לָהֶם.

וְזֶה בְּחִינַת (יחזקאל ז, ב): "קֶץ בָּא הַקֶּץ" - הֵינּוּ: כְּשֶׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא רוֹצֵה לְהִבְיֵא 'קֶץ עַל הָעֶבְרִים', אָזִי מִמְּשִׁיךְ ה'הַשְׁגָּחָה' מ'קֶץ הָאֲחֵרוֹן'.

וְעַל־יְדֵי שְׂבוּכִין בְּדַמְעוֹת לְפָנֵי הַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ בְּשַׁעַת הַצֶּעֶר וְהַיִּסּוּרִין - עַל־יְדִיָּזָה מִמְּשִׁיכֵין דַּעַת וְהַשְׁגָּחָה, מ'קֶץ הָאֲחֵרוֹן' - וְעַל־יְדִיָּזָה נִתְבַּטֵּל הַצֶּעֶר וְהַיִּסּוּרִין.

מז.

(ח"א רעח)

עַל חֲלִיף טוֹב, יְכוֹלִים לָרְאוֹת כָּל הַכֹּלִים שֶׁל הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ אִיזָה פָּנִים יֵשׁ לָהֶם.

וְזֶה שְׁפָתוֹב בְּשֹׁמֵר יִצְחָק לְעֵשׂוֹ,
שִׁיבְדֹק הַסִּפְיָן וַיִּשְׁחַט יָפֶה: "שָׂא נָא
כְּלִיד" (בראשית כז, ג) - רִמְזוּ עַל פְּלִים שֶׁל
בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהֵם נִרְאִים עַל הַסִּפְיָן
הַיָּפֶה.

וְכֵן אֵינָא בְּמִדְרָשׁ (בראשית רבא סח): "כְּלִיד
זֶה בְּבֹל". שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאל א, ב): "וְאֵת
הַפְּלִים הֵבִיא בֵּית אוֹצֵר אֶלְקִיֹו".

נִמְצָא: שֶׁכְּלִיד מְרִמֵּז: עַל פְּלִים שֶׁל
בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

מח.

(ח"ב א, יב)

כְּשִׁזְכִּיךְ לְגֹאֵל אֵת הַתְּפִלָּה מִן הַגְּלוּת,
בְּבַחֲיִנַת סְמִיכוֹת גְּאֻלָּה לַתְּפִלָּה
- הִיא בְּבַחֲיִנַת "הַתְּנוּצָצוֹת־מְשִׁיחַ".

וּבְשִׁבְלִיזָה נִקְרָא מְשִׁיחַ - כִּי הוּא יוֹנֵק
וּמִקְבֵּל מִ"שִׁיחַ הַשְּׂדֵה"
(בראשית ב, ה), דְּהֵינּוּ כָּל הַרִיחוֹת שְׂבָאִים
בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַטֶּסֶם, בְּחִינַת:
"וַתִּהְיֶינָה אֲחֻטִּים וְכוּ" (ישעיה מ, ט), וְ"מְשִׁיחַ"
מִקְבֵּל אוֹתָם, בְּבַחֲיִנַת: "רוּחַ אֲפִינוּ מְשִׁיחַ
ה'" (איכה ד, כ).

מט.

(ח"ב ז, יא)

עַל־יְדֵי חֲטָא הַמְּרֻגְלִים, גָּרְמוּ חֲרָבָן
בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל
(תענית כט, סוּטָה לז). סְנֵהֲדִין קֹדֶ: בְּמִדְרַבְרָבָה טז, כ;
תְּנַחֲוּמָא שְׁלַח יב): "אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חֲנָם,
אֲנִי אֶקְבַּע לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת".

כִּי אוֹתוֹ הִלְלָה, לִיל תְּשַׁע־בָּאב הָיָה,
שָׁבוּ נִחְרַב הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשְׁהַרְבֵּנוּ
בִּקְשׁ עַל־זֶה: "סִלַּח נָא" (במדבר יד, ט) - כִּי בָּזָה
הַחֲטָא וְהַפְּגָם, תְּלוּוִיִּים כָּל הָעוֹזְנוֹת, כִּי עַל־
יְדִיזָה הַפְּגָם, נִחְרַב הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

נ.

(ח"ב ז, יא)

יִשְׂרָאֵל "עַם קְדוֹשׁ" (דְּבָרִים ז, ו; יד, בִּכְא; כו,
יט), לְפִי גְדֹל רוּחָנְיוֹתָם וְדַקּוּתָם,
אֵינן יְכוּלִין לְשָׂא עֲלֵיהֶם הַמְּשָׂא שֶׁל עוֹזְנוֹת
אֲפֹלוּ יוֹם אֶחָד.

בְּשִׁבְלִיזָה צָרִיךְ לָהֶם הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. כִּי
"הַתְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיָה מְכַפֵּר
עַל עוֹזְנוֹת שֶׁל לַיְלָה, וְהַתְּמִיד שֶׁל בֵּינ־
הָעֶרְבִים הָיָה מְכַפֵּר עַל עוֹזְנוֹת שֶׁל יוֹם"
(במדבר רבא כא, כא; תנחומא פנחס יג; פסיקתא רבתי
טו-טז; פסיקתא דרב כהנא פ"ו).

וּבְשִׁבְלִיזָה הָיָה מִשֶּׁה רַבְּנוּ עֲלוּי־הַשְּׁלוֹם
מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל,
לְבַקֵּשׁ מִהַשָּׁם־יִתְבַּרֵךְ: שִׁיִּסְלַח לָהֶם
עוֹזְנוֹתֵיהֶם. כִּי יָדַע: שֶׁאִי־אֶפְשָׁר לְיִשְׂרָאֵל
לְשָׂא כָּל־הַמְּשָׂאִי שֶׁל עוֹזְנוֹת אֲפֹלוּ יוֹם
אֶחָד.

נא.

(ח"ב ז, יא)

'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ' כָּלוּל מִבְּחִינַת 'בֵּין'
וְ'תִלְמִיד'. כִּי אָמְרוּ רַז"ל
(תענית טז): "לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'הַר הַמְּזוֹרָה',
שֶׁמִּמֶּנּוּ 'הוֹרָאָה' יוֹצֵאָה לְיִשְׂרָאֵל" - זֶה
בְּחִינַת 'תִּלְמִיד'.

גַּם אָמְרוּ רַז"ל (שירי־הַשִּׁירִים־רַבָּה א, סח-סט):
"לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'הַדָּר הַמְּטוֹת' (מְלָכִים־
ב יא, ב), שֶׁעַל יְדוֹ פָּרִים וְרִבִּים יִשְׂרָאֵל" - זֶה
בְּחִינַת 'בֵּין'.

וְעַל־כֵּן 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ' בְּמָקוֹם הַגָּרָן'
(שמואל ב כד, יח) - זֶה בְּחִינַת
'פְּרֻנְסָה', שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי 'פְּלָלִיּוֹת בֵּין
וְתִלְמִיד'.

נד.

(ח"ב סא)

עקר הזמן, הוא מחמת 'קטנות הדעת'.
 וכל מה שהשכל גדול ביותר, הזמן
 נקטן ביותר. כמו בחלום, שאז השכל נסתלק
 ונשאר רק פחהמדמה, אז ברבע שעה
 יכולים לעבור כל השבעים שנה וכו'.

וכן בשכל הגבה למעלה משכלנו, גם מה
 שנחשב אצלנו לשבעים שנה ממש,
 הוא גם כן רבע שעה או פחות, רק שאין אנו
 מבינים זאת וכו'.

וכן יש שכל גבה כל-כך, עד אשר כל
 הזמן כלו נתבטל לגמרי.

ועל-כן משיח שעבר עליו מה שעבר
 מיום בריאת-העולם, וסבל מה
 שסבל - אחר כל-זה בסוף יאמר לו השם-
 יתברך: "אני היום ילדתיך" (תהלים ב, ז).

וכל-זה יהיה מחמת הפלגת עצם מעלת
 שכלו של משיח שיגדל מאד.
 על-כן כל הזמן מימות בריאת-העולם,
 יהיה אצלו אין ואפס ממש, ויהיה ממש
 באלו נולד היום.

נה.

(ח"ב סז)

על-ידי ה'בכי', מסתלק מאור העינים,
 שזה בחינת 'שקיעת האור
 במערב'.

כי 'מערב' ב' ראשי-תבות: 'רחל מ'בכה
 על ב'ניה' (ירמיה לא, יד - שער-הפסוקים
 ירמיה; פרי-עץ-חיים, שער תקוני-חצות פ"א; ועוד).

כי "שכינה במערב" (בבא-בבא כה.).
 והשכינה בוכה ומויללת כפי-כוח על
 ישראל, בחינת (ירמיה שם): "רחל מבכה על

זוה בחינת 'לחם-הפנים' שהיה ב'בית-
 המקדש' - זה בחינת האכילה
 והפרנסה שנמשך על-ידי 'כלליות בן
 ותלמיד', שבו נתגלה 'אורות המקיפים',
 שהם בחינת 'אורי-הפנים'.

נב.

(ח"ב ה, ה)

"אוי לי שהחרבתי את ביתי, ושרפתי את
 היכלי, והגליתי את בני לבין אמות
 העולם" (ברכות ג.).

"החרבתי את ביתי" - זה בחינת 'פגם-
 התפלה', כמו שכתוב (ישעיה נה,
 ז): "כי ביתי בית תפלה".

"ושרפתי את היכלי" - זה בחינת 'פגם-
 הכבוד', בחינת (תהלים כט, ט):
 "ובהיכלו כלו אמר כבוד".

"והגליתי את בני" - זה בחינת 'בטול
 הנבואה' שבאה מ'נפשות בני-
 ישראל', בחינת (דברים י, כב): "ב'שבעים נפש
 ירדו א'בתיך מצרימה". כי 'גלות בני-
 ישראל', הוא בחינת 'בטול הנבואה' שבאה
 מ'נפשותם'.

נג.

(ח"ב ל)

ה'בכיה' וה'דמעות' שבוכין קדם
 שמהדשין בתורה - עומדים
 כנגד גזרות האמות, ומבטלן.

כי כל פחם, הוא מן ה'דמעות של עשו'.
 ועל-כן פשיש אלו ה'דמעות', הם
 עומדים כנגדם ומבטלן.

בְּנֵיהָ, מֵאֲנָה לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנו" -
שְׁהִיא בּוֹכָה עַל צַרַת יִשְׂרָאֵל הַמְּפֹזְרִים
בְּגוֹיִים וְאֵינָם עַל מְקוֹמָם.

וְזֶה בְּחֵינַת 'פֶּתַל מְעַרְבֵי' - שְׁשֵׁם הַשְּׂכִינָה
בּוֹכָה וּמִלְּלַת עַל 'חֲרַבַן בֵּית־
הַמְּקֻדָּשׁ'. כִּי בְּמְעַרְבֵי, שֵׁם "רַחַל מְבַכָּה עַל
בְּנֵיהָ".

נו.

(ח"ב סז)

הַצְּדִיק־הָאֱמֶת, הוּא הַפֶּאָר וְהִיפֵי וְהַחֵן
שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְהוּא הַבְּעַל־הַבֵּית שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ. וְהוּא
בְּחֵינַת הַבְּעַל־הַבֵּית שֶׁל 'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ', כִּי
הוּא מְאִיר לְבֵית־הַמְּקֻדָּשׁ, וְלִכְלֵל הָעוֹלָם
כְּלוּ. כִּי הוּא הָאוֹר וְהַפֶּאָר וְהִיפֵי וְהַחֵן שֶׁל כָּל
הָעוֹלָם.

וּכְשֶׁזֶה הַצְּדִיק נִתְפָּרֵס וְנִתְגַּדֵּל שְׁמוֹ
בְּעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּדֵּל שְׁמוֹ
יִתְבָּרַךְ. וְכֵן מֵה שֶׁמִּתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שְׁמוֹ
יִוְתָר, מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שֵׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ
בְּיוֹתֵר.

וְכֵן מִי שֶׁנִּכְלָל בְּזֶה הַשֵּׁם הָאֱמֶת, שֶׁהוּא
הַפֶּאָר וְהַחֵן הָאֱמֶת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
כְּנ"ל, דְּהֵינּוּ שְׁמֵת־קָרֵב אֵלָיו, וְנִכְלָל בְּשְׁמוֹ -
עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּחֵן עֵינָיו, וּמִתְחִיל לְהַסְתַּכֵּל
עַל עֲצָמוֹ עַל כָּל הַמַּדּוֹת, אִיךָ הוּא אוֹחֵז
בָּהֶם. וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה עַל כָּל הַמַּדּוֹת־רַעוּת
שֶׁפָּגַם בָּהֶם.

וְזוֹכָה לְהַסְתַּכֵּל בְּגִדְלַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ,
וְלְהַסְתַּכֵּל בְּתַקוּן־הָעוֹלָם, וְזוֹכָה
שְׂיִמְשִׁיד עָלָיו מִחֵין קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים,
מֵהַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שֶׁל הַצְּדִיק־הָאֱמֶת.

וְלְהַפְּדֵי חֲסִידוֹשְׁלָם: כְּשֶׁנִּתְעַלֵּם שֵׁם
הַצְּדִיק־הָאֱמֶת, וְנִסְתַּלַּק מִן

הָעוֹלָם, וְנִתְגַּדֵּלִים וְנִתְפָּרֵסִים מְפֹרְסִים
שֶׁל שְׂקָר, שְׂאִין בָּהֶם שֵׁם הַשֵּׁם כָּלֵל - עַל־
יְדֵי־זֶה כְּבִיכּוֹל נִתְמַעֵט וְנִתְעַלֵּם שֵׁם הַשֵּׁם.

וְאֵז נִתְגַּדֵּלִים 'בְּעַלֵי שְׁמוֹת וְקַדְרִיִים',
וּבָאִים לְעוֹלָם חֲסִידוֹשְׁלָם דְּבָרִים שְׂאִין
מוֹעִיל לָהֶם כִּי אִם 'שְׁמוֹת הַטְּמְאָה' חֲסִידוֹשְׁלָם.

וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים 'שְׂרֵפּוֹת' בְּעוֹלָם
רַחֲמָנָא־לְצַלָּן, וְנִסְתַּלַּק
מְאוּרֵי־הָעֵינַיִם הַנ"ל.

וְזֶה בְּחֵינַת 'שְׂרֵפַת בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ' -
שֶׁנַּעֲשֶׂה גַם־כֵּן עַל־יְדֵי הַסְתַּלְּקוֹת
'מְאוּרֵי־אוֹר', וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּבְּרוּ 'מְאוּרֵי־
אֵשׁ' (עֵין בְּפָנִים).

נִמְצָא: כְּשֶׁהַצְּדִיק־הָאֱמֶת נִסְתַּלַּק מִן
הָעוֹלָם - הוּא בְּחֵינַת 'שְׂרֵפַת בֵּית־
הַמְּקֻדָּשׁ', וְאֵז בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נִחְשְׁבִים כְּאִלוֹ הֵם
מִתְגַּלְּגִלִים בְּחֻצוֹת חֲסִידוֹשְׁלָם.

נז.

(ח"ב סז)

בְּכָל־מְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר 'בְּנֵין בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ',
נִזְכָּר 'שַׁבָּת', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(וַיִּקְרָא יִט, ל; כו, ב): "אֵת שַׁבְּתֵי תִשְׁמְרוּ,
וּמְקֻדְשֵי תִירְאוּ". וְכֵן בְּכָל־מְקוֹם שֶׁהִזְהִיר
עַל 'מְלֹאכֶת הַמַּשְׁכָּן', הִזְהִיר מִקֹּדֶם עַל
'שַׁבָּת'.

כִּי 'שַׁבָּת' - מְאִיר לְהַבֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ - כִּי
הַמְּקֻדָּשׁ הוּא גַם־כֵּן בְּחֵינַת 'עֵינַיִם',
כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (יחזקאל כד, כא): "גְּאוֹן עֵינֵיכֶם
מִחֲמַד עֵינֵיכֶם".

וְ'שַׁבָּת' - הוּא בְּחֵינַת הַגְּוֹנֵין הַמְּאִירִין
בְּמְקֻדְשׁ, כִּי 'שַׁבָּת' הוּא בְּחֵינַת
'פְּחֵי־הָרְאוֹת', שֶׁהֵם (תְּקוּוּנֵי־זֶהַר קכו:): "תִּלְתֵּי

גִּנְיִן דְּעֵינָא וּבֵת עֵינִי - הַמְּאִירִין לְבֵית-
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחֵינַת 'עֵינַיִם'.

וְעַל-יְדֵי שְׁמֵת־אֲבֵל עַל הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ -
מְכַנֶּיעַ מְאֹרֵי אֵשׁ, וּמִתְגַּבְּרִין
מְאֹרֵי אֹר, שֶׁהֵם בְּחֵינַת 'שַׁבָּת'.

וְזֶה: "מֵתֵאֲבִ"ל" (תַּעֲנִית ל: - רֵאשִׁי־תְבוֹת:
"לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם"
(שְׁמוֹת לֵה, א). כִּי עַל-יְדֵי שְׁמֵת־אֲבֵלִין, נִכְנָעִין
'מְאֹרֵי־אֵשׁ'.

וְזֶהוּ: "בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" (שָׁם) - כִּי אֲזִי מְאִירִין
'מְאֹרֵי־אֹר', שֶׁהֵם בְּחֵינַת 'שַׁבָּת',
בְּחֵינַת "תִּלְתַּת גִּנְיִן דְּעֵינָא וּבֵת עֵינִי",
שֶׁמְאִירִין לְהַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

וְזֶה שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת לֵא, טז): "לַעֲשׂוֹת אֶת
הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֶם". וְאָמְרוּ חַז"ל (זֵהר פְּנִיחָם
רמג: תְּקוּנַיִי־זֵהר סט:): "לְדֹרֹתֶם בְּתִיב, לְשׁוֹן
'דִּירָה'.

הֵינּוּ: כִּי עַל-יְדֵי 'שַׁבָּת', שֶׁהוּא בְּחֵינַת
'מְאֹרֵי־אֹר', עַל-יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה
'דִּירָה', דְּהֵינּוּ בְּחֵינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ -
שֶׁקִּיּוּמוֹ עַל-יְדֵי שַׁבָּת.

נח.

(ח"ב סז - עַל-פִּי לְקוּטִי־עֲצוֹת, חֲצוֹת ד)

בְּעֵתִים הִלְלוּ שֶׁכָּבַד אֲרֹךְ עֵלֵינוּ הַגְּלוּת,
וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מִצַּפָּה בְּכָל־עֵת
לְשׁוּב אֲלֵינוּ, וְלַחֲזֹר וּלְבַנּוֹת בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ,
רְאוּי לָנוּ שֶׁלֹּא לַעֲבֹב חֲסוֹשׁלוֹם בְּגִין בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ, רַק לְהַשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָנוּ.

עַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד צָרִיכִין לְזַהֵר לְקוֹם
בְּחֲצוֹת בְּכָל לֵילָה, וְלַהֲיֹת
מֵתֵאֲבֵל מְאֹד עַל 'חֲרָבִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ'.

כִּי אוֹלֵי בְּגִלְגוּל הַרְאֵשׁוֹן הָיָה הוּא הַגּוֹרֵם
שֶׁיִּחְרַב הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. וְאִפְלוּ אִם לֹא,

אוֹלֵי הוּא מְעַבֵּב עִתָּה בְּחֻטְאֵינוּ בְּגִין בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ, "וְנַחֲשָׁב גַּם־כֵּן כְּאִלוּ גֵרִם
לְהַחְרִיבוֹ" (יְרוּשָׁלַּמִּי יוֹמָא פ"א ה"א).

וְעַל-זֶה יִבְכֶּה וַיִּתְאֲבֵל מְאֹד בְּכָל לַיְלָה
בְּחֲצוֹת, וְעַל-יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נַחֲשָׁב
כְּאִלוּ הוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַל-יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֱמֶת,
הֵינּוּ לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקִים
וַיִּרְאִים וּכְשֵׁרִים אֱמֶתִיִּים, שֶׁהֵם עֵקֶר הַפֶּאֶר
וְהַחֵן וְהַיְפֵי הָאֱמֶת שֶׁל הָעוֹלָם.

וְעַל-יְדֵי־זֶה יִהְיוּ נִפְתָּחִין עֵינָיו, וַיִּסְתַּכַּל
עַל עֲצָמוֹ בְּכָל הַמּוֹדוֹת,
וְלָשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה עַל כָּל הַמּוֹדוֹת־דְּרֵעוֹת, וַיִּזְכֶּה
לְדַעַת וּלְהַכִּיר אֶת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ.

וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הַבְּטִיחַ לְכָל הַמֵּתֵאֲבֵל עַל
צִיּוֹן (יְשַׁעְיָה סא, ג): "לְשׁוֹם
לְאֲבֵלֵי צִיּוֹן, פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרַיִם".

נט.

(ח"ב סז)

לְהַצַּדִּיק שֶׁנִּסְתַּלַּק, אֵין לוֹ הַפֶּסֶד כְּלָל
בְּמָה שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתַּלַּק, כִּי אִם
נִתְעַלָּם וְנִסְתַּלַּק מִכָּאן, הוּא גָּדוֹל וּמִפְאֹר שֵׁם
בְּעוֹלָם־הַבָּא.

אֲבָל עַל הַדּוֹר יְתוֹם שֶׁנִּשְׁאַרוּ, וְעַל
הַתּוֹלְדוֹת דְּהֵינּוּ הַבָּנִים שֶׁנִּשְׁאַרוּ -
הוּא רַחֲמָנוּת גָּדוֹל מְאֹד.

ס.

(ח"ב סז)

'רִמְיָהוּ־הַנְּבִיא' הָיָה מְקוֹנֵן וּמְחַבֵּב דָּם
יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁפָּה, וְהָיָה
מִשְׁתַּתָּה בְּצַרְתָּן, וְהָיָה רוֹאֵה יִשְׂרָאֵל מוֹלְכִים
בְּקוֹלְרִין, וַיִּדְהִיּוֹן מְהַדְּקִין לְאַחֲזֹרָא, וְרַחֲמָא
עַל צִוְאַרְיָהוֹן (אֵיכָה־רַבָּה פְּתִיחָתָא לָד; זֵהר שְׁמוֹת ב:),

וְהָיָה מִשְׁתַּתָּף עִמָּהֶם, וְהָיָה מְקוֹנֵן עַל כָּל טֶפֶח דָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל (איכה ד, א-ב): "בְּנֵי צִיּוֹן הִיָּקְרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפֹז" וְכוּ', "תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה אֲבָנֵי קִדְשׁ" וְכוּ'.

סא.

(ח"ב סז)

עַל-יְדֵי שְׂקָמִים בְּחֻצוֹת-לִילָה, וּמִתְאַבְּלִין עַל 'הַרְבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ', עַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּלִין מִשְׂרָפוֹת'.

סב.

(ח"ב פה)

'אֲגוּזִים' הַנִּקְרָאִים 'לוּזִים', רוּמְזִים לְבַחֲנֵינָה 'לָאָה', שֶׁהִיא בְּעֶרְףָּה, שֶׁהִיא 'נִקְבָּא רֵאשׁוֹנָה' (סֵפֶר הַלְקוּטִים לְהָאֲרִיז"ל פְּרָשַׁת וַיִּצְא).
וְאַחֲרֵיכֵן נִכְנָסִין לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בְּחֵינָה: "יַעֲקֹב קָרָא בֵּית-אֵל" (פְּסָחִים פח).

וְזָהוּ שְׂפָרַש רַש"י (שׁוֹפְטִים א, כד): "שְׂדֵרָךְ לוּזֵי נִכְנָסִין לְבֵית-אֵל".

וְזָהוּ (יִשְׁעִיָּה מ, א): "נַחֲמוּ נַחֲמוּ". שְׁתֵּי פְּעָמִים 'נַחֲמוּ' וְ'גִימְטְרִיא קִדְקִד' / שֶׁהוּא בְּחֵינָה 'עֶרְףָּה' - שְׁעַל-יְדֵיהָ נִכְנָסִין לְבֵית-אֵל.

וְזָהוּ שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעוֹת שֶׁהֵם עֹשְׂרִים-וְאַחַד יוֹם שֶׁ'בֵּין-הַמִּצְרַיִם, וְכִנְגְדוֹ בְּאֵילָן לוּזֵי.

בְּשִׁבְלִי-זֶה נוֹהֲגִין לֶאֱכֹל בֵּיצָה בְּסַעֲדָה הַמְּפֹסֶקֶת בְּתִשְׁעֵה-בָּאָב - כִּי הַבֵּיצָה נִגְמָרֶת בְּעֹשְׂרִים-וְאַחַד יוֹם, כְּמֵאֲמַר חֲז"ל (בְּכוֹרוֹת ח. וְעֵין שָׁם בְּתוֹסְפוֹת): "תִּרְנַגְלַת מוֹלְדֵת לְעֹשְׂרִים וְאַחַד יוֹם וְכוּ', וְכִנְגְדוֹ בְּאֵילָן לוּזֵי".

וְזָהוּ הָעֵצָם לוּזֵי שֵׁשׁ בְּעֶרְףָּה אָדָם, שֵׁשִׁיָּאֵר אַחַר 'כְּלִיזוֹן הַגּוֹף', וּמִמֶּנּוּ יִתְחַדֵּשׁ 'בְּנֵין הַגּוֹף' בְּשַׁעַת 'תְּחִילַת-הַמֵּתִים'. וְזָהוּ עֶקֶר נַחֲמוֹתֵינוּ, בְּחֵינָה "נַחֲמוּ נַחֲמוּ" בְּנ"ל.

כִּי עַל הַגּוֹף נֶאֱמַר (רוֹת ג, יג): "שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר", שֶׁהוּא 'עַת הַתְּחִילָה'. וְהֵנָּה בְּבֶקֶר וְהֵנָּה הִיא לָאָה" (בְּרֵאשִׁית כט, כה) - הֵינּוּ: 'עֵצָם לוּזֵי הַנ"ל, שְׁעַל-יְדֵיהָ נִתְבַּנְּה הַגּוֹף'.

וּבְשִׁבְלִי שְׁכָל פּוֹנְתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה בְּשִׁבְלִי 'רַחֵל' - נֶאֱמַר בְּבְנֵי רַחֵל, דְּהֵינּוּ 'יוֹסֵף': "וְלִקְדָּקֵד נֹזֵר אֲחִיו" (בְּרֵאשִׁית מט, כו), וּבְבְנֵימִיד פְּתִיב: "וּבֵין כְּתַפְּיוֹ שְׁכֵן" (דְּבָרִים לג, יב) - רְמָז: שְׁעַל-יְדֵי בְּחֵינָה 'לָאָה' שֶׁהִיא רֵאשׁוֹנָה, יָכוֹל לָבוֹא לְבַחֲנֵינָה 'רַחֵל'.

"קִדְקִד" וְ"כְתַפְּיוֹ" - זֶה בְּחֵינָה 'לוּזֵי' הַנ"ל. 'עֶרְףָּה' גִּימְטְרִיא 'שִׁנ', רֵאשִׁי-תְּבוֹת: שִׁבְתֵּי נַחֲמוּ - רְמָז לְהַנ"ל.

סג.

(ח"ב צא)

'כָּלֵל' הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה, הוּא בְּחֵינָה 'חֲכָמָה-עֲלֵאָה'. וְכָלֵל הַחֲכָמוֹת שְׁבַע-עוֹלָם, נִמְשָׁכִין מִבְּחֵינָה 'חֲכָמָה-תְּתָאָה'.

וּכְשֶׁה'חֲכָמוֹת שְׁבַע-עוֹלָם' הֵם נִפְרָדִים מִהַתּוֹרָה וּמֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ - זֶה בְּחֵינָה 'מַעוֹט-הַלְבָּנָה', בְּחֵינָה 'גְּלוּת-הַשְּׂכִינָה'.

כִּי כָּל אָדָם בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר שְׁכָלוֹ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא, לְהַתּוֹרָה וּלְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחֵינָה 'חֲכָמָה-עֲלֵאָה'.

אַבְל אִם מִפְּרִיד שְׁכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ חֲסִי וְשָׁלוֹם מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ - זֶה בְּחֵינָה (מְשָׁלִי טז, כח): "וְנִרְגָּן מִפְּרִיד אֵלּוּף" -

"שִׁמְפָּרִיד אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם" (בראשית רבה כ, ב), וגורם חס־ושלום פְּגִימַת הַלְּבָנָה'.

וְעַל־כֵּן הָעָקָר לְקִשְׁר עֲצָמוֹ לְצַדִּיקִים־ אֲמִתִּיִּים' - כִּי הַצַּדִּיק מִגְּבִיחַ וּמְקִשֵׁר 'חֲכָמָה־תְּתָאֵה' לְחֲכָמָה־עֲלֵאֵה'.

וְאִזִּי מוֹפְגִימַת הַלְּבָנָה, נַעֲשֶׂה מְלוּי הַלְּבָנָה'. וְאִזִּי נִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִים, וְנִתְפָּרִין כָּל הָעוֹנוֹת.

סד.

(לקוטי מוהר"ן, התורה "רב לכם" בהוספות מכתב-יד רבנו ז"ל, הנדפס בסוף הספר)

'הָהָר' נִקְרָא 'אֲמוֹנָה'. כִּי 'הָהָר' נִקְרָא 'ירוּשָׁלַיִם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ג, כה): "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן". וּפִרַשׁ רַש"י: "הָהָר הַטּוֹב, זֶה יְרוּשָׁלַיִם". וְהַלְּבָנוֹן, זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. ו'ירוּשָׁלַיִם' נִקְרָא 'אֲמוֹנָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א, כא-כו): "קִרְיָה נְאֻמָּנָה".

וְעַל־כֵּן בְּשֵׁנֶפֶל מְאֻמּוֹנָה הַנִּקְרָא 'ירוּשָׁלַיִם', וּבֵא לִיָּדֵי כְּפִירָה, זֶה נִקְרָא מְחַרְיְבֵי־ירוּשָׁלַיִם, וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (ירמיה ה, א): "שׁוֹטְטוּ בַּחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם וּבִקְשׁוּ אִישׁ אֲמוֹנָה", וּבָאִים יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, וְכָל הַדִּינִין שׁוֹרִין עָלָיו.

וּבְפֹמָה יוֹכֵל לְתַקֵּן זֹאת? - עַל־יָדֵי הַהֲתַבּוֹנְנוֹת בְּגִדְלוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אִזִּי נוֹפֵל עָלָיו הִירָאָה וּפְחַד מִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבַּרֵךְ, וְאִזִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְפֹל וּלְבֹא לִיָּדֵי 'צַדִּלוֹת' - כִּי אִזִּי נִתְרַבֵּה וְנִתְרַחֲבָה ה'אֲמוֹנָה־הַקְּדוּשָׁה' הַנִּקְרָא 'ירוּשָׁלַיִם'.

וְאִזִּי עַל־יָדֵי הַהֲתַבּוֹנְנוֹת הַזֶּה - נַעֲשֶׂה מ'מְחַרְיְבֵי־ירוּשָׁלַיִם', בְּנִיַן־ירוּשָׁלַיִם'. וְלַעֲתִיד־לְבֹא בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוֹ אָמֵן, אִזִּי "יִפְלֵא הָאָרֶץ דַּעַה" (ישעיה יא, ט), וְאִזִּי יִהְיֶה בְּנִיַן־

ירוּשָׁלַיִם' בְּכָלוֹ. וְלַעֲת־עֲתָה ב'הֲתַבּוֹנְנוֹת' זֶה, נַעֲשֶׂה בַּחֲנִינַת 'בְּנִיַן־ירוּשָׁלַיִם' שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

סה.

(שיחות-הר"ן ד)

מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, נִפְלָה ה'עֲשִׂירוֹת' בְּעַמְּקֵי הַקְּלָפוֹת.

סו.

(שיחות-הר"ן מ)

עָקָר 'בְּנִיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', הִיא בַּחֲנִינַת 'גְּלָגַל הַחוּזָר', שֶׁהַכָּל חוּזֵר וְנִתְהַפֵּךְ.

כִּי ב'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה בַּחֲנִינַת: "עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה" (פסחים נ, בבא-בבא יז), כִּי הַשֵּׁם־יִתְבַּרֵךְ הִשְׁרָה שָׁם שְׂכִינָתוֹ, בַּחֲנִינַת: "עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה".

וְכֵן לְהַפְּךְ: כָּל 'צִיּוֹרָא דְּמִשְׁפָּנָא' הָיָה רָשׁוּם לְמַעְלָה, בַּחֲנִינַת: "תַּחְתּוֹנִים לְמַעְלָה".

כִּי עַל־פִּי חֲקִירָה: הוּא דְּבַר רְחוּק מְאֹד - שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבַּרֵךְ שֶׁהוּא מְרוֹמָם וּמְנֻשָּׂא לְמַעְלָה מִכָּל הַרוּחָנִיּוֹת, יִהְיֶה מְצַמָּם שְׂכִינָתוֹ בְּכִלֵּי־הַמִּשְׁכָּן, "הֵן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְכְלוּךָ" וְכו' (מלכים-א ח, כז).

וְכֵן לְהַפְּךְ: הוּא דְּבַר רְחוּק עַל־פִּי חֲקִירָה - שֶׁהָאָדָם שֶׁהוּא בְּרָיָה שְׂפֵלָה, יִהְיֶה לוֹ כַּח לַעֲשׂוֹת רָשָׁם לְמַעְלָה, אוֹ בְּהִמָּה שְׂפֵלָה יִהְיוּ מְקַרְיָבִין אוֹתָהּ לְקַרְבָּן שֶׁתַּעֲלֶה לְרִיחַ־ נִיחוּחַ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִיךְ שֶׁיֵּךְ רְצוֹן אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵךְ!?

וְאִיךְ־עַל־פִּי־כֵן הִרָאָה: שֶׁהוּא דוֹקָא לְהַפְּךְ מוֹדַעְתָּם! - כִּי בְּאֵמַת הַשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ לְמִטָּה בְּמִשְׁכָּן וּבְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְהַבְּהִמָּה עָלְתָה לְרִיחַ

ניחוח וכו'. וזה בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה", בחינת 'גלגל החוזר'.

וזה בחינת הגאולה - כי זהו עקר הגאולה, שיהיה בחינה הנ"ל, בחינת 'חוזרת חלילה', בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה" שהיה בבית המקדש.

ועל-כן פשיצאו ממצרים, אמרו תבא ב'שירת הים' (שמות טו, יז): "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך" וכו', שבשרו על 'בנין בית המקדש' - כי זה עקר הגאולה, שיהיה 'בנין בית המקדש', ששם היא בחינת 'גלגל החוזר' הנ"ל, כי באמת פלו חד, כי בהשרש הכל אחד.

סז.

(שיחות-ה'ר"ן עז)

כשיבוא משיח במהרה בימינו, יתבטל כל מיני מחלקת, ויהיה שלום גדול בעולם, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "לא ידעו ולא ישחיתו" וכו'.

סח.

(שיחות-ה'ר"ן קכו)

'מוצאי-שבת תשובה' שנת תק"ע, דברו מ'משיח'. כי אמרו שבשנה זו יבוא, ודעתו לא היתה נוטה לזה.

ואמר אז: שקדם שיבוא משיח, לא אחד יהיה שיצחק על אמונה, כי כמה צדיקים שיהיו אז, יהיו צועקים בקול גדול על אמונה, כמוני היום, עד שיהיה נחר גרונם [אינגריסון די 'קילע' (קול)], ולא יועיל.

ומה שכתוב (ישעיה ד, ג): "כל הנשאר בציון והנוותר בירושלים קדוש יאמר לו". ואמרו רז"ל (בבא-בבא עה:): "שיאמרו לפני הצדיקים 'קדוש' - הוא כפשוטו!

כי בודאי הצדיקים שישארו אז, ויתחזקו וישארו באמונתם הקדושה, יהיו ראויים לומר לפניהם אפלו יותר מזה, מאחר שישארו קימים באמונה, ולא יניחו עצמם לפל ולטעות אחר העולם. - ויהיה כמה 'מפרסמים ומנהיגים של שקר'.

ואין ספק - שלא ימצא אז קבוץ פמונו היום, שנמצאים כמה בני-אדם שמתקבצים יחד שחפצים באמת לשמע דבר השם - ואף-על-פי שיהיה אז איזה כשרים בדור, אך יהיו מפזרים.

ענה ואמר: "כתב זאת זכרון בספר" (שמות יז, יד) - למען ידעו בימים הבאים, שכבר היה מי שידע זאת מקדם, וידעו להתחזק באמונה בו יתברך ובצדיקיו האמתיים.

סט.

(שיחות-ה'ר"ן רכ)

אמר לאחד: "אגלה לך סוד, שיהיה אפיקורסות גדול בעולם. כי מלמעלה יבוא אפיקורסות בעולם בשביל נסיון!"

ואני יודע: שאנשים שלי, גם בלא זה יתחזקו באמונה באמת, וישארו קימים באמונתם. אך אני מגלה לך זאת, כדי שיתחזקו יותר כשיראו שדברו מזה מקדם.

והיה מתאנח מאד על-זה ואמר: "אוי, איך יוכלו לעמד אנשים מעטים נגד כל העולם!"

והנה סמוך מאד אחר הסתלקותו ז"ל - ראינו בעינינו זאת: שתכף התחיל להתפשט אפיקורסית גדול בעולם, מה שלא היה בזאת מימי קדם וכו', ועדין הולכים

ומתפשטים בכל־עת, אוי מי יודע מה יהיה בימים הבאים.

וכבר כתבנו מה שאמר הוא ז"ל: שעל־זה התנבאו כל נביאינו, בפרט דניאל שאמר (דניאל יב, ז): "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" וכו' - שכל פונתם היה: שבאחרית־הימים האלה יתנסו ויצטרפו ישראל באמונה. שיעמדו ויקומו רבים שירצו להטעות אותם מהאמונה־הקדושה, שהם האפיקורסים והמחקרים שבימינו.

ומאחר שכבר הודיע זאת מקדם שזה יהיה הנסיון, היה ראוי לעמד בנסיון בודאי, אף־על־פי־כן יהיה נסיון גדול, עד אשר רבים יהיו נכשלים מאד.

אך אף־על־פי־כן אנו פותבים כל זאת - למען ידעו החפצים באמת ובאמונה־הקדושה: שכבר הודיע לנו הוא ז"ל כל זאת מקדם, למען יהיה להם למשיב נפש, לחזק לבם בהשם ובתורת־הקדושה, באשר קבלנו מרבותינו ז"ל בגמרא ופוסקים.

לצדיקים, כמו שכתוב (ישעיה ב, ב): "ונהרו אליו כל הגוים" (עין לקוטי־מוהר"ן ח"א טז).

עב.

(חיי־מוהר"ן י)

עמדת־י לפניו בערב־ראש־חדש מנחם־אב, ביום ראשון בשבת לעת ערב, בעת שפוסקין לאכל בשר - והיה אז מאים מאד, ושכב על מטתו, ושתק הרבה, וחשב מה שחשב.

ואני עמדת־י לפניו מרעיד ומשתומם, ועמדת־י אז לפניו כמה שעות. ענה ואמר: "בזה השבת בכיתי מאד לפני השם־יתברך, מדוע כל דבר שאני רוצה לעשות, אני מכרח לעשותו במסירת־נפש וכו'".

עג.

(חיי־מוהר"ן רנז)

יש לי השגה כזו להשם־יתברך, שהייתי יכול להביא על ידה את 'משיח', אבל סלקתי הכל, ולקחתי עצמי אצלכם להחזיר אתכם למוטב - כי זה גדול מן הכל.

עד.

(חיי־מוהר"ן רס)

לעתיד כשיבוא 'משיח' - אז כשיתנו יין המשמר, אזי לאחרים יוכלו להטעות ויתנו להם יין וואליהשן סטראוויצטער, ויאמרו להם שהוא יין הטוב המשמר. אבל לאנשי־שלו־מנו - לא יוכלו להטעות, כי אנהנו טעמנו ה'יין הטוב'.

עה.

(חיי־מוהר"ן רסו)

כל מה שמשיח יעשה טובות לישראל, אני יכול לעשות. רק שהחלוק היא:

ע.

(חיי־מוהר"ן ג)

ספר רבנו ז"ל: "שהיה אצלו הבעל־שם־טוב ז"ל. ואמר לו: "כשפוגמין בארץ־ישראל, נופלין בגלות". (שיד' ל'לקוטי־מוהר"ן ח"א ט).

עא.

(חיי־מוהר"ן ו)

נשבר השלחן אצל רבנו ז"ל מרב העולם שדחקו עצמן עליו. והקפיד ואמר: וכי גוים יושבים אצלי על השלחן, וכי עכשו ימות המשיח שיתקרבו גוים

שְׁמִשִּׁיחַ יִגְזַר אִמֵּר וַיִּקּוּם, אֲבָל אֲנִי. (ופסק ולא דבר יותר). נֶסֶח-אֲחֵר: אֲבָל אֲנִי אֵינִי יוֹכֵל לְגַמֵּר עֲדוּן.

עו.

(חיי-מוהר"ן רעד)

אֶפְשָׁר כִּךְ הוּא הַפְּרוּשׁ: "אֵין בֶּן דָּוִד בָּא אֶלָּא בְּהַסַּח הַדַּעַת" (סנהדרין צז.). הֵינּוּ: שְׁלֵא יָבֹא עַל דַּעְתָּם שֶׁכֶּבֶר הוּא [שְׁמִשִּׁיחַ כֶּבֶר נִמְצָא בְּעוֹלָם].

וְאָמַר: זֶה אִמֵּר רַב נַחֲמָן (שם צח:): "אֵי מִן חַיִּי, אֲנֵא הוּא" וכו'.

עז.

(חיי-מוהר"ן רעה)

הָעוֹלָם סוֹבְרִים: שֶׁכְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ לֹא יָמוּתוּ. לֹא בֶן הוּא, אֲפֹלוּ מְשִׁיחַ בְּעַצְמוֹ יָמוּת.

עח.

(חיי-מוהר"ן שמו)

אָמַר: שֶׁהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹ לְקוּטֵי מוֹהַר"ן שִׁיָּצָא בְּעוֹלָם, הוּא 'אֶתְחַלְתָּא דְגֵאֲלָה'.

עט.

(חיי-מוהר"ן שנד)

עָנָה וְאָמַר: אִם חֲסִדֵי שְׁלוֹם לֹא יָבֹא מְשִׁיחַ בְּמַהְרָה, יֵהִיוּ הָעוֹלָם מִתְגַּעְגַּעִים אַחֲרֵי הַרְבֵּה מְאֹד הַרְבֵּה יוֹתֵר.

פ.

(חיי-מוהר"ן תקכז)

לְעֵינֵינוּ הַקְּצִים: שִׁישׁ כֶּמֶה גְּדוֹלִים שֶׁמֶחֱשִׁבִין קְצִים, וְאוֹמְרִים שְׂרָאוּי שְׁיָבֹא מְשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ הַקֶּץ שֶׁהֵם אוֹמְרִים, כְּמוֹ שִׁיֵּרַע בְּזִמְנֵנוּ, שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים עַל כֶּמֶה

פְּרָטִים שָׂאז יָבֹא מְשִׁיחַ, וְכֵן בְּדוֹרוֹת שְׁלִפְנָיו.

וְרַבֵּנוּ ז"ל לֹא הָיָה מְסַפִּים עַל-זֶה כָּלֵל. וְאָמַר: שֶׁבְּכָל-זְמַן שְׂאוֹמְרִים אֵיזָה קֶץ, אִזּוּ בּוֹדָאֵי לֹא יָבֹא מְשִׁיחַ בְּשׁוּם אִפְן בְּאוֹתוֹ הַקֶּץ שֶׁהֵם אוֹמְרִים.

וְכֶבֶר מְבֹאֵר בְּזֵהר־הַקְּדוֹשׁ: "שֶׁמֶקְלָל מְאֹד כָּל הַמַּחֲשָׁבִי קֶצִין", כִּי "אֵין בֶּן דָּוִד בָּא אֶלָּא בְּהַסַּח הַדַּעַת" (סנהדרין צז.).

וְהֵנָּה עֲכָשׁוּ אוֹמְרִים הָעוֹלָם: "שִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ בְּשָׁנַת ת"ר!" - וְנִדְמָה לָהֶם שִׁישׁ רְמָזִים בְּזֵהר־הַקְּדוֹשׁ עַל-זֶה (וַיֵּרָא קִיז.).

(ובשית מאה שנין לשתי תא, יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא, ומבועי דחכמתא לתתא, ויתתפון עלמא לאעלא בשביעאה. כבר נש דמתתפון ביומא שתי תא, מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא, אוף הכי נמי. וסימניך (בראשית ז, יא): "בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגו', נבקעו כל מעיינות תהום רבה).

[וַתִּגְוֹם הַזֶּהר: וּבְשָׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת ל'אֶלֶף הַשָּׁשִׁי, יִפְתָּחוּ שְׁעָרֵי הַחֲכָמָה לְמַעְלָה, וְיִפְתָּחוּ 'מַעְיָנוֹת הַחֲכָמָה' לְמַטָּה - וְיִתְתַּפְּנוּ הָעוֹלָם לְכַנֵּס ל'אֶלֶף הַשָּׁבִיעִי, כְּאֵדָם שֶׁמְכִין עֲצָמוֹ בְּיוֹם הַשָּׁשִׁי מִשְׁעָה שֶׁהַשָּׁמֶשׁ עוֹמְדָת לְשַׁקֵּעַ, לְכַנֵּס לְיוֹם הַשָּׁבָת - הֵכִי נְמִי קָאן].

וּבִבְאִמַּת - אִזּוּ בּוֹדָאֵי לֹא יָבֹא בְּשׁוּם אִפְן, וְיִכּוֹל לְהִיּוֹת שְׁיָבֹא קֶדֶם לְשָׁנַת ת"ר אִזּוּ לְאַחֲרָיו, אֲבָל בְּשָׁנַת ת"ר לֹא יָבֹא בְּשׁוּם אִפְן, מֵאַחַר שֶׁהָעוֹלָם מְצַפִּין לְאוֹתוֹ הַזְּמַן.

רַק "בֹּא יָבֵא לֹא יֵאָחֵר" (חֲבִיקוּק ב, ג) בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּהַסַּח-הַדַּעַת לְגַמְרֵי. הֵינּוּ: שְׁלֵא יַחֲשְׁבוּ כָּלֵל עַל אוֹתוֹ הַקֶּץ שְׁיָבֹא, וּפְתָאוּם יָבֹא בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמוֹן.

[וְאֲבַנְיָה בְּרִזְל, שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים מִמוֹהַרנ"ת ז"ל כ: "בְּשָׁנַת ת"ר דְּבָרוּ הָעוֹלָם שְׁיָבֹא מְשִׁיחַ!" - וְאָמַר מוֹהַרנ"ת ז"ל: "שְׁלֵא יָבֹא בְּשָׁנָה זוּ!" - וְמָה שֶׁכְּתוּב בְּזֵהר (וַיֵּרָא קִיז. ה"ל): "שֶׁבְּשָׁנַת ת"ר יִפְתָּחוּן תְּרַעֵי דְחֲכָמַתָּא" (וְיִפְתָּחוּ שְׁעָרֵי הַחֲכָמָה), יִכּוֹל לְהִיּוֹת, שֶׁמַּהִיּוֹם אִם יִתְחִיל אָדָם דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה יִכּוֹל לְגַמֵּר].

(זהר-חי קאמארנא, על הזהר הנ"ל: ואז יתפתחון פרעי דחכמתא למי שיזצה לעסק בחכמה, יהיה פמעין ממש הנובע וכו', ובקאן אינו קודבר כלל מביאות משיח, אלא מהתגלות חכמות ורזי התורה).

[איכה-רבה ג, ה: "השביעני במרוזים, זה יום-טוב הראשון של פסח דכתיב בו (שמות יב, ח) 'על מצות ומרורים' (ומצות על מרורים), 'הרוני לענה', מה שהשביעני בליל יום-טוב הראשון של פסח, 'הרוני' בליל תשעה-באב 'לענה'. הוי ליל יום-טוב הראשון של פסח, הוא ליל תשעה-באב].

פא.

(חיי-מוהר"ן תריג)

"עד כי יבא שילה" (בראשית מט, י), אז ידעו ויראו עצם גדלת רבנו הקדוש והנורא ז"ל, כי אז יספרו ממונו הרבה, בעת שיבוא משיח-צדקנו שיצא מחלציו.

כאשר ספר ברבים: "שפעל אצל השם-יתברך, שהגואל-צדק יהיה מיוצאי-חלציו".

פב.

(לקוטי-הלכות, לולב ואתרוג א - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי שבוכין ומתאבלין על חרבן בית-המקדש - על-ידי-זה השם-יתברך מרחם ומשים "פאר תחת יאפר" (ישעיה סא, ג), ואזי זוכין ל'אתרוג הדר', בחינת 'פאר'.

פג.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב קח)

רבנו ז"ל אמר: "אם יאכלו בני-ישראל 'מרור' בליל פסח, כבר ישבו ב'תשעה-באב' לומר 'קינות'".

[אז מ'וועט עסן מרור ביים 'סדר', וועט מען שוין זיצן 'תשעה-באב' ביי 'קינות']. (הם חלים באותם הימים - שלחן-ערוך אורח-חיים תכת, ג).

[איכה-רבה, פתיחתא יח: רבי אבין פתח: 'השביעני במרוזים' (איכה ג, טו), בלילי הפסח של יום-טוב הראשון. 'הרוני לענה' (שם), בתשעה-באב. ממה שהשביעני בלילי יום-טוב הראשון של פסח, 'הרוני' בלילי תשעה-באב 'לענה'. הוי בלילי יום-טוב הראשון של פסח, הוא לילי תשעה-באב. ועל-זה היה מקונן ירמיה (שם א, א): 'איכה ישבה בדד'].

פד.

(באור-הלקוטים ח"ב יב; פוכבי-אור, שיחות-וספורים נו; אבני-ה-ברזל ב; שיח-שרפי-קדש ח"ב תרצז)

כן היה מנהג מוהרנ"ת ז"ל אחר פטירת רבנו ז"ל: שב'בין-המצרים' היה אומר 'תקוני-חצות', במרתף עמק, ובפרט בתשעה-באב היה סוגר את-עצמו כל הלילה עד חצות היום, ושם אמר את 'מגלת איכה' ו'ה'קנות' ו'סדר התפלה' וכו'.

ופעם-אחת אמר: "איך קען מיר מערער נישט קילן דאס הארץ, נאר 'תשעה-באב' און 'בין-המצרים' ביי די 'קינות', און א גאנץ יאהר ביי 'תפלת חצות', כאטש קלאגן אויף דעם חורבן [בית המזחין בכליות ובפרטיות], וואס מען איז נישט אזוי ווי מען דארף צו זיין".

[איני יכול לקרר את לבי, רק ב'תשעה-באב' ובימי 'בין-המצרים' באמירת הקינות, ובכל ימות השנה ב'תפלת חצות'. לכל-הפחות לבכות על החורבן, מה שאיננו כמו שצריכים להיות].

פה.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב תקיג)

מוהרנ"ת ז"ל אמר: "אפלו כשאהיה בבין-השמשות האחרון של אלה-הששי, ואראה שהגאלה עדין לא באה, אף-על-פי-כן אאמין באמונה שלימה בביאת המשיח!"

(עיני בספר-הקדוש 'עבודת-ישראל' פְּרַשְׁת מַסְעֵי, על הפסוק: "כָּל רֹדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמִּצְרַיִם"; ועיני עוד ב'טעם-זקנים' אידיש קנטרס נב, על השיחה הנ"ל).

פ.ט.

(אֲבָנֵי-הַבְּרֶזֶל, שִׁיחֹת-וְסַפּוּרִים
מְמוֹהַרְנֵת ז"ל ס)

מִזְהַרְנֵת ז"ל הִיָּה אֹמֵר: מְלַחֶמֶת גּוֹג
וּמָגוּג, אֵינִי נֹזֶכֶר בְּמִגְלַת-
סְתָרִים' (שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל) - מִשְׁמַע שִׁיְהִיָּה
אֶפִּיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, וְזֶה יִהְיֶה נִסְיוֹן שְׁלָנוּ
וְשֶׁל מְשִׁיחַ.

צ.

(חֲכָמָה-וְתַבּוּנָה, רַבִּי אַבְרָהָם ב"ר
נַחֲמָן ז"ל, סִימָן א, עַמּוּד יא)

בְּתַשְׁעָה-בָּאָב הָאֲחֵרוֹן לַפְּנוֹת-עֶרְבֵי,
שְׁבִימֵי חַיֵּי הַקְּדוֹשׁ שֶׁל
רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁנֹּזֶכֶר אֵז בְּעֶצֶם הַעֲלָמַת הַזְּכָרוֹן
שֶׁל הַיֶּלֶד וְהַזְּקֵן שֶׁלְמַעֲלָה מִכָּלֵם, עַד שֶׁאֵינִי
נִקְרָא בְּשֵׁם 'זְכָרוֹן' כָּלֵל, "עַר גְּעֵדֵעֲנָקֻט
גְּאֲרִנִּישֵׁט" [אֵינִי זֹכֵר לָאוּ כְּלוּם] (סַפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת,
מַעֲשֵׂה יג מַהֲשַׁבְּעָה בְּעֵטְלֵעֵרִם).

עָנָה וְאָמַר אֵז רַבֵּנוּ ז"ל: "אֵיזָה פְּנִים יֵשׁ
לִי בִּינֵיכֶם"?! - וְהַשִּׁיב לוֹ מִזְהַרְנֵת
ז"ל (בְּדַבְּרֵי צַחוּת): "וְוִי גְּאֲרִנִּישֵׁט" [כְּמוֹ כְּלוּם]! -
וְחָזַר רַבֵּנוּ ז"ל וְאָמַר לוֹ: "הֲלֹא גַם אַתָּם אֶפֶס
וְאֵינִי" [אִיר זְעַנְט זִיף אוֹיף גְּאֲרִנִּישֵׁט]. (עֵינִי-שֵׁם הַשְּׂיִכּוֹת
לְתַשְׁעָה-בָּאָב לַפְּנוֹת-עֶרְבֵי, שֶׁזֶּה הִיא הַחֲקָמָה וְכו').

צ.א.

(חֲכָמָה-וְתַבּוּנָה, רַבִּי אַבְרָהָם
ב"ר נַחֲמָן ז"ל, סִימָן ג)

וְעַל-כֵּן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, לִיְלֶדֶת גַּם
בְּזִמְנֵי-הַזֶּה לְפִתְלֵי-הַמַּעֲרָבִי,
"שֶׁהַשְּׂכִינָה שָׁם הוּא" (שְׁמוֹת-רַבָּה ב, ב; בַּמִּדְבָּר-
רַבָּה יא, ב; שִׁירֵי-הַשִּׁירִים-רַבָּה ב, כו; תַּנְחוּמָא נח ג;
פְּסִיקְתָא-רַבְתִּי טו; פְּסִיקְתָא-דְּרַב־בְּהֵנָא פ"ה; זֶהר שְׁמוֹת

פ.ו.

(שִׁיחַ-שְׂרַפְיָה-קֹדֶשׁ ח"ז נז)

פַּעַם כְּשֶׁדָּבְרוּ מִ'קִּי-הַפְּלֹאוֹת' וְגַדְל קִשִּׁי
הַגְּלוֹת, בַּפֶּרֶט מָה שֶׁאָמְרוּ הַצְּדִיקִים
מִגְדָּל הַנְּסִיווֹת וְהִיסוּרִים שֶׁעוֹד יַעֲבֹרוּ עַל
יִשְׂרָאֵל בְּעַקְבוֹת-מְשִׁיחָא - אָמַר אֵז
מִזְהַרְנֵת ז"ל: שֶׁמֶצַד אֶחָד, דּוֹקָא מִדְּבָרִים
וְעַתִּידוֹת אֵלֶּי שֶׁאָמְרוּ הַצְּדִיקִים עַל הָעַתִּיד
לָבוֹא עָלֵינוּ - מְזָה בְּעֶצְמוֹ הוּא מִתְחַזֵּק -
שֶׁאֵם רָאוּ מָה שֶׁרָאוּ, בּוֹדָאֵי רַחֲמוֹ עַל הַדּוֹר,
וְהַפְּצִירוּ בְּתַפְלָה שְׁנוּכָל לַעֲמֹד בְּמַצְבֵּים
קָשִׁים וְנְסִיווֹת מְרִים אֵלֶּי (עֵינִי שִׁיחֹת-הַר"ן ככו).

פ.ז.

(שִׁיחַ-שְׂרַפְיָה-קֹדֶשׁ ח"ז עח)

כְּשֶׁהָיָה מִזְהַרְנֵת ז"ל בְּגֵאֲלִיצְיָא, וְעָבַר
בְּדֶרֶךְ נְסִיעָתוֹ גַּם בְּעִיר בְּרָאד',
וְחָל אֵז יוֹם תַּשְׁעָה-בָּאָב, וְשֶׁאֲלוֹהוּ שָׁם:
"בְּאֵיזָה סֶפֶר קִינוֹת הוּא רוֹצֵה לְקוֹנֵן, אִם
לְפִי נֶסֶח 'אֲשַׁכְּנֵז' אוּ 'פּוֹיִלְךְ'?"

אָמַר בְּכָאָב: "אֵיִלוּ הָיוּ מְרַגְּשִׁים אֶת
הַחֲרָבֹן, לֹא הָיוּ שׂוֹאֲלִים שְׂאֵלָה זֹז
אֵיזָה קִינָה לוֹמֵר".

פ.ח.

(אֲבָנֵי-הַבְּרֶזֶל, שִׁיחֹת-וְסַפּוּרִים
מְמוֹהַרְנֵת ז"ל מב)

אָמַר מִזְהַרְנֵת ז"ל: "שֶׁאֲנָשִׁים כְּשָׂרִים הָיוּ
אוֹמְרִים: שְׁבִינֵי-הַמִּצְרַיִם יֵשׁ לָהֶם
יְרִידָה!"

[וְהוֹסִיפוּ עַל-זֶה זְקֵנֵי-אֲנִי שֶׁ: שְׁמוֹהַרְנֵת
אָמַר עַל-זֶה: "שֶׁאֵינָה אֶמֶת! -
רַק יָמִים אֵלֶּי מְסַגְּלִים מְאֹד לַעֲבוּדַת הַשָּׁם-
יִתְבָּרֵךְ, וַיְכוּלִים לְהַתְקַרֵּב בָּהֶם בְּיֹתֵר
לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ!"

ה: משפטים קטז). ואדרבה יותר חשוב מזמן שביית-המקדש היה קים, פמובא בספרים וכו'.

על-פן שם גם היום עיקר החיות והשראת השכינה לנצח, כמשכון הנמשך במח וחרוץ בלב וכו'.

ועל-ידו תקון גדול לפגם הברית - פמובא בלקוטי-תנינא סימן ק"ט וכו'.

וגם בזמן-הזה עדין "עיני ה' ולבו שם כל הימים" (מלכים-א ט, ג; דברי-הימים-ב ז, טז), ו"השכינה לא זזה מכתל המערבי הקדוש לנצח", כמאמר חז"ל (שם).

והוא תקון גדול גם בזמן-הזה לילך לשם, ו'תקון לפגם-הברית, פמובא ב'זהר-הקדוש' (משפטים קטז). - פי הצדיק דר אצל 'כתל-המערבי', תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן.

צב.

(ספר-המדות, עניני גלות וגאולה, בית-המקדש, משיח)

[א] משיח יבוא בפתע פתאום, ועל-ידי-זה מחמת שמחה יפחדו ישראל (אמונה לט).

[ב] כשיבוא משיח, אזי כל השרים של מעלה ושל מטה יחלו, אבל עכשו כשיש עליה לאיזה שר, אזי ישראל הם חולים (אמונה מ).

[ג] לא הרבה ירושלים - אלא בשביל שחללו את השבת, ובטלו קריאת-שמע שחרית וערבית, ובטלו תינוקות-שלי-בית-רבן, ולא היה להם בשת פנים זה מזה, והשוו קטן וגדול, גם לא הוכיחו זה את זה,

גם בזו תלמיד-יה-חכמים, גם פסקו מפנה אנשי אמונה (אמונה מב).

[ד] אין ירושלים נפדית, אלא בצדקה (אמונה מג).

[ה] מלחמה, אתחלתא דגאולה הוא (אמונה מד).

[ו] מי שפגדל חזירים, הוא מעכב את הגאולה (אמונה מה).

[ז] לא יבנה ירושלים, עד שיהיה שלום בין ישראל (אמונה מז).

[ח] מה שישראל הזלכים בגלות מאמה לאמה, הוא סימן שיבא משיח (אמונה מז).

[ט] כשאמות מחרפין אותנו ביותר, זה סימן על משיח (אמונה מח).

[י] אין בית-המקדש נבנה, עד שיכלה גאולה (אמונה מט).

[יא] על-ידי אחדות שיהיה בישראל, יבוא משיח (אמונה נ).

[יב] משיח יבוא, בשנת ברכה (אמונה נא).

[יג] אין משיח בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף (אמונה נב).

[יד] על-ידי ספורי-מעשיות של צדיקים, ממשיכין אורו של משיח בעולם, ודוחה הרבה חשך וצרות מן העולם (בגדים ח"ב א; משיח ח"ב א; צדיק ח"ב א).

[טו] אין משיח בא, עד שיכלה גאולה מן העולם (גאולה א).

[טז] גאולה מעכבת את משיח (גאולה לט).

[יז] סגולה להלי הצואר, שיבכה על הרבן בית-המקדש (בכיה ח"ב ג; סגלה ח"ב ט).

[יח] מינקת שנהסר חלבה, הסגלה לזה:
שיתאכל בעלה על ירושלים (בנים פח).

[יט] מי שרוצה להעמיק ולעין בשכלו
באיזה ענין, צריך לקשר את שכלו לבית-
המקדש. וסימן לדבר: "אשא דעי למרחוק"
(איוב לו, ג), "וירא את המקום מרחק" (בראשית
כב, ד). (דעת ח"ב י).

[כ] גדול תלמוד-תורה, מבנין בית-המקדש
(למוד כז).

[כא] העוסק בהלכות עבודה, פאלו נבנה
בית-המקדש בימיו (למוד מב).

[כב] הלומד תורה לשמה, משים שכלם
בפמליא של מעלה ושל מטה, ומגן על כל
העולם בלו, וכאלו בנה פלטרין של מעלה
ושל מטה, ומקרב את הגאולה (למוד נד).

[כג] על-ידי תשובה, הרוח של משיח
מנשבת על גזרות המלכיות ומבטלן (משיח
ח"ב ב; תשובה ח"ב ב).

[כד] עתיד דור אחד שיהיה בעולם, שיהיה
כלו זכאי (משיח ח"ב ג).

[כה] על-ידי אמת, בא הקץ (אמת ח"ב ט; משיח
ח"ב ד).

[כו] על-ידי שמירת שבת, ממשיך על
עצמו אור של משיח, גם על-ידי תשובה
(משיח ח"ב ה; שבת ח"ב ד; תשובה ח"ב י).

[כז] על-ידי נאוף, באים לגלות תחת יד
שרים לצים (נאוף לו).

[כח] בזכות שהנקבות נזהרים מנאוף, יבא
משיח (נאוף לז).

[כט] האומר דבר בשם אומרו, מביא גאולה
לעולם (פדיון-שבויים ג).

[ל] גדולה צדקה, שמקרבת את הגאולה
(צדקה ב).

[לא] ירושלים, נפדיית בצדקה (צדקה כא).

[לב] הממון שמהנה את הצדיק, הרי זה
פאלו עבד עבדת בית-המקדש (צדיק מז).

[לג] ביאת המשיח, תלוי בקרבת הצדיק
(צדיק קנא).

[לד] על-ידי כבוד שמכבדין את בני
הצדיקים, נתעורר רצון אצל השם-יתברך
שיבא משיח (צדיק קעח).

[לה] הזפיה-הראות, יכולין לראות על
החלפים של השוחטים, את הפלי בית-
המקדש (ראיה ח"ב יא; שוחט ח"ב ד).

[לו] בנין ירושלים, תלוי בשלום (שלום ז).

[לז] מי שמזכיה את העולם שלא בהכמה,
על-ידי-זה מעורר חסו-שלום גלות גדול
והכבדה מהאמות (תוכחה ד).

[לח] תשובה מקרבת את הגאולה, ומארכת
ימיו ושנותיו של אדם (תשובה צה).

לקוטי תפלות

בין המצרים

תורותינו, תפלותינו. סֵעו הַמָּה לְמִנּוּחֹת, עֲזְבוּ אוֹתָנוּ לְאַנְחוֹת.

❁ [א] לקוטי-תפלות ח"ב לג ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז, 'בְּרֵאשִׁית לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל')

אוי מָה הָיָה לָנוּ, מָה נֵאמַר מָה נִדְבַר, מִי יוּכַל לְהַעֲרִיךְ לָנוּ הַסְּפֵדוֹת מְרִים וּמְרוּרִים, כְּרֵאוּי לָנוּ לְהַסְפִיד וּלְכַפּוֹת עַל שְׁבָרִים מְרִים כְּאַלֶּה, הַנוֹגְעִים לְכָל יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם מֵרֵאשׁ וְעַד סוּף, אוֹי אוֹי וְאַבּוּי.

"קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תְּמִרוּרִים, רַחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ, מֵאַנְהָ לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנוּ. עַל אֱלֹהֵי אֲנִי בּוֹכֶיָה, עֵינַי עֵינַי יִרְדֶּה מַיִם, כִּי רַחֵק מִמְּנִי מִנְחָם מִשִּׁיב נֶפְשִׁי, הֵיוּ בְנֵי שׁוֹמְמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב."

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ, שְׂאִין כַּח בֵּיד אָנוּשִׁי, לְסִדֵּר הַסְּפֵדוֹת כְּרֵאוּי, עַל הַסְּתַלְקוֹת צְדִיקִים כְּאַלֶּה, אֲשֶׁר נִסְתַּלְּקוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, לְמִדְנוּ אֵיךְ לְסִדֵּר הַסְּפֵדוֹת מְרִים עַל גְּדֹל שְׁבָרָנוּ אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְנוּ עַל-יְדֵי לְבָנוּ הַזּוֹנָה.

אַבֵּל עַל דָּא וְדָאֵי קָא בְּכִינָא, עַל הַנוֹגֵעַ לִי וּלְכָל יִשְׂרָאֵל.

כִּי נִלְקַחוּ מֵאֲתָנוּ כָּל מַחְמַדֵי עֵינֵינוּ, גְּאוּנֵי עֲזָנוּ, עֲטָרוֹת רֵאשָׁנוּ, הוֹדְנוּ, זִיוָנוּ, פְּאָרֵינוּ, חֵינֵנוּ וְאַרְךְ יָמֵינוּ, שְׂרֵשִׁי נִפְשָׁנוּ וְרוּחָנוּ וְנִשְׁמוֹתָנוּ.

כִּי לְהַצְדִיקִים הַקְּדוּשִׁים בְּעֲצָמָם שֶׁנִּסְתַּלְּקוּ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, אֵין הַפֶּסֶד כָּלָל, כִּי הֵם גְּדוֹלִים וּמִפְאָרִים שָׁם בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, וְעוֹמְדִים וּמְשַׁמְשִׁים בְּמָרוֹם, אֲשֶׁרֵי לָהֶם אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם.

הֲלֵא הַמָּה אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבּוֹתֵינוּ, אוֹרוֹתֵינוּ, גְּדֻלָּתָנוּ, קִדְשָׁתָנוּ, תְּקוּתֵינוּ, תְּכִלִּיתָנוּ, נְחִמוֹתֵינוּ, וְשִׂמְחָתָנוּ,

אֲבָל עָלֵינוּ עָלֵינוּ הַדּוֹר הַיְתוֹם הַזֶּה,
הַדּוֹר הָעָנִי הַזֶּה, עָלֵינוּ הַרְחַמְנוּת
גְּדוֹל וְעֶצוֹם מְאֹד, עָלֵינוּ עָלֵינוּ יְדוּוּ כָּל
הַדּוֹוִים.

"אוי לנו כי שדדנו", אָהָה יְהוָה, הַכְרַע
הַכְרַעַתְנוּ, וְרַפּוּ הַיָּדִים, וְכָשְׁלוּ כָּל
בְּרָכִים, וְנָמַס כָּל לֵב וַיְהִי לְמִים, בַּיּוֹם בֵּא
הַשֶּׁמֶשׁ בַּצְּהָרִים. תַּעַה לְבַבְנוּ, פְּלָצוֹת
בַּעֲתָתְנוּ, צִירִים אַחְזוּנוּ, כִּי־לָדָה נִפְעָה.

אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם, אָבִינוּ אָב הַרְחַמְנוּ,
יְהוָה אֱלֹהִים אֱמֶת, לְהִיכֵן נִלְךְ,
לְהִיכֵן נִפְנָה לְעִזְרָה, מִי יַעֲזֹר לָנוּ, מִי
יַעֲמֵד בְּעַדְנוּ, אָנָּה פָּנָה דוֹדְנוּ, אָנָּה פָּנָה
דוֹדְנוּ וְנִבְקָשְׁנוּ עִמָּךְ.

עַל-כֵּן גַּם הַיּוֹם מְרִי שִׁיחֲנוּ, יָדְנוּ כְּבָדָה
עַל אֲנַחוּתֵינוּ, מִי יִתֵּן רֵאשֵׁנוּ
מִים וְעֵינֵינוּ מִקּוֹר דְּמָעָה, וְנִבְכָּה יוֹמָם
וְלַיְלָה עַל גְּדֹל שִׁבְרָנוּ. "עַל זֶה הָיָה דָוָה
לְבָנוּ, עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אָב הַרְחַמְנוּ הָאֱמֶת,
אֲתָה יוֹדֵעַ שְׁכָל חַיּוֹתְנוּ תְלוּי
בְּהַצְדִּיקִים רְבוּתֵינוּ הַקְדוּשִׁים זְכוּרָנוּם-
לְבָרְכָה, וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְדַבֵּר עִמָּהֶם בְּכָל
פַּעַם, וְלִקְבֹּל מֵהֶם דְּבוּרִים קְדוּשִׁים
חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, וְלִרְאוֹת אוֹתָם בְּכָל
פַּעַם.

וְעַתָּה מַה נַּעֲשֶׂה, מַה יַּעֲשׂוּ קִטְנֵי עַרְךְ
אֲזוּבֵי קִיר כְּמוֹנוּ, מַה נַּעֲשֶׂה מַה
נַּפְעֵל.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲתָה
לְבַד יוֹדֵעַ מְרִירוֹת נַפְשֵׁי

בְּפָנִימִיּוֹת, אִיךְ נַפְשֵׁי מָרָה לִי עַל כָּל-זֶה.
אִיךְ בְּעוֹנוֹתֵי-הַרְבִּים, אִינִי יָכֹל לְפָרֵשׁ
שִׁיחֲתִי הַיָּטֵב לְפָנֶיךָ, מְלֵא רַחֲמִים.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מַה שַּׁעֲבַר עָבַר. עַתָּה
עַתָּה לְמַדְנִי וְהוֹרְנִי, אִיךְ לְצַעֵק
וְלִזְעַק וְלִהֲתַחַנֵּן, בְּאִפְּן שְׂאֵזְכָּה גַם עַתָּה,
לְהַמְשִׁיךְ קְדוּשָׁתְךָ הַעֲצוּמָה עָלַי, עַל-יָדֶי
קְדוּשַׁת הַרְשִׁימוֹ שְׁלָהֶם שֶׁהַשְּׂאִירוּ בְּעוֹלָם,
עַל-יָדֵי סִפְרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים וְתַלְמִידֵיהֶם
הַיִּקְרִים. וְגַם עַתָּה הִמָּה שְׂכִיחֵי יִתִּיר
בְּעֵלְמָא.

כְּמוֹ שְׂכָתוֹב בְּזִהְרֵ-הַקְדוּשׁ וּבְשֶׁאֵר
סִפְרִים קְדוּשִׁים: שַׁעֲקָר שְׁלֵמוֹת
הַנְּשֻׁמָּה הִיא, שְׂכָאֲשֶׁר נִסְתַּלְקַת לְמַעְלָה
לְמַעְלָה לְמָקוֹם שְׁנִסְתַּלְקַת, תִּהְיֶה גַם
לְמַטָּה לְמַטָּה, לְעוֹרֵר וְלִהְקִיץ וְלִהְחַיּוֹת
כָּל הַנְּפֻשׁוֹת, אֲפֹלוּ הַמְּנַחִים בְּשֶׁאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵינוּ, לְעוֹרֵרָם וְלִהְחַיּוֹתָם
שֶׁלֹּא יִתְיַאֲשׁוּ בְּשׁוּם אִפְּן בְּעוֹלָם.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חֲמַל וְרַחַם עַל
הַדְּמָעוֹת וְהַבְּכִיּוֹת שֶׁל רַחֵל
אֲמֵנוּ, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה וְכִנְסַת-יִשְׂרָאֵל,
אֲשֶׁר הִיא בּוֹכָה בְּדְמָעוֹת שְׁלִישׁ, עַל גְּדֹל
צַעֲרָנוּ וְצָרוֹת נַפְשָׁנוּ. "רַחֵל מְבַכָּה עַל
בְּנֵיהָ", שֶׁגָּלוּ מֵעַל שְׁלַחַן אֲבִיהֶם וּמֵאֲרָצָם
יִצְאוּ.

כְּבוֹ תִבְכֶּה בְּלִילָה וְדְמָעָתָה עַל לַחֲיָה,
אֵין לָהּ מְנַחֵם מִכָּל אֲהַבֵּיהָ". כִּי
"כָּל רַעֲיָה", שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים שְׂבֻכָּל דּוֹר
וְדוֹר, נִסְתַּלְקוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, עַד אֲשֶׁר
נִשְׂאָרְנוּ "כְּתָרֵן בְּרֵאשׁ הַהָר וְכִנְסַ עַל

נפלאים ונוראים בכל העולמות, מראש ועד סוף, ותקנו נפשות רבות בלי שעור, נפשות החיים והמתים.

באשר אתה ידעת את כל התקונים והשעשועים שקבלת מהצדיקים שהיו בדורות האלה, מיום שנתגלה אור הגנוז, אור ישראל וקדושו, רב רבנו, איש אלהים נורא מאד, מורנו ורבנו הרב רבי ישראל בעל-שם-טוב זכרנו-לברכה.

אשר האיר פני תבל, והעמיד תלמידים הרבה, צדיקים וחסידים קדושים ונוראים, והשאיר אחריו ברכה נטע שעשועיו, זרע קדש מצבתו, יוצאי חלציו הקדושים, היקרים מפז ופנינים, וכל חפצים לא ישוו בהם, אשר הוא ותלמידיו ויוצאי חלציו גלו אלקותה בדורות האלה, והרביצו תורה בישראל.

המה האירו עינינו, ופתחו לבנו, למדו ולמדו דרכים ישרים ועצות נפלאות, להתקרב אליך באמת. אשרי עין ראתה כל אלה, הלא למשמע און דאבה נפשנו.

כי כל תקותנו היה, שיאריכו ימים ושנים בזה העולם, ונזכה לעמד עוד לפני הדרת קדשתם, ולשמע מפיהם הנורא עוד דברי אלהים חיים בכל פעם חדשים ונפלאים, כאשר זכינו כל ימי חייהם הקדושים.

ובעונותינו הרבים ובפשענו העצומים, נחשך מאתנו מאורי עינינו, מחמדי נפשנו. אוי כי גברו האראלים על

הגבעה", "יתומים היינו ואין אב אמתינו כאלמנות", ואין לנו מנחם.

רבנו של עולם, מי יחמל עלינו, ומי יחוס עלינו, ומי ינוד לנו, ומי יסור לשאל לשלום לנו, מי יגדר גדר, ומי יעמד בפרץ, מי יתקן דרכים, ומי יישר מסלות, מי יתקן נפשנו, מי יחזירנו בתשובה שלמה לפניך, מי יעורר אותנו משנתנו לשוב אליך באמת.

אוי מה היה לנו בדורות האלה, אשר זכינו בדורות האלה לאורות נפלאים ונוראים כאלה, אורות צחים ומצחצחים כאלה, אשר אפסו הדבורים והצרופי-אותיות לספר בשבתם, וגדלתם, ותקפם, וגבהם, ומעלתם, ותפארתם.

ובמה גלגולים סבבת בעולמך, וכמה עלמין אתהפיכו בגיניהו, וכמה נסים ונפלאות בלי שעור וערך עשית, עד אשר הבאת לעולם אורות כאלה, צדיקים קדושים כאלה, מורי דרך כאלה, מלמדי דעת מביני מדע כאלה, בעלי עצות כאלה.

והיית עמהם כל ימי חייהם הקדושים, והרבית נפלאותיך עמהם בלי שעור, פי רבים קמו עליהם בכל יום, ואתה הצלת אותם מיד כל אויביהם ורודפיהם, ועשית מה שעשית בדרכי נפלאותיך הנעלמים מאד מאד, וקימת אותם ברחמיך.

עד אשר פעלו, ועשו, והתחילו, וגמרו, והפליאו לעשות, תקונים חדשים

המצוקים, ותפסו מאתנו לפני הזמן את הארונות הקדושים והנוראים האלה. אוי מה היה לנו, "נפלה עטרת ראשנו, אוי נא לנו כי חטאנו".

ואם אמנם ידענו גם ידענו, כי גם עתה הם עוסקים בתקון נפשותינו. אך מר לנו מר, כי אין אנו זוכים לראות פניהם הקדושים, ולשמע דבוריהם הנוראים, ולשאב הבל פיהם הקדוש, ולהסתפל על פארם, ויפים, וזיום, והדרת פניהם הקדוש והנורא, ולהכלל בחן האמת שלהם.

כי הן המה היו הפאר והיפי והחן של כל העולם כלו, אשר כל מי שהיה נכלל בהחן שלהם הקדוש, בהפאר שלהם, בשמם הקדוש, הסתפל על עצמו, ונתעורר בתשובה באמת.

ועתה עתה בעונותינו, אבדנו מה שאבדנו, אוי לנו מה שגרמנו לנו בעונותנו, אוי כמה העון גורם. אוי מה נעשה עתה, מה יעשו נרדפים כאלו, עניים ואביונים כאלו, עם ממשך וממרט כזה, עם עני ואביון כמונו.

"על-כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי", מר רוחי אקרר, קולי פים יהמה, אשיחה וירוח לי, אדברה אל יהוה אל עליון ויעבר עלי מה.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, רבנו של עולם, קדוש אתה ונורא שמך, ושמך משתף בשם הצדיקים האמתיים.

עשה למען שמך, וקדש את שמך, וגלה האמת בעולם. וזכנו ברחמיך העצומים, שנזכה לידע באמת מי הוא ה'ראש-בית' של העולם עתה, אשר מקבל פח מהצדיקים האמתיים האלה שהזכרתי לפניך.

וזכנו בחמלתך הגדולה, להתקרב אליו באמת, ולהיות נכלל תמיד באמת, בהשם והפאר והחן האמתי של הצדיקים האמתיים, ולהתקשר ולהתדבק בהם באמת, בקשר אמיץ וחזק כל ימוט לעולם.

באמן שנזכה על-ידי-זה, להסתפל על עצמנו מעתה, בכל המדות והתאות של כל הארבע יסודות, לזכך ולטהר אותם מכל רע, ולשוב בתשובה שלמה באמת על העבר.

ולחתחזק מעתה באמת, בכל עז ותעצומות, לשבר ולבטל כל המדות-רעות, וכל התאות-רעות, של כל הארבע יסודות. ולזכות לכל המדות-טובות. ולעסק תמיד בעבודתך באמת, בכל כחנו, בכל לבבנו, ובכל נפשנו, ובכל מאדנו.

עד שנזכה, שכל הארבעה יסודות שבגופנו, יזדככו באמת, ויהיו כלם טוב בלי שום אחיזת הרע כלל, עד אשר נזכה, שיכללו כל הארבע יסודות בשרשם העליון, שהם ארבע אותיות של שמך הקדוש יתברך.

ונזכה להסתפל על עצמנו היטב היטב בכל עת, על מה אתינא להאי

עֲלֵמָא שְׁפֵלָה, וְלִהְסֵתְפֵל בְּכָל הַמְדוּת,
לְזַכְּכֶם וּלְטַהְרֶם וּלְקַדְּשֶׁם בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת, וְלִהְסֵתְפֵל בְּגְדֵלַת הַבּוֹרָא
יִתְבָּרֵךְ, וּבִנְפִלְאוֹתָיו הַנּוֹרָאִים, אֲשֶׁר הוּא
עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּכָל עֵת וָעֵת,
וְלִהְסֵתְפֵל בְּתִקּוֹן הָעוֹלָם.

וְנִזְכָּה שְׂיִמְשְׁכוּ עָלֵינוּ מַחִין קְדוֹשִׁים
וּטְהוּרִים מֵהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה
שֶׁל הַצְּדִיקֵי-אַמֶּת. וְנִזְכָּה מֵעֲפָתָה, לְקַדְּשׁ
אֶת מַחְנוֹ וְדַעַתְנוּ, וְלֹא נַחֲשָׁב עוֹד שׁוֹם
מִחֲשָׁבָה חִיצוֹנָה כָּלֵל, מִכָּל-שֹׁפֵן שְׁלֹא
נִהְרַהַר חֲסִי-שְׁלוֹם שׁוֹם הַרְהוּר בְּעוֹלָם
כָּלֵל.

וְנִזְכָּה לַחֲשֹׁב בַּתּוֹרָה הַרְבֵּה, וּלְחַדְּשׁ
בְּכָל פַּעַם חֲדוּשֵׁי-דְאוּרֵיתָא
אֲמֵתִים הַרְבֵּה, כַּרְצוֹנָה הַטּוֹב.

מָרִיָּה דְעֵלְמָא כִּלְא, זַכְּנֵי לְבָא לְכָל זֶה
מְהֵרָה, אַף-עַל-פִּי שְׁאַנִּי רְחוּק
עֲתָה מִכָּל זֶה כְּמוֹ שְׁאַנִּי רְחוּק, עַד אֲשֶׁר
קָשָׁה עָלַי לְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ עַל כָּל אֱלֹהִים.

אַךְ עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֲנִי בּוֹטָח, וְעַל
כַּח הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִים אֲנִי נִשְׁעָן,
שֶׁתּוֹכְנֵי מְהֵרָה לְבָא לְכָל זֶה, כִּי הֵן "כָּל
תּוֹכֵל וְלֹא יִבְצֹר מִמֶּךָ מְזֻמָּה", וְאַתָּה
עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּמִמֶּךָ לֹא
יִפְלֹא כָּל דָּבָר.

וּבְכֵן תִּרְחַם עָלַי מְלֵא רַחֲמִים, רַב חֶסֶד
וְאַמֶּת, מְרַבָּה לְהִיטִיב, מְרַבָּה
לְהִיטִיב, מְרַבָּה מְחִילָה לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה
לְפוֹשְׁעִים, עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל בָּשָׂר
וְרוּחַ.

וּתְוַכְּנֵי בְּחֶסֶדֶיךָ הָעֲצוּמִים, וְתַעְזְרֵנִי
וְתוֹשִׁיעֵנִי וְתַחֲזַקֵנִי וְתַאֲמַצֵנִי
בְּדַרְכֶיךָ הַנִּפְלְאִים, שְׂאִזְכָּה מֵעֲפָתָה לְקוֹם
בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה בְּחֲצוֹת מַמָּשׁ, וּלְסִדְר
תִּקּוּן חֲצוֹת, לְאוֹנֵן וּלְקוֹנֵן וּלְכַפּוֹת הַרְבֵּה
עַל חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, עַל בֵּית קְדָשְׁנוּ
וְתַפְאָרְתְּנוּ, בֵּית חַיִּינוּ וְאָרֶךְ יָמֵינוּ, בֵּית
חֲמֻדְתְּנוּ, צְבִי עֲדִינוּ, גָּאוֹן עֲזוֹנוּ, הוֹדְנוּ,
זִינוּ, הַדְרָתְנוּ, וְקַדְּשָׁתְנוּ.

אֲנִי מָה הָיָה לָנוּ, שְׁגָרְמָנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ
לְהַחְרִיב בֵּית-הַמִּקְדָּשְׁנוּ, מְקוֹם
שְׂכִינַת עֲזָרָךְ, מְקוֹם הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה,
מְקוֹם הַתְּגִלּוֹת אֱלֹהוּתְךָ, אֲשֶׁר שָׁם הָיִינוּ
יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הַשְּׂגָת אֱלֹהוּתְךָ,
לְדַעַת וּלְהַפִּיר אוֹתָךְ גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם
הַגִּשְׁמִי, וְלִהְתְּדַבֵּק בְּךָ לְעוֹלָם וָעֶד.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָה
שְׁעָבַר עָבַר, כִּי כָּבַד נִחְרַב בֵּית-
הַמִּקְדָּשְׁנוּ, וּכְבָר נִסְתַּלְקוּ הַצְּדִיקִים
בְּעוֹנוֹתֵינוּ, וּמָה דְהוּהָ הוּהָ.

אַךְ עַל דָּא וְדֵאֵי קָא בְּכִינָא, "עַל אֱלֹהִים
אֲנִי בּוֹכֶיָה, עֵינַי עֵינַי יִרְדָּה מַיִם",
כִּי בְּעוֹנוֹתֵי-הַרְבִּים וְהָעֲצוּמִים וְהַכְּבֵדִים
מְאֹד מְאֹד בְּמַהוּת וְכַמּוּת וְאִיכוּת, גְּרַמְתִּי
לְעַכְבַּ בְּנִיז בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וּמִי יוֹדֵעַ, אוּלַּי
גַּם בְּגִלְגוּל הָרֵאשׁוֹן הָיִיתִי גּוֹרֵם לְהַחְרִיב
אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ.

אֲנִי לִי עַל חֲטָאֵי, אוּלַּי לִי עַל עוֹנוֹתַי, אוּלַּי
לִי עַל פְּשָׁעַי, אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּגִלְגוּל
זֶה וּבְגִלְגוּלִים אֲחֵרִים. אוּלַּי מָה עָשִׂיתִי,
אֲשֶׁר סָחִי וּמְאוּס כְּמוֹנֵי גָרֵם לְהַחְרִיב

וּלְעַכָּב בְּנֵי־בֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְגֵאלַת יִשְׂרָאֵל,
לְהַשִּׁיבֵם לְאַרְצָם.

אָוִי לִי שֶׁחִרְבְּתִי אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ
בְּעֹנֹתַי, וְשִׁרְפְּתִי אֶת הַהֵיכָל
הַקֹּדֶשׁ, וְהַגְּלִיתִי אֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵין
הָעַמִּים, וְהֵאָרַכְתִּי אֶת הַגָּלוֹת כָּל־כָּךְ עַל־
יְדֵי תַאֲוֹתֵי הָרַעוֹת וְהַמְרוֹת.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָלֵא
רַחֲמִים, לְמַדְנֵי אֵיךְ לְצַעֵק לְפָנֶיךָ
עֲתָה, אֵיךְ לְזַעֵק עַל שְׁכָרֵי הַמֶּר וְהַמְרוֹר
עֲתָה, אֵיךְ לְתַלּוֹת עֵינַי אֵלֶיךָ עֲתָה, אֵיךְ
לְבַלּוֹת הַיּוֹם בְּטוֹב אִמְתִּי עֲתָה.

הֵיכָן אֲבָרַח, הֵיכָן אָנוּס לְעִזְרָה, מָה
אֶעֱשֶׂה וּמָה אֶפְעַל, בְּמָה אֲזַכֶּה
לְבַלּוֹת הַיּוֹם בְּחַיִּים אִמְתִּים בְּקִדְשָׁה
אִמְתִּית, בְּמָה אֲזַכֶּה לְהַצִּיל אֶת נַפְשִׁי מִנִּי
שַׁחַת, לְהַצִּיל נַפְשִׁי לְשִׁלּוֹל מִיַּד דִּינֶךָ
וְזַעֲמֶךָ, מִיַּד עֲנֻשֶׁיךָ הַקָּשִׁים וְהַמְרִים
רַחֲמָנָא־לְצַלֵּן, וְאֵיךְ לְהַצִּיל עַצְמִי
מִחִרְפוֹת וּבּוֹשׁוֹת וּבִזְיוֹנוֹת בְּזָה וּבְבָא.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְקִדְשֵׁךָ אֶת שְׁמֶךָ
בְּעִבּוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְזַכְּנוּ שְׁתִּתְגַּדֵּל
וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל בְּעוֹלָם עַל יְדֵינוּ.

מָלֵא רַחֲמִים, אֲדוֹן כָּל, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת,
אֶתָּה יוֹדֵעַ "אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ" עֲתָה בְּדוֹרוֹתֵינוּ
אֵלֶּה, וְאֵיךְ בְּעֹנֹתֵינוּ־הַרְבִּים נִתְעַרְבַּב
וְנִתְבַּלְבַּל הָעוֹלָם עֲתָה מְאֹד מְאֹד בְּלִי
שַׁעוֹר וְעָרֶךְ.

כִּי כָל הַצְּדִיקִים־הָאִמְתִּים פְּאָרֵי
הַדּוֹרוֹת, נִסְתַּלְּקוּ בְיָמֵינוּ בְּעֹנֹתֵינוּ־
הַרְבִּים, אֲשֶׁר אֶתָּה לְבַד יוֹדַעְתָּ גְּדוֹל עֲצָם
מֵעֲלֵתָם וְתַקְפָּם וְקִדְשָׁתָם, אֲשֶׁר שְׁמֶךָ
מִשְׁתַּף בְּשָׁמֶם, וְכָל מָה שֶׁנִּגְדַּל שָׁמָּם
בְּיוֹתֵר נִגְדַּל שְׁמֶךָ בְּיוֹתֵר, וּבְעֹנֹתֵינוּ־
הַרְבִּים נִסְתַּלְּקוּ קִדְּם הַזְּמַן, אָוִי מָה הָיָה
לָנוּ בְּדוֹרוֹת הָאֵלֶּה.

וּמִגְּדוֹל עֲכִירַת דַּעֲתָנוּ, אֵינִן מִי שְׂיַדַּע
כָּאֵב צָרָה וְצוּקָה הַזֹּאת, עַד
הֵיכָן הַדְּבָר מַגִּיעַ, עַד הֵיכָן שְׁלֹטָה הַמַּכָּה
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, מִכּוֹת מַפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ
"הַפְּלֵא וּפְלֵא", "מַכָּה אֲשֶׁר לֹא כְּתוּבָה
בַּתּוֹרָה", זֶה מֵיַתַּת הַצְּדִיקִים־הָאִמְתִּים
אֲשֶׁר נִסְתַּלְּקוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ, בְּעֹנֹתֵינוּ
וּבְחַטָּאֵינוּ וּבְפִשְׁעֵינוּ.

אָוִי אָוִי וְאָבוִי, אָוִי לָנוּ מָה שְׂאֵבְדָנוּ
בְּעֹנֹתֵינוּ, חָבַל עַל דְּאָבְדִין וְלֹא
מִשְׁתַּפְּחִין, "הַצְּדִיק אָבָד, וְאֵין אִישׁ שֵׁם
עַל לֵב, וְאֲנָשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מִבֵּין,
כִּי מִפְּנֵי הָרַעָה נֶאֱסַף הַצְּדִיק".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲדוֹן כָּל, אַחֲרֵי אֲשֶׁר
כָּבַר גְּרַמְנוּ בְּעֹנֹתֵינוּ מָה
שְׂגַרְמָנוּ, וְהִחֲרַבְנוּ בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ,
וְנִסְתַּלְּקוּ הַצְּדִיקִים־הָאִמְתִּים בְּעֹנֹתֵינוּ.

עִזְרָנוּ מֵעֲתָה, שְׁנִזְכֶּה עַל־כָּל־פְּנִים
לְקוֹם בְּכָל לַיְלָה בְּחִצּוֹת מִמָּשׁ,
וּלְשִׁבֵר לְבָנוּ לְבָכוֹת הַרְבֵּה בְּדַמְעוֹת־
שְׁלִישׁ, עַל עֹנֹתֵינוּ־הָעַצוּמִים שְׂגַרְמוּ
כָּל־זֶה, עַד אֲשֶׁר נִשְׂאָרְנוּ כ־"יתומים וְאֵין
אָב", כְּתוּעִים וְאֵין לְבַקֵּשׁ, כְּרַחוּקִים וְאֵין
לְקָרֵב, וְאֵין מִי שְׂיַעֲמֵד בְּעַדְנוּ.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ, וּרְאֵה שְׁפִלוּתֵינוּ וּבְזִיוֹנוֹנוּ,
הֵבֵט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה כִּי הֵינּוּ לְעַג וְקָלָס.

וְלֹא דֵי לָנוּ מָה שְׂאָנוּ נִבְזִים וּשְׁפָלִים
בֵּין הָעַמִּים, אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם עוֹמְדִים
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְאַתָּה מְצִילֵנוּ מִיָּדָם, אִף
גַּם בֵּין עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמָם נִתְרַבֵּה
הַמַּחֲלָקֶת מְאֹד, וְנַעֲשֶׂה קִטְגוּרִיא גְדוּלָּה
בֵּין הַתְּלַמִּידֵי-חֻכְמַיִם, עַד אֲשֶׁר חָלַק לָבָם
זֶה מִזֶּה, וְכָל אֶחָד נִבְזֶה וְנִמְאָס בְּעֵינֵי
חֻבְרוֹ, עַד אֲשֶׁר "כָּשַׁל כַּח הַסַּבֵּל".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מְלֵא רַחֲמִים, יַעֲזָרֵנוּ
רַחֲמֶיךָ עַל בְּנֵיךָ, יִהְיוּ מַעֲיָךְ
עָלֵינוּ, חוֹס וְחָמֵל וְרַחֵם, עַל שְׂאֲרֵית
פְּלִיטַת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל.

מְלֵא רַחֲמִים, אִיךָ תּוּכַל לְהַתְּאַפֵּק
מִלְּרַחֵם עַל נַפְשׁוֹת הָעֲשׂוּקוֹת, עַל
נַפְשׁוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְגַּוְּלִים בַּחוּצוֹת
וּבְשׂוּקִים וּבְרַחֲוֹבוֹת, שֶׁהֵם נַפְשׁוֹת יְקָרִים
מְאֹד מְאֹד, וְהֵם נִשְׁפָּכִים בְּרֹאשׁ כָּל
חוּצוֹת.

אֲשֶׁר עָלִיהֶם קוֹנֵן יְרַמֶּיהָ הַנְּבִיא קִינּוֹת
הַרְבֵּה עַל כָּל נֶפֶשׁ וְנַפְשׁ, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב: "אֵיכָה יוֹעַם זָהָב, יִשְׁנֹא הַכֶּתֶם
הַטּוֹב, תִּשְׁתַּפְּכְנָה אֲבֵנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל
חוּצוֹת. בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בַּפֹּז,
אֵיכָה נִחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי חָרָשׁ, מַעֲשֵׂה יָדֵי
יוֹצֵר".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ דְעֲלָמָא כְּלָא,
אַתָּה לְבַד יְדַעְתָּ עֵצָם יְקָרֶת
תַּפְאָרֶת קֹדֶשׁתְּ הַנַּפְשׁוֹת הַיְקָרִים הָאֵלֶּה,

אֲבֵנֵי קֹדֶשׁ הָאֵלֶּה, הַנִּשְׁפָּכִים עִתָּה בְּרֹאשׁ
כָּל חוּצוֹת, "וְאִין אִישׁ מְאֻסָּף אוֹתָם
הַבַּיְתָּה".

כִּי נִסְתַּלְקוּ בְּעוֹנוֹתֵנוּ הַצְּדִיקִים-
הָאֲמִתִּיִּים הַנִּקְרָאִים 'רֹאשׁ-בַּיִת',
שֶׁהֵם ה'בְּעַלֵי-בַיִת' שֶׁל הָעוֹלָם.

אֲשֶׁר אַז בְּהִיוֹתָם בְּעוֹלָם, וּשְׁמָם נִתְגַּדַּל
בְּעוֹלָם, אַז הָיָה לְהָעוֹלָם 'בְּעַל-
הַבַּיִת', וְאִז הֵינּוּ אֲנַחְנוּ כְּלָנוּ נִקְרָאִים
'בְּנֵי-בַיִת'.

וּמִיּוֹם שֶׁנִּסְתַּלְקוּ בַּחֲטָאֵינוּ, וְנִתְעַלַּם
פְּאָרָם וְהִדָּרָם וְחֲנֻם הַקְּדוֹשׁ
וְהַנּוֹרָא, אֲנַחְנוּ נָעִים וְנֹדִים וּמְטֻלְטְלִים,
וְנַפְשׁוֹת יְקָרוֹת מַעֲמָךְ בֵּית-יִשְׂרָאֵל
מִתְגַּוְּלִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת. כִּי נִסְתַּלְקוּ
מִן הָעוֹלָם ה'בְּעַלֵי-בַיִת' שֶׁל הָעוֹלָם,
שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים הַנִּקְרָאִים רֹאשׁ-
בַּיִת.

וְאַפְלוּ מְעַט הַרְשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאָר מִשְׁמָם
עַל-יְדֵי סִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים
וְתַלְמִידֵיהֶם הַיְקָרִים, מַעֲלִימִים גַּם-כֵּן
מְאֹד מְאֹד בְּכַמָּה מִיְנֵי הָעֲלָמוֹת וְהַסְתָּרוֹת
בְּלֵי שַׁעוֹר.

כִּי בְּכָל-פַּעַם נִתְגַּדְּלִים בְּעוֹלָם בְּעַלֵי שֵׁם
וּפְרָסוֹם שְׂאִין שְׁמָם נִמְשָׁךְ כָּלֵל מִשֵּׁם
יְהוָה, אֲדַרְבֵּא עַל-יָדָם נִתְעַלַּם שֵׁם יְהוָה,
וּמִתְגַּבְּרִים שְׁמוֹת הַחִיצוֹנִים חֲסוֹשְׁלוֹם.

וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים נִתְעַרְבַּב הָעוֹלָם
מְאֹד, עַד אֲשֶׁר אֵין אֲתָנוּ
יודֵעַ עַד מָה, מִי וּמִי הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת
יְהוָה בְּאֲמֶת, אֲשֶׁר שְׁמָם נִמְשָׁךְ מִשֵּׁם

יהוה, ומי להפך, ומי מערב משניהם
מטוב ורע, ממאורי-אור ומאורי-אש.
"ואנחנו לא נדע מה נעשה, כי עליך
עינינו".

זכנו ברחמיך, לקום בכל לילה בחצות
ממש, ולהתאבל על חרבן בית-
המקדש שנחרב בעונותינו, ועל-ידי-זה
נזכה לעורר רחמיך, שתנחם ותשמח
אותנו מהרה, ותשים לאבלי ציון פא"ר
תחת אפ"ר.

ונזכה להכניע המאורי-אש כנגד
המאורי-אור. ויתגבר שם
הקדש, שם-יהוה, שם הצדיקים-
האמתיים, על שם הטמאה, שמות
החיצונים, ויתבטל השקר לגבי האמת.

ויתגלה ויתגדל ויתפרסם בכל העולם
שם הצדיקים האמתיים
ופארים והדרים וחנם הקדוש והנורא.

ונזכה להכלל בשמם ובפאר הדרת
קדשתם, עד אשר יפתחו עינינו
באמת, ונסתכל על עצמנו היטב באמת,
בכל הארבע יסודות, לזככם ולטהרם
ולקדשם מכל התאות-רעות ומדות-רעות
הנמשכים מהם, ולבררם מרע לטוב,
ולזכות לכל המדות-טובות ומעשים-
טובים.

ונזכה שימשך עלינו על-ידי הצדיקים-
אמתיים, מחין קדושים וטהורים,

עד שיכללו כל הארבע מחין שלנו, וכל
הארבע יסודות, בתוך היסוד הפשוט
הקדוש והנורא, שהוא ה"צדיק יסוד
עולם", שהוא "הנהר היוצא מעדן
להשקות את הגן". ויהיה הכל נכלל
בשמה המיוחד הגדול והקדוש והנורא.

ותמחר ותחיש לגאלנו, ותבנה בית
קדשנו ותפארתנו. ויתגדל
ויתקדש ויתברך וישתבח ויתפאר
ויתרום ויתנשא שמה מלכנו, בפי כל חי
תמיד לעולם ועד.

רבנו של עולם, מלכנו ואלהינו, מלא
משאלותינו ברחמים, וזכנו לבא
לכל מה שבקשנו מלפניך, באפן שנוזכה
להכלל באמת בתוך שמה הגדול והקדוש
לעולמי עד ולנצח נצחים, ויתגדל
ויתקדש שמה הגדול על ידינו תמיד.

ויקיים מקרא שכתוב: "וייראו גוים את
שם יהוה, וכל מלכי הארץ את
כבודך. יהי שם יהוה מברך מעתה ועד
עולם. עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד
שמה, והצילנו וכפר על חטאתינו למען
שמה. ברוך יהוה אלהים אלהי ישראל,
עשה נפלאות לבדו. וברוך שם כבודו
לעולם, וימלא כבודו את כל הארץ, אמן
ואמן".

הַאֲרִיז״ל ז״ע״א

הַאֲרִיז״ל | פְּתִיבֵי הַאֲרִיז״ל | לְמִוּד הַקְּבֵלָה | תּוֹרַת הַנְּסֻתָר
(עֲנִינֵי הַזֵּה־הַקְּדוּשׁ וְהַרְשָׁבִי - נִמְצְאִים בְּמַעֲרַכַת ״ל״ג בְּעֵמֶר״)

א.

הַסְּפָמַת רַבִּי מֵאִיר אָב״ד
בְּרֵאד לְלִקוּטֵי־מִוְהַר״ן

״אָפֶס״ קָצְחוּ רְאִיתִי, שֶׁהָרַב הַנִּל״ (הוּא רַבֵּנוּ ז״ל) טָרַח בִּיגִיעָה רַבָּה לְפַעֲנַח כָּל נַעֲלָמִים וְעַל מָה אֲדַנְיֵו הִטְבְּעוּ, חֲבוּ מִמֵּתָקִים, מָה מְתוֹק מְדַבֵּשׁ הַיּוֹצֵא מִהָאֲר״י, קְדוּשׁ יֵאָמֵר לוֹ רַבֵּנוּ הַאֲרִיז״ל״!

ד.

(ח״א יא, וז״)

וְזֶה בְּחִינַת הַלְכָּהּ וְקְבֵלָהּ. קְבֵל״ה׳ הִיא בְּחִינַת (תְּהִלִּים כט, ב; צו, ט): ״הִשְׁתַּחֲוּוּ לַיה׳ בְּהַדְרַת קִדְשׁ״, רְאִישֵׁי־תְבוּת קְבֵל״ה׳. וְהַלְכָּה׳ הִיא בְּחִינַת (שָׁם ק, א): ״הִרְיעוּ לַיה׳ כָּל הָאָרֶץ״, רְאִישֵׁי־תְבוּת הַלְכָּה׳, כַּמּוּבָא בְּבִנְיָנוֹת (פְּרִיעֶץ־חַיִּים, שְׁעַר־הַזְּמִירוֹת פ״ד; שְׁעַר־הַשְּׁבַת פכ״א).

ב.

(הַקְּדָמַת מִוְהַר״ן לְלִקוּטֵי־מִוְהַר״ן)

וְכָל פְּתִיבֵי הַאֲרִיז״ל, וּמֵאֲמָרֵי הַזֵּה־הַקְּדוּשׁ וְתַקּוּנֵים, וְכָל ״דְּרָכֵי הַקְּבֵלָה הַקְּדוּשָׁה״ - כָּלֶם בְּאֶחָד כְּלוּלִים בְּדַבְרֵי הַסְּפָר־הַקְּדוּשׁ הַזֶּה. וְכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה, מְדַבֵּרַת מִבְּנִינּוֹת מִיְחָדוֹת, מֵאִיזָה מְצוּהָ וּמִשְׁעַר מִיְחָד מִהָעֶץ־חַיִּים, בְּדֶרֶךְ נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד,

״הִשְׁתַּחֲוּוּ לַיה׳ בְּהַדְרַת קִדְשׁ״ - זֶה בְּחִינַת ״יְחֻדָּא עֲלָאָה׳, הֵינּוּ זְיוּג שֶׁל שְׁבַת. וְזֶה בְּחִינַת ״בְּרִית עֲלָאָה׳, שְׁשָׁם עֶקֶר הַהִשְׁתַּחֲוּיָה׳, בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית מב, ו): ״וַיָּבֵאוּ אֶחָי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ״, וְהוּא בְּחִינַת ״הַדְרַת קִדְשׁ״, בְּבְחִינַת (דְּבָרִים לג, יז): ״בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ״.

״הִרְיעוּ לַיה׳ כָּל הָאָרֶץ״ - זֶה בְּחִינַת ״יְחֻדָּא תַתָּאָה׳, הֵינּוּ זְיוּג שֶׁל חֵל׳ וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת ״רְזִין׳, וְרְזִין־דְּרְזִין׳. רְזִין׳ הוּא בְּחִינַת הַלְכָּה׳. רְזִין־דְּרְזִין׳ הוּא בְּחִינַת קְבֵלָה׳. הַתְּלַבְּשׁוֹת הַקְּבֵלָה בְּהַלְכָּה׳, הוּא בְּחִינַת הַנְּהַגְתַּת הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא בְּשִׁשַׁת יָמֵי הַחֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״יְחֻדָּא תַתָּאָה׳.

ג.

(ח״א י, ז״י)

נְסֻתָר׳ הֵם בְּחִינּוֹת ״רְגְלִין׳, כַּמְאֹר חַז״ל (סְפָה מט: עַל שִׁיר־הַשִּׁירִים ז, ב): ״חֲמוּקֵי יִרְכִיב״, ״מָה יָרַךְ בִּסְתָר״ וְכוּ׳. וְנְסֻתָר׳ הוּא בְּחִינַת ״רְגְלִין׳, בְּחִינַת מְרַדְּכֵי וְאֶסְתָר׳.

ה.

(ח״א טו, ד)

ישׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת תּוֹרָה, נְגֻלָּה וְנְסֻתָר׳.

לְבַחֲיַנַת נִסְתָּר אינו זוכה אלא לְעֵתִיד-
לְבוֹא, אָבֵל בְּזֶה הָעוֹלָם זֹכֶה
לְבַחֲיַנַת נִסְתָּר, עַל-יְדֵי תַפְלָה בְּמִסִּירַת-נַפְשׁ,
וְלִתְפִלָּה זֹכֶה עַל-יְדֵי תוֹרָה שְׁבַנְגְלָה וְכוּ'.

וְה'תוֹרָה שְׁבַנְגְלָה, הַכֹּל צְרִיכִין לָהּ. אָבֵל
ה'תוֹרָה שְׁבַנְסְתָּר, זְעִירִין אַגוּן
דְּצְרִיכִין לָהּ.

וְעַל-יְדֵי תַפְלָה בְּמִסִּירַת-נַפְשׁ, שְׁמַבְטֵל
כֹּל גְּשָׁמִיּוֹתוֹ וְאִין גְּבוּל, וּכְשֵׁאִין
גְּבוּל - אַזִּי יָכוֹל לְהַשִּׁיג הַתוֹרָה שְׁלַעֲתִיד,
שְׁהִיא אִינָה גְבוּל וְאִין נִתְפַסֵּת בְּגְבוּל.

ש'סְתֵרֵי-תוֹרָה אָדָם זֹכֶה לָהֶם עַל-יְדֵי
'חֲשָׁד', הֵינּוּ 'מִסִּירַת-
נַפְשׁ', 'שְׁמִשְׁחִיר פְּנֵיו כְּעוֹרֵב" (ערוּבִין כב.) - כִּי
הֵם בַּחֲיַנַת 'חֲשָׁד' עַל-שֵׁם 'עֹמֵק-הַמְּשֹׁג'.

ו.

(ח"א טו, ו; לקוטי-יעצות, תלמוד-תוֹרָה ב)

'סְתֵרֵי-תוֹרָה נִקְרָאִים 'קִדְשׁ', וְכֹל זֶר לֹא
יֵאכַל קִדְשׁ" (ויקרא כב, י)
וְלֹא יֵאכַל בּוֹ אֶלָּא מְקַדְּשֵׁיו וּמְקַרְאָיו.

ז.

(ח"א לג, ד)

הַתוֹרָה יֵשׁ בָּהּ שְׁנֵי בַחֲיַנּוֹת, בַּחֲיַנּוֹת נְגַלָּה
וּבַחֲיַנּוֹת נִסְתָּר. וְהַנִּסְתָּר הַזֶּה,
הוּא "אוֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה דְעֵתִידָא
לְאִתְגַלְיָא לְעֵתִיד לְבוֹא" (זוהר).

וְאִזּוּ כְּשִׁיתְגַלְיָה הַתוֹרָה הַזֹּאת דְעֵתִיקָא
סְתִימָאָה, אַזִּי יִהְיֶה הַשְּׁלוֹם נִפְלָא
בְּעוֹלָם וְכוּ', כִּי אַזִּי יִתְגַלְיָה הָאֵהָבָה שְׁבַדְעָתוֹ.

ח.

(ח"א מט, ו)

וְעַקֵּר יְדִיעַת הַקְּבָלָה, הֵינּוּ יְדִיעַת סוּדוֹת
הַתוֹרָה, הוּא יִהְיֶה לְעֵתִיד. שְׂאִז
יִתְגַלְיָה 'אוֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא', בְּבַחֲיַנַת 'תְּעַנּוּג
שְׁבַת', בְּבַחֲיַנַת (ישעיה נח, יד): "אִזּוּ תִתְעַנְּג עַל
ה'".

ט.

(ח"א נו, ד)

וְדַע: שְׁהַתוֹרָה הַמְּלַבֵּשׁ תוֹךְ ה'הַסְתָּרָה
שְׁבַתוֹךְ הַסְתָּרָה, הִיא 'תוֹרָה גְבוּה'
דִּיקָא, הֵינּוּ 'סְתֵרֵי-תוֹרָה'.

כִּי מִחֲמַת שְׁהִיא צְרִיכָה לְהִתְלַבֵּשׁ
בְּמִקּוּמוֹת נְמוּכִים כְּאֵלוֹ, הֵינּוּ אֶצֶל אֱלוֹ
שְׁעֵבְרוּ הַרְבֵּה, עַד שְׁנִסְתָּר מֵהֶם ב'הַסְתָּרָה
שְׁבַתוֹךְ הַסְתָּרָה, עַל-כֵּן חָשַׁב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
מִחֲשָׁבוֹת, לְבָלִי לְהַלְבִּישׁ שָׁם 'פְּשִׁיטֵי-תוֹרָה,
לְבַל יוּכְלוּ הַקְּלָפוֹת לִינֵק מִשָּׁם הַרְבֵּה, וְיִהְיֶה
הַפֶּגֶם גָּדוֹל מְאֹד.

עַל-כֵּן הוּא מְסַתֵּיר וּמְלַבֵּישׁ שָׁם 'תוֹרָה
גְבוּה' דִּיקָא, 'סְתֵרֵי-תוֹרָה', שְׁהִיא
"תוֹרַת ה'" בְּעֵצְמָה (עבודת-זָרָה יט.). כִּדִּי שְׁלֹא
יוּכְלוּ הַקְּלָפוֹת לִינֵק מִשָּׁם הַרְבֵּה וְכוּ'.

עַל-כֵּן דִּיקָא מ'הַסְתָּרָה שְׁבַתוֹךְ הַסְתָּרָה,
כְּשִׁחֻזֵּר וּמְהַפְכָה ל'דַּעַת' - נַעֲשֶׂה
מְפֻנָּה דִּיקָא "תוֹרַת ה'" מִמֶּשׁ - כִּי שָׁם נִסְתָּר
"תוֹרַת ה'", 'סְתֵרֵי-תוֹרָה' בְּנ"ל.

י.

(ח"ב ה, בַּסּוּף)

בְּאֵמַת הוּא דְבַר גָּדוֹל מְאֹד, לְהַשְׁלִיךְ
מֵאֲתוֹ כֹּל הַחֲכָמוֹת וּלְהַתְנַהֵג
בְּפִשְׁטוּת, לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה עֲבָדוֹת, לְעַבְדוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּעֲבָדוֹת בְּתַמִּימוֹת, בְּלִי חֲכָמוֹת - כִּי

זה בחינת 'סתרי-תורה', שהתורה נסתרת ונעלמת שם.

כי כשעושה 'עבודת פשוטים', ובאמת בודאי יש בהם תורה גבוה מאד, רק שאין יודעין מה שיש בהם. נמצא: שהתורה שיש בהם, הוא נסתר ונעלם, בחינת 'סתרי-תורה'.

ו'סתרי-תורה' הוא בחינת (שירה-שירים ז, ב): "חמוקי ירכיך", "מה ירך בסתר, אף דברי-תורה בסתר" כמו שדרשו רז"ל (ספ"ה מט:).

יא.

(ח"ב קכ)

אחד מאנשי-שלומנו ספר לי: שהיה מדבר עם רבנו ז"ל בעבודת השם בדרך, והבין רבנו ז"ל שהוא עוסק קצת לבון פונות בתפלתו.

והקפיד עליו רבנו ז"ל מאד, ואמר לו: "שלא יעסק עוד בזה, ולא יתפלל עם פונות, רק יבון פרוש המלות בפשוטו!" - אף-על-פי שזה האיש למד כתבי האר"ל על-פי פקדו, אף-על-פי-כן לא רצה שיתפלל עם פונות כלל.

ואמר לו רבנו ז"ל: שמי שאינו ראוי לזה, בשמתפלל עם פונות, הוא כמו פשוף.

כי בכשוף נאמר (דברים יח, ט): "לא תלמד לעשות", ודרשו רז"ל (שבת עה. ראש-השנה כד: סנהדרין סח. עבודה-זרה יח. מג): "לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות".

כך הוא בענין הפונות להבדיל, צריכין ללמד אותם בייאם להבין ולהורות.

אבל לא לעשות עמהם, דהינו לבונם בתפלה, מי שאינו ראוי לזה.

ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה - אצלם כל הפונות של האר"ל וכו', הם פרוש-המלות, שבפרוש-המלות שלהם, כלולים כל הפונות.

יב.

(ספר-המדות, 'עצה' א)

אל תשאל 'עצה', אלא ממי שידע 'סתרי-תורה'.

יג.

(הקדמת מוהרנ"ת ז"ל ל'ספורי-מעשיות')

"זאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה" (רות ד, ז), כשהיו רוצים לדבר בנסתרות-השם, היו מדברים בדרך חידה ומשל, והלבישו סתרי-תורה גנזיא-דמלכא, בכמה וכמה לבושים מלבושים שונים.

כמובא אחר המעשה של 'בן-המלך ובן-השפחה', שאמר רבנו ז"ל אז: שבימים הקדמונים כשהיו החברים מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה, כי עד רבי שמעון בר יוחאי לא היו מדברים קבלה באתגליא וכו'.

יד.

(הקדמת מוהרנ"ת ז"ל ל'ספורי-מעשיות')

מי שלבו שלם ובקי היטב בספרי-קדש, ובפרט בספרי הזהרה-הקדוש וכתבי האר"ל - יוכל להבין ולדעת קצת מעט ומזים באיזה מעשיות, אם ישם לבו ודעתו עליהם היטב.

טו.

(ספורי מעשיות, מעשה יא
מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו)

בדורות הראשונים בשהיו מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה (של ספורי מעשיות משנים קדמוניות): "כשהניחו הארון על הפרות, התחילו לשורר!" - פי עד רבי שמעון בר יוחאי, לא היו מדברים קבלה באתגליא! רק רבי שמעון בר יוחאי גלה קבלה באתגליא!

טז.

(שבחי הר"ן ח"א ז)

והיה מתמיד בלמודו מאד וכו', ולמד הרבה מאד וכו' וספרי הזהר ותקונים וכל כתבי האר"ל וכו'.

וגדל בקיאותו בכל הספרים בפי מה שראינו בעינינו קצת, היה בלי שעור, ובפרט וכו' וכל כתבי האר"י וספרי הזהר ותקונים, לא נמצא דגמתו בעולם וכו'. וישגור בפיו בשלחן הערוך ממש.

בדבר המנח לפני האדם שייכול לקח לעצמו מה שירצה - פן ממש היו כל הספרים הקדושים מוכנים לפני עיני שכלו הקדוש בכל עת שרצה.

יז.

(שבחי הר"ן ח"א ח)

ספר: שכל למודו בא לו ביגיעה גדולה, פי בתחלה היה לומד משניות ולא היה מבין למודו והיה בוכה הרבה לפני השם-יתברך שיאיר עיניו וכו', עד שזכה שיוכל ללמוד משניות וכו'. וכן בלמוד זהר וכתבי האר"ל, היה בוכה גם-כן הרבה, עד שזכה להבין.

יח.

(שיחות הר"ן מ)

מה שאנו רואים שיש בני-אדם שאין דעתן נמשכת אחר ספרים קדושים ונוראים מאד, כגון ספרי הזהר וספרי האר"י זצ"ל וכיוצא, אף-על-פי שיש בהם חדושים נוראים מאד המאירים עינים ומתוקים מדבש, והם נמשכים דיקא אחר ענינים אחרים כגון חקירות.

דע: פי זהו מחמת מזגם, פי מזגם בטבעם הוא מזג רע מן התולדה, שאינם יכולים לסבל את הדבר הקדוש באמת. ובאמת בודאי יש לו בחירה ופח לשפר מזגו הרע וכו'. ואשרי לאדם שנוכל בקדשה.

יט.

(שיחות הר"ן עה)

לא היה מצוה להתפלל עם פונות ממש על-פי כתבי האר"ל, אפלו לאותן האנשים שהיו לומדים כתבי האר"י על-פי פקדתו.

ואמר: שעקר שלמות התפלה הוא: "ברוך אתה ה' וכו' וכו' בפשוטו". וזה עקר פונת התפלה: "שיכון פרוש המלות", וישמע היטב מה שהוא אומר. (עיין לקוטי מזהר"ן ח"ב קכ).

כ.

(שיחות הר"ן עו)

בשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך, ומדרשים, וספרי הזהר וקבלה, ושאר ספרים כלם.

ופעם-אחד חשב רבנו ז"ל, מה שהאדם צריך ללמד בכל יום עד

שֶׁאֵין הַיּוֹם מִסְפִּיק, דְּהֵינּוּ: לְגַמֵּר בְּכָל שָׁנָה וְכוּ, וְכָל סִפְרֵי הַזְהָר וְתַקּוּנִים וְזֵהר־חֻדָּשׁ, וְכָל סִפְרֵי קַבְלָה מֵהָאָרִיז״ל וְכוּ.

רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל בְּנ״ל. וְאַף־עַל־פִּי־כֹן נֶעֱנַשׁ עַל־זֶה.

אָךְ זֶה הוּא בְּחִינַת: ״דְּרַכֵּי־הַשֵּׁם שְׂאִי־אֶפְשֶׁר לְהַבִּינֵם בְּשׂוֹכֵל בְּשׂוֹם אִפְן״.

נא.

(שיחות־הַר״ן קכח)

סִפְרֵי בְּשִׁבְחוֹ: שְׂיַדַּע כָּל דְּבָרֵי הָעֵץ־חַיִּים וְפִרְיֵי־הָעֵץ־חַיִּים וְכָל פִּתְבֵּי הָאָרִיז״ל - מִסִּפְרֵי הַזְהָר, וְהַעֲקָר מֵהַתַּקּוּנִים. וְהַמּוֹבָן מְדַבְּרֵי הָיָה: שְׂזֶה הָיָה בִּימֵי נַעֲוָרָיו.

וְהַמּוֹבָן מְדַבְּרֵי לְעֵנִין עֲצָמוֹ: שְׂכָל צַעֲרוֹ וַיִּסְוֶרֶן וַצַּעַר בְּנָיו שְׂיַחֲיוּ, הַכֹּל הוּא רַק מִחֲמַת שְׂעוֹסֵק עִמָּנוּ לְקַרְבְּנוּ לְהַשֵּׁם - יִתְבָּרַךְ!

וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מְכַרַח לָזֶה, כִּי בּוֹדָאֵי

הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה בְּזֶה בְּאַמֶּת, שְׂיַעֲסֵק בְּתַקּוּנָנוּ לְקַרְבְּנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה עֵקֶר כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְרָצוֹנוֹ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ ״ח״שׁ מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח״ (שְׂמוֹאַל־ב יד, יז) - אַף־עַל־פִּי־כֹן יֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים קָשִׁים גְּדוֹלִים מְאֹד וְעֵנָשִׁים כְּאֵלוֹ מִחֲמַת זֶה דִּיקָא!

אָךְ זֶה הוּא ״דְּרַכֵּי־הַשֵּׁם שְׂאִי־אֶפְשֶׁר לְהַבִּינֵם כָּלֵל בְּשׂוֹם אִפְן״!

שׁוּב שְׂמַעְתִּי מֵאִישׁ אֶחָד מֵאַנְשָׁיו, שְׂשָׁמַע גַּם־כֵּן מִרְבֵּנוּ ז״ל עֵנִין זֶה, בְּעַת שְׂנִסְתַּלַּק אֶצְלוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן שְׂלִמָּה אֶפְרַיִם ז״ל, שְׂאָמַר: שְׂיֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים בְּשִׁבְלֵנוּ! - הֲלֹא הָאָרִיז״ל לֹא גָלָה כִּי אִם סוּד אֶחָד, הָיָה לוֹ עֵנָשׁ, מִכָּל שְׂכָן שְׂאֵנִי גְּלִיתִי לָכֶם כָּל־כֹּף סוּדוֹת רַבּוֹת כְּאֵלֶּה!

נג.

(שיחות־הַר״ן רכה)

רַבֵּנוּ ז״ל, כְּשֶׁהָיָה בְּאוֹמָאן, שָׂאֵל אוֹתוֹ אֶחָד: ״אִם אֶפְשֶׁר לִידַע ׳חֲכַמַּת־הַקַּבְלָה׳ בְּלִי תַעֲנִיתִים וּמְקַנְאוֹת״! - הִשִּׁיב: ״אֶפְשֶׁר לִידַע הַחֲכָמָה בְּלֹא הַנ״ל, כִּי הוּא חֲכָמָה״ וְכוּ!

נב.

(שיחות־הַר״ן קפט; ימִי־מוֹהֲרֵנ״ת ח״א ט)

פְּעַם־אַחַת הָיָה נִכְדוֹ ז״ל, מְטַל עַל עַרְשׁ מַחְלֵי הַפְּאָקִין (אֲבַעְבוּעוֹת שְׂחֹרוֹת) רַחֲמָנָא־לְצַלָּן. וְהָיָה קוֹבֵל לְפָנָי מְאֹד: ״שְׂיֵשׁ לוֹ צַעַר גְּדוֹל מְזֵה מְאֹד״! - וְסִפֵּר לִי אַז וְאָמַר: ״שְׂיֵשׁ דְּרַכֵּי־הַשֵּׁם שְׂאִי־אֶפְשֶׁר לְהַבִּינֵם״ (בְּרֻכּוֹת ז. - אֲשֶׁר בְּאוֹתוֹ הַשְּׂבוּעוֹת דְּבַר מְזֵה בְּהַתּוֹרָה ׳וְכִיּוֹם הַבְּכוּרִים׳, ח״א נו, ט).

וְסִפֵּר אַז מֵעֵנִין מַה שְּׂמוּבָא בְּשִׁבְחֵי־הָאָרִיז״ל: שְׂפַעַם־אַחַת הַפְּצִיר אוֹתוֹ הִרְבֵּה הָרַב רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל ז״ל: ״שְׂיִגְלָה לוֹ סוּד אֶחָד״! - וְלֹא רָצָה הָאָר״י, כִּי אָמַר: ״שֶׁהוּא סַכְּנָה גְּדוֹלָה לְפָנָיו״!

וְהַפְּצִיר אוֹתוֹ הָרַב רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל הִרְבֵּה, וּמִחֲמַת זֶה הָיָה מְכַרַח לְגַלּוֹתוֹ, כִּי אָמַר: ״שְׂלֹא בָּא לְעוֹלָם, כִּי־אִם לְתַקֵּן נִשְׁמַת הָרַב רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל ז״ל״! - נִמְצָא: כְּשֶׁהָרַב רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל הַפְּצִיר אוֹתוֹ, הָיָה מְכַרַח בְּאַמֶּת מִן־הַשָּׁמַיִם לְגַלּוֹת הַסוּד לְפָנָיו!

וְאַחֲר־כֵּן תַּכְּף כְּשֶׁגָּלָה זֶה הַסוּד, נַעֲשֶׂה בְּנוֹ חוֹלָה, וְנִפְטַר מִחֲמַת זֶה רַחֲמָנָא־לְצַלָּן. וְאִיךְ אֶפְשֶׁר לְהַבִּין זֹאת, כִּי הֲלֹא הָיָה מְכַרַח לְגַלּוֹת הַסוּד, מִחֲמַת הַפְּצִיר

ואמר אז: שמה שקשה להבין ספר העיני-
חיים וכו', הוא מחמת שלא נכתב
בסדר.

ואמר: שבמקום ש'חכמת הפילוסופיא'
מסתיימת - שם מתחיל 'חכמת-
האמת', שהוא 'חכמת הקבלה'.

פרוש: כי הפילוסופים לא חקרו כי אם
עד הגלגלים, ומשם ולמעלה אין
יודעים מאומה. וגם בהחכמות שמהגלגלים
ולמטה, גם-כן נבוכים מאד.

ו'חכמת הקבלה' מתחלת במקום
שמסתיימת חכמתם,
דהינו מהגלגלים ולמעלה.

כי כל עולם העשייה עם הגלגלים בכלל -
כוללת 'חכמת הקבלה' בתבה אחת,
שהוא 'עולם העשייה'.

וכל 'חכמת הקבלה' - הוא מעשייה'
ולמעלה, שהוא 'יצירה' ו'בריאה'
ואצילות' למעלה למעלה וכו'.

וגם ב'עשייה' בעצמה, ב'פנימיות העשייה',
דהינו רוחניות העשייה' - אין
להפילוסופים שום ידיעה כלל.

אבל 'חכמת הקבלה' - מדברת רק מ'שרש
העשייה ברוחניות, ומשם ולמעלה.

נמצא: שבמקום שמסתיימת חכמתם של
המחקרים - משם מתחלת
'חכמת הקבלה'.

גם אנכי שמעתי מפיו הקדוש, לענין
השגותיו הנוראים, שדבר פמה פעמים
מזה ואמר: הלא אצל המחקרים מסתיימת
ידיעתם בגלגלים, ונדמה להם שמשם
ולמעלה הוא רק עצם האלקות יתברך.

ובאמת כל 'למוד הקבלה', הוא בעולמות
ומדרגות שמשם ולמעלה.

כמו-כן אפלו מי שהשיג 'חכמת הקבלה'
היטב, שהוא 'חכמת האמת' -
אף-על-פי-כן "אין חקר לתבונתו" (ישעיה מ,
כח), כי עדין יש "גבה מעל גבה" (קהלת ה, ז)
וכו'.

וכן פעם-אחת ראה ספר אחד שמלקט
מכתבי האר"ל, שאינם מצויים,
שמדבר מהשתלשלות והמדרגות שקדם
האצילות, שהוא 'עולם המלבוש' וכו', כמו
שכתוב בספר 'ויקהל-משה' וכו'.

ודבר עמי מזה, ונפלאתי מאד על-יזה, מה
שיש למוד בקבלה גם למעלה
מאצילות, ונדמה לי שאין גבוה יותר.

ושחק ואמר אז גם-כן: הלא אצל
המחקרים נדמה שמסתיים הידיעה
בגלגלים וכו', כנ"ל.

ובונתו היה: כמו-כן אפלו ב'ידיעת
האמת' למעלה למעלה, יש עוד
"גבוה מעל גבוה", בלי שעור וערך וכו', כי
"לגדלתו אין חקר". וענין זה אי-אפשר
לבאר בכתב.

נד.

(שיחות הר"ן רמט)

אחד עמד לפניו, והיה מקבל גדול ולמדן.
אבל דרכו היה: שהיה בכעס תמיד
על פועליו ומשרתיו וכיוצא, והכה אותם
וכיוצא בזה.

ענה רבנו ז"ל ואמר: מפני מה פתיב
(בראשית לח, ז): "ויהי ער בכור יהודה
רע בעיני ה'" - מדוע רע' ולא רשע'? (ועין
בזהר הקדוש, בראשית נז, שמדקדק גם-כן דקדוק זה).

אך מי שעובר עברה זו של ער' חס-
ושלום, הוא רע' תמיד (שקורין בלשון
אשכנז: 'בייז'), דהיננו: שהוא איש רע ובכעס
תמיד. ולא אמר רבנו ז"ל יותר.

ותכף כששמע האיש הנ"ל דבורים אלו -
נזדעזע לאחוריו, ונפל עליו רתת
וזיע ופחד ואימה גדולה ונוראה מאד בלי
שעור וערה, וכפף קומתו, ולא היה יכול
להגביה ראשו, ולא היה יכול עוד לעמד בכלל
לפני הדרת קדשת רבנו ז"ל.

ונשמט מן הבית אל החוץ, והתחיל
לבכות, ובכה הרבה הרבה מאד
בדמעות שליש. ובקש מאד מאד מהמלמד
שלו, שהיה מאנשי רבנו ז"ל, שיקרר אותו
לרבנו ז"ל.

ואחר-כך ראה רבנו ז"ל: שמנח אצלו על
הקורה ספר! - ושאל: "איזה
ספר הוא?!" - ונודע לו שהוא ספר קבלה.
ואמר לו רבנו ז"ל: "שאיך ראוי לו ללמד
קבלה" וכו'!

אחר-כך נסע אחרי רבנו ז"ל. וכששב
לביתו, חזר בתשובה גדולה,
ובחר לו חדר מיחד, וישב שם ועסק בתורה
ותפלה בהתעוררות גדול כמה שבועות וכו'
וכו'.

נה.

(שיחות-הר"ן רסז)

אמר רבנו ז"ל: מי שרוצה לחדש בתורה,
מתר לו לחדש ולדרש כל מה
שירצה, כל מה שיזכה לחדש בשכלו. ובלבד
שלא יוציא איזה דין חדש על-פי דרושיו
שדורש בדרך דרוש וסוד.

והמוכן מדבריו היה: שאפלו ב'כונות
האריז"ל' ו'דרכי-הקבלה', מתר
לחדש בהם, כאשר ישיג שכלו - ובלבד
שלא יוציא מהם שום דין חסד ושלום.

נו.

(שיחות-הר"ן רצב)

חסיד אחד בא בימים שהיה חשוב קצת,
בא לפניו (זאת הייתה רבי יודל ז"ל. כוכבי-
אור, אנשי-מוהר"ן כג), והיה לו ידיעה בכתבי
האריז"ל, ורצה להתקרב לרבנו ז"ל. והתחיל
לדבר עם רבנו ז"ל בדרך החסידים
החשובים.

ואמר לרבנו ז"ל: "יורנו רבנו דרך לעבודת
הבורא ותברך!"

ענה ואמר רבנו ז"ל בלשון תמיחה:
"לדעת בארץ דרבה?" (תהלים סז, ג) -
הינו: מי שהוא עדין משקע בארציות גמורה,
הוא רוצה לדעת דרך להתקרב להשם-
יתברך?!

וכפי המוכן מהספור: שקפדתו היה, מה
שמדבר עמו בלשון גדלות, שרוצה
לידע דרך להשם-יתברך, כאלו לא חסר לו
כי אם לידע דרכים, כי רבנו ז"ל רצה שידבר
עמו באמת. (עי' שם בכוכבי-אור).

נד.

(חיי-מוהר"ן ב)

בשעת אמירת התורה "קרא את יהושע"
(ח"א ו), לא דבר כלל מענין פונת
אלול, רק אחר-כך בשגמר אמירת התורה
הזאת, חזר ודבר מהתורה בדרך תמיד.

ואז ענה ואמר לאנשים חשובים זקנים
שישבו אצלו אז, שהיו מתפללים

מתוך סדור הַאֲרִיז"ל: "תאמרו לי, איך מרמז בהתורה הנ"ל, כל הפונות של אלול"?

והחרישו ולא ענו, כי באמת אי-אפשר בשום אופן להבין מעצמן, 'סוד הפונות של אלול', איך מרמזים בהתורה הנ"ל.

וצוה להביא לפניו 'סדור הַאֲרִיז"ל', ופתח אותו, והראה לפנייהם הפונות של אלול. ואחר-כך פתח פיו הקדוש והנורא, והתחיל לגלות פלאות: איך כל הפונות של אלול, מרמזים שם בדרך נפלא ונורא מאד, כמבאר מזה בספר.

אבל אי-אפשר לציר בכתב את השעור שבלב, את כל הנעימות והנפלאות תמים דעים, שהרגשתי אז, בעת שזכיתי לשמע כל זה.

[שיח-שופי-קדש ח"ב ערה: השאלה ששאל רבנו אחר שאמר את התורה "קרא את 'הושע', לאלו המתפללים בסדור הַאֲרִיז"ל: "תאמרו לי איך מרמז בתורה זו כל פונת אלול ומה שגבוה עוד מפונות"!? כמספר בחיי מוה"ר"ן: עקר שאלתו היתה לרבי יודל שהיה מתפלל עם הפונות שבסדור הַאֲרִיז"ל].

נח.

(חיי-מוה"ר"ן קלה)

אמר לרבי יודל (לפני שנסע לארץ-ישראל): מבקשי וחפצי ועניני שאני רוצה לפעל בארץ-ישראל, הייתי יכול לפעל גם פה, על-ידי תפלות ובקשות ותחנונים לבד, ולא הייתי צריך לנסע לארץ-ישראל.

רק החלוק: שפשאוזה להיות בארץ-ישראל, אזכה לקבל השגתי על-ידי לבושים, אבל פאן בחוץ-לארץ, לא אוכל לקבל השגתי על-ידי לבושים, רק בלא

לבושים. וזה החלוק שבין 'קדשת שבת' ל'קדשת יום-טוב'.

ופתח לו לרבי יודל, הסדור של הַאֲרִיז"ל, והראה לו בפונות: שזהו החלוק בין שבת ליום-טוב: "שבשבת האור מלבש בלבושין, וביום-טוב האור בלא לבושין".

נט.

(חיי-מוה"ר"ן רעט)

אמר: מן רבי שמעון בר יוחאי שהיה חדוש במפרסם, היה העולם שקט עד הַאֲרִיז"ל, שמרבי שמעון בר יוחאי עד הַאֲרִיז"ל לא נתגלו חדשות כמו שנתגלו על-ידי רבי שמעון בר יוחאי.

עד שבא הַאֲרִיז"ל שהיה חדוש במפרסם, והוא גלה חדשות לגמרי, שלא נמצא מי שיגלה חדשות כאלה עד הַאֲרִיז"ל.

ומן הַאֲרִיז"ל עד הבעל-שם-טוב ז"ל, היה גם-כן העולם שקט בלי חדוש, עד שבא הבעל-שם-טוב ז"ל שהיה חדוש נפלא, וגלה חדשות.

ומן הבעל-שם-טוב ז"ל עד עתה, היה גם-כן העולם שקט בלי חדוש כזה, והיה העולם מתנהג רק על פי ההתגלות שגלה הבעל-שם-טוב ז"ל עד הנה. עד שבאתי אנכי, ועתה אני מתחיל לגלות חדשות נפלאות לגמרי וכו'.

ל.

(חיי-מוה"ר"ן רפ)

יום א' כ"ה ניסן תק"ע, היה מדבר עמי מחדושי ה'בעל-שם-טוב' ז"ל שגלה חדשות בעולם. כי הספור של ה'בעל-שם-טוב' ז"ל, הוא ענין חדש, מה שלא נתגלה

מקדם ספור בזה. רק בכתבי האריז״ל נמצא גם כן באיזה מקומות מעין זה.

ואחר כך היה משבח מאד מאד את 'בתבי האריז״ל', שגלה חדושים נפלאים במפרסם לכל העולם, כי היה מעין באותו הזמן, בספר 'לקוטי תורה' של האריז״ל, ושם יש חדושים נפלאים במפרסם.

ותפס לדגמא הפסוק (בראשית כב, כג): "שמנה אלה ילדה מלכה", שגלה שם האריז״ל חדוש נפלא, כי שמנה פעמים אל"ה' וכו', עין-שם (פרשת וירא).

לא.

(חיי-מוהר"ן שמה)

ענה ואמר: אנחנו איננו בכל מזה העולם של עכשו וכו'. ובאמת אם לא היה דור כזה, אם היו דברים אלו, הינו התורות שהוא אומר, נאמרים בדורו של האריז״ל, או אפלו בדורו של רבי שמעון בן יוחאי ז"ל, היה רעש גדול מאד.

לב.

(חיי-מוהר"ן שסב)

התורות והמאמרים שבספריו הקדושים, הם פליליות, וכל מה שאתה ממשמש בהם, אתה מוצא בהם טעם נפלא וחדש ומתוק לחך ומאיר עינים מאד, ויש בהם עמקות גדול בדרך פשט, ובדרך סוד ונסתר. כי כל התורות, יש בהם סודות נסתרים ונפלאים ונוראים מאד מאד. ואי אפשר לבאר זאת.

גם בכל מאמר, יש פונות של מצוות, שכל מאמר שיה לאיזה פונות המבארים בכתבים ב'עץ-חיים' ו'פרי-עץ-חיים'.

בגון: התורה של "מי האיש החפץ חיים" (ח"א לג), יש בו סוד פונות לולב, אף-על-פי שלא נזכר בו דבר מ'מצוות לולב'. וכן "בקרוב עלי מדעים" (ח"א קא - לפי חיי-מוהר"ן שפז), במדמה לי שיש בו פונות קדוש'. וכיוצא בזה שארי המאמרים.

ושמעתי מפיו-הקדוש שאמר: שרצה לעשות פרוש על ה'עץ-חיים'! אף פרוש פשוט אינו נצרך, רק צריכין לומר תורה שיהיו פרוש! וכבר אמרתי במה תורות השכים ל'עץ-חיים'!

[ושיח-טרפי-קדש ח"ב פט: רבנו ז"ל אמר: לעשות פרוש פשוט, א גלאטער פירוש' - על הספר 'עץ-חיים' - אי-אפשר. ובהכרח לומר תורה, שתורה זו תהיה הפרוש על הספר. והרי אומר אני תורה", זאג איך דאך תורה!].

גם שמעתי בשמו שאמר: שזה סמוך גמר ה'עץ-חיים', וראה שהוא פלו מוסר!

וכן במה תורות יש בהספר, בגון "מרכבות פרעה" (ח"א לח), "אשרי העם זרקא" (ח"א לח), ועוד במה תורות שאמר באותן העתים, וככל הם סוד פונות תפלין'.

לג.

(חיי-מוהר"ן שסג)

שמעתי בשמו שאמר בימים הקודמים קדם שנתקרבתי אליו: "שהוא משתוקק שיתקרב אליו איש למדן ובעל-לשון נפלא, ואז היה יכול לבאר בתבי האריז״ל, עד שאפלו נערים יודע ספר היו יכולין ללמד ולהבין כל כתבי האריז״ל!"

לד.

(חיי-מוהר"ן שסד)

פעם-אחת דברתי עמו, מענין קבלת האריז״ל. ואמר: שקבלת

האריז"ל הוא לגמרי אחד עם קבלה שחבר מורנו הרב משה קורדובירו (הרמ"ק) ז"ל.

אחר-כך איזה שנים, שוב נזדמן שדברתי עמו מענין הקבלה שגלה האריז"ל. ואמר: "שהקבלה שלו היא רחוק ונשגב מאד מהקבלה של 'בעל הפרדס' (הרמ"ק) ז"ל!"

ועמדתי מרעיד, ושאלתי אותו באימה: הלא שמעתי מפיכם פעם-אחד: "שבאמת הכל אחד!" - השיב: "מסתמא אם אמרתי כך, ידעתי מה שאמרתי!"

והדברים סתומים וחתומים לכאורה! - אך מי שיש לו לב להבין, יכול להבין מרחוק: שהכל נכון, ודבריו חיים וקיימים, והכל אמת ויציב ונכון וקיים וישר!

כי באמת בודאי, הכל אחד בפנימיות האמונה באמת-לאמתו! - אך אף-על-פי-כן, דרכי התגלות הסודות של האריז"ל, הוא רחוק ונשגב מאד מדרכי הפרדס (הרמ"ק ז"ל)! אף-על-פי שבאמת לאמתו הכל אחד! - ואי-אפשר להאריך בענין זה, כי "כבוד אלקים הסתר דבר" (משלי כה, ב), "והמשפלים יבינו" (דניאל יב, י).

לה.

(חיי-מוהר"ן שסה)

אמר: המעינים בספריו שיש להם שכל קצת, סבורים: ש'דרכי-הקבלה' של האריז"ל וכיוצא, מרמז גם-כן בספריו. וחושבין זאת למעלה לספריו, שנוגע עד לשם!

והם אינם יודעים: שהוא להפך! אדרבא, גם 'דרכי-הקבלה' של הקדמונים ז"ל נכלל גם-כן בדבריו.

ולא סים בפרוש. רק ה'יה מבאר פונתו ממילא. כלומר: אבל פונתו בעצם תורתו, גבוה למעלה למעלה יותר ויותר, רק שגם דבריהם-הקדושים כלול גם-כן בדברי-תורתו.

לו.

(חיי-מוהר"ן תז)

מ'ספרי החקירות וכו', ספר הרבה מאד כמה פעמים, ואסר עלינו מאד מאד: לבלי לעין בהם ולהביט בהם כלל חס-ושלום.

והפליג מאד בגדל האסור, כי הם מבלבלים דעת האדם מאד בדעות-זרות שאינם מסכימים כלל לדעת תורתנו-הקדושה.

גם אינם מאמינים ב'שדים', אשר בכל דברי רבותינו ז"ל מבאר ההפך.

בפרט כפי מה שזכינו לספרי הזהר-הקדוש, וספרי האריז"ל וה'בעל-שם-טוב' ז"ל, וכיוצא - שהם כלם מיסדים על-פי רוח-הקדש, ומעוררים את האדם מאד לעבודתו יתברך באמת.

לז.

(חיי-מוהר"ן תח)

אזי ללב שנכנס בו שום סברא רעה כזאת שהיא פגוד כל ספרי-אמת שקבלנו מהתנא אלקי רבי שמעון בן יוחאי והאריז"ל.

ושים לבך והבן: מפני מי ראוי לך להתירא יותר, אם מספר וכו' הפנוי על-פי סברות אריסטו הינון ימח-שמו, אם להבדיל מספר הזהר-הקדוש והאריז"ל שחברו הרשב"י וחבריא ז"ל ברוח-הקדש

לט.

(חיי-מוהר״ן תיט)

יש כִּמְהַ דְּבָרִים שֶׁהֵם בְּתַחֲלָה סוּד, וְאַחֲרֵי-כֵן שׁוֹב אֵינּוּ סוּד.

כְּגוֹן: קִצַּת 'סוּדוֹת-הַקְּבָלָה', שֶׁקֵּדֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּר יוֹחָאִי וְהָאָרִיז״ל הָיוּ אֵלּוּ הַדְּבָרִים בְּסוּד גְּדוּל, וְלֹא הָיוּ מִדְּבָרִים מְזֵה בֵּי-אֵם בְּסוּד גְּדוּל מְאֹד, וְאַחֲרֵי-כֵן בִּימֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּר יוֹחָאִי וְהָאָרִיז״ל שׁוֹב לֹא הָיָה סוּד, וְהִתִּירוּ לְגָלוּת הַסּוּד קִצַּת.

וְכֵן יש כִּמְהַ וְכִמְהַ דְּבָרִים שֶׁהֵם עֲכָשׁוּ סוּד, וְאַחֲרֵי-כֵן בִּימֵים הַבָּאִים לֹא יִהְיֶה סוּד.

מ.

(חיי-מוהר״ן תכד)

בְּעֵינַי ה'שִׁמְטוֹת', שֵׁישׁ סִפְרֵי מְקַבְּלִים שְׁסוּבְרִים עֵינַי זֶה כַּמְבָּאָר בְּסִפְרֵים. אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "שְׂאִינוּ כֵן!" - וְכָל פְּעַם שֶׁסִּפְרָ מַעֲנִין זֶה, לֹא הָיָה מְסַפֵּים כָּלֵל!

וְהַסֵּפֶר 'שְׁעָרֵי גֵן-עֵדֶן' שֶׁיֵּצֵא מִחֻדָּשׁ בִּימֵינוּ, הָיָה לְמַרְאֵה עֵינַי רַבֵּנוּ ז"ל, וְלֹא הוּטַב בְּעֵינַי מִחֲמַת זֶה, שֶׁכָּל יְסוּדוֹ עַל-פִּי עֵינַי ה'שִׁמְטוֹת'.

וּפְעַם-אַחַד אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל בְּפֶרוּשׁ עַל עֵינַי זֶה: "שְׂאִינוּ כֵן!" - וְאֲנִי חִפְצָנוּ לְשִׁמְעַ מִמֶּנּוּ יוֹתֵר. עֲנָה וְאָמַר: "מָה יִהְיֶה אִם אֲגַלֶּה לָכֶם זֹאת גַּם-כֵּן? וְכִי לֹא אָמַרְתִּי לָכֶם מָה שֵׁישׁ בּוֹ דִּי"?! - וְלֹא רָצָה לְגָלוּת!

אֲבָל זֹאת אָמַר בְּפֶרוּשׁ: "שְׂאִינוּ כֵן כָּמוֹ הַסּוּבְרִים עֵינַי ה'שִׁמְטוֹת' כֵּן-ל! - וְגַם דַּעַת הָאָרִיז״ל אֵינּוּ מְסַפֵּים כָּלֵל לְעֵינַי ה'שִׁמְטוֹת'!

וְעַל-פִּי אֱלִיָּהוּ זְכוּרֵנוּ-לְבָרְכָהּ, וְכָל דְּבָרֵיהֶם רַבִּים מְקַבְּלִים אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עַל-יְדֵי-הַשְּׁלוֹם.

וְמָה שֶׁחֻדָּשׁוּ בָהֶם, הָיָה בְּרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ בְּמַדְרָגָה גְּבוּהָ מְאֹד. וּמַחֲזִיקִין וּמְקַיְמִין מְאֹד אֶת אֲמוּנַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִתְחִילָה מֵאֲבָרָהֶם אֲבִינוּ עַל-יְדֵי-הַשְּׁלוֹם וְכוּ'. וּמְזַרְזִים מְאֹד לְקַיֵּם תּוֹרַת-מֹשֶׁה בְּכָל פְּרֻטִיָּה וְדְקָדוּקָיָה.

לח.

(חיי-מוהר״ן תי)

פְּעַם-אַחַת בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה דִּבֶּר רַבֵּנוּ ז"ל מְזֵה, מְגַדֵּל הָאֶסוּר לְלַמֵּד אֵלּוּ הַסִּפְרִים הַמְּפֻרָשִׁים אֶת הַתּוֹרָה עַל-פִּי דְרָכֵי הַמַּחֲקָרִים וְכוּ'.

וְאִז דִּבֶּר רַבֵּנוּ ז"ל עִמָּנוּ, וְאָמַר: שְׂאִין לְלַמֵּד סִפְרֵים שֶׁל דְּרוּשִׁים וּמוֹסָר - בֵּי-אֵם אוֹתָם הַהוֹלְכִים עַל-פִּי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי הַזְּהַר-הַקְּדוּשׁ וְסִפְרֵי הָאָרִיז״ל.

וְכֵן כָּל הַסִּפְרִים שֶׁחִבְרוּ הַצַּדִּיקִים הַסְּמוּכִים לְדוֹרוֹתֵינוּ, שֶׁהֵם בְּנוּיִים עַל יְסוּדוֹת הַרְרֵי קֹדֶשׁ עַל-פִּי דְבָרֵי ה'בְּעַל-שֵׁם-טוֹב' ז"ל, שֶׁהֵם סִפְרֵי הַרְבַּ הַקְּדוּשׁ מְפּוֹלְגָאָה, וְסִפְרֵי לְקוּטִי-אֲמָרִים.

וְחֵשֶׁב עוֹד כִּמְהַ סִּפְרִים כְּאֵלֶּה שֶׁטוֹב לְלַמְדָּם.

וְהַמְשָׁפִיל יָבִין מֵאֲלֵיו עַל-פִּי דְבָרִים הָאֵלֶּה, מֵאִיזָה סִפְרֵים לְרַחֵק, וּבְאִיזָה סִפְרֵים יִתְחַזֵּק וְיֵאֱחָז בָּהֶם. הֵינּוּ אוֹתָם שֶׁהֵם בְּנוּיִים רַק עַל-פִּי הַגְּמֵרָא וּמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי הַזְּהַר-הַקְּדוּשׁ וְהָאָרִיז״ל וְה'בְּעַל-שֵׁם-טוֹב' ז"ל. אֲשֶׁרֵי שֵׁי-אֱחָז בָּהֶם.

והקשיא שהקשה בספר 'שערי גן-עדן' הנ"ל בתחלת הספר, אינו מישב כָּל בְּתוּרוֹצוֹ שְׁמִישֵׁב עַל-פִּי הַשְּׂמִטוֹת! - כִּי סוּף כָּל סוּף צְרִיכִין לְהִשָּׂא רַק בְּאִמוּנָה, "וְאָסוּר לְחַקֵּר כָּל מָה לְפָנִים" וְכוּ' (תְּחִינָה יא.). עַל-כֵּן טוֹב אִם אֵינוֹ מִתְחִילִים לְכַנֵּס כָּלל בְּחִקְיָה בְּקִשְׂיָא זו, וְסוּמְכִים מִיָּד עַל הָאִמוּנָה!

כִּי בְּכָל עֲנִינֵי חִקְיֹת וְקִשְׂיֹת פְּאֵלוֹ שֵׁישׁ בְּהִנְהָגָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה, וּבְעֲנִין בְּרִיאַת הָעוֹלָם, אָסוּר לְכַנֵּס בָּהֶם כָּלל בְּחִקְיֹת וְקִשְׂיֹת, רַק לְסַמֵּךְ עַל הָאִמוּנָה, כְּמִבְאָר בְּדִבְרֵי פְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים.

וְעֵין בְּסֵפֶר 'שְׁבַח־הָאֲרִיז' ל" הגדול, הַמְּחַבֵּר לְסֵפֶר 'לְקוּטֵי־הַש"ס', וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ שֶׁם (בְּדָף לא.): "וְלֹא פוֹקֵי מֵהַסּוּבְרִים שֵׁישׁ שְׂמִטוֹת וּמִקֵּדָם הִיָּה 'שְׂמִטַּת הַחֶסֶד' וְעֵתָה הִיא 'שְׂמִטַּת הַפְּחָד', כְּלִזָּה אֵינוֹ אִמְתָּה, וְשָׁמְעוּ מִרְבֵּם וְכוּ', וְהוֹסִיפוּ הֵם מִדְּעֵתָם סְבֵרַת הַשְּׂמִטוֹת, וְהֵאֱמַת אֵינוֹ כֵּן וְכוּ', כִּנ"ל.

מא

(חיי-מוהר"ן תנח)

כֵּל דְּבִרֵי הַקְּבֵלָה - הֵם בְּקְבֵלָה אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד מִשָּׁה רַבְּנוֹ עֲלִיּוֹת־הַשְּׁלוֹם.

מב

(חיי-מוהר"ן תקכו)

אִישׁ אֶחָד עָמַד לְפָנָיו שְׁהִיָּה עוֹסֵק לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי־קְבֵלָה, וּבְאִמְתָּה לֹא הִיָּה רְאוּי לְלַמֵּד 'קְבֵלָה'. וְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ: "שְׁלֹא יִלְמַד קְבֵלָה!" - וְאָמַר לוֹ: 'קְבֵלָה' בְּגִימְטְרִיא 'נּוּא"ף'!

וְשׁוּב שְׁמַעְתִּי מְאֹחָד: שְׁהִיָּה מְדַבֵּר עִם אִישׁ אֶחָד, וְהִיָּה אוֹתוֹ הָאִישׁ קוֹבֵל

לְפָנָיו: "שְׁאִין לוֹ לִב!" - הֵינּוּ: "שְׁאִין לוֹ הַתְּעוּרָרוֹת הַלֵּב לְתַפְלָה וְעִבּוּדָה!"

הַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוֹ ז"ל: "שְׁזַהוּ בְּשִׁבִיל שְׁלוֹמֵךְ קְבֵלָה! כִּי 'נֶאֱמַר אִשָּׁה חָסֵר לִב' (מְשֻׁלִי ג, לב), וְ'קְבֵלָה' בְּגִימְטְרִיא 'נּוּא"ף"!

וְכִלְזָה לְמִי שְׁאִין רְאוּי לְזָה! - אָבֵל לְכַמָּה אֲנָשִׁים הַזֹּהִיר בְּעֲצָמוֹ: "שְׁיִלְמָדוֹ קְבֵלָה!"

וְצְרִיכִין לְהַתְּפִיל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ: "שְׁיִוְלִיכוּ בְּדֶרֶךְ־הָאֱמֶת, אִם לְלַמֵּד קְבֵלָה, וְאִם לְחַדֵּל!"

מג

(פונבני-אור, שיחות-וספורים ח"א יב)

רַבְּנוֹ ז"ל קָרָא פַּעַם אַחַת לְסֵפֶר 'עֵץ־הַחַיִּים' בְּשֵׁם 'סֵפֶר מוֹסֵר'. וְאָמַר בְּזֶה־הַלְּשׁוֹן: "אִיזָה 'סֵפֶר מוֹסֵר' יִקָּר הוּא!" [סע א טייער 'מוֹסֵר סֵפֶר' ס'איז]. וְהַפְּלִיג מְאֹד בִּיקָר מַעֲלָתוֹ.

מד

(לקוטי-תפלות ח"א קי)

וְנִזְכָּה לְלַמֵּד כָּל סִפְרֵי תוֹרַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם. תִּנְגַּךְ וְש"ס וּפּוֹסְקִים וּמְפָרְשֵׁיהֶם, וְכָל סִפְרֵי הַמְּדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי הַזְהַר־הַקְּדוֹשׁ וְתַקּוּנִים, וְכָל כְּתָבֵי הָאֲר"י זְכָרוֹנוֹ־לְבָרְכָה, וְכָל סִפְרֵי הַצְּדִיקִים־הָאֱמֶתִיִּים שְׁבִימֵינוּ.

מה

(לקוטי-תפלות ח"ב מז)

וְהִנֵּה בְּתוֹקֵף סוּף הַגְּלוּת הַפֹּר הַזֶּה, וּכְבֵּר הַתְּחִיל לְהַתְּנוּצֵץ 'הַתְּנוּצְצוֹת־מְשִׁיחַ' מִימֵי הָאֵלֹהִי הָאֲר"י זְכָר־צְדִיק־לְבָרְכָה, וְעַמּוּד בֵּית־יִשְׂרָאֵל מִשְׁתוֹקְקִים וּמִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְ"הַכֵּל חַפְצִים לִירְאָה אֶת

שְׁמוֹד״, בְּהִשְׁתַּוְּקוּת נִמְרָץ וְנִפְלָא, אֲשֶׁר לֹא הֵיְתָה כְּזֹאת מִימֵי קֹדֶם.

מו.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א ד)

אַחֲר־כֶּף בְּקוֹץ (שנת תקס"ד) צָוָה עָלַי לְהִתְחִיל לְלַמֵּד קַבְלָה. וּמַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה כֶּף הָיָה: שֶׁאֲנִי בָאתִי אֵלָיו עִם רַבִּי נִפְתָּלִי, וְאָמַר לִי: "אֲנִי הִבֵּאתִי אוֹתָךְ עִתָּה, כִּי רְצִיתִי לִזְמַר לְךָ הַנְּהַגָה חֲדָשָׁה" (הֵינּוּ לְלַמֵּד קַבְלָה!) - וְרָצָה שְׁאֲבֹא אֵלָיו. וְעַל־יְדֵי־זֶה סָבַב הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁבָאתִי אֵלָיו וְאָז וְכוּ'.

מז.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א סב, יום הסתלקות רבנו ז"ל ח"י תשרי תקע"א)

בָּאתִי לְחַדְרוֹ, וּמִצָּאתָיו יוֹשֵׁב עַל מְטָתוֹ, יוֹשֵׁב וְלֹא שׁוֹכֵב, וּמַעֲטָף בְּטָלִיתוֹ וּמְתַפְּלָל. וְאַחֲר־כֶּף לָקַח הָאֲתָרוּג וְהַלּוּלָב וּמִיָּנִיו, וְאָחֲזָם בְּיָדוֹ, מַעֲטָף בְּטָלִיתוֹ, וְיוֹשֵׁב עַל מְטָתוֹ.

וְסִדּוֹר שֶׁל הַאָרִיז״ל הָיָה מְנַח עַל בְּרַכּוֹ הַקְּדוּשִׁים, וְנֹמַר אֶת הַהֶלֶל עִם הָאַרְבָּעֵה־מִיָּנִים, וְאָמַר הוֹשַׁעְנוֹת בְּקוֹל־רַם קֶצֶת, שֶׁהָיוּ נִשְׁמָעִים דְּבוּרָיו לְכָל הָעוֹמְדִים בַּבַּיִת.

אֲשָׁרֵי הָעֵינִים שִׁזְכוּ לְרֹאוֹת אוֹתוֹ אָז, וְלִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּעֵת שֶׁאָחַז הָאַרְבָּעֵה־מִיָּנִים וְאָמַר הֶלֶל וְהוֹשַׁעְנוֹת, בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁל יְמֵי חַיָּיו הַקְּדוּשִׁים.

מח.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב קלח; קמב; קנה)

בַּיּוֹם שִׁשִּׁי הִלְכְּתִי אֲנִי וְרַבִּי יְהוּדָא אֵלֵיעֶזֶר, עַל קֶבֶר הַאָרִיז״ל. וְשָׁם אֶצְלוֹ מְנַח רַבִּי מִשֵּׁה קוֹרְדוֹבִירוֹ (תַּרמ"ק) ז"ל, וְרַבִּי שְׁלֵמָה אֶלְקָבֶץ ז"ל שֶׁחִבֵּר "לְכָה דוֹדִי", וְשָׂאָר

צְדִיקִים נוֹרָאִים, וּבְסֻמוֹךְ לְשָׁם קֶבֶר הַבַּיִת־יּוֹסֵף וְהָאֱלֹשִׁיף וְכוּ'. וְעַמְדָנוּ אֶצֶל קֶבֶר הַאָרִיז״ל וְשִׁפְכְנוּ שָׁם שִׁיחֵנוּ.

בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן פִּרְשַׁת קָרַח הֵייתִי עַל מַעְרַת ה' הוֹשַׁע בֶּן בְּאָרִי, וּכְנַגְדּוֹ מַעְרַת בְּאָרִי אָבִיו וְכוּ' וְכוּ'. וְעוֹד הֵינּוּ אֵז אֶצֶל שְׂאָר צְדִיקִים. וּבָאנוּ לְקַבֵּר שֶׁל הַתַּנָּא רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֵאִיר. מִשָּׁם חֲזַרְנוּ וְהִלְכְנוּ לְמִקְנֵה שֶׁל הַאָרִיז״ל וְטַבְּלָנוּ שָׁם.

בַּיּוֹם שְׁנֵי פִרְשַׁת בְּלֶק יִצְאָתִי מִטְּבֵרְיָא וְכוּ'. בַּיּוֹם שְׁלִישִׁי בָאתִי לְצַפַּת. בַּיּוֹם רְבִיעִי הֵייתִי עַל קֶבֶר בְּנֵיהוּ בֶן יְהוּדָע'. בַּיּוֹם חֲמִישִׁי חֲזַרְנוּ וְהִלְכְנוּ שְׁנֵית עַל קֶבֶר הַאָרִיז״ל. בַּיּוֹם שְׁנֵי פִרְשַׁת פִּינְחָס חֲזַרְנוּ וְהִלְכְנוּ לְמַעְרַת ה' הוֹשַׁע בֶּן בְּאָרִי וְכוּ'.

מט.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, ג עקב תרכ"ח)

וּבַיּוֹם ו' עָרַב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וְאֶתְחַנֵּן, הָיָה הַיָּאֲרֻצִּיט שֶׁל כְּבוֹד הַצְּדִיק־יְסוּד־עוֹלָם הָאָרִי זְכַר־צְדִיק־וְקוֹדֶשׁ־לְבָרְכָהּ, וְהִלְכְתִי עַל הַצִּיּוֹן שֶׁלוֹ הַקְּדוּשׁ פַּעַם הָרֵאשׁוֹן. מָה אוֹכַל לְשַׁעַר לָכֶם בְּנֵי שִׁיחֵנוּ, גְּדֹל יְקָרַת קֶבְרוֹ הַקְּדוּשׁ, עִם כָּל הַקְּדוּשִׁים הַגְּנוּזִים שָׁם, זְכוּתֵם־יְגוֹן־עֲלֵינוּ.

וּמִצָּאתִי בְּשָׁם אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף, צוֹעְקִים וּמְתַחַנְּנִים בְּתַחֲנוּנִים עַל נַפְשוֹתֵם, זֶה הוֹלֵךְ וְזֶה בָּא, וְנִשְׁמְעוּ קוֹלוֹת מֵעֵמְקַא־דְּלִבָּא, וְאֲנֹכִי בְּתוֹכֵם בְּתַפְּלָתִי וּבְבִקְשָׁתִי, וּבְעֶזְרַת־הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ פִּרְשָׁתִי שִׁיחְתִּי כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי.

וּמִשָּׁם הִלְכְּתִי לְהַקְבֵּר הַצְּדִיק הַקְּדוּשׁ הוּא רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר זְכוּתוֹ־יְגוֹן־עֲלֵינוּ, מָה אָמַר מָה אָדָּבֵר. הִלְכְּתִי בַּחֲזָרָה לְבֵיתִי,

מִמֶּשׁ כְּאִישׁ הַפּוֹרֵחַ בְּאוֹר, לֹא יָדַעְתִּי הֵיכָן
אֲנִי בְּעוֹלָם.

וְהַכֹּל נִתְחַבֵּר אֶצְלִי עִם הַצִּיּוּן-הַקְּדוֹשׁ שֶׁל
הַנֶּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר הַכְּמָה' זְכַר-
צִדִּיק-וְקְדוֹשׁ-לְבָרָה - מִמֶּשׁ כְּאִישׁ אֲנִכִי
עוֹמֵד בְּשֵׁם. וּבְאַמֶּת הוּא הַכֹּל אֶחָד.

אֲשֶׁרִי מֵה טוֹב חֶלְקִי. חֲבָלִים נִפְלוּ לִי
בְנַעֲיָמִים, אֲשֶׁר זָכִיתִי לְהַכְנִס בְּצֶל
הַנֶּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר הַכְּמָה' ז"ל, אֲשֶׁר הַכְּנִים
בְּלִבִּי הִרְגִּישׁת הַנַּעֵם הַזֶּה, עַל-יָדֵי תִלְמִידוֹ
הַקְּדוֹשׁ, הוּא כְּבוֹד אֲדוֹנֵי אָבִי וּמִוְרֵי וְרַבֵּי
זִלְלָה"ה וְכו'.

מָה אָמַר לָכֶם בְּנֵי שִׁיחִי, בְּוֹדֵאֵי הָיִיתִי
הוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם עַל צִיּוּן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל
הָאֲרִיז"ל. אֵךְ הִדְרָךְ לְשֵׁם הוּא בְּמִסִּירַת-נַפְשׁ,
וְלִילֵךְ יַחֲדֵי גַם-כֵּן עֲדִין קָשָׁה עָלַי, וְהַלּוֹאֵי
שִׁיתֶן לִי הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ כַּח לִילֵךְ עַל-כָּל-פְּנִים
בְּכָל שְׁנֵי שְׁבוּעוֹת.

תַּהֲלָה לְאֵל בְּיוֹם ב' הָעֶבֶר ט"ו דְּנָא, גַם-כֵּן
הָיִיתִי שָׁם עֵת מְנַחָה, וְלִקְחָתִי לִי
אִישׁ אֶחָד לְשׁוֹמֵר, וּבְוֹדֵאֵי הָיָה לְשָׁלֵל נַפְשִׁי
עוֹד יוֹתֵר מִבְּרֵאשׁוֹנָה, אֵךְ בָּאתִי מְאֹד עָיִף
וְיָגַע, וְהֵיכָן לוֹקַחִין בְּכָל פַּעַם אִישׁ בְּלִבִּי
לִילֵךְ עִמִּי.

וּבְפָרְט כְּאֲשֶׁר אֲנִכִי רוֹאֶה בְּכָל-עֵת, צִיּוּן
הַקְּדוֹשׁ שֶׁל כְּבוֹד הַתְּנָא הַקְּדוֹשׁ
רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, מִמֶּשׁ עוֹמֵד לְנֶגֶד
עֵינַיִם, וּבְלָתָה נַפְשִׁי לְפָרוֹחַ אֲלִיו.

אֵךְ לְבוֹא לְשֵׁם - צְרִיכִין לָזֶה הַכְּנָה וּנְסִיעָה
יוֹתֵר כְּאֲשֶׁר מֵאֲתָנוּ לְבוֹא לְאוּמָאן. מָה
אוֹכֵל לְשַׁעַר לָכֶם הִדְרָךְ לְשֵׁם, הָרִים וּבְקַעוֹת
וּגְבָעוֹת, מִשְׁטָחִים בְּצִוּרוֹת אֲבָנִים גְּדוֹלִים
וּקְטָנִים.

הַכֹּלֵל: צְרִיכִין רַק לְכַסֵּף וּלְהַשְׁתַּוְּקֵק לְטוֹב
הַזֶּה. וּבְחֶסֶד-יְהֵשֶׁם מוֹכֵן אֲנִכִי
בְּעִזָּרְתוֹ יִתְבָּרֵךְ לְבוֹא לְשֵׁם אִם-יִרְצֶה-יְהֵשֶׁם
עַל עָרְבֵי-רֵאשִׁי-חֹדֶשׁ אֱלוֹל הַבָּא-עֲלֵינוּ-
לְטוֹבָה, יְהִי הַשֵּׁם עִמִּי וְיוֹשִׁיעֵנִי בְּכָל-טוֹב,
אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

ג.

(עֲלִים-לְתַרוּפָה, מִכְּתָב מְרַבֵּי יִצְחָק
בֶּן מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, א נח תרכ"ט)

(הַמֶּשֶׁךְ סְפוֹר נְסִיעָתוֹ לְצִיּוּן הַרְשָׁבִי בְּמִירוֹן, בְּעָרְבֵי-רֵאשִׁי-חֹדֶשׁ-אֱלוֹל)

וְהָיִיתִי בְּחֻצֵי חֹדֶשׁ (אֱלוֹל) עַל צִיּוּן-הַקְּדוֹשׁ
שֶׁל הָאֲרִיז"ל, וְעַל כָּל הַמְּקוֹמוֹת
הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר עֲדִין לֹא הָיִיתִי עַד כַּה, וְגַם
טְבַלְתִּי עִצְמִי בְּהַמְּקוֹה הַקְּדוֹשָׁה שְׁלוֹ, וּבָאתִי
לְבֵיתִי בְּתִשְׁוֹקָה, וּבְעִזָּרַת-יְהֵשֶׁם-יִתְבָּרֵךְ מְאֹד
עַד עַתָּה, שְׁמַתִּי מְגַמְתִּי לְתוֹךְ לַמּוֹדִים הַרְבֵּה
בְּהַתְּמָדָה וְכו'.

וְמָה מְאֹד כְּלָתָה נַפְשִׁי לְשַׁמַּע הַיֵּטֵב
מִהֲרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ
בְּאוּמָאן, אֵיךְ עָלָה עִמָּנוּ בְּמִקּוֹם הַתְּפִלָּה וְכו'.

וְלֹא הָלַךְ מִמֶּנִּי שׁוֹם תְּפִלָּה שְׁלֹא הִזְכַּרְתִּי
עֲנִין זֶה, וּבְפָרְט עַל כָּל הַמְּקוֹמוֹת
הַיְדוּעִים. וְגַם עֲבוּרְכֶם הַתְּפִלָּתִי הַרְבֵּה
שֶׁתִּזְכּוּ לְהִיּוֹת שְׁנִיכֶם בְּאוּמָאן עַל רֵאשִׁי-
הַשָּׁנָה בֵּין הַקְּבוּצָה-הַקְּדוֹשָׁה, כֵּן אֲנִכִי מְצַפֶּה
לְשַׁמַּע הַטוֹב מִזֶּה.

וְאֲנִכִי נִתְקַשְׂרָתִי עִצְמִי מִפָּה לְהַקְּבוּצָה-
הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ, בְּנַפְשִׁי וְרוּחִי
וּנְשַׁמְתִּי, וּבְפָרְט בְּעֵת שְׁהִיִּיתִי עַל צִיּוּן-
הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הָאֲרִיז"ל בְּעָרְבֵי רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה,
נִפְתַּח לְבָבִי מְאֹד בְּעֲנִין זֶה. וּמִשָּׁם קִשְׂרָתִי
עִצְמִי בְּזְכוּתוֹ הַקְּדוֹשׁ לְהַקְּבוּצָה שְׁלָנוּ.

נא.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק
בן מוהרנ"ת ז"ל, הויצא תרכ"ט)

ויקרת הארץ-הקדושה חביב עלי בכל עת
ביתר שאת, ובפרט בכל עת היותי
על ציון-הקדוש של כבוד האר"י זכר-צדיק
וקדוש-לברכה, ועוד על מקומות קדושים,
נמשך עלי חיות חדש נפלא.

והכל עלי דרכינו הקדושות הנובעים
מהנחל נובע מקור חכמה זכר-
צדיק וקדוש-לברכה, שקבלנו על-ידי כבוד
אדוני אבי ומורי ורבי זללה"ה זכותו-יגן
עלינו.

נב.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק
בן מוהרנ"ת ז"ל, יום וערב-שבת קדש)

(מספר איך עבר עליו הלולת הרשב"י ל"ג בעמר במירון)
ועשו פה (בצפת בליל ל"ג בעמר) הדלקה
גדולה. ההדלקה פה היה אצל בית-
הפנסת של כבוד האר"י זכר-צדיק וקדוש-
לברכה בשמחה רבה, וההדלקה נראית עד
המירון, ותהלה לאל רקדנו הרבה בתוך
שטף הגשם, ואחר-כך בבית-הפנסת, והכל
באהבה ובחבה. (וביום ל"ג בעמר בבקר נסע למירון).

נג.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק
בן מוהרנ"ת ז"ל, הנח תר"ל)

(מספר מחליו וחלשתו):

ואמרת לו אז בכל פחי: קחו מזונתי
טאליה, ותקבצו מנין מאוהבי
נפשי, והמעות תחלקו לעניים. והמנין ילכו
לומר תהלים על מקום קדשו של כבוד
האר"י זכר-צדיק וקדוש-לברכה.

ונתקבצו אוהבי נפשי יותר ממנין, והלכו
לשם, ושפכו לבם כמים

בדמעות רותחות, כי היה להם רב רחמנות
עלי.

וכפי הנראה, מאז התחילה הישועה. רק
מחמת שהיה בדקות גדול, לא היה
נרגש לשום בריאה, וגם אנכי לא ידעתי
מאומה עוד מהנעשה עמי עד יום-כפורים
וכו', ובעזרת-השם-יתברך אור לבקר יום
מחרת יום-הכפורים ותצמח הישועה וכו'.

נד.

(אבני-הברזל; שיחות-וספורים מרבינו
ז"ל ח"א טז; שיח-שרפי-קדש ח"א תרלג)

פעם בתחלת התקרבות מוהרנ"ת ז"ל
לרבינו, ראה מוהרנ"ת אצל רבינו ז"ל,
את הספר "שבחי האריז"ל, ושאל אותו
ממנו.

ואחר-כך פשהחזירו, שאלו רבינו זצוק"ל:
"וואס האסטו דיר עפעס
ארויסגענומען פון דארט"? [מה הוצאת לעצמך
משם משהו].

ענה ואמר: שמצא חן בעיניו, מה שכתוב
שם: שרבי חיים ויטאל זצוק"ל היה
בעיני עצמו ענו ושפל מאד, וכשנכנס אל
האריז"ל ונתקרב אליו, התחיל האריז"ל
לשבחו ולפארו מאד, והיה אצלו פלא גדול
מה זאת, ואמר אליו: "הלא יודע אני בעצמי
את שפלותי וכו', ומה זאת שמעלתו מרומם
ומשבח אותי כל-כך"?!

ענה האר"י זצוק"ל ואמר לו: "בעקבתא
דמשיחא ב'מעוט פ'עלות, יגיעו
למדרגת רבי עקיבא". ומה שתפס לו דוקא
רבי עקיבא, הוא כי מבאר בכתבי-האריז"ל,
"שרבי חיים ויטאל היה לו נשמת רבי
עקיבא", ועל-כך מחמת שפיוס ב'מעט

פְּעֻלוֹת' אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמִדְרַגַּת רַבִּי עֲקִיבָא,
מִבֵּין שְׁעַל־כַּן מִשְׁבַּחוֹ רַבֵּנוּ כְּלַפָּד.

עָנָה רַבֵּנוּ ז"ל וְאָמַר לוֹ: "אֵט דָּאס הָאב
אִיד טאַקע גַּעמיינט!"

כִּי זֶה הָעֲנִין בְּעֲצֻמוֹ הָיָה גַם־כֵּן אֶצֶל
מוֹהֲרַנ"ת זְצוּק"ל, שֶׁהָיָה בְּעֵינָיו עָנּוּ
וְשָׁפַל וְסַבְלָן מִמֶּשׁ: "א שְׁטִיקַל בְּלֵאטֶע"
[חֲתִיכַת בּוּיָץ] בְּאֶשֶׁר רַבֵּנוּ זְצוּק"ל בְּעֲצֻמוֹ הָעִיד
עָלָיו, וּכְשֶׁנִּתְקַרַּב לְרַבֵּנוּ זְצוּק"ל, וְהוּא שְׁבַחוֹ
וּפְאָרוֹ, וְהָיָה אֶצְלוֹ זֹאת חֲדוּשׁ וּפְלֵא, וּבָזָה
שְׂרָאָה בְּסִפְרָא אֶת הַנ"ל תַּרְץ לֹא זֹאת.

[טַעַם־זְמָנִים, אִידיש קִנְטְרִס קא: אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ
אָמְרוּ עַל־זֶה: ב'מַעוּט פְּעֻלָּה, אָבָל עִם ה'רַבָּה רְצוּנוֹת! -
'רְצוּנוֹת' צְרִיכִין הַרְבֵּה. וְגַם שְׁלֵא בְּכָל פַּעַם אֶפְשָׁר לֹא
לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת, כְּגוֹן כְּשֶׁהוּא נִמְצָא בְּאִמְצַע הַרְחוּב וְכוּ'.
אָבָל 'רְצוּנוֹת', תְּמִיד אֶפְשָׁרִי. כִּי 'רְצוּנוֹת' הוּא דָּבָר שְׁלֵא
נִפְסַק (וּכְמוֹ שְׁמַבְאָר בְּלִקוּטֵי־הַלְכוֹת, עַרְבַּי, ה).]

נה.

(אָבְנֵי־הַבְּרָזָל; שִׁיחוֹת־וְסַפּוּרִים
מִמוֹהֲרַנ"ת ז"ל ח"א מה)

פַּעַם־אַחַת בָּא מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לְמַשְׁנֶה שֶׁל
(אָבוֹת פ"ג מ"א): "עֲקִבְיָא בֶן
מִהֲלָלָא אֹמֵר הַסֵּתֶפֶל" וְכוּ'. וְנִתְלַהֵב מְאֹד
מְאֹד.

וְאָמַר בְּזֶה־הַלְשׁוֹן: פֶּאֲרוּוּאס אִיז רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, גַּעוּוֹעַן רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי? - וּוִייל עַר הָאט דָּאס
גַּעוּוּאוּסְט! [הַמְשָׁנָה הַנ"ל].

פֶּאֲרוּוּאס אִיז גַּעוּוֹעַן דְּעַר הָאָר"י הַקְּדוּשׁ,
דְּעַר הָאָר"י הַקְּדוּשׁ? - וּוִייל עַר
הָאט דָּאס גַּעוּוּאוּסְט!

פֶּאֲרוּוּאס אִיז גַּעוּוֹעַן דְּעַר 'בְּעַל־שֵׁם־טוֹב'
הַקְּדוּשׁ, דְּעַר 'בְּעַל־שֵׁם־טוֹב'
הַקְּדוּשׁ? - וּוִייל עַר הָאט גַּעוּוּאוּסְט!

פֶּאֲרוּוּאס אִיז גַּעוּוֹעַן דְּעַר הַיִּלְיָגְעַר רַבִּי,
דְּעַר הַיִּלְיָגְעַר רַבִּי? - וּוִייל עַר
הָאט גַּעוּוּאוּסְט!

פֶּאֲרוּוּאס בֵּין 'אִיד', 'אִיד'? - וּוִייל אִיד
וּוִיִּים!

[מִדּוּעַ הַרְשָׁב"י הָיָה רִשְׁב"י כִּיּוֹן שְׂיַדַּע זֹאת, וּמִדּוּעַ הָאָר"י
הַקְּדוּשׁ הָיָה הָאָר"י הַקְּדוּשׁ כִּיּוֹן שְׂיַדַּע זֹאת [הַמְשָׁנָה הַנ"ל].
וּמִדּוּעַ הַבַּעַש"ט הָיָה הַבַּעַש"ט כִּיּוֹן שְׂיַדַּע, וּמִדּוּעַ רַבֵּנוּ
הַקְּדוּשׁ הָיָה רַבֵּנוּ הַקְּדוּשׁ כִּיּוֹן שְׂיַדַּע זֹאת, וּמִדּוּעַ אֲנִי כְּמוֹ
שְׂאֲנִי כִּיּוֹן שְׂאֲנִי יוֹדַע!]

נו.

(שִׁיחַ־שְׂרֵפֵי־קֹדֶשׁ ח"ב קצז)

כְּשִׁצְיָה רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל לְלָמַד
בְּסִפְרָא 'עֵץ־חַיִּים', שְׂאֵלוֹ
מוֹהֲרַנ"ת: "וְאֵם לֹא אָבִין"!

אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל: "אַתָּה לָמַד! וּבְכָל מְקוֹם
שְׁלֵא תִבִּין, עֲשֵׂה נִקְדָּה וְסִימָן שְׁלֵא
הַבְּנֵת בְּמְקוֹם זֶה, וְאַחֲר־כֵּן כְּשֶׁתְּלַמֵּד פַּעַם
שְׁנִיָּה, תִּרְאֶה שִׁיפְחָתוּ הַנִּקְדוֹת שְׁסַמְנָת
לְעֲצֻמָּךְ עַל אִי הַבְּנִתָּךְ! וְכְשֶׁתְּלַמֵּד עוֹד פַּעַם,
יִפְחָתוּ עוֹד הַנִּקְדוֹת! וְכֵן בְּכָל פַּעַם, עַד
שֶׁתִּבִּין הַכָּל!"

נז.

(שִׁיחַ־שְׂרֵפֵי־קֹדֶשׁ ח"ב תקלג)

כְּשִׁבְקָר מוֹהֲרַנ"ת בְּקִרְיַמְנָטְשׁוּק, בְּבֵית
חַיָּה בֵּת רַבֵּנוּ, שְׁנַשְׂאָה בְּזוּוּגָה
הַשְּׁנִי לְהַרְבַּ הַצְּדִיק רַבִּי אֶהֱרָן, נִכְדּוֹ שֶׁל הַרְבַּ
בְּעַל־הַתְּנָיָא, דְּבִר שָׁם בְּאֶרוּכָה עִם בְּעֻלָּה רַבִּי
אֶהֱרָן.

אַחֲר־כֵּן הַפְּלִיג רַבִּי אֶהֱרָן בְּמַעֲלָתוֹ שֶׁל
מוֹהֲרַנ"ת וְאָמַר: "כָּל כֶּתְבֵי
הָאָר"י מוֹנְחִים אֶצְלוֹ כְּבִכְף יָדוֹ, הַנִּקְרָא
בְּלַע"ז דְּאֶלְנֵיע'!

נח.

(שיח-טרפיי-קדש ח"ב תשא)

מוֹהַרְנֵ"ת אָמַר: "נְהוּג בְּעוֹלָם:
שְׂבִשְׂמִזְכִּירִים אֶת מֹשֶׁה רַבְּנוּ -
לְהַזְכִּיר גַּם אֶת תְּלַמִּידוֹ יְהוֹשֻׁעַ.

**וּכְשִׁמְזַכִּירִים אֶת רַשְׁבַּ"י - מְזַכִּירִים אֶת
תְּלַמִּידוֹ רַבִּי אַבָּא.**

**וּכְשִׁמְזַכִּירִים אֶת הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ -
מְזַכִּירִים אֶת תְּלַמִּידוֹ רַבִּי
חַיִּים ווִיטָאֵל.**

**וּכְשִׁמְזַכִּירִים אֶת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ
- מְזַכִּירִים אֶת תְּלַמִּידוֹ
הַמְּגִיד.**

וּכְשִׁיזְכִּירוּ אֶת רַבְּנוּ - יִזְכִּירוּ גַּם אוֹתִי.

נט.

(שיח-טרפיי-קדש ח"ג קעח)

אָמַר רַבִּי נִפְתָּלִי ז"ל: גְּזַרְתָּ ת"ח, שְׁנַרְצָחוּ
אֶז רַבְבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל - בָּאָה פְּעוֹנָשׁ עַל
זֶה שְׁחָלְקוּ עַל רַבְּנוּ הָאֲרִיז״ל.

**וְהַרְצִיחוֹת שֶׁהָיוּ עַל-יַדִּי 'גְּאֹנְטֵעַ' בְּעִיר
אוּמָאן בְּשָׁנַת תַּקכ"ח - בָּאוּ
פְּעוֹנָשׁ עַל זֶה שְׁחָלְקוּ עַל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב.**

**וּגְזַרְתָּ ה'נַעֲקֵרָאטֵן, הַיַּיִנוּ: הַגְּזַרְתָּ לְקַחַת
אֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְצָבָא, שִׁיְצָאָה
לַפַּעַל בְּשָׁנַת תַּקפ"ז, כַּמּוֹבָא בְּחַיִּי-מוֹהַרְנֵ"ן
סִימָן א - בָּאָה פְּעוֹנָשׁ עַל זֶה שְׁחָלְקוּ עַל רַבְּנוּ
ז"ל.**

**וּמִשּׁוּם שֶׁעָדִין עוֹמְדִים וְחוֹלְקִים עַל רַבְּנוּ
ז"ל - לֹא תִבְטַל גְּזַרְתָּ זוֹ, וַיִּצְטָרְכוּ
לְלַכֵּת לְצָבָא עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.**

ס.

(שיח-טרפיי-קדש ח"ג תט)

**אָמַר פַּעַם רַבִּי זְלַמָּן הָרַב מִמְּעַדְוֵוְעַד־יִבְקַע:
רַבְּנוּ הַפְּלִיג בְּשִׁבְחָה הָאֶקְדָּמוֹת וְאָמַר
(שיחות-הַר"ן רנו): "מָה שָׁעַם יִשְׂרָאֵל אוֹצְרִים
בְּתוֹכָם 'אֶקְדָּמוֹת' עִם הַנְּגוּן"! [וְנֹאֵם אֵינִן
פֶּאָרְמָאָנְן 'אֶקְדָּמוֹת' מִיִּטָּן נְגוּן!].**

**וְאָנוּ אוֹמְרִים: "מָה שָׂאָנוּ אוֹצְרִים בְּתוֹכָנוּ
'אֶזְמַר בְּשִׁבְחִין, הַמְּלִים מִהָאֲר"י
הַקְּדוֹשׁ - בְּנְגוּנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ"!**

[אִין מִיר זְאָגֵן: וְנֹאֵם מִיר פֶּאָרְמָאָנְן 'אֶזְמַר בְּשִׁבְחִין דִּי
וְעֵרְטֵעַר פּוֹן הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ - אִין דַּעַם רַבִּינִים נְגוּן"].

סא.

(באור-הלכותים ח"א ג, ד)

**שָׁמַעְתִּי מֵאֲבִי (רַבִּי נַחֲמָן מְטוֹלְטָשִׁין) ז"ל:
שֶׁהִיָּתָה כּוֹנֵת אֲדָמוֹר ז"ל (בְּמֵאָמַר
'אֶקְרוּקְתָא' בְּלִקוּטֵי-מוֹהַרְנֵ"ן ח"א ג): שִׁיְהִיָּה עֶקֶר
הַלְמוּד, בְּבִירוֹר הַלְכָה מִתּוֹרָה שְׂבַע-לְפָּה,
וּבְלִמוּד הַנְּסִתָּר וְהַפְּנִימִיּוֹת.**

סב.

(טובות-זכרונות נט)

**בְּךָ אָמַר אֲדָמוֹר ז"ל (יֹצֵא מִדְּבַרֵּי שִׁיחוֹת-הַר"ן
רא): שְׂיִכּוֹלִין לְעֵבוֹר וְלִמְצָא בְּתוֹרָה-
שְׂבַכְתָּב וּבְתוֹרָה שְׂבַע-לְפָּה, וְכִיּוֹצֵא עוֹד
אֶפִּילוּ בְּנִסְתָּר בְּכַתְבֵּי-הָאֲרִיז״ל - כָּל דְּבָרֵינוּ-
הַקְּדוֹשִׁים.**

סג.

(לקוטי-הלכות, הקדמה)

**מִי שֶׁבָּקִי הֵיטֵב בְּכַתְבֵּי הָאֲרִיז״ל - מִבֵּין
שְׂפַמְעֵט כָּל הַסְּפָר 'עֵץ-חַיִּים' וְפָרִי-
עֵץ-חַיִּים, הֵם דְּרוֹשׁ אֶחָד גְּדוֹל.**

סד.

(לקוטי-הלכות, תפלין ה, ה)

וְהִבֵּן הַדְּבָרִים, כִּי עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וְהִיוּצֵא בָהֶם הַמְּבֹאָרִים בְּדַבְּרֵינוּ,
תּוּכַל לַעֲשׂוֹת לָךְ דְּרֹךְ לְהִבִּין מֵעַט מִזְעִיר
בְּדַרְכֵי-הַקְּבֵלָה שֶׁל הַזֶּהר־הַקְּדוֹשׁ וְהָאֲרִיז״ל
- לְהוֹצִיא מֵהֶם דְּרָכִים וְעִצּוֹת לְמַעֲשֵׂה. עַל-
פִּי הַקְּדוּמוֹת נוֹרְאוֹת וְעִצּוֹת אֲמִתִּיּוֹת שֶׁל דְּבָרֵי
תּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל.

שָׁכַל תּוֹרָה וְתוֹרָה, וְכָל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה -
הִיא פּוֹתַחַת שְׁעָרִים רַבִּים שֶׁל
הַשְּׁגַת-אֱלֻכוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין לְהִבִּין גַּם
כָּל דַּרְכֵי-הַקְּבֵלָה. אִם תִּזְכֶּה לְשַׁקֵּד עַל
תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה יוֹם יוֹם בְּשִׁקְדָה רַבָּה.

סה.

(לקוטי-הלכות, בְּרֵפֶת-הַשַּׁחַר ג, לה-לו)

וְעַל-כֵּן בְּאַמֶּת סוּף כָּל סוּף, צְרִיכִין רַק
לְחַזֵּר לְהַאֲמוּנָה-הַפְּשׁוּטָה שֶׁל
כָּל-יִשְׂרָאֵל, בְּלִי שׁוּם חִקְרוֹת אֶפְלוֹ שֶׁל
דַּרְכֵי-הַקְּבֵלָה.

כִּי דַרְכֵי-הַקְּבֵלָה צְרִיכִין לְקַבֵּל רַק בְּדֶרֶךְ
אֲמוּנָה - לְהֶאֱמִין שֶׁהַעוֹלָמוֹת
נִשְׁתַּלְּשְׁלוּ בְּדֶרֶךְ זֶה, וְהַשְּׂמוֹת הַשְּׂיָכִים לְכָל
סְפִירָה וּלְכָל מִדָּה וּלְכָל פְּרָצוֹף וְכוּ, וְשֹׂאֵר
כָּל דְּרָכֵי חֲכַמַת-הָאֱמֶת וְכוּ, כְּפִי אֲשֶׁר מְסֻרוֹ
לְנוּ רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי ז״ל וְהָאֲרִיז״ל.

וְהַעֲקָר לְהֶאֱמִין: שֶׁאֵין אָנוּ מְבִינִים
דְּבָרֵיהֶם כָּלֵל, כִּי בּוֹדָאֵי לְמַעַלָּה
אֵין שׁוּם גְּשָׁמִיּוֹת וְכוּ, כְּאֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ בָּזֶה כָּל
הַסְּפָרִים.

אָבַל מִי שֶׁרוּצֵה לְכַנֵּס בְּאִיזָה חִקְרוֹת עַל-
פִּי קְבֵלָה, וְלִישֵׁב אִיזָה קִשְׂיָא שֶׁל
הַמְּחַקְרִים עַל-פִּי קְבֵלָה - הוּא מְקַלְקֵל מְאֹד.
כִּי בְּאַמֶּת הַקִּשְׂיּוֹת כָּאֵלוֹ, אִי-אֶפְשֵׁר לִישֵׁב
כָּלֵל, רַק לְסַמֵּךְ עַל אֲמוּנָה לְבָד.

אָבַל כָּל מִי שֶׁרוּצֵה לִישֵׁב אִיזָה קִשְׂיָא
מֵאֵלוֹ הַקִּשְׂיּוֹת שֶׁל הַמְּחַקְרִים, אֶפְלוֹ
כְּשֶׁרוּצֵה לִישֵׁב עַל-פִּי דַּרְכֵי-הַקְּבֵלָה -
אֵינוֹ עוֹלָה בְּיָדוֹ שׁוּם תְּרוּץ כָּלֵל. וְאִזִּי יְכוּל
לְגַרֵם מְכָשֵׁל יוֹתֵר חֲסִי-וְשָׁלוֹם לְהַמְעִין,
שִׁירְצָה שִׁיתִּישֵׁב אֶצְלוֹ הַדְּבָר. וּבְאַמֶּת עֲדִין
אֵינוֹ מִישֵׁב כָּלֵל, וּבְקָל יְכוּלִין לְסַתֵּר הַתְּרוּץ,
וְהַדְּרָא קִשְׂיָא לְדוּכְתָהּ בְּיָתֵר עוּז.

עַל-כֵּן אֵין צְרִיכִין לְהַתְּחִיל לִישֵׁב קִשְׂיּוֹת
כָּאֵלוֹ, כִּי גָבְהוּ מִדַּעְתָּנוּ כַּנְּל, וְכִמוֹ
שְׁפָתוֹב (ישעיה נה, ח-ט): ״כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתֵי
מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכֵי וְכוּ, כִּי גָבְהוּ
שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְּרָכֵי מִדַּרְכֵיכֶם
וּמַחְשְׁבוֹתֵי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם״ (ועֵין עוֹד בְּמָקוֹם-אַחֵר
מְזָה. חֵי-מוֹחֵר״ן כד).

סו.

(לקוטי-הלכות, קריאת-שמע ה, טו)

עֲבָשׂוּ כָּל תְּקוּנוֹנוֹ, הוּא רַק עַל-יְדֵי
אֲמִתִּיּוֹת הָעִצּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת
הַתְּמִימוֹת, הַנִּמְשָׁכִין מִהַתְּנוּצָצוֹת-מְשִׁיחַ
שֶׁהַתְּחִיל לְהַתְּנוּצֵץ מִימֵי הָאֲרִיז״ל.

וְכָל מֵה שְׁמַתְקַרְבִּין יוֹתֵר לְבִיאַת מְשִׁיחַ,
אֶף-עַל-פִּי שֶׁהַצְּרוֹת הַנֶּפֶשׁ מִתְּגַבְּרִין
יוֹתֵר, אָבַל בְּרַחֲמָיו גַּם הַתְּנוּצָצוֹת-מְשִׁיחַ
מִתְּנוּצֵץ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר. וְכִמוֹ שְׁמִסְפָּרִים
עֲנִין זֶה בְּשֵׁם הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִפְּרִדֵּיטְשׁוֹב זְכוֹר
צַדִּיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה.

וְעַקָּר אֵלוֹ הָעִצּוֹת-הָאֲמִתִּיּוֹת - נִמְשָׁכִין
מִבְּחִינַת ׳שַׁעַר-הַחַמְּשִׁים׳ שֶׁיִּגְלֶה
מְשִׁיחַ צַדִּיקוֹ.

סז.

(לקוטי-הלכות, נְשִׂיאַת-פְּפִים ה, טז)

הַחֲבָרִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִים לְזָהֵר
בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, שִׁיחֵיהָ בֵּינֵיהֶם

אֶהְבֶּה רַבָּה, כַּמּוּבָא גְדֹל הָאֲזָהָרָה שְׁהִזְהִיר הַאָרִיז״ל עַל אֶהְבַּת הַחֲבָרִים בְּלִי שְׁעוֹר (שְׁעַר־הַפְּנוּת, דְּרוּשֵׁי בְּרַפְת־הַשְּׁחַר; שְׁעַר הַגְּלוּלִים, הַקְּדָמָה לַח).

וְעַל נִקְדָּה זֹאת, סוּבֵב כָּל פְּנוּת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, וְכָל סוּדוֹת הַפְּנוּת שֶׁל כָּל כַּתְּבֵי הַאָרִיז״ל וְזֶה־הַקְּדוּשׁ וְכוּ' וְכוּ'. (עִינ־שם).

סח.

(לְקוּטֵי־הֶלְכוֹת, נְפִילַת־אֲפִים ד, ד)

בַּפְּרָט עֲתָה שֶׁכָּבַר זְכִינוּ לְסַפְּרֵי הַזֶּה־ר־הַקְּדוּשׁ וְכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל, שֶׁמְבַאֵר בָּהֶם שֶׁכָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ מְרַמֵּז לְדַבְּרִים גְּבוּהִים וְעֲלִיוֹנִים מְאֹד מְאֹד עַד אֵין סוּף וְאֵין תַּכְלִית, כִּי הֵם חֲיִינוּ וְאָרְךְ יָמֵינוּ בָּזָה וּבְבֹא לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחָה נְצָחִים.

סט.

(לְקוּטֵי־הֶלְכוֹת, בֵּית־הַפְּנִסֶּת ה, ה)

'חֲדוּשֵׁי־תּוֹרָה אֲמֵתִיִּים, הֵם בְּחִינַת עֵדוּת עַל מְצִיאוֹתוֹ וְאַחַדוֹתוֹ וְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי שְׂרוּאִים שֶׁנִּמְשָׁכִין חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים כְּאֵלוֹ בְּדַרְךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שְׂאִי־אֶפְשֶׁר לְגַלוֹתָם כִּי אִם בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ.

וְכַמּוּבָא בְּהַקְּדָמַת סֵפֶר הַקְּדוּשׁ 'עֵץ־חַיִּים' לְהַאָרִיז״ל: "שְׂמִי שִׁיעֵינן בְּעִינ־הָאֱמֶת בְּדַבְּרֵי־הַקְּדוּשִׁים, יָבִין וְיַעֲדֵה, שְׂאִי־אֶפְשֶׁר לְגַלוֹת דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, כִּי אִם בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ וְכוּ', עֵינ־שָׂם. וְכֵן רְאִינוּ אַחֲרֵי־כֵן מֵהַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִּים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו וְכוּ'.

ע.

(לְקוּטֵי־הֶלְכוֹת, מִשְׁאֵל־וּמְתֵן א, ח)

בְּאֱמֶת לְמִי שֶׁהוּא חָכֵם וּמְבִין מִדַּעְתּוֹ, כָּל פְּנוּת הַאָרִיז״ל וְהַזֶּה־ר־הַקְּדוּשׁ, כָּלֵם שְׁבִים לְמָקוֹם אֶחָד - לַפְּנוּת הַפְּשֻׁטִיּוֹת שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁמְכוּנִים בְּאֶחָד לְהַמְלִיכֵהוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וְכוּ'.

עא.

(לְקוּטֵי־הֶלְכוֹת, בְּרַפְת־הָרִיחַ וּבְרַפְת־הַוּדָאָה ד, לַג)

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַתְקַרֵּב לְצַדִּיק־הַדּוֹר דִּיקָא, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה לְבָרַר לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל פַּעַם כְּפִי הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה וְכוּ'.

וְזֶה עֵקֶר הַתְּגַבְּרוֹת הַיְצִר־הָרַע שֶׁמִּתְגַּבֵּר בְּכָל דּוֹר וְדוֹר - לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים אֶת הַצְּדִיק־הָאֱמֶת שֶׁבָּאוּתוֹ הַדּוֹר דִּיקָא.

כְּמוֹ שֶׁאֵנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ: שֶׁעֵקֶר הַמַּחְלָקָת, הוּא עַל הַצְּדִיק שֶׁבָּאוּתוֹ הַדּוֹר. וְאַחֲרֵי־כֵן בְּשֶׁכָּבַר הַיָּמִים הַפְּאִים, מוֹדִים גַּם בָּזָה הַצְּדִיק, וְאוֹמְרִים שֶׁזֶה בּוֹדָאֵי הָיָה צְדִיק, אֲבָל חוֹלְקִים עַל זֶה הַצְּדִיק שֶׁבָּזָה הַדּוֹר שֶׁאַחֲרָיו.

כִּי בִימֵי הַאָרִיז״ל הָיְתָה מַחְלָקַת גְּדוּלָּה עַל הַאָרִיז״ל, וְלֹא רָצוּ לְהוֹדוֹת שִׁימְצֵא בָּאוּתוֹ הַדּוֹר חֲדוּשׁ בָּזָה שִׁיְהִיָּה לוֹ רוּח־הַקֹּדֶשׁ בָּזָה, כַּמּוּבָא בְּכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל.

וְאַחֲרֵי־כֵן בְּכַמְּהָ דוֹרוֹת נִתְקַבַּל הַאָרִיז״ל, וְהַכָּל מוֹדִים שֶׁהָיָה חֲדוּשׁ נִפְלָא אִישׁ אֶלּוֹךְ וְכוּ', אֲבָל חָלְקוּ עַל צְדִיקִים אַחֲרֵים שֶׁבְּדוֹרוֹת שֶׁאַחֲרָיו.

עַד שֶׁסְּמוּךְ לְיָמֵינוּ, הָיָה ה'בְּעַל־שֵׁם־טוֹב' ז"ל, שֶׁהָיָה אֹרֵךְ נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, וְהָיָה עָלָיו מַחְלָקַת גְּדוּלָּה. וּבִימֵי ה'בְּעַל־שֵׁם־טוֹב', רַב הַמְתַּנְּגְּדִים הוּדוּ בְּהַאָרִיז״ל, וְחָלְקוּ עַל ה'בְּעַל־שֵׁם־טוֹב' ז"ל.

וְכַן הוּא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. וּבְכָר מוּבָא מִזֶּה
בְּסִפְרִים [וְעֵין בְּסוּף סִפְר 'נַעַם אֱלִימֶלֶךְ' מְדַבֵּר
שָׁם מִזֶּה].

וְכַל־זֶה הוּא - מִחֲמַת שְׁעָר 'בְּרוּר'
הַמְדֻמָּה, שֶׁהוּא 'בְּרוּר־הָאֱמוּנָה',
הוּא דִּיקָא עַל־יְדֵי הַצְּדִיק־הָאֱמֵת שֶׁבָּזָה הַדּוֹר
דִּיקָא, כִּי "אֵין לָךְ אֱלָא שׁוֹפֵט שְׁבִימִיד" (ראש-
הַשָּׁנָה כה:).

כִּי צְרִיכִין לְבַרר הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ,
כְּפִי חֻדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שְׁבָאוֹתוֹ
הַיּוֹם כְּנ"ל, שֶׁזֶה אֵינוֹ מִתְבָּרַר כִּי אִם עַל־יְדֵי
זֶה הַצְּדִיק שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר דִּיקָא. עַל־כֵּן צְרִיךְ
כָּל אֶחָד לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִתְקַרֵּב לְצְדִיק־
הָאֱמֵת שֶׁבַדּוֹר הַזֶּה דִּיקָא וְכוּ'.

עב.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תַּפְּלַת־הַמְּנַחָה ז, כב-לח)

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַבִּין מְרַחוּק, מִי שֵׁישׁ לוֹ
לֵב לְהַבִּין מַדְעָתוֹ בְּכַתְּבֵי
הַאָרִיז״ל, וּבִזְהַר־הַקְּדוֹשׁ, וּבְסִפְרֵי מְפָרְשֵׁיהֶם,
וּבְסִפְרֵים שֶׁיֵּצְאוּ לְאוֹר בְּדוֹרוֹת אֱלֹהִים: שֶׁכָּל
'סוּדוֹת הַקְּבָלָה' - הַכֹּל נֶאֱמָרוּ עַל בְּחִינַת
'צַלְמֵ אֱלֹקִים' שֶׁנִּבְרָא בּוֹ הָאָדָם. וְכָל
הַצְּמֻצוּמִים שֶׁל בְּחִינַת חֲלָל־הַפְּנוּי, הַכֹּל
נַעֲשֶׂה עִם כָּל אָדָם בְּכָל זְמַן כְּפִי מַדְרָגָתוֹ
וְכוּ'.

וְהִנֵּה מִבְּאֵר בְּכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל, מַעֲנִין
הַצְּמֻצוּמִים הַנִּפְלְאִים שֶׁהָיוּ מִקֶּדֶם,
שֶׁנִּקְרְאוּ עוֹלָם הַמְּלַבּוּשׁ וְכוּ', מַה שֶּׁלֹּא
מִבְּאֵר כָּלל בְּסִפְר הָעֵץ־חַיִּים, רַק בְּשֶׁאֵר
סִפְרֵי הָאֲחֵרוֹנִים מְבִיאִים הַרְבֵּה בְּזֶה בְּשֵׁם
הַאָרִיז״ל, וְשֵׁם מִבְּאֵר כְּמָה בְּחִינַת צְמֻצוּמִים
בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב, בְּבְחִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי וְכוּ'
שֶׁהָיָה קֶדֶם וְכוּ'.

כִּי בְּעֵינֵי הַצְּמֻצוּמִים יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה
בְּחִינּוֹת, כִּי יֵשׁ צְמֻצוּם שֶׁהָיָה קֶדֶם
הַבְּרִיאָה קֶדֶם הַתְּחִלַּת שְׂרָשֵׁי הָאֲצִילוֹת,
שֶׁצְמֻצָּם אִזְרוּ הַגְּדוּל כְּדֵי שִׁיחֶיהָ מְקוּם
לְבְרִיאַת־הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה חֲלָל־הַפְּנוּי.

וְגַם בְּצְמֻצוּם זֶה יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה בְּחִינּוֹת,
כְּמוֹכֵן בְּכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל, וְכְמוֹכֵן לְעִיל
מֵעַט מִזֶּה בְּעֵינֵי הַמְּלַבּוּשׁ וְהַטְּהִירוֹ וְכוּ',
שֶׁאֵינָם מוּבָאִים כָּלל בְּסִפְר הָעֵץ־חַיִּים, רַק
בְּשֶׁאֵר סִפְרִים מִכַּתְּבֵי הַאָרִיז״ל, וְהֵם מוּבָאִים
בְּצִיּוֹר הָאֵילָן־הַקְּדוֹשׁ, עֵינ־שָׁם (אוֹת כב).

עג.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תַּפְּלַת־הַמְּנַחָה ז,
ראש־יְפָרְקִים בְּסוּף הַהֲלָכָה)

גַּם בְּבֵית־הַמְּקֻדָּשׁ עֵדִין לֹא נִגְמַר תְּקוּן
'בֵּית־אֲתִתָּא' וְכוּ'. וְנִחְרַב פְּעַמִּים וְכוּ'.
רַק אָנוּ מִמְּתִינִים וּמְצַפִּים עַד שִׁיבְנָה בְּגִין
עוֹלָם. עַל־כֵּן הַתְּחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי
לְעַסֵּק מִיָּד בְּתִקּוּן 'בֵּית־אֲתִתָּא', עַל־יְדֵי
הָאֲדָרָא־רְבָא וְכוּ'.

אֲבָל לֹא גָלָה הָאֲדָרָא־זוּטָא שֶׁהוּא תְּקוּן
אָבָא וְאָמָא, עַד יוֹם הַסְּתַלְקוּתוֹ וְכוּ'.
וּמֵאִז עוֹסְקִים גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים בְּתִקּוּן זֶה, כְּמוֹ
הַאָרִיז״ל וְהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב וְכוּ', עַד הַסּוּף,
עַד שִׁיגְמְרוּ מַה שֶׁהִתְחִילוּ לְגַלּוֹת אֲלֻקוֹתוֹ
וּמְלַכּוֹתוֹ בְּעוֹלָם וְכוּ'.

עד.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תַּפְּלַת־הַמְּנַחָה ז,
ראש־יְפָרְקִים בְּסוּף הַהֲלָכָה)

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, הָעֶקֶר הַמְּלַחֲמָה וְהַנְּסִיּוֹן
שֶׁל הָאָדָם, וְגְדוּלָה מִכָּל מִינֵי
מְלַחְמוֹת שֵׁישׁ לְהָאָדָם בְּעוֹלָם־הַזֶּה - הוּא
בְּעֵינֵי הַתְּקַרְבוֹת לְהַצְּדִיק'.

כְּמוֹ שְׁהָיָה בִּימֵי מִשְׁהַרְבָּנוּ' - שְׁעָקָר
הַקְּלֻקּוּלִים וְהַנְּסִינּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הָיוּ
עַל-יְדֵי דָתָן וְאַבִּירָם.

וְכֵן בִּימֵי דָוִד וְכוּ'. וְכֵן סָמוּךְ לְדוֹרוֹתֵינוּ
בִּימֵי הַאָרִיז״ל, וְהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב' וְכוּ'.

ע.ה.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, שַׁבַּת ה, יג)

אָנוּ צְרִיכִין לְהֶאֱמִין בְּכֻלָּם, בְּכָל מִי
שְׁמַנְהִיג יִשְׂרָאֵל עַל-פִּי דַת תּוֹרַת מֹשֶׁה
בְּכַתָּב וּבְעַל-פֶּה, עַל-פִּי הַסְּפָרִים הַמִּסְפָּדִים
עַל אַדְנֵי פִּז שֶׁל הַגְּמָרָא הַקְּדוּשָׁה, מְדַרְשִׁים,
וְסַפְרֵי הַזֶּה־רֶה-הַקְּדוּשׁ, וְכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל וְכוּ' -
בּוֹדָאֵי אָנוּ צְרִיכִין לְהֶאֱמִין בְּכֻלָּם.

כִּי רַק מִפֶּת הָעוֹסְקִים בְּחֻמּוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת
שְׁעוֹסְקִים בְּמַקְרָא לְבַד, וּפּוֹנִים עֶרְף
מִהַגְּמָרָא הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', מִפְּתוֹת כְּאֵלוֹ
וּמַסְפְּרֵיהֶם, צְרִיכִין לְהִרְחִיק בְּתַכְלִית הֶרְחוֹק
וְכוּ' (עֵינֵי-שֵׁם).

אֲבָל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים הַמְתַּנְהֲגִים
עַל-פִּי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּגִמְרָא,
וְזַהֵר, וּבְכַתְּבֵי הַאָר"י, וְהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב
וְתַלְמִידָיו, זְכוּתֵם יִגְנֹעַלֵינוּ - בּוֹדָאֵי אֲסוּר
לְחַלֵּק עַל שׁוּם אֶחָד מֵהֶם. וְכַמוֹכֵן בְּדְבָרֵי
רַבְּנּוֹ ז"ל בְּהַתּוֹרָה "בְּחֻצוֹצְרוֹת" (ח"א ה).

ע.ו.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, שַׁבַּת ז, מג)

עֵתָה הוּא בְּעַקְבוֹת-מְשִׁיחָא, בְּחִינַת
'רַגְלִין', שֵׁשׁ אַחִיזַת הַסְּטְרָא-אַחְרָא
וְהַקְּלַפּוֹת מְאֹד.

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לִידַע: "שְׁעֵתָה בְּדוֹרוֹת
הָאֵלוּ, כְּשִׁמְתַגְבֵּר הָאָדָם בְּתַנּוּעָה
קִלְחָה לְשׁוֹב לְהַשְׁמֵי-תְבָרָה, הוּא יְקָר אֲצַל
הַשְׁמֵי-תְבָרָה הַרְבֵּה, מִעֲבוּדוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁל
דוֹרוֹת הָרַאשׁוֹנִים".

וְכַמוֹכָא כְּלִיזָה בְּכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל (עֵינֵי שְׁעַר
הַגְּלוּלִים הַקְּדָמָה לַח, אוֹת ע), וּבְדְבָרֵי
הַבְּעַל-שֵׁם טוֹב' ז"ל (עֵינֵי תוֹלְדוֹת-יַעֲקֹב-יוֹסֵף,
פֶּרֶשֶׁת עֲקֹב), וּבְפֶרֶט מְדְבָרֵי אַדְמוּר"ר ז"ל (שִׁיחּוֹת
הַר"ן לו).

ע.ז.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, עִירוּבֵי-תַחֲנוּמֵינֵי ה, ג)

וְהֵנָּה אַף-עַל-פִּי שְׂאִין לָנוּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת,
לְהֵבִין סוּד כּוֹנוֹת הַאָרִיז״ל לְתַכְלִיתוֹ
- אַף-עַל-פִּי-כֵן, כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדֵינוּ לְהֵבִין
מֵהֶם רְמָזִים וְעִצּוֹת לְעֲבוּדַת הַשְׁמֵי-תְבָרָה,
עַל-פִּי דְרָבֵי הַהַקְּדָמוֹת שְׁחָתַר וּגְלָחָה לָנוּ רַבְּנּוֹ
ז"ל הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא ז"ל - מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים!

כִּי כְּבַר הוֹדִיעַ וְרָמַז לָנוּ רַבְּנּוֹ ז"ל: "שְׁכַל
כַּתְּבֵי הַאָרִיז״ל כְּלוּלִים בְּתוֹרַתוֹ!"

וְכִי שָׁיֵשׁ לוֹ לֵב לְהֵבִין בְּאֵמַת, יוֹכֵל לְזַכּוֹת
לְפָרֵשׁ כֹּל כַּתְּבֵי הַאָר"י בְּאֵר הַיֵּטֵב, עַל-
פִּי דְבָרֵי תוֹרַתוֹ הַקְּדוּשָׁה, כְּמִבְּאֵר מְזִיחַ
בְּמִקּוּם-אַחֵר (חֵי-מוֹהַר"ן שֶׁסָה - מוֹבָא לְעִיל).

ע.ח.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, רַאשֵׁי-חֹדֶשׁ ה, ג)

וְאִם אָמְנָם אֵין לָנוּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת, אַף אַף-
עַל-פִּי-כֵן כֹּל מֵה שְׂאֵנוּ יְכוּלִין לְהֵבִין
מֵהֶם רְמָזִים לְעֲבוּדַת הַשְׁמֵי-תְבָרָה מֵה טוֹב
וּמֵה נָעִים, בְּפֶרֶט עַל-פִּי הַהַקְּדָמוֹת שֶׁל רַבְּנּוֹ
ז"ל, שֶׁבְּכֻלֵּי דְבָרָיו כֹּל דְּבָרֵי קְבָלַת הַאָרִיז״ל
וְהַזֶּה־הַקְּדוּשׁ וְכוּ', כְּאֲשֶׁר נִשְׁמַע מִפִּי
הַקְּדוּשׁ (חֵי-מוֹהַר"ן שֶׁסָה - מוֹבָא לְעִיל).

עַל-כֵּן כֹּל מֵה שֶׁנְּפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַכּוֹנוֹת עַל-
פִּי הַקְּדָמוֹתוֹ - הַכֹּל אֵמַת וְצָדֵק, כִּי
דְּבָרָיו ז"ל הֵם כְּלֵיוֹת גְּדוּל וְכוּ', וְאֵין כָּאֵן
מִקּוּמוֹ לְהַאָרִיף בְּזֶה כָּאֵן.

הקדוש וכתבי האריז"ל, וכן יש כמה ספרים קדושים שגנוזים עדין, ובימים הבאים יתגלו.

ואפלו הספרים שמגלים עכשו, צריכים לגלותם מעט מעט, וגם צריכים כמה דברים לכתבם ברמז - הכל מחמת החולקים והלצים שלא יתגרו יותר.

פא.

(לקוטי הלכות, פסח ז, ג)

באמת: רב הדברים הנדפסים בשבחי הבעל-שם-טוב, זכר-צדיק וקדוש-לב-רכה - רבם בכלם מספרים כל העולם מכבר. והמופתים הנוראים של ה'בעל-שם-טוב', זכר-צדיק וקדוש-לב-רכה, מפרסמים בכל העולם. ובפרט בין יראי-השם וחושבי שמו.

וכבר ספר צדיק גדול אחד מגדולי תלמידיו, ואמר בפרוש בבית-הפנסת ברבים בשעת הדרשה: שבאם לא נמצא שבחי האריז"ל יותר ממה שנדפסו, ראינו אנחנו מרבנו יותר מזה, במפרסם זה הספור.

פב.

(לקוטי הלכות, פסח ט, י)

מי שמשים עינו ולבו היטב על כל דברי התורה שבכתב ובעל-פה, בכל ספרי תנ"ך, וש"ס, ומדרשים, וספרי הזהר-הקדוש, וכתבי האריז"ל, וספרי הצדיקים אמתיים שבדורותנו - כלם יעידו ויגידו כי "ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד, ט).

כי בודאי לא ימצא רשע טפש, שיוכל לומר: שאפשר לבדות מלב חסו-ושלום, תורה בזאת שנתגלה לנו מאתו יתברך, מיום מתן-תורה על-ידי משה רבנו עד היום הזה, ומי פעל ועשה בזאת? - מבטן מי יצאו כל

עט.

(לקוטי הלכות, ראש-החדש ז, ז)

כבר מבאר בדברינו בזה במקום-אחר (שבת ה, יג; קדושין ג, כא): אשר רק מהספרים שנתיסדו על-פי 'חכמות-חיצוניות', שהם אריסטו ימח-שמו, וחבריו - מהם צריכין להתרחק במטחוי קשת, אפלו אם חפרם גדולי-ישראל וכו', כמו שמבאר במקום אחר (חיי-מוהר"ן סימנים תתיב, שיחות-הר"ן סימנים ה, לב, ועוד).

אבל כל הספרים שנתיסדו על-פי דברי רבותינו ז"ל, בתלמוד, ופוסקים, וספרי-מוסר שנתיסדו עליהם ועל דברי הזהר-הקדוש והאריז"ל - בהם צריכין להתדבק, ולקיים "הפך בהם והפך בהם" (אבות פ"ה מכ"ב). ועל-כל-פנים יאמין בהם, מכל-שפן וכל-שפן שלא ילעיג עליהם חסו-ושלום.

וכשיתגבר לעסק בהם - בודאי יזכה למצא עצות לנפשו תמיד וכו'.

פג.

(לקוטי הלכות, ראש-החדש ז, י)

צריכין להעלים ולהסתיר ולכסות כמה וכמה חדושי-תורה - שלא לגלותם בבחינת 'קול רם', כי אם בבחינת 'סוד בלחש'.

וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל (חיי-מוהר"ן תיט - מובא לעיל): "שיש כמה דברים שהם עתה סוד, ויהיה ימים וזמנים שלא יהיה סוד וכו'".

ועל-כן יש כמה ספרים קדושים שהיו גנוזים כמה שנים, ואחר-כך ברבות הימים נתגלו, כמו ספרי הזהר-

הדברים והנפלאות והחדושים האלה? - אם לא "כי יד ה' עשתה זאת" (ישעיה מא, כ), מפיו יקרא כל דברי התורה הזאת למשה עבדו נאמן ביתו, והוא מסרה ליהושע וכו'.

וכן כל החדושים הנפלאים והנוראים שגלו גדולי הצדיקים בני עליה - כלם יעידון ויגידון ומגלין אלקותו יתברך לכל החפץ באמת וכו'.

פג.

(לקוטי הלכות, דם א, יב)

ועל-כן אמר רבי שמעון בר יוחאי (זוהר נשא, אדרא קכח.): "אנן בחביבותא תליא" - שאנו צריכין שיהיה בינינו אהבה גדולה, שזהו העקר.

וכמובא בתלמידי האר"ל: שהזהירם האר"ל כפמה וכמה פעמים: "שיהיה ביניהם אהבה גדולה!"

ופעם אחת אמר: "שהיה מוכן לבוא לירושלים, ושתבוא הגאולה על-ידם, אך שנתקלקל על-ידי מעט המחלקת שנעשה בין החברים על-ידי גשותיהם" (כמבאר בשבחי האר"ל).

כי עקר 'המשכת-התורה', הוא על-ידי 'אהבה וחסד', שהוא בחינת 'השתוקקות וכסופין דקדשה', שעל-ידיה זוכין לקבלת-התורה ולכל-טוב.

פד.

(לקוטי הלכות, סימני-בהמה-

ותיה-טהורה ד, מח)

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה מד, א - על משלי ל, ה): "כל אמרת אלוך צרופה" - "וכי מה אכפת ליה להקדוש-ברוך-הוא בין שזחט מן הערף לשזחט מן הצואר וכו'!?"

הוי לא נתנו המצוות אלא לצרף בהם את ישראל".

ובזה המדרש נבוכו הרבה המפרשים הנוטים לדרכי החקירות, והטו הרבה מן האמת לצד אחר לגמרי, ימחל השם להם, פאלו חס-ושלום, אין שום טעם להמצוות, רק שהם נסיון בעלמא אם נקימם. אהה ה'! הם, כי לא להזכיר בדברים האלה שהם פנגד התורה לגמרי.

כי כבר מבאר בזה-הקדוש ובכתבי האר"ל: "שכל מצוה ומצוה יש לה פונה מיחדת שהם מתקוני העולמות, על-ידי מצוות אלו דיקא".

וכבר הכו על ראשם שארי המפרשים הנוטים אל האמת, וסתרו דברי הכל הנ"ל. וצוהו בכרוכיא לסתר דבריהם.

פה.

(לקוטי הלכות, תערובות ה, ג)

גם הרשעים שמתר לקרבן, אסור לילך בזרוע לקח אותם בעל-פרחם ולהכניעם ולבטלם בתוך הקדשה, כי על-זה נאמר (שיר השירים ב, ז): "השבעתי וכו', אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ".

כי בהכרח שיהיה איזה אתערוותא דלתתא, וכמובן בשבחי האר"ל, בענין הספור איך שקרב את תלמידיו, עין-שם. (עין בפנים).

פו.

(לקוטי הלכות, יין-נסף ג, ה)

כל מה שמתארך הגלות יותר בעוונותינו-הרבים, ונתמעטין הלכבות - צריכין בכל-פעם ספרים הרבה יותר וכו'.

פת.

(לקוטי-הלכות, חלה ג, ב)

עקר קיום התורה והמצוות בשלמות, היא השמחה של המצוה.

כמובא בכתבי האריז״ל (הקדמה לשער המצוות): ״שעקר השלמות, היא השמחה של המצוה, וכמו שפיתוי (דברים כח, ז): ״תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב״ וכו'. וכמבאר בדברי רבנו ז״ל בהתורה הנ״ל (ח״א ה) ובכמה מקומות.

פט.

(לקוטי-הלכות, חלה ד, ב)

מה שישראל הם כבושים בגולה בתחלה, בכל-מקום שהם מטלטלים שם - זה מחמת שבכל-מקום יש ניצוצות ונפשות קדושות הרבה שנדחו ונפצו ונתפזרו לשם וכו'. ותכף שבא לשם איש הישראלי - הם נופלים עליו, ומסבבים אותו, ונתאחזים בו - כדי שיתקנם וכו'.

פי גם הקלפות וכו' וכל המחשבות-רעות וזרות ובלבולים וכו' הבאים מהם - נאחזין בו, מחמת שרואים שהניצוצות רוצים להתתקן, ועקר התאחזם והתגרותם הוא בעת שזה האיש עוסק באיזה דבר שבקדשה, שאז הוא זמן תקונם וגאלתם של הניצוצות מביין העכו״ם והקלפות.

פידוע ומוכן בליזה בספרי רבנו ז״ל בכמה מקומות (ח״א כז, ל), ומוכן ברמז גם בספרי הזהר וכל פתבי האריז״ל - שהם אחד מהיסודות הגדולות שספרי האריז״ל והזהר מיסדים עליהם, פידוע למבינים במקומות אין מספר.

וכן בדרבי עצות ומוסר בעבודת-השם, שצריכין כל ספרי המדרשים ופרושיהם, וספרי הזהר-הקדוש, וכתבי האריז״ל, וראשית-חכמה וכו' וכו'.

על-כן מה יקרו חסדי השם-יתברך אשר חמל עלינו ונתן לנו מלאכת-הדפוס וכו'.

פז.

(לקוטי-הלכות, גלוח ג, ח)

אפלו מי שיש לו שכל גדול, והוא חריף ולמדן גדול בתורה, בחריפות ובקיאות בש״ס ופוסקים, ואפלו אם יש לו יד בחכמת הקבלה, בספרי הזהר-הקדוש וכתבי האריז״ל - כל-זמן שלא זבד עצמו מזהמת-הנפש, ולא שבר עדין לגמרי תאות גופו וחמרו, ויש לו עדין איזה אחיזה ושמץ דבר מתאות הגוף והבלי עולם-הזה - בודאי עדין אין שכלו שלם, ואסור לו לכנס בחכמת השגת אלקותו יתברך כלל, כי יוכל להפשל מאד ולפל חסוֹשֶׁלום רחמנא-לצלן.

וצריך להתחזק רק באמונה, ולהשליך שכלו לגמרי, ולסמך רק על אבותינו הקדושים ועל הצדיקים האמתיים אשר כפו את יצרם ושברו את החמר לגמרי - כי רק הם זכו להשגת אלקותו יתברך בתכלית השלמות.

וגם הם, היה עקר התחזקות שלהם רק על-ידי האמונה הקדושה, כמוכן בדברי רבנו ז״ל, בכמה מקומות.

פי אי-אפשר להשיג שום השגה ולדעת שום ידיעה, בהתנוצצות אלקותו יתברך - פי-אם על-ידי האמונה הקדושה וכו'.

צ.

(לקוטי הלכות, פריה ורביה ואישות ג, לד)

אשר היטיב עמנו השם יתברך, שהבדילנו מן הטועים האלה, ושם חלקנו בחיים, להאמין בה' ובמשה עבדו, בתורה שבכתב ותורה שבעלפה, ובספרי הזהר, והאר"ל, והבעל-שם טוב ז"ל וכו'.

צא.

(לקוטי הלכות, פריה ורביה ה, כא)

ומזה תבין מרחוק להבדיל בין הקדש ובין החל והטמא, שהוא בין דרך הקדש שדרכו בו אבותינו ורבותינו בש"ס ופוסקים, ובדרכי הקבלה הקדושה שקבלו ממשה רבנו עליו השלום, שעליהם נתיסד הזהר-הקדוש, וכתבי האר"ל, עלפי רוח הקדש - ובין מרירות הפנים הזיונים של ההולכים לפרש את התורה הקדושה עלפי דרך המחקרים הפילוסופים אשר לא מבני ישראל הגה.

כי כל מפרשי התורה האמתיים עלפי הקבלה, בפשט ובסוד - כלם שבים אל מקום אחד, ומחזקים ומעוזרים ומלהיבים את לב בני ישראל מאד, לקיים את כל המצוות בפשוטן, כמו שמסרו לנו רבותינו ז"ל וכו'. לא כן המהפכים ארחות ישר וכו'.

אבל אנחנו ההולכים בעקבות אבותינו ורבותינו אשר מעולם - כל הדרושים וכל החידושים וכו', וכל הפונות והסודות וכו' - כלם לחזק ולאמץ ולעורר לב בני ישראל, לקיים כל המצוות ביתר שאת, ביראה ואהבה ובהתעוררות נפלא.

כי אפלו מי שאינו מבין דרכי הסודות והרמזים - הוא מבין מרחוק: שיש סודות נעלמות נוראות ונשגבות בכל דין, ובכל פרט ופרט של כל מצוה ומצוה.

כי הכל שב אל מקום אחד, כי תורה שבכתב ותורה שבעלפה כלא חד, כי "ה' הוא האלקים" (דברים ד, לה-לט), ברוד אלקינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן התועים האלה, ונתן לנו תורת אמת וכו'.

צב.

(לקוטי הלכות, קדושין ג, כ)

כל מה שהגלות נמשך יותר, הוא סמוך לביאת משיח ביותר, וכל מה שסמוך יותר לביאת משיח, נתגלין סתרי תורה יותר.

וכמבאר מזה הרבה בכתבי האר"ל (עין הקדמת שער ההקדמות) והבאים אחריו - שכלם הביאו ראיות חזקות אמתיות מהזהר הקדוש ותקונים: "שפסוף הימים נתגלין סתרי התורה הרבה".

ועל-כן התירו לכתב וגם להדפיס, כל ספרי הזהר הקדוש ותקונים, וגם כל כתבי האר"ל, שהם סתרי רזי התורה שלא נתנו להגלות בימים קדמונים - כמבאר בספרים באריכות.

כי השם יתברך מקדים רפואה למכה, כי מחמת שהוא יתברך ראה שיתגברו רשעים ואפיקורסים פאלה בעולם וכו', על-כן הקדים השם יתברך רפואה למכה וכו'.

ועל-כן עכשו צריכין לכתב הכל וכו' - כי עכשו יש לנו יכולת לזה, על-ידי הצדיקים הגדולים שקדמונו, שעשו תקונים פאלה, שנוכל להמשיך בחינת תורה שבעלפה, בחינת 'סודות התורה' - לתוך בחינת הפתב, שהוא בחינת 'נגלה' - פדי להמשיך חזוק האמונה בהתגלות נפלא לכל באי עולם, "למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד" (שעיה ד, כד) וכו'.

ועל-כן התירו רז"ל: "לכתב תורה שבעל פה" - פי אז פשהתירו, כבר היה ספר הזהר-הקדוש בעולם, שעקר המשכת התקונים לגלות סתרי-תורה היו על ידו, ועל-ידי-זה נעשה מה'נסתר' נגלה, מ'נשמע' נעשה וכו' - על-כן יכולין וצריכין עכשו לכתב הכל. (עין בפנים באריכות).

צג.

(לקוטי-הלכות, קדושין ג, כא)

ואיך יעלה על הדעת לחלק פבוד לגדול שבגדולים, בדבר שנוגע נגד 'אמונת ישראל', שהוא יסוד כל התורה. ובפרט שכבר נתפשטו ספרי הזהר-הקדוש, וכתבי האר"ל, ושאר ספרים קדושים ההולכים על-פי דרכיהם הקדושים.

אבל כל הספרים ההולכים בדרך התורה הקדושה בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה - בודאי מצוה גדולה להדפיסם וכו'.

צד.

(לקוטי-הלכות, קדושין ג, כא)

צריכין להזהר: לבלי להלעיג ולבזות חס-ושלום, שום ספר ההולך על-פי דרכי התורה-הקדושה, על-פי הגמרא, ומדרשים, וספרי הזהר, וכתבי האר"ל! - כי כלם צריכין להעולם!

אולי יש בני-אדם שמסגל להם זה הספר דיקא - כמו שרואין בחוש, שיש בני-אדם שיש להם חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר וכו'.

צה.

(לקוטי-הלכות, עדות ד, ב)

וכל סתרי-התורה שגלו הרשב"י ותלמידיו, והאר"ל, וכל הגבורות

והנוראות והנפלאות שבהם, אשר תסמר שערות ראש האדם המעין בהם, אפלו מי שאינו מבינם לתכליתן - עם-פלזה מעט דמעט שמתנוצץ לו מדבריהם, הכל יודו ויאמרו: שאי-אפשר לבדות חס-ושלום דברים פאלה מלב בשום אפן.

וכן כל ההתגלות והחדושים נפלאים ונוראים שגלו הצדיקים בדורות שאחריהם עד היום הזה, פי עדין השם-יתברך עמנו גם בדורות האלה, שראינו עין בעין התגלות חדושים נפלאים ונוראים, שאי-אפשר לגלותם בשכל-אנושי בשום אפן, אם לא בשפע אלקי הנמשך מהיחיד הנעלם, יתברך שמו לעד.

צו.

(לקוטי-הלכות, פריקה-וטעינה ד, יז-לה)

העקר הוא שמחת התורה והמצוות, כמובא מזה הרבה בכתבי האר"ל (שער-המצוות, הקדמה; פרי-עץ-חיים, עולם-העשיה פ"א; שער רוח-הקדש ח:), ובפרט בדברי אדמו"ר ז"ל וכו'.

צז.

(לקוטי-הלכות, נחלות ד, ה)

ועין בכתבי האר"ל, מבאר בענין דרכי סודותיו הקדושים, שפיי-שנים שנוטל הבכור וכו' וכו'. וכל הדברים האלה מבארים עתה על-פי דרפנו, בדרך הפשוט לעבדא ולמעשה - להתחזק בתפלה תמיד.

ובאמת הכל אחד, פי גם פנימיות פונת האר"ל, הוא להביא לידי מעשה. ובענין זה יש הרבה לדבר, עד שיהיה נתפס מזה איזה התנוצצות בלב, כל חד בפום מה דמשער בלבה, ואין פאן מקומז.

הפגנות לעמקו, אבל אף-על-פי-כן, זה אנו יודעים ומאמינים, שכל אלו הפגנות נעשין ונמשכין בכל דור ודור, בכל שנה ושנה, בכל אדם ואדם לפי בחינתו.

פי כלל כל המחין והחכמה והשכל, הוא לדעת ולהפיר את הבורא יתברך, שזה עקר הדעת, עקר קבלת-התורה וכו'. פי על-ידי כל מצוה ומצוה, ועל-ידי כל דבור ודבור מעסק התורה - זוכין להמשיך על עצמו דעת ושכל להתקרב אליו יתברך, ולהפיר אותו יתברך, שזה עקר התכלית.

וזוה כלל כל פגנות האריז"ל - שרפם ככלם הם להמשיך מחין!

הינינו: שפגנת כל המצוות, הוא להמשיך מחין ודעת על כל אדם, שיזכה להפיר את הבורא יתברך, בעלמא דין ובעלמא דאתי כפי בחינתו.

ועל-ידי כל מצוה ומצוה, נמשך מחין ושכל מיוחד, לדעת ולהפיר אותו יתברך בבחינה זאת וכו'.

וכפי היחוד שגורמים למעלה, פן נמשך על האדם שפע הדעת שיזכה להפיר אותו יתברך.

ק.

(לקוטי-הלכות, פקדון וארבעה-שומרים ה, יד)

מצות "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, ח), הוא "כלל גדול בתורה" (רש"י שם; בראשית-רבה כד, ז; ספרא קדושים ד). ועקר 'קיום' התורה הוא על-ידי-זה, שעל-ידי-זה נכללין יחד וכו', וכמו שהזהיר האריז"ל מאד על 'אהבת החברים' (שער-הפגנות, דרושי ברכת-השחר; שער הגלגולים, הקדמה לח).

צח.

(לקוטי-הלכות, פקדון וארבעה-שומרים ג, כא)

צריכין לדעת הקדמה אחת הידועה למבינים בכתבי האריז"ל, ובחדושי אדמו"ר ז"ל: "שבכל עולם, ובכל דרגא, ובכל אדם, יש כל בחינת השתלשלות כל העולמות".

ועל-פן זאת הבחינה של הצמצום של חלל-הפנוי, הוא בכל עולם, ובכל אדם, ובכל דרגא וכו' וכו'. פי כל אדם בכל דרגא, כלול מכל העולמות, ומה שיש בכלל יש בפרט.

ועל-פי-זה תוכל להבין מעט, ענין התורה "בא אל פרעה" (ח"א טו), וכל מה שזכינו לבאר בה מתחלה ועד סוף.

ועל-ידי-זה אפשר להבין מעט מרחוק, וכמבאר בפמה וכמה אזהרות בתחלת העץ-חיים, ובתחלת האדרא-רפא: "שאי-אפשר להבין בזה כלל, פי אם מי שמבטל שכלו. ובמקום שאינו מבין, תולה בפחיתות דעתו האנושי!" - ואז יוכל להבין מעט מהרבה, ולראות מרחוק גדלת הבורא יתברך, אשר "אין חקר לתבונתו" וכו' (ישעיה מ, כח).

צט.

(לקוטי-הלכות, פקדון וארבעה-שומרים ד, ח)

וזוה בחינת כלל הפגנות של ספירה וכו', עין-שם היטב וכו', שם מסדר הפגנות היטב בפרטיות בכל לילה ולילה וכו' וכו'.

וכל אלו הפגנות הם בכל אדם ובכל זמן, פי אף-על-פי שאין יודעין באור

קא.

(לקוטי-הלכות, גזלה ה, כט)

עקר עבודת האדם, להמשיך על עצמו קדשת המרובה הקדושה וכו', ששם התגלות אלקותו יתברך. פי כל אדם צריך לעשות עצמו מרובה לשכינה, כמו שנתתקן מהאריז"ל לומר (שערי-ציון, תחלת שער תקוה הנפש): "הנני מכוון לעשות כל גופי מרובה לשכינה" וכו'.

קב.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ד, יג)

ועל-כן גם אחר התנא רבי שמעון בר יוחאי - זכינו לכתבי האריז"ל, שהוסיף לגלות תקונים נפלאים וכו'.

וכן בדורותינו - זכינו למה שזכינו על-ידי גדולי הצדיקים' שהיו מימות הבעל-שם-טוב ז"ל עד עכשו וכו'.

וזה עקר חיותינו ותקוננו, שאנו מחיין עצמן בההשאה הקדושה שהשאירו לנו גדולי הצדיקים-האמתיים, על-ידי תלמידיהם.

קג.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, כו)

צריכין לזהר מאד באהבת החברים, כמבאר במשנה (אבות פ"ו מ"ו) בארבעים-ושמונה דברים שהתורה נקנית בהן, וכמו שהזהיר האריז"ל על-זה מאד מאד, כמובא בכתבים (שער-הפונות, דרושי ברפת-השחר; שער הגלגולים, הקדמה לח).

קד.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, לז)

כאשר מבאר עתה בכל הספרים הקדושים, ובפרט בכתבי האריז"ל (פרי-עץ-חיים, פורים פ"ה): שבכל זמן וזמן מזמנים הקדושים, נמשך עלינו הארת אותו הנס שהיה בימים ההם, כגון בפסח יציאת מצרים וכו', ובחנכה הנס של חנכה וכו'.

קה.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, מב)

ובל-זה הוא מוכן בכתבי האריז"ל לפי דרכו בקדש, אך שם הוא בדרך סוד, ואי-אפשר לאיש פשוט להבין משם עצות לעבודת הבורא יתברך.

ועל-פי דרכנו, יכול כל החפץ באמת, להבין רמזים והתעוררות נפלא להתקרב על-ידי-זה להשם-יתברך, בכל יום מחדש, מכל מקום שהוא, מכל מה שעובר עליו בכל עת.

קו.

(לקוטי-הלכות, חובל-בחברו ג, טו)

ועין בכתבי האריז"ל מה שאיתא בכל-זה על-פי דרכו הנסתר, ותבין איך עזרנו השם-יתברך למצא כל-זה על-פי דרכינו בדבריו ז"ל, שהם רק לעבדא ולמעשה, ותראה נפלאות.

